

JUHANI AITOMAA



MESSIAAN ISRAEL

JOHDANTO
EERO JUNKKAALA

Kirjan MESSIAAN ISRAEL, Juhani Aitoma, 1993 mukaan editoitu pdf -versio

MESSIAAN ISRAEL

Juhani Aitomaa

Kirjan - Juhani Aitomaa: Messiaan Israel, 1993 – mukaan editoitu pdf -versio.

(Allaoleva on julkaistu artikkelisarjana nimellä ”**Seurakunnan juutalainen sydän**” Israelin Ystävät ry:n Shalom -lehdessä vuosina 2010-2013. Tätä pdf -julkaisua täydennetään sen mukaan, kuin sarja jatkuu Shalom -lehdessä).

Osa 1

Kirjoittaessaan Efeson uskoville Paavali halusi heidänkin tulevan tuntemaan sen, minkä Jumala oli hänelle ilmoittanut: ”... olette kaikesti kuulleet siitä Jumalan armon taloudenhoidosta, mikä on minulle teitä varten annettu, että näet tämä salaisuus on ilmestyksen kautta tehty minulle tiettäväksi, niinkuin olen siitä edellä lyhyesti kirjoittanut; josta te sitä lukiessanne voitte huomata kuinka perehtynyt minä olen Kristuksen salaisuuteen, jota menneiden sukupolvien aikana ei ole ihmisten lapsille tiettäväksi tehty, niinkuin se nyt Hengessä on ilmoitettu hänen pyhille apostoleilleen ja profeetoille: että näet pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta” (Ef.3:2–8). Paavali tiesi, että Jumala oli asettanut hänet suureen tehtävään: julistamaan evankeliumia pakanoille. Tämä oli asia jota Paavali nimittää ”Kristuksen salaisuudeksi”. Sen ymmärtäminen edellytti muutosta ensimmäisten juutalaisten uskovien ajatteluun.

Juutalaisten oli helppo uskoa olevansa Jumalan kanssa erityisessä liitossa. Pakanakansojen suhteen oli toisin – Jumala ei ollut tehnyt liittoa heidän kanssaan. Salaisuus, että Messias kuuluisi myös pakanoille, oli monen vaikea käsittää. Jeesuksen ensimmäisten opetuslasten, myöhemmin apostoleiden, ajattelu ja ymmärrys kirjoitusten suhteen lähti juutalaisesta taustasta. Heille oli selvää, että Jumala oli tehnyt Israelin kansan kanssa liiton Siinain erämaassa. Liitto asetti heidät kansana erityiseen asemaan todistamaan yhdestä Jumalasta. Heidän tuli olla Jumalan kansa epäjumalia palvovien pakanakansojen keskellä. Varmaan he muistivat Jeesuksen sanat: ”Minua ei ole lähetetty muitten kuin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö” (Matt. 15:24).

Oli aika jolloin he olivat uskoneet ja toivoneet Jeesuksen olevan juutalaisen kansan odottama Messias-kuningas. Heidän oppineensa ja koko kansa odottivat miestä, joka vapauttaisi heidät kansana roomalaisten sorron alta. Odotettu Messias toisi Israelille luvattun kunnian ja johtoaseman maailman kansojen joukossa. Tähän ajatteluun tarvittiin muutos, ennen kuin tulevat apostolit olivat valmiita suureen tehtäväänsä. Rakastetun Messiaan ristinkuolema oli viimein lopullinen ilmoitus,

jonka kautta he tulivat käsittämään Jumalan valtavan rakkauden. Tämä rakkaus ei rajoittunut yhteen kansaan vaan käsittää jokaisen kansan jokaisen yksilön. Jumala oli tullut ihmisen rinnalle. Itse asiassa Hän oli tullut ihmiseksi!

Opetuslapset ymmärsivät Israelin kansan joutuneen synnin seurauksena eroon Jumalasta. Lohduttavaa kuitenkin oli, ettei Jumala rajoittanut hyväksyntäänsä pelkästään kansalliselle tasolle: Hän halusi kohdata kansan jokaisen yksilön. Jeesus oli toteuttanut tätä Jumalan tahtoa jokapäiväisessä vaelluksessaan. Hän opetti, neuvoi, kehotti, paransi ja nuhteli. Opetuslasten kuva Jumalasta oli tullut enemmän yksilötasolle kuin ennen. Mutta vaikka Jumala edelleen välitti valitusta kansastaan yksilötasolla, voiko sama koskea myös pakanoita? Pietari oli juuri nähnyt merkillisen näyn. Suuri liinavaate, jota pidettiin kiinni neljästä kulmastaan laskettiin taivaasta hänen eteensä. Liinavaatteen sisältö ei miellyttänyt Pietaria. Eikä siinä kylliksi: ”Ja tuli ääni, joka sanoi hänelle; ’Nouse Pietari, teurasta ja syö’” (Apt. 10:13). Pietari alkoi voida pahoin. Hän näki edessään joukon saastaisia eläimiä, joihin juutalaisen ei ollut lupa koskea. Pitäen kiinni juutalaisuudestaan Pietari kieltäytyi: ”En suinkaan Herra; sillä en minä ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista” (10:14). Pietari tunnisti näyn jumalallisen alkuperän. Mutta Vanha liitto mielessään hän oli epä tietoinen Jumalan tarkoituksesta. Olihan Jumala itse säätänyt ne säädökset pyhästä ja epäpyhästä, joita hänkin oli tunnollisesti noudattanut.

”Ja taas ääni sanoi hänelle toistamiseen: ’Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi’” (10:15). Jumala ei jättänyt Pietaria pitkäksi ajaksi epä tietoisuuteen näyn merkityksestä. Sitä vielä pohtiessaan, hän kuuli nimeään huudettavan. Pyhä Henki kehotti häntä lähtemään odottavien miesten matkaan. Kuultuaan noutajiensa selvityksen tulonsa syistä, Pietarille alkoi selvitä näyn merkitys. Hänen puheensa Korneliuksen talossa osoittaa meille millainen vallankumouksellinen muutos oli tapahtunut Pietarin ajatusmaailmassa: ”Te tiedätte, että on luvatonta juutalaisen miehen seurustella vierasheimoisien kanssa tai mennä hänen tykönsä; mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi” (10:28). Ja edelleen luumme: ”... jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen” (10:35). Pietarin epäilyt haihtuivat lopullisesti, kun kuulijat ottivat sanan vastaan ja täytyivät Pyhällä Hengellä: ”Ja kaikki ne uskovaiset, jotka olivat ympärileikatut ja olivat tulleet Pietarin mukana, hämmästyivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin pakanoihinkin” (10:45). Tätä he eivät juutalaisina olleet osanneet odottaa!

Pietari ei kuitenkaan ollut se mies, jonka Jumala oli nähnyt hyväksi ottaa työkalukseksi pakanoiden evankelioimisessa. Paavali oli ”juutalaisista juutalaisin”, tarkkaakin tarkempi lain kirjaimen noudattaja. Isien perinnäis-säännöt olivat hänelle yhtä tärkeitä kuin Tooran ilmoitus. Ajan arvostetuimmat juutalaiset oppineet olivat hänen opettajiaan. Paavalista odotettiin paljon. Hänellä oli lupaava tulevaisuus farisealaisen opin suurmiehenä. Paavali näki Jeesuksen seuraajien joukon voimakkaasti kasvavan. Hän koki uuden opin noudattajat uhkana mielestään aidolle Jumala-uskolle. Paavali halusi olla uskon puolustaja: mies, joka tekee lopun mielettömästä harhaopista, joka oli korottanut ristillä teloitettun Jeesuksen Messiaan asemaan. Paavali oli täydellisesti väärässä. Mutta Jumala näki hänen sisimmässään sellaista, mitä hänen vainonsa kohteeksi joutuneet ensimmäiset juutalaiskristityt eivät nähneet. Paavali uskoi asiaansa ja siihen, että tehtävä oli Jumalalta. Hän oli mies, joka vilpittömästi halusi palvella Jumalaa kaikilla kyvyillään. Paavalin ymmärrys oli kuitenkin ”lain aitauksen” sulkema. Niinpä Jumalan oli räjäytettävä aitaus rikki! Damaskon tiellä päättyi ”vanhan Paavalin” matka. Sokaisevan kirkas valon leimahdus täytti Paavalin tajunnan jokaisen sopen ja samalla voima heitti hänet maahan, kuin voimakas tuuli hytтын: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat” (Apt. 9:5).

Paavalille tehtiin tietäväksi Jeesuksen ja Häneen uskovien yhteys. Seurakunta on Kristuksen,

Messiaan ruumis. Sitä vainotessaan Paavali olikin vainoamassa itse seurakunnan Herraa, Jumalaa, jota hän luuli palvelevansa. Sokeana ja avuttomana Paavali koki sisimmässään myllerryksen, joka muutti täysin hänenkin ajatusmaailmansa. Saatuaan taas näkönsä hän oli ”uusi Paavali”. Kahlitseva lain aitaus oli raunioina ja hän näki sen yli selvästi. Kirjoitukset, joita hän mielestään oli aiemmin tulkinnut oikein uskoessaan, ettei Jeesus ollut luvattu Messias vaan pilkkaaja, todistivat nyt muuta. Nyt ne pursuivat vastaansanomaton todistusta siitä, että Jeesus on luvattu Messias: ”Mutta Saulus sai yhä enemmän voimaa ja saattoi Damaskossa asuvat juutalaiset ymmälle näyttäen toteen, että Jeesus on Kristus” (Apt. 9:22). Paavali tarvitsi vielä erikoiskäsittelyn kyetäkseen suureen tehtäväänsä. Jumala vei hänet eroon muista opetuslapsista Arabiaan (Gal. 1:16–17). Oppinut Paavali piti tyhjentää omaksumastaan väärästä Jumalan Sanan tulkinnasta. Tietoa hänellä oli, mutta tiedon ymmärtäminen piti uudistaa. Uuteen asiaan: pakanoiden evankelioimiseen piti saada uusi mies. Tämä mies oli Paavali, joka tullessaan tuntemaan juutalaisuuden sisimmän oli oikea mies liittämään Vanhan liiton esikuvat Uuden liiton täyttymykseen Kristuksessa Jeesuksessa.

Kirjeessään Timoteukselle Paavali kertoo saaneensa Jumalalta laupeuden, koska oli tietämättömyyttään vainonnut Kristuksen opetuslapsia. Oman taustansa takia hän koki olevansa ”syntisistä suurin” ja täten hänen armahtamisensa on myös meille esimerkki Jumalan pitkämielisyydestä ja armosta (1. Tim. 1:12–16). Paavalin aiempi tieto Kirjoituksista ei ollut hyödytöntä. Ei myöskään hänen taipumuksensa kiivailla oikeaksi kokemansa asian puolesta. Oikea Kirjoitusten tulkinta teki hänet kykeneväksi opettamaan pakanoille Jumalan ihmeellistä salaisuutta. Kristus yhteyden luojana kokoaa nyt Häneen uskovat juutalaiset ja pakanat samaan joukkoon: Uuteen liittoon.

Jeesuksen maanpäällisen toiminnan, sovituskouluun ja ylösnousemuksen kautta alkoi juutalaisen kansan paluu Kirjoitusten mukaiseen juutalaisuuteen, jonka oppineiden ihmiskäskyt olivat peittäneet. Pietari, Paavali ja muut apostolit sekä heihin liittyen yhä lisääntyvä määrä opetuslapsia, olivat juutalaisen uskon ennalleen asettajia. Varmasti he olivat ihmeissään ja iloisia siitä armosta, joka oli tullut heidän osakseen. Paavalia lukuun ottamatta he olivat saaneet elää yhdessä tosi ihmisen ja Jumalan kanssa. Hän oli kulkenut heidän kanssaan ja ottanut osaa heidän iloonsa ja suruunsa. He olivat saaneet armon elää ihmeen todeksi. Mutta pian niin Pietari kuin Paavalikin saivat todeta, ettei Jumalan heille ilmoittama totuus juutalaisten ja pakanoiden yhteydestä ollutkaan kaikille opetuslasten joukkoon tulleille yhtä kiistatonta.

Osa 2

Kuuluuko evankeliumi vain juutalaisille?

Ensimmäiset juutalaiskristityt joutuivat tämän kysymyksen eteen. Pietarin palatessa Korneliuksen luota, hän sai välittömästi ympärilleen joukon, joka ei iloinnutkaan kokemuksesta yhdessä hänen kanssaan: "Ja kun Pietari tuli Jerusalemiin, ahdistelivat ympärileikatut häntä sanoen: 'Sinä olet käynyt ympärileikkaamattomien miesten luona ja syönyt heidän kanssansa'" (Apt. 11:2-3). Pietari joutui esittämään tarkat perusteet toiminnalleen.

Tämä ennenkuulumaton teko tutkittiin tarkoin. Opetuslapset etsivät Kirjoituksista perustaa sille, oliko Pietarin menettely Sanan mukaista. Profeettojen ennustukset Messiaasta, joka olisi valkeudeksi pakanoillekin, tutkittiin. Ehkä joku mainitsi Jeesuksen sanat ennen kuin Hän nousi taivaaseen: "Tätä tarkoittivat minun sanani, kun minä puhuin teille ollessani vielä teidän kanssanne, että kaiken pitää käymän toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja profeetoissa ja psalmeissa". Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään kirjoitukset. Ja hän sanoi heille: 'Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva ylös kuolleista, ja

että parannusta syntien anteeksi saamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille, alkaen Jerusalemissa" (Luuk.24:44-47). Lopulta päädyttiin väistämättömään lopputulokseen: "... Niin on siis Jumala pakanoillekin antanut parannuksen elämäksi" (Apt.11:18).

Paavali joutui vielä lujemmalle. Kaikki uskovien joukkoon lukeutuvat juutalaiset eivät hyväksyneet sitä, että pakanat sellaisenaan olisivat Jumalalle otollisia. Heidän tuli ensin luopua omasta "pakanaidentiteetistään" ja tulla juutalaisiksi. Heidät tuli ympärileikata ja heidän tulisi noudattaa juutalaisia tapoja ja sääntöjä. Vasta silloin heidän pelastuksensa olisi varma ja Kristuksen armo tulisi heidän osakseen. Paavali joutui elinikäiseen taisteluun. Julistaessaan evankeliumia Antiokiassa hänen luokseen saapui uskovien joukosta juutalaisia veljiä sanoen: "Ellette ympärileikkauta itseänne, niinkuin Mooses on säätänyt, ette voi pelastua" (Apt.15:1). Syntyi suuri epätietoisuus kuulijoiden joukossa. Paavali ja Barnabas joutuivat kiivaaseen väittelyyn saapuneiden veljien kanssa. Erimielisyys päätettiin viedä Jerusalemin seurakunnan apostoleiden ja vanhinten tutkittavaksi. Jerusalemin seurakunnassa vaikutti ryhmä uskoon tulleita fariseuksia. He eivät voineet sulattaa sitä, että pakanat sellaisenaan olisivat oikeutettuja samaan liittoon heidän kanssaan. Kuten tiedämme, seurakunnan kokouksen päätös kuitenkin oli, että pakanat pelastuvat pakanoina.

Asia jäi kuitenkin kytemään alkuseurakunnassa. Paavali joutui jatkuvasti taistelemaan Sanan totuuden puolesta tässäkin asiassa. Taistelun kestäessä Paavalille kirkastui ihmeellinen "Kristuksen salaisuus". Yksi juutalaisten ja pakanoiden joukko, yksi seurakunta, yksi Kristuksen ruumis. Pyhän Hengen vaikutuksesta syntyneistä Paavalin kirjeistä saamme mekin oppia sisäistämään saman totuuden kuin ensimmäiset uskonveljemme ja -sisaremmet. Paavalille ja uskovien joukolle selveni Jumalan iankaikkinen pelastussuunnitelma. Tässä yhteydessä heidän käsityksensä Jumalan kansasta koki muutoksen. Se ei ollutkaan enää vain maallinen Israel, vaan enemmän. Aina tähän historian hetkeen se oli ollut "salaisuus". Nyt kun se oli ymmärretty, Paavalikin halusi tehdä kaikkensa totuuden paljastamiseksi. Messias on kaiken alku, keskipiste ja loppu. Hän on totuus, eikä totuutta voi tulla tuntemaan ilman Häntä. Hän on koko maailman syntien sovitus. Mooseksen lain mukainen uhripalvelus ei ollut lopullinen päämäärä, se oli tulevan esikuvaa. Jumalan piti itse ilmestyä sovittamaan ihmisen luopumus, rikkomus, synty - itsensä kanssa.

Tämä lopullinen sovitus teki juutalaisista ja pakanoista yhden kansan. Tämä kansa palasi takaisin Kirjoituksiin ja tosi juutalaiseen uskoon, jonka fariseusten ja kirjanoppineiden ihmiskäskyt ja -lait olivat peittäneet. Tätä ihmiskeskeistä juutalaista uskontoa Jeesus arvosteli usein kovin sanoin: "Voi teitä te kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä! Sillä itse te ette mene sisälle, ettekä salli meneväisten sisälle mennä." "Te sokeat taluttajat, jotka siivilöitte hyttysen, mutta nielette kamelin! " " ... sisältä te olette täynnä ulkokultaisuutta ja laittomuutta." " ... te käärmeet, te kyykäärmeitten sikiöt" (Matt.23).

Pakanoiden keskuudessa myöhemmin muodostunut tapakristillinen uskonto on samassa asemassa, kuin liikaa ihmistulkintoihin nojaava juutalainen uskonto. Niiden kautta ihminen ei löydä yhteyttä Jumalan kanssa, koska ne ylläpitävät käsitystä ihmisen omasta mahdollisuudesta pelastua tekojensa kautta. Yksilötasolla ihminen ei kohtaa Jumalaa. Ihminen, juutalainen tai pakana, kulkee kadotukseen luottaen sokeasti, että lopulta käy hyvin koska kuulutaan oikeaan joukkoon. Toinen oikeaan kansaan, toinen oikeaan uskontokuntaan. Jeesuksen seuraajille oli alusta alkaen selvää, että pelastus on mahdollista vain liittymällä synnintunnon ja parannuksenteon, so. oman syntisyyden rehellisen tunnustamisen kautta Kristukseen. Saamme asettaa syntimme Hänen harteilleen. Tämä liittyminen muodostaa kansan, yhden ruumiin, yhden seurakunnan. Tähän Jumalan kansaan liittyvät uskovat juutalaiset ja heidän kanssaperillisinä uskovat pakanat.

Ihmiskunta joutui eroon Jumalasta rikkoessaan yhteyden Luojaansa. Palauttaakseen yhteyden Jumala valitsi Israelin pelastussuunnitelmansa yhdeksi keskeiseksi osaksi. Israelin valinta perustuu Jumalan ja Aabrahamin - Jumalan mielen mukaisen miehen - väliseen liittoon. Liitto jatkui Aabrahamin jälkeläisten Iisakin ja Jaakobin kautta siirtyen lopulta muodostuneelle kansalle. Liiton päämäärä oli: "... sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki kansakunnat maan päällä" (1.Moos. 26:4). Kansan johtajaksi Jumala valitsi Mooseksen, joka toimi välittäjänä Jumalan ja kansan kesken. Siinailla Jumala antoi Mooseksen käsiin lain, jonka tarkoitus oli pyhittää kansa, erottaa se muista kansoista toteuttamaan tiettyä tehtävää maailmassa.

Muut kansakunnat olivat vajonneet pimeyteen ja hätään palvelemaan julmia epäjumalia. Maapallo ja Jumalasta luopuneet ihmiset olivat langenneen enkelin, Lusiferin valtapiirissä. Sen haltuun maa oli joutunut ihmisen lankeemuksen kautta. Tarvittiin ekklesia: maailmasta uloskutsuttujen joukko todistamaan elävästä Jumalasta. Siinain liiton ja lakien sekä määräysten tarkoitus oli varjella kansa erossa pahasta. Sen kautta muiden kansojen tuli nähdä todistus ainoasta oikeasta Jumalasta. Jotta liitto toteutuisi Jumala vaati kansaa pitämään lait ja käskyt. Jos ero muuhun maailmaan ei syntyisi, koko liitto olisi hyödytön. Siksi Hän varoitti kerta kerran jälkeen: "Mutta jos sinä et kuule Herran, sinun Jumalasi, ääntä etkä tarkoin pidä kaikkia hänen käskyjensä ja säädöksiänsä, jotka minä tänä päivänä sinulle annan, niin kaikki nämä kiroukset tulevat sinun päällesi ja saavuttavat sinut" (5.Moos.28:15).

Jumala tiesi, että Israelin kansalle oli tuhoisaa seurata pakanamaailman esimerkkiä. Laki varjeli kansaa synniltä ja sen mukanaan tuomilta vaaroilta. Sen lisäksi Israelin tottelemattomuus olisi tuhoisaa koko maailmalle. Jumala oli luonut Israelin kanssa suhteen, jossa Hän oli Isä ja Israel poika: "Tiedä siis sydämessäsi, että Herra sinun Jumalasi, kasvattaa sinua, niinkuin isä kasvattaa poikaansa" (5.Moos.8:5). Keskenkasvuinen, elämää ymmärtämätön poikanen, haluaa tehdä asioita, jotka isä tietonsa ja ymmärryksensä kautta näkee pojalle tuhoisiksi. Isä on valmis tarvittaessa käyttämään koviakin keinoja poikansa parhaaksi. Niin toimii Jumalakin Israelin kohdalla. Vanhan liiton Jumala tulkitaan ymmärtämättömien ihmisten kautta usein kovaksi ja kostonhimoiseksi. Tosiasiassa Israelin kuritus oli (on) rakastavan ja pitkämielisen Isän huolenpitoa. Näin Hän toimii tänäkin päivänä niin yksilötasolla, kuin koko kansankin kohdalla.

Osa 3

Jumala herätti kansalleen lukuisia profeettoja muistuttamaan liitosta ja varoittamaan Jumalan ja Hänen lakinsa hylkäämisestä. Kansaa varoitettiin synneistä, joihin se oli jatkuvasti lankeamassa. "Kun Israel oli nuori, rakastin minä sitä, ja Egyptistä minä kutsuin poikani. Aina kun kutsujat heitä kutsuivat, he menivät pois heidän kasvojensa edestä, uhrasivat baaleille ja polttivat uhreja epäjumalille. Minä opetin Efraimin kävelemään. - Hän otti heidät käsivarsillensa. - Mutta he eivät ymmärtäneet, että minä heidät paransin. Ihmissiteillä minä heitä vedin, rakkauden köysillä; minä ikäänkuin nostin ikeen heidän leukapieliltänsä, kumarruin heidän puoleensa ja syötin. Eivätkö he joutuisi jälleen Egyptin maahan, eikö Assur tulisi heille kuninkaaksi, koska he eivät ole tahtoneet kääntyä? Miekka on riehuva hänen kaupungeissansa, on hävittävä hänen salpansa, on syövä syötävänsä, heidän neuvonpiteittensä takia. Minun kansallani on halu kääntyä minusta pois; ja kun sitä kutsutaan korkeutta kohti, ei kenkään heistä ylenny" (Hoos.11:1-7). Profeetat julistivat myös tulevaa suurta siunausta. Tämä siunaus oli Vanhassa liitossa kätkeyty esikuviin: pelastus koittaa Messiaan kautta ja Jumala solmii Uuden liiton kansansa kanssa: "Katso, päivät tulevat sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton" (Jer. 31:31). Edellä lainattu profeetta Hoosean sanoma jatkuu

korostaen Jumalan pitkämielisyyttä: "Kuinka minä jättäisin sinut Efraim, heittäisin sinut Israel? Kuinka jättäisin sinut niinkuin Adman, tekisin sinulle niinkuin Seboimille? Minun sydämeni kääntyy, minun säälini herää" (Hoos.11:8).

Luvattu Uusi liitto on todellisuutta tänä päivänä. Se annettiin ensin juutalaisille, Israelin kansalle, kun Jumala tuli lihaksi sovittamaan ihmisen synnit. Tähän liittoon saavat kuulua myös pakanat, sillä Jumala rakastaa jokaista luotuaan. Ihminen on Hänelle rakas ja tärkeä - mutta syntiä Hän ei voi hyväksyä. Juutalaisen ja pakanan tulee kääntyä Hänen puoleensa syntinsä tunnustaen. Israelin kansan pelastumisen ehdoksi Jeesus itse asetti Hänen tunnustamisensa: " ... te ette näe minua, ennenkuin sanotte: Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen" (Matt.23:39). Samoin todistaa profeetta Hoosea: "Ottakaa mukanne sanoja ja palatkaa Herran tykö ja sanokaa hänelle; Anna anteeksi kaikki rikokset, ota armoihisi, niin me tuomme sinulle uhrimulleiksi huultemme uhrin" (Hoos.14:3). Jumalalla ei taida olla helppoa meidän ihmisten kanssa. Ei ainakaan, jos katsomme miten hyvin ja auliisti me olemme toteuttamassa Hänen tahtoaan. Israelin kansa ei ole tästä poikkeus.

Jumalan varoitus ja sitä seuraava kuritus on aina ollut todellisuutta tälle kansalle. Tullessaan ihmiseksi Jumala, Messias aloitti uuden aikakauden ihmiskunnan historiassa. Lopullinen ilmoitus Hänen tahdostaan paljastettiin ensin Israelille ja sitten muille kansoille. Jeesuksen sovituskoulu ristillä oli välttämätön ja keskeinen osa Jumalan työtä tuoda ihminen takaisin yhteyteensä. Kansana Israel ei ollut kuitenkaan halukas palaamaan tähän yhteyteen: "Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan" (Joh.1:11). Jumala aloitti erityisen toiminnan yksilötasolla. Toiminnan, jonka tuloksena muodostui toinen kansa: Seurakunta. "Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä" (Joh.1:12).

Kansakunnan taholta tapahtuvaa hylkäämistään Jeesus suri, sillä Hän tiesi sen julmat seuraukset: "Ja kun hän tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, itki hän sitä ja sanoi:'Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu. Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin sinun vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta; ja he kukistavat sinut maan tasalle ja surmaavat lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sentähden ettet etsikkoaikaasi tuntenut" (Luuk.19:41-44). "Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat sinun tykösi lähetetyt, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niinkuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet. Katso,'teidän huoneenne on jäävä hyljättyksi'. Sillä minä sanon teille; tästedes te ette näe minua, ennenkuin sanotte:'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'" (Matt.23:37-39). Israelin aika - kansana todistamaan muille kansoille Jumalan valmistamasta pelastuksesta - pysähtyi. Jumala ei hylännyt Israelia, mutta sen tie vei toisaalle. Sen kansallinen vaellus kulki hajotukseen, pelkoon ja epätoivoiseen olemassaolon taisteluun, joka sai erään huipentumansa natsi-Saksan vainoissa. Raamattu antaa ymmärtää, että taistelun viimeinen huipennus on vielä edessäpäin. "Vaeltava juutalainen" lähti pitkälle erämaataipaleelleen muiden kansojen keskelle (lue 5Moos.28:64-68, luvut 30-32). Israel oli kuitenkin kansana palaava ja sillä tulisi olemaan merkittävä osa Jumalan suunnitelmassa.

Kristukseen uskovat juutalaiset käsittivät Kirjoitusten ja Jeesuksen opetusten pohjalta Jumalan tahdon. Hän haluaa palauttaa ihmisen yhteyteensä. Israelin lankeemus ei tehnyt tyhjäksi tätä suunnitelmaa: Evankeliumi on julistettava kaikille kansoille alkaen Jerusalemita ja jatkuen maailman ääriin. He ymmärsivät, että Jumalan käsky velvoittaa jokaista uskovaa asennoitumaan ja toimimaan elämässään tämän päämäärän hyväksi. Evankeliumin

ensisijaisuus sai vallan uskovien asenteissa. Julistajille kirkastui Kristuksessa yhteen liittyneen ihmisjoukon todellinen asema. He olivat palanneet takaisin alkuperäiseen Jumalan ilmoitukseen. Kristus on kaiken sen täyttymys, jota Vanha liitto oli edustanut. Hän ei lopettanut Jumalan lakia, mutta täytti sen meidän edestämme. Pelastuakseen ei enää tarvitse tuskailia sen mahdottoman tehtävän edessä, että jokainen lain pieninkin piirto on täytettävä kelvatakseen Jumalalle. Jeesuksen seuraajat ymmärsivät, ettei Jumala alunperinkään odottanut ihmisen kykenevän lakia täyttämään. Valitsemallaan hetkellä Jumala itse tuli ja täytti lain vaatimuksen ihmisen puolesta. He näkivät miten Vanhan liiton kirjoitukset ja profeettojen ennustukset puhuivat juuri tästä.

Jumalan vanhurskauden vaatimus ja samalla Hänen kaikenpeittävä rakkautensa oli tullut ilmeiseksi. Apostolit saattoivat täydestä sydämestään todistaa juutalaisille ja pakanoille: me olemme tämän todistajia! Kirjeessään Rooman uskoville Paavali tekee selkoa siitä asemasta, johon uskovat pakanatkin nyt kuuluvat. Jesaja -profeetan ilmoitusta lainaten hän todistaa: " 'Minut ovat löytäneet ne, jotka eivät minua etsineet; minä olen ilmestynyt niille, jotka eivät minua kysyneet'. Mutta Israelista hän sanoo: 'Koko päivän minä olen ojentanut käsiäni tottelematonta ja uppiniskaista kansaa kohden'" (Room.10:20-21). Koska osa juutalaista kansaa valitsi epäuskon ja tottelemattomuuden, he jäivät Jumalan tarkoittaman yhteyden ulkopuolelle. Israel, juutalainen kansa valittiin nimenomaan ulos muista kansoista todistamaan Jumalan antamasta pelastuksesta. Jumalan, Messiaan elämästään poissulkeva juutalainen poistaa itsensä myös siitä joukosta, jota Jumala uudessa liitossa kuvaa omana kansanaan. Liiton kansana, sillä Vanha liitto ei enää ole voimassa. "Sillä ei se ole juutalainen, joka vain ulkonaisesti on juutalainen, eikä ympärileikkaus se, joka ulkonaisesti lihassa tapahtuu; ... Mutta ei niin, että Jumalan sana olisi harhaan mennyt. Sillä eivät kaikki ne, jotka ovat Israelista ole silti Israel" (Room.2:28,9:6).

Paavali haluaa selvittää lukijoilleen, ettei pelkkä kuuluminen Israelin kansaan ole tae pelastuksesta. Israelilla ja "Israelilla" on selvä ero. Jumala ei kuitenkaan hyljännyt kansaansa vaikka se kansana olikin tottelematon. Kansakuntana se toistaiseksi olisi sivussa Jumalan tahdosta. Jokaisella kansan yksilöjäsenellä on kuitenkin edelleen oikeus korjata suhteensa Jumalan kanssa. Kun tarkastelemme Paavalin Roomalaiskirjettä, näemme miten hän kytkee yhteen yksilön pelastuksen ja sen, ettei Jumala ole hyljännyt kansaansa. Paavali itse tähdentää olevansa tästä esimerkki: "Minä sanon siis; ei kaiketi Jumala ole hyljännyt kansaansa? Pois se! Sillä olenhan minäkin israelilainen, Aabrahamin siementä, Benjaminin sukukuntaa. Ei Jumala ole hyljännyt kansaansa, jonka hän on edeltä tuntenut. Vai ettekö tiedä mitä Raamattu sanoo kertomuksessa Eliaasta, kuinka hän Jumalan edessä syyttää Israelia: 'Herra, he ovat tappaneet sinun profeettasi ja hajottaneet sinun alttarisi, ja minä yksin olen jäänyt jäljelle, ja he väijyvät minun henkeäni'? Mutta mitä sanoo hänelle Jumalan vastaus? 'Minä olen jättänyt itselleni seitsemäntuhatta miestä, jotka eivät ole notkistaneet polvia Baalille.' Samoin on nyt tänäkin aikana olemassa jäännös armon valinnan mukaan. Mutta jos valinta on armosta, niin se ei ole enää teoista, sillä silloin armo ei enää olisikaan armo. Miten siis on? Mitä Israel tavoittelee, sitä se ei ole saavuttanut, mutta valitut ovat sen saavuttaneet; muut ovat paatuneet" (Room.11:1-7).

Jumala ei hyljännyt kansaansa, vaan heillä on mahdollisuus tulla liittoon Hänen kanssaan. Mutta Uudella liitolla on myös uudet ehdot, Messiaan, Jeesuksen asettamat: "Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut" (Room.10:9). Jumala haluaa kuitenkin Paavalin välityksellä myös varoittaa pakanauskovia. Heidät on nyt liitetty kansaan, mutta ei siihen liiton Israeliin, joka ei halunnut uskoa Jumalaa. He ovat osa uutta kansaa, joka omistaa juutalaisen uskon sisimmän. Epäuskoiset juutalaiset jäivät ulkopuolelle kuten epäuskoiset pakanat. Uskovat pakanat taas pääsevät osallisiksi samoista lupauksista ja perinnöstä kuin uskovat juutalaiset Pakanoita ja juutalaisia erottava väliseinä on purettu. Purkaja on juutalaisten kauan odottama Messias.

Kauniissa ja paljonpuhuvassa vertauksessa metsäöljyyn ja jalon öljyyn oksista Paavali tähdentää pakanoita kohdanneen valinnan merkitystä. Valinta tai hylkääminen on tulosta Jumalan ehdottoman pyhyiden vaatimuksesta. Ihminen ei voi omin toin täyttää tätä vaatimustasoa, vaan jää tuomion alle. Jumalan valmistama tie on kuitenkin olemassa. Sitä noudattamalla pakanat ikään kuin oksastetaan runkoon, jossa uskovat juutalaiset jo ovat: liitetään Kristukseen. Minkäänlaiselle ylimielisyydelle ei ole kuitenkaan sijaa: "Sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ei hän ole säästävä sinuakaan" (Room.11:21). Efesolaisille Paavali kirjoittaa: " ... te siihen aikaan olitte ilman Kristusta, olitte vailla Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja Jumalaa maailmassa" (2:12). Aabrahamin kanssa tehty liitto oli nyt ulottunut käsittämään pakanatkin. Kansasta, joka ei alunperin ollut kansa, ei ollut liiton Israel, oli tullut juutalaisten ja pakanoiden kansoittama Jumalan kansa. Oli taas syntynyt ekklesia: Jumala erotti itselleen joukon ulos maailmasta. Sen tehtävänä on todistaa, miten ihminen voi uudistaa yhteyden Luojansa kanssa. Tämän sanoman eteenpäin viemiseksi oli ponnistettava kaikin voimin. Jumala lupasi pitää huolen todistajistaan. Kuolemanpelkokaan ei ollut esteenä. Palautunut yhteys Jumalaan kesti kuoleman yli, sillä Messias oli ylösnoussut. Uskova ei enää ole sidottu vain tämän maailman rakenteisiin, vaan häntä odottaa ihmeellinen tulevaisuus iankaikkisuudessa. Perintö, iankaikkinen elämä Jumalan yhteydessä on jokaisen sitä haluavan ulottuvilla.

Sisäistäen tämän totuuden ja käsittäen yhteyden, joka Kristus-ruumiissa vallitsee, Paavali halusi tarkoin noudattaa Jumalan antamaa näkyä. Pelastus, Messias on ensin ilmestynyt juutalaisille. Siksi todistus Hänestä pitää viedä ensin heille. "Sillä minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle" (Room.1:16). Tullessaan paikkakunnalle, Paavali tarjosi tätä voimaa ensin seudun juutalaisille: "Ja he matkustivat Amfipolin ja Apollonian kautta ja tulivat Tessalonikaan, jossa oli juutalaisten synagooga. Ja tapansa mukaan Paavali meni sisälle heidän luoksensa" (Apt.17:1-2). Hän piti menettelyä tärkeänä, sillä juutalaiset tunsivat jo Kirjoituksia ja uskoivat niiden jumalalliseen alkuperään. Kirjoitukset todistivat selkeästi Messiaasta, joka ensimmäistä kertaa tullessaan tulisi sovittamaan kansansa synnit. Vanhan liiton lakiuskonto oli väliaikainen ratkaisu, kunnes koitti Jumalan aika solmia Uusi liitto. Paavali tiesi tehtävänsä: Koota yhteen uutta kansaa, joka todistaisi Jumalasta syntiin langenneen ihmiskunnan keskellä.

Osa 4

Vanhan liiton veljet

Paavalin metodi, Jumalan Sanan mukainen toimintatapa tuotti myös tulosta. Apostolien teot kertovat meille Paavalin julistaneen ensin juutalaisille, sitten pakanoille. Monet juutalaiset myös uskoivat Sanan ja liittyivät Kristukseen. Varmaan heistä muodostui ensimmäisten paikallisten seurakuntien "sydän", joka Kirjoituksia jo tuntien kykeni opettamaan muuta osaa seurakunnasta. Vanha liitto vaikutti kuitenkin edelleen voimakkaasti eräiden seurakuntaan liittyneiden juutalaisten ajattelussa. Paavali joutui kerta kerran jälkeen oikomaan väärää opetusta, joka ei täysin todistanut Uuden liiton tuomasta vapaudesta pois Vanhan liiton lain alta. Opetuslasten joukossa vaikutti farisealainen lahko. Sen opettajat kulkivat perustetuissa seurakunnissa selittäen Sanaa omalla tavallaan. Erityisesti Paavali joutui vastakkain näiden oman kansansa "lain kiivailijoiden" kanssa. Tämän taistelun hedelmänä kirkastui kuitenkin se totuus, jonka Jumala haluaa välittää meille Paavalin kautta. Uusi liitto on Vanhan liiton täyttymys. Lain ja tuomion eteen on astunut rakkaus ja armo: sovituksen tuonut Messias.

Paavali ei kokenut tehtävänsä helpoksi. Vain Jumalan avulla hän kykeni taistelemaan harhaoppeja vastaan. Jumalalta tuli viisautta ja ymmärrys, joten Paavali saattoi todistaa julistamansa evankeliumin olevan Jumalan Sanan mukaista: "Minua kummastuttaa, että te niin äkkiä käännitte hänestä, joka on kutsunut teidät Kristuksen armossa, pois toisenlaiseen evankeliumiin, joka kuitenkin ei ole mikään toinen; on vain eräitä, jotka hämmäntävät teitä ja tahtovat väärillä Kristuksen evankeliumin. Mutta vaikka me, tai vaikka enkeli taivaasta julistaisi teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä me olemme teille julistaneet, hän olkoon kirottu ... Ihmistenkö suosiota minä nyt etsin vai Jumalan? Tai ihmisillekö pyydän olla mieliksi? Jos minä vielä tahtoisin olla ihmisille mieliksi en olisi Kristuksen palvelija. Sillä minä teen teille tietäväksi, veljet, että minun julistamani evankeliumi ei ole ihmisten mukaista; enkä minä olekaan sitä ihmisiltä saanut, eikä sitä ole minulle opetettu, vaan Jeesus Kristus on sen minulle ilmoittanut" (Gal.1:6-8,10-12).

Seurakunnan Vanhaan liittoon uskovat olivat kivenä Paavalin reessä. Joutuipa Paavali yhteenottoon Pietarinkin kanssa, joka lankesi valvomattomuuttaan: "Mutta kun Keefas tuli Antiokiaan, vastustin minä häntä vasten kasvoja, koska hän oli herättänyt suurta paheksumista. Sillä ennenkuin Jaakobin luota oli tullut muutamia miehiä, oli hän syönyt yhdessä pakanain kanssa; mutta heidän tultuaan hän vetäytyi pois ja pysytteli erillään peläten ympärileikattuja, ja hänen kanssaan lankesivat ulkokultaisuuteen muutkin juutalaiset" (Gal.2:11-13). Paikallisseurakuntaan oli syntymässä paha juopa. Pietari, joka hiilivalkealla pelosta tulla julki kolmasti kielsi Messiaansa, oli taas saman heikkouden vanki. Hän oli kunnioitettu auktoriteetti, jonka tekemiset eivät voineet olla vaikuttamatta muihin. Jerusalemin seurakunnan johtajan, Jaakobin luota tuli vaikutusvaltaisia veljiä. He olivat kuitenkin ylpistyneet omasta asemastaan seurakunnassa ja katsoivat seurakuntaan liittyneitä pakanoita ylhäältä alaspäin.

Nämä veljet saivat mukaansa Pietarin, joka joitakin aikoja taaksepäin oli rohkeasti todistanut ymmärtävänsä Jumalan tahdon: Pakanat, jotka uskon kautta liittyvät Jeesukseen, eivät enää ole kartettavia, vaan kuuluvat samaan yhteyteen. Paavali ei kuulunut alkuperäiseen apostolien joukkoon. Jumala oli ottanut hänet ikään kuin sivusta toteuttamaan valtaisa tehtävää. Osittain taustastaan johtuen Paavali ei väärällä tavalla kunnioittanut Pietaria. Hänhän olisi voinut Pietarin ja muiden mieliksi olla hiljaa. Ehkä tilanne olisi aikanaan selvinnyt omia aikojaan. Mutta Paavali ymmärsi vaaran: "vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan." Epäkohtaan on käytävä heti käsiksi. Näemme rohkean Paavalin seisomassa kunnioitetun Pietarin edessä, katsoen tätä tiukasti silmiin ja sanoen kaikkien kuullen: "Jos sinä, joka olet juutalainen, noudatat pakanain tapoja etkä juutalaisten, miksi sinä pakotat pakanoita noudattamaan juutalaisten tapoja?" (Gal.2:14).

Raamattu ei kerro, mitä hänelle vastattiin. Todennäköisesti tilanne Pietarin osalta päättyi katumukseen. Hän ymmärsi, että käytöksellään hän olikin edesauttamassa väärää opetusta. Opetusta siitä, ettei pakana voi täysin pelastua alistumatta ympärileikkaukseen ja muihin juutalaisiin tapoihin. Pietarin esimerkki osoittaa meille sen vaaran, mikä sisältyy ihmiseen katsomiseen. Sanan keskeisestä sisällöstä sivuun langennut "auktoriteetti" voi saada aikaan paljon pahaa seurakunnan keskellä. Tuhtuneena väärään opetukseen, joka vainosi vilpittömiä vasta uskoon tulleita, Paavali toteaa: "Kunpa aivan silpoisivat itsensä, nuo teidän kiihoittajanne!" (Gal.5:12). Juutalainen Paavali piti kiinni juutalaisuudestaan. Hän ei kuitenkaan enää kuvitellut pelastuvansa tapojen noudattamisen kautta. Hän oli ymmärtänyt seremonioiden ja tapojen todellisen merkityksen juutalaisille. Niiden kautta Jumala oli kaiken aikaa - jo ennen Messiaan tulemusta - ollut läsnä muistuttamassa Hänestä, joka oli tuleva. Paavalikin oli kohdannut Hänet. Hän oli ja pysyi juutalaisena ymmärtäen sen, että pakanatkin kuuluen omaan kansaansa pelastuvat Jumalan armon kautta sellaisina kuin ovat.

Juutalainen kansallisuus oli Paavalille tärkeä: "Mitä etuuksia on siis juutalaisilla, tai mitä hyötyä ympärileikkauksesta? Paljonkin, kaikin tavoin; ennen kaikkea se, että heille on uskottu, mitä Jumala

on puhunut" (Room.3:1-2). Jumala oli ottanut Israelin kansan nimiinsä, tehnyt liiton, mutta kansa ei tullutkaan liittoon mukaan. Se ei tunnustanut Messiasta ja lähtenyt julistamaan parannusta ja sovutusta maailmalle. Mutta huomaa, mitä Jumalan Sana ilmoittaa! Paavali ei kirjoita: juutalaisille oli uskottu, vaan "ON uskottu". ON uskottu tänä päivänä samoin kuin evankeliumi ON edelleen Jumalan voima "ensin juutalaiselle, sitten kreikkalaiselle". Juutalainen kansa on edelleen toimiva pelastuksen välittäjänä ihmiskunnalle. Uskovat juutalaiset ovat nyt uuden kansan "pyhä siemen". Samaan kansaan liitetään pakanauskovat, Jumalan valtakunnan "kanssaperilliset". Juutalainen identiteetti oli Paavalille tärkeä. Samoin se on tärkeä oman aikamme "pyhälle siemenelle", messiaanille juutalaisille.

Osa 5

Uskoon tulleilla ja ensimmäisiin paikallisiin seurakuntiin liittyneillä ihmisillä oli monenlaisia taustoja. Juutalaiset tunsivat jo Kirjoitettua Sanaa ja olivat perillä monista uskonelämään vaikuttavista asioista. Käännynnäiset olivat pakanoita, jotka olivat kääntyneet juutalaiseen uskontoon. He olivat antaneet ympärileikata ja kastattaa itsensä sekä suorittivat säädetyn uhrin. Fariseusten lahkoon kuuluvat juutalaiset tekivät käännytystyötä, pyrkien saamaan pakanoita liittymään uskontoonsa. Juutalaisuuteen kääntyneet pakanat saivat samat oikeudet kuin juutalaisilla oli. Heidät liitettiin "oikeaan" kansaan. Kaikille käännynnäisille Jeesuksen opetus ei ehkä ollut mieleistä. He olivatkin tehneet kaiken turhan vuoksi. He kuuluivat, etteivät välttämättä olleetkaan sen lähempänä pelastusta, kuin ennen kääntymystään juutalaisuuteen. Silti alkuseurakuntaan liittyi myös heitä. Jumalaa pelkääväiset olivat pakanoita, jotka noudattivat joitain juutalaisia tapoja ja säädöksiä. He pitivät sapatin ja juutalaiset juhlat, noudattivat juutalaista moraalilakia sekä olivat kuulijoina synagogassa. Erään perimätiedon mukaan Jeesuksen kuolemaa ristillä seurannut sadanpäämies - joka Messiaan kuolinhetkellä totesi: "Totisesti tämä oli Jumalan Poika" - oli Jumalaa pelkääväinen sadanpäämies Kornelius. Hänen liittymistään uuteen liittoon Pietari sai olla todistamassa.

Oliko Kornelius nähtyään ristillä tapahtuneen tullut vakuuttuneeksi, että juutalaisessa Jumalauskonnossa oli enemmän, kuin mitä hän sillä hetkellä ymmärsi? Seuratessaan Jeesuksen elämää ja kuolemaa, hän saattoi kokea juutalaisessa uskonnossa piilevän totuuden, jota hänenkin sielunsa ikävöi. Näin Jumalaa pelkääväinen sai kunnian olla ensimmäinen Uuteen liittoon liitetty pakanauskova. Jumalaa pelkääväiselle kynnyksellä Uuteen liittoon saattoikin olla matalampi kuin käännynnäiselle. Kuullessaan julistettavan puhdasta evankeliumia, hänen sydämensä oli jo tietyllä tavalla valmistautunut ottamaan vastaan juutalaisen uskon täyttymyksen: Messiaan, pakanainkin Vapahtajan. Sitten olivat ne pakanat: kreikkalaiset, roomalaiset, arabialaiset ym., jotka olivat omien uskontojensa kahleissa. He uskoivat sokeasti omiin jumaliinsa, noudattaen pappiensa ohjaamina usein julmia ja mielettömiä tapoja. He kokivat pelkoa ja kauhistuivat uskontojensa vaatimuksia. Mutta he olivat sidottuja. Pelko jumalien ja jumaluuksien kostosta esti tekemästä toisin, vaikka omatunto saattoi olla vastaan uskonnon vaatimuksia. Näille ihmisille Jumalan voimallinen evankeliumi oli myös ilosanoma. Vanhat uskomukset menettivät voimansa. Ne osoittautuivat valheiksi, jotka pitivät ihmistä kahleissaan petoksen voimalla. Totuus yhdestä Jumalasta ja Jumalan ristillä ilmestyneestä rakkaudesta täytti heidät ilolla. He saivat tulla osaksi Jumalan kansaa!

Seurakunta kasvoi ja menestyi. Sitä vainottiin aika ajoin, mutta vainot eivät sen kasvua pysäyttäneet. Ne vain puhdistivat vilpittömien uskoa. Seurakunnan laajentuessa pakanauskovia alettiin kutsua "kristityiksi". Uskovat juutalaiset nimitettiin "nasarealaisiksi". Pakanoiden lukumäärän lisääntyessä väheni vaikutus, jonka juutalaisten uskovien Kirjoitusten tuntemus toi

seurakuntaan. Seurakunnan kasvusta juutalaisten keskuudessa antaa kuvan juutalaisen historioitsijan August Neanderin tutkimus. Jerusalemin kokouksen aikaan (kun päätettiin, ettei pakanoiden pelastuakseen tarvitse noudattaa juutalaisia tapoja) uskovia oli jo n. 50 000, pääosin Jerusalemissa. Vuonna 100 jKr. uskovien juutalaisten lukumäärä olisi ollut jo n. 100 000. Kun tähän liitetään vastaavat luvut pakanoista, voidaan todeta pelastussanomien edenneen silloisessakin kuohuvassa maailmanajassa hyvin.

Usko Messiaan sovituskäsitteeseen nähtiin juutalaisen uskonnon noudattajien puolelta aluksi uutena juutalaisuuden ilmentymänä. Seurakunnan kasvu koettiin tosin uhkaksi juutalaisuuden päälinjalle. Juutalaisuus ei ole koskaan ollut täysin yhden suunnan uskonto. Päävirran ohessa on aina kulkenut useita pienempiä puroja. Niiden vaikutus juutalaisuuteen on ajoittain ollut merkittävä. Jeesuksen ajan päävirrat olivat saddukealainen ja farisealainen linja. Edelliset olivat pääosin hallitsevaa luokkaa, "diplomaatteja" ja talouselämän vaikuttajia. He hallitsivat temppelissä ja pitivät sitä yllä. Heidä pidettiin yhteiskunnan parempiosaisina, usein ylpeinä sellaisina. Heidän käsityksensä juutalaisesta uskonnosta oli paljolti seremoniallinen. Joukossa oli niitä, jotka tunnustivat Jumalan ilmoitukseksi vain viisi Mooseksen kirjaa. Ihmisen elämä ratkaisi hänen tulevaisuutensa. Henki jäi elämään tai hävisi sen mukaan, miten hyvä ihminen oli elämässään ollut. Usko ylösnousemukseen oli heille vierasta, eivätkä he odottaneet innokkaasti Messiaista. Jumalan läsnäolon todistukseksi heille riitti mahtava temppeli.

Farisealaiset olivat tulleet jonkin verran lähemmäksi tavallista kansaa. He antoivat Jumalan Israelin kanssa tekemälle liitolle suuren merkityksen. He hallitsivat kansaa synagogan opetuksen kautta. Jumalan antamien Kirjoitusten: Mooseksen kirjojen, profeettojen ja psalmien lisäksi, he olivat aikojen kuluessa laatineet laajan säädösten ja määräysten kokoelman, jota opettivat kansalle. Farisealaisuudessa ilmeni erilaisia painotuksia. Toiset halusivat sitoa juutalaisen kansan tiukasti erilaisten säädösten alle. Toiset opettivat vapaampaa suuntausta. Sen pääperiaatteena voitiin pitää rabbi Hillelin ohjetta: "Älä tee toiselle sitä, mitä et tahtoisit tehtävän itsellesi: Siinä on koko laki." Rabbin periaatteesta huomaamme, etteivät kaikki fariseukset olleet kaukana Jumalan valtakunnan todellisen luonteen ymmärtämisestä.

Rabbi Hillelin koulukuntaa vastaan oli jyrkempi suuntaus, joka oli saanut johtajansa rabbi Sammaista. Hänen mukaansa jokainen rabbin ihmistekoinen laki oli tärkeä osa valitun kansan uskontoa. Säännöstö pyrittiin luomaan hyvin tarkaksi. Esimerkiksi: Mitä ihminen voi kantaa sapattina ilman, että se luetaan taakan kantamiseksi, jonka laki kieltää? Mikä on katsottava taakaksi? Onko nenäliinan kantaminen taakka? Vastaus kuuluu: Jos nenäliinaa kannetaan taskussa se on taakka, mutta jos se kiedotaan kaulan ympärille se katsotaan osaksi vaatetusta, eikä enää taakaksi. Entä onko jalkineiden puhdistaminen mudasta työtä, joka on kielletty sapattina? Sapattimääräysten lisäksi rabbit työskentelivät muidenkin jokapäiväistä elämää koskevien kysymysten parissa. He loivat laajan aineiston kieltoja ja sääntöjä, sekä ohjeet miten ne voitaisiin tietyssä tilanteessa kiertää. Fariseuksille oli yhteistä usko kuolemanjälkeiseen elämään ja tulevaan Messiaaseen. Heidän Messiaansa oli tosin vain ihminen, joka Jumalan valtuuttamana toimi maallisena sotapäällikkönä ja poliitikkona vapauttaen maallisen Israelin. Hän oli mies, joka tekisi Israelista maailman johtavan kansakunnan. Heikko, kärsivä Messias ei sopinut tähän kuvaan. Monelle oma asema kansan opettajana ja johtajana oli tärkeämpää, kuin yksilöihmisen kipuilu löytää henkilökohtainen suhde Luojaansa.

Historioitsija Josefuksen mukaan kolmannen juutalaisuuden suunnan muodosti Kuolleen meren lähelle asettunut yhteisö: essealaiset. Heistä on mainintoja muidenkin historioitsijoiden teksteissä. Essealaiset, samoin kuin kristityt juutalaiset, eivät arvostaneet temppelin uhritoimituksia. Siksi eräät historioitsijat ovat saattaneet sekoittaa nämä kaksi suuntausta keskenään. Essealaisten

löydetyistä kirjoituksista käy ilmi, että he pitivät koko lain noudattamista tärkeänä. He noudattivat salaperäisen "Vanhurskauden opettajan" opetuksia ja odottivat kahta Messiashahmoa: papillista Aaronin Messiasta ja kuninkaallista Daavidin suvun Messiasta. Qumranin erämaasta 1947 löydettyjen (sen jälkeen löytöjä on tehty lisäksi) essealaisten käsikirjoitusten tutkiminen on edelleen käynnissä. Eräät tutkijat löytävät mielestään paljonkin yhteyksiä Jeesuksen ja essealaisen opetuksen välillä. Siksi he kuvaavat Jeesuksen essealaiseksi tai heidän oppilaakseen. On selvää, että yhteyksiä löytyy, sillä niin Jeesus kuin essealaiset lukivat samoja Kirjoituksia. Pyrkimys saada Jeesus vain "essealaiseksi saarnaajaksi" on yksi liberaaliteologian yritys kiistää Jeesuksen jumaluus.

Jeesus tunnustetaan suureksi moraaliseksi opettajaksi. Tämän myös juutalaisen uskonnon edustajat voivat hyväksyä. Kuitenkin kun koko Raamattu pidetään totena, joutuvat essealaisten opetukset ja Jeesuksen sana ristiriitaan keskenään. Jeesus oli juutalainen, kuten essealaiset, saddukealaiset ja fariseukset, mutta Hän ei ollut vain ihminen. Täten Hänen opetuksensa selkeästi eroaa muusta juutalaisesta opetuksesta: Hän julistaa olevansa syntien sovitus, tie takaisin Jumalan yhteyteen.

Lisäksi juutalaisuudessa vaikutti muita, pienempiä suuntia, kuten voimaan ja väkivaltaan kansallisen vapautuksen välineenä luottavat selootit. Nyt tähän juutalaisuuden kirjoon oli tullut Jeesuksen ristinkuoleman ja ylösnousemuksen kautta uusi lisäys: nasarealaiset. He olivat yhtä juutalaisia kuin muutkin. Se mikä heissä muita eniten vaivasi oli heidän Messias -uskonsa. Messias olikin jo tullut, mutta tämän tulemuksen tapa ei sopinut muiden kuvioihin. Saddukeukset ja fariseukset seurasivat, miten heille uusi juutalainen oppi eteni. Opin julistajat tukeutuivat juutalaisten pyhiin Kirjoituksiin ja kunnioittivat niitä. He eivät kieltäneet kuuluvansa juutalaiseen kansaan eivätkä hylänneet sen tapoja. Näillä tavoilla oli heille uusi merkitys. Lakia noudattaessaan he eivät enää tehneet sitä ansaitakseen pelastuksen, vaan he noudattivat sitä rakkaudesta Jumalaan. He korostivat henkilökohtaisen yhteyden luomista Jumalan kanssa. Pelastukseen ei riittänyt kuuluminen oikeaan kansaan tai pyrkimys lain pitämiseen. Liioin temppelin uhritoimitukset eivät heille olleet tarpeen syntien sovituksiksi.

Suuri muutos ravisti koko juutalaista kansakuntaa v. 70 jKr. Silloin Rooman legioonan joukot vyöryivät kapinaan nousseen kansan hallituskaupunkiin Jerusalemiin. Säälimättä roomalaiset sotilaat löivät kuoliaiksi edestään pakenevia juutalaisia. Ihmisten tuhoaminen ei kuitenkaan riittänyt, vaan koko kaupunki murskattiin maan tasalle. Loistava temppeli poltettiin ja sen kivet hajotettiin maahan. Ainoastaan Herodeksen palatsin kolme tornia jätettiin pystyyn turvaamaan raunioiden keskelle perustettua roomalaisleiriä. Juutalaisen uskonnon keskus tuhoutui. Jerusalemin nasarealaiset muistivat Jeesuksen sanat temppelin ja kaupungin hävityksestä. 40 vuotta Jeesuksen suorittaman kertakaikkisen uhrin jälkeen temppelissä yhä suoritettiin uhreja, joiden sovittavaan voimaan uskottiin. Uskovat juutalaiset ymmärsivät tämän häpäisevän Jumalan pyhyyttä ja valmistautuivat pahimpaan. Roomalaisten piiritys keskeytyi hetkeksi ja nasarealaiset näkivät siinä Jumalan heille valmistaman hetken päästä turvaan. Eräs perimätieto kertoo, että Jeesus olisi maininnut paikankin, minne tulevan hävityksen tieltä tulisi paeta. Uskovat pakenivat Gennesaretin järven eteläpuolella ja Jordanin itärannalla sijainneeseen Pellan kaupunkiin. Heidät "temmattiin" ulos tulevasta tuhosta. Aiempien pakkosiirtojen tuloksena oli syntynyt huomattavia juutalaisia yhdyskuntia eri puolille tunnettua maailmaa. Niissäkin temppelin tuho koettiin musertavana iskuna. Johtuen jo maantieteellisistä syistä, ne olivat kuitenkin joutuneet toimimaan synagogakeskeisesti, eikä temppelin tuho tehnyt loppua juutalaisesta uskonnosta.

Saddukealainen, temppeliseremonioita hallinnut yhteiskuntaluokka katosi. Sen jättämän aukon

täytti pian farisealainen suunta. Synagogakeskeinen rabbiinijuutalaisuus sai käytännössä yksinvallan. Sitä vastaan jäi oikeastaan vain yksi juutalaisuuden linja: nasarealaiset, jotka uskoivat Jeesuksen olevan Messias. Rabbinit tiesivät heidän oppinsa olevan sama, kuin pakanoiden keskellä leviävä Kristus-oppi. Nasarealaiset jatkoivat elämäänsä juutalaisen yhteisön osana. He olivat "kivi kengässä" syntyneelle rabbiinijuutalaisuudelle, sillä he kykenivät osoittamaan Kirjoituksista olevansa juutalaisen uskon tosi noudattajia.

Vuosina 132-135 jKr. nousivat juutalaiset jälleen kapinaan. Heidän innoittajansa oli "Tähden Poika", Bar Kochba, jonka rabbi Akiba oli nimittänyt Messiaaksi. Hänen tuli olla se mies, joka vapauttaisi juutalaisen kansan. Kansa nousi roomalaista maailmanvaltaa vastaan, mutta nasarealaiset eivät voineet tulla mukaan tähän taisteluun. He tiesivät tämän messiaan vääräksi messiaaksi, sillä Messias oli jo ilmestynyt. Kapina kukistettiin raa'asti ja suuri osa juutalaisia joutui pakkosiirretyksi isiensä maalta. Nämä tapahtumat olivat johtamassa rabbiini- ja nasarealaisjuutalaisuutta täydelliseen välirikoon. Pian synagogissa alettiin hyljeksiä ja solvata nasarealaisia. Muistutettiin heidän paenneen Jerusalemista hyljäten omat kansalaisensa ja säästääkseen oman nahkansa. Kun juutalainen kansa toisen kerran nousi orjuuttajiaan vastaan, nasarealaiset jäivät taas syrjään. He olivat siis pettureita.

Farisealaisen rabbiini -uskonnon saadessa vallan juutalaisessa yhteisössä, hämärtyi juutalaisten mielissä kristinuskon alkuperä. Israelin valtion poistuessa maailman kartalta jäi jäljelle juutalainen uskonto, jonka tuli varjella kansa yhtenä. Kun pakanakristittyjen lukumäärä samalla kasvoi, nasarealaiset menettivät vaikutustaan myös kristillisessä seurakunnassa. Rabbien olikin yhä helpompaa opettaa kansalle kristinuskosta pakanamaailman tuotteena, joka uhkasi juutalaisen kulttuurin ja elämänmuodon säilymistä. Nasarealaiset olivat siis liittyneet pakanalliseen harhaoppiin, joka oli korottanut Jeesus-nimisen juutalaisen miehen Jumalan Pojaksi. Koska Jumala on yksi, ei Hänellä voi olla vaimoa eikä poikaa. Näin opettaen juutalaisen yhteisön uskonnolliset johtajat saivat hajotetun kansan mieliin piirtymään kuvan nasarealaisista pakanoitten kääntyneinä luopioina. Nasarealaiset, messiaaniset juutalaiset, Paavalin ja Pietarin seuraajat karkotettiin kansansa parista. Jumalan edessä he kuitenkin pysyivät tosi Israelin oikeina kansalaisina.

Paavali käytti paljon "aikaa, paperia ja mustetta" saadakseen aikansa uskovat ymmärtämään raamatullisen yhteyden Kristuksen, seurakunnan ja Israelin välillä. Tämän yhteyden tulisi olla selvä myös meille. Muuten joudumme helposti sivuraiteelle toiminnassamme kristittyinä. Kristinuskon juutalainen tausta hämärtyi ja pian se haluttiin unohtaa kokonaan. Kristilliseen uskontoon sekoitettiin vaikutteita aiemmista mysteeriuskonnoista. Kristityt eivät enää tunnistanee juutalaisia juuriaan, vaikka lukivat samoja Kirjoituksia kuin ensimmäiset juutalaisuskovat. Kun aluksi eräät seurakuntaan tulleet juutalaiset halusivat tehdä pakanoista juutalaisia, niin tuli aika jolloin pakanakristityt halusivat tehdä juutalaisista "pakanoita". Pelastuakseen juutalaisen tuli hylätä juutalainen identiteetti ja kääntyä "pakanakristityksi". Näin sanasta "kristitty" tuli jotakin, jota apostolit ja itse Jeesus olisivat kavahtaneet. Kristusta tunnustamattomien juutalaisten joukossa siitä tuli synonyymi sanalle "pakana". Pakanat taas olivat aina olleet epäjumalanpalvelijoita. Kristikunnan historiaa lukiessa näyttää siltä, että juutalaiset juuret saatiin miltei hävitettyä. Jumala on kuitenkin pitänyt huolen Sanastaan ja kansastaan. Aina on ollut niitä uskovia juutalaisia ja uskovia pakanoita, jotka ovat Raamatusta nähneet totuuden alkuseurakunnan noudattamasta yhteydestä. Nämä "uskon sankarit" ovat myös käytännössä noudattaneet Jumalan ilmoitusta. Sielunvihollisen eksyttämä nimikristillisuus otti toivottoman tehtävän. Tosi kristinuskon juuret ovat paljon syvemmällä ja ne ovat vahvemmat kuin osataan kuvitella. Juutalaisen uskon ja pakanoiden pelastuksen yhteinen juuri on: Kristus, Messias.

Luopumusta uskon juutalaisesta taustasta

Seurakunnan pakanakristittyjen kadottaessa kosketustaan juutalaisiin veljiinsä ja sisariinsa tapahtui muutosta seurakunnan sisällä. Monin paikoin samoin Jeesukseen uskovat pakanat ja juutalaiset eivät enää kokoontuneet yhdessä. Osittain siihen vaikutti uskovien juutalaisten kokema painostus oman kansansa taholta. Toisaalta pakanakristityt olivat epäluuloisia niitä juutalaisia tapoja kohtaan, joita uskova juutalainen kansansa jäsenenä halusi edelleen noudattaa. Keisari Konstantinus (280-337 jKr.) määräsi vuonna 313 kristillisen uskonnon koko valtion uskonnoksi. Samalla syntyi halu madaltaa uskonnon kynnyksen alas kuin suinkin. Usko ei aina ollut tärkein, vaan uskonto, jonka avulla vallanpito olisi helpompaa. Juutalaiset juhlat, jotka olivat valtaosalle valtakunnan asukkaita vieraita, korvattiin muilla juhla-ajoilla, joille annettiin "kristillinen" merkitys. Juutalaisen sapatin vietto kiellettiin ja sen tilalle määrättiin kaikkien noudatettavaksi auringonjumalalle pyhitetty viikon ensimmäinen päivä. Keisari, jonka tuli olla alamaisilleen hyvänä esimerkkinä kristillisen uskonnon hyvää tekevästä vaikutuksesta, katsoi sopivaksi palvoa aurinkoa jumalana.

Aina silloin tällöin nousee esille kysymys: Mikä on oikea pyhäpäivä? Tähän on todettava, että jo ennen Konstantinuksen aikaa osa uskovia (juutalaisiakin) koki oikeaksi viettää sunnuntaita, Jeesuksen ylösnousemisen päivää, Herran päivää, pyhänä. Ensimmäiseltä vuosisadalta on säilynyt tekstejä, jotka kertovat tästä. Konstantinuksen virhe oli tehdä sunnuntain vietosta laki, jonka noudattamatta jättämisestä määrättiin ankara rangaistus. Laki oli suunnattu erityisesti juutalaisia vastaan. Kristillinen uskonto muotoutui lakiuskonnoksi, jossa pelastuksen ehdoksi liitettiin tiettyjen asioiden noudattaminen.

Aurinkojumalan kultti oli perinteisesti Rooman keisarin uskonto. Tämän jumaluuden kuva esiintyi aina vuoteen 320 esim. keisarillisessa rahassa. Konstantinus teki kristillisestä uskonnosta kunnioitetun ja hyväksyttävän. Mutta peläten vaikutusvaltaisia pakanakulttien seuraajia, hän hyväksyi uskonnon noudattamisessa hyvin liberaalin linjan. Uuden valtionuskonnon suvaitsevaisuus miellytti Rooman valtakunnan ihmisiä. Vasta kuolinvuoteellaan Konstantinus antoi luvan kastaa itsensä kristityksi. Kasteen toimittajana oli Arius-nimisen teologin ympärille syntyneen harhaopin piispa. Areiolaisuus, kuten oppia nimitettiin, opetti, ettei Jeesus kuullut jumaluuteen kuten Isä. Opetus kielsi Jeesuksen täyden jumaluuden, kuten Jeesuksen kieltänyt juutalaisuuskin. Vaikka Konstantinuksen aikana jokunen juutalainen saattoi päästä huomattavaan asemaan, kuten Konstantinopolin piispa Epifanus, yleinen juutalaisvastaisuus oli vallalla. Pian heitä vaadittiin luopumaan juutalaisuudestaan pelastuksen ehtona. Juutalainen nimikin oli vaihdettava "kristilliseksi". Nasarealaiset, Jeesukseen uskovat juutalaiset jäivät pakanakristittyjen varjoon. Metsäöljypuun oksat peittivät jalon öljypuun oksat, mutta eivät voineet irrottaa niitä rungosta, jolle itse Messias antaa elämän.

Pakanakristittyjen unohtaessa uskonsa juutalaisen perustan, tapahtui harhautumista myös seurakunnan juutalaisessa osassa. Juutalaiset harhaoppien opettajat perustivat omia lahkojaan ja saivat mukaan valvomattomia sieluja. Alusta alkaen Paavalin ja muiden apostolien opetusta olivat vastustaneet ne, jotka halusivat "juutalaistaa" kristillisen uskon. Pakanat oli saatava noudattamaan juutalaista perinnettä. Näillä opettajilla oli yleensä farisealainen tausta. Myöhemmin muodostui ebioniittien ryhmä, joka leimasi Paavalin petturiksi ja hänen opetuksensa valheeksi. Heidän mukaansa Paavalin opettama näkemys lain merkityksestä oli harhaoppia. Suuri osa heistä ei uskonut Jeesuksen neitseestä syntymiseen, eikä Hänen jumaluuteensa. Jeesus oli ihminen, Marian ja

Joosefin lihallinen lapsi, jonka Jumala kuitenkin oli valinnut sanansaattajakseen. He opettivat, että Jeesuksen kastehetkellä Jumala täytti Hänet Messiaan, Kristuksen olomuodolla. Koska oli mahdotonta, että Messias olisi kärsinyt, tämä jumalallinen luonto poistui Hänestä ennen ristille nautitsemista. Ristillä kuoli vain Jeesus niminen ihminen. Ebionitteja oli useita ryhmiä. Ryhmät erosivat toisistaan sen mukaan, miten ne olivat sekoittaneet yhteen nasarealaista, essealaista ja farisealaista juutalaisuutta.

Ebionitit luetaan usein gnostilaisiksi. Kreikankielen sana "gnosis", tarkoittaen "tietoa", on antanut nimen tälle harhaopille. Gnostilaisuudessa uskotaan salaiseen tietoon, joka ihmisen tulee tuntea pelastuakseen. Perusajatuksena on, että koska Jumala on hyvä ja täydellinen - kun taas maailma on täynnä pahuutta ja epätäydellisyyttä - Hän ei ole voinut luoda tätä maailmaa. Hyvä, iankaikkinen jumaluus loi ensin henkien maailman. Tästä maailmasta lankesi jumalolento, joka loi meidän maailmamme. Tämä langennut jumala, tai eräiden opetusten mukaan hänen poikansa, rinnastetaan toisinaan Vanhan testamentin Jehova -jumalaan. Gnostilaisuus syntyi jo ennen kristinuskoa kreikkalaisista, juutalaisista ja idän mysteeriuskonnoista. Kristinuskon vallattua alaa syntyi nk. "kristillinen gnostilaisuus": Kristus tuli maailmaan välittämään salaisen pelastustiedon. Eräät historioitsijat pitävät "kristillisen" gnostilaisuuden luojina Raamatustakin tuttuja henkilöitä. Johannes Kastajan opetuslapsien joukossa kulki Dositheus niminen mies, jonka historia mainitsee gnostikoksi. Hänen sanotaan olleen Apostolien teoissa mainitun Simonin, joka harjoitti noituutta, opastaja. "Noita Simonin" mainitaan ensimmäisenä sekoittaneen gnostilaisia oppeja kristillisyyteen.

1945 löydettiin Egyptistä, Nag-Hammadin kaupungin läheltä laaja, muinainen gnostilainen kirjasto. Sen erästä teosta pidetään Simonin kirjoittamana. Historioitsijat kertovat Simonin olleen oppi-isänä monille gnostilaisille suuntauksille. Hän perusti mm. opin, jonka kannattajat tunnettiin "simonialaisina". Simon tunnustettiin jumalaksi, joka oli tullut maailmaan pelastamaan sen sitä hallitsevien turmeltuneiden enkelien käsistä. Näyttää siltä, ettei Simon halunnut jättää asemaansa samarialaisten messiaana Pietarin ja Jhanneksen kohdattuaankaan. Pietari näki hänen olevan "täynnä katkeruuden sappea ja kiinni vääryyden siteissä". Näitä siteitä Simon ei ehkä ollutkaan halukas katkaisemaan, koska ne olivat tehneet hänestä "suuren" samarialaisten joukossa (Apt.8:924). Gnostilaisuus, monissa eri muodoissa, on vaikuttamassa myös meidän aikamme kristillisyydessä. Tämä Raamatun totuudelle vihamielinen oppi pyrkii antamaan Jumalan Sanalle toisen merkityksen. Se kieltää Messiaan, Jeesuksen tosi jumaluuden. Toisaalta se edistää väärää "omanarvontuntemusta" niissä, jotka kuvittelevat saaneensa uutta, täydellisempää ja salattua ilmestystietoa muille välitettäväksi.

Juutalaisten menetettyä temppelinsä ja oman valtion, alkoi heidän tuskantäyteinen vaelluksensa. Pitkiä aikoja ei juutalainen yhteisö saanut olla rauhassa missään maassa. He olivat milloin Kristuksen murhaajia, lapsiuhrien suorittajia, vesivarojen myrkyttäjiä ym. Syntynyt rabbiinijuutalaisuus piti kuitenkin kansan koossa. Jumala tahtoo, ettei Hänen tahdostaan pois poikennut kansakunta häviä, vaikka kulkee läpi kärsimysten tulen. Meidän on vaikea käsittää niitä kauheuksia, joita juutalainen yhteisö on joutunut kokemaan. Tämä onnettomuus oli Jumalan jo edeltä käsin Moosekselle ilmoittama. Jumalan puolelta liitto on edelleen avoin, kuitenkin kansan suuri osa sulkee itsensä sen ulkopuolelle. Rabbiinijuutalaisuuden päävirran sivussa kulki kaiken aikaa kirkasvetinen puro: heprealaiskristityt. Tämä nimitys, kuten messiaaniset juutalaiset, on yksi meidän aikamme nimitys nasarealaisille Jeesukseen uskoville. Pieni osa uskovista juutalaisista jätti vapaaehtoisesti oman kulttuurinsa kääntyen pakanoiden mallin mukaiseen kristillisyyteen. Huomattavasti suurempi osa pakotettiin ulkonaisesti samaan. Kaikkina aikoina kristikunnassa on silti vaikuttanut juutalaisten apostolien perustukselle rakentunut juutalainen osa Uuden liiton seurakuntaa.

H.J. Sconfield toteaa kirjassa "Jewish Christianity": " ... juutalaiskristillisyys toimi aktiivisesti levittäen hyvää sanomaa käyttäen hyväksi jokaista mahdollisuutta. Se levisi niin karkeiden raakalaisten kuin oppineiden teologiin, niin juutalaisten, kreikkalaisten, barbaarien, skyyttialaisten kuin orjien ja vapaiden keskuudessa." Apostolinen into evankeliumin levittämiseksi ei ollut kadonnut. Juutalaisten uskovien yhteisöjä oli pitkään Bar Kochban johtaman kapinan jälkeen silloisen Palestiinan ja Lähi-idän alueella. He olivat kuitenkin juutalaisen opin päälinjan puserruksessa. Oikeaoppinen juutalainen ei saanut olla heidän kanssaan tekemisissä. Rabbinit opettivat, ettei kuolemanvaarakaan tehnyt tästä poikkeusta. Oikeaoppisen juutalaisen tuli kuolla ennemmin kuin vastaanottaa apu Jeesuksen Messiaaksi tunnustavalta veljeltään.

Kerrotaan tarinaa miehestä, joka käärmeen puremaan olisi saanut avun "harhaoppiselta" Jaakobilta. Rabbi, joka oli kulkenut piston saaneen miehen matkassa, ei kuitenkaan tätä sallinut. Myrkyn lamauttama mies aneli: - Salli hänen auttaa, että parannun ja voin tuottaa lakiin uuden säännön siitä, että se on sallittua. Mutta rabbin kovapäisyys aiheutti miehen kuoleman. Toinen kertomus mainitsee rabbin pojanpojan olleen vaarassa tukehtua. Palanen oli juuttunut pojan kurkkuun, jolloin paikalle saapui sama Jaakob, kuin edellisessä kertomuksessa. Hän kumartui tukehtumassa olevan pojan puoleen ja sanoi jotakin "Jeesuksen nimeen". Ymmärrämme heprealaiskristityn käyttäneen Herransa antamaa valtuutta häden hetkellä, kuten ennen häntä Jeesus ja apostolit. Pojan hengitys palautuikin normaaliksi. Rabbi ei kuitenkaan osoittanut kiitollisuutta avusta, vaan tiukkasi Jaakobilta mitä hän oli sanonut pojan puoleen kumartuessaan. Jaakob vastasi sanoneensa "erään sanan". Rabbi tunnisti miehen Jeesukseen uskovaksi ja totesi katkerasti: - Pojalle olisi kuolema ollut parempi kuin tämänkaltainen parantumisen. Rabbiininen opetus asetti ihmiset eriarvoiseen asemaan. Heprealaiskristityt kirjoitettiin luetteloon kaikkein halvempiarvoisina. He saivat paikan vasta halveksittujen pakanoiden jälkeen. Vaikka rabbiininen käytäntö on pyrkinyt eristämään juutalaiset uskovat, he ovat aina olleet todellisuutta juutalaisessa yhteisössä. He eivät ole eristäytyneet omiin piiloihinsa, vaan omassa elämässään ovat pyrkineet noudattamaan Jumalan tahtoa juutalaisina Jumalan liiton perillisinä.

600-luvulta alkanut arabivalloittajien aikakausi vaikutti suuresti Palestiinan ja Lähi-idän juutalaisten elämänmenoon. Juutalaisten uskovien lukumäärä jäi pieneksi ja heidän vaikutuksensa väheni edelleen. Euroopan alueella Konstantinuksen määräämä valtiollinen kristillisyys teki kristillisestä uskonnosta mahtavan vaikuttajan. Tosin kristillisyys ei enää ollut sitä, mitä se alunperin oli. Juutalaista perintöäkään ei tunnustettu. Kun juutalaiset pitivät pakanoita alempiarvoisina, pakanakristityt tunsivat olevansa kristinuskon puolustajia. Juutalaiset koettiin oikean uskon vihollisiksi. Paavin johtama kirkkolaitos alkoi yhdessä poliittisten vallanpitäjien kanssa hallita ihmisiä. Hänen suorittamansa pyhä voitelu oli tae hallitsijalle siitä, että saatu valta oli taivaallista perua. Vaikka kirkkolaitos koki kehityksensä eri vaiheissa monia vaikeita kriisejä, eri uskonnollisten näkemysten ja poliittisen vallan kanssa, sen valta ja vauraus kasvoi. Todellinen Kristuksen ruumis, Häneen liittyneet jalon- ja metsäöljyjuunoksat olivat vähemmistö. Vallan ja vauraudenhimo peitti alleen raamatullisen elämisenmallin.

Kirkolliset ja poliittiset johtajat pyrkivät usein verisin keinoin saavuttamaan maallisia etuja. Hämärtyi kuva hengellisen ja maallisen vallan väliltä. Molemmat kietoutuivat yhteen muodostaen voimatekijän: Katolisen kirkon. Se pyrki, yhdessä sitä kannattavien valtionjohtajien kanssa, pitämään yllä Pyhän Rooman keisarikuntaa. Eurooppalaista ylivaltaa tavoittelevia vallanpitäjiä ilmestyi useita. Keskinäinen valtataistelu johti lopulta Pyhän Rooman keisarikunnan nimellä olevan alueen hajoamiseen ja roomalais-kristillinen perintö jäi katolisen kirkon vaalimaksi. 1500-luvulla käytännöllisesti koko Eurooppa oli "kristillinen". Poikkeuksen tekivät siellä täällä olevat juutalaiset

yhteisöt ja Euroopan reuna-alueiden vähemmistöt. Konstantinuksen aloittama kristinuskon "rakennemuutos" oli kuitenkin tosiasia. Nimi- ja tapakristillisuus otti Paavin kirkossa näkyvän vallan. Kun juutalaiset oppineet askartelivat kirjaan koottujen säädösten kanssa (Talmud kirjoitettiin muistiin noin v. 200-500 jKr.), kristityt munkit pohtivat omia, toisinaan paljonkin elämästä sivussa olevia kysymyksiä luostareissaan. Näitä pohdintoja oli esim.: montako demonia mahtuu tanssimaan neulanpään? On syytä mainita, että munkkien joukossa oli myös niitä, jotka epäitsekästi ja rohkeasti eläen toivat julki raamatullista opetusta.

Ennen uskonpuhdistusta kirkkolaitos opetti ihmisille jälleen pelastusta tekojen kautta. Se oli opetusta, jota vastaan jo Uuden liiton ensimmäiset todistajat olivat nousseet. Uskomme ja tiedämme, että eri aikoina on kuitenkin ollut niitä, jotka ovat ymmärtäneet Kristuksen ruumiin oikean rakenteen. He ovat pitäneet raamatullista kuvausta seurakunnasta ja öljypuusta kunniassa. Nimikristityn Euroopan kristityt pakanat eivät nähneet uskonsa juuria. Toisaalta niitä ei heille opetettukaan. Entäpä, jos opetus olisi ollut Sanaan kirjoitetun mukaista? Todennäköisesti suuri joukko olisi ymmärtänyt juutalaisen kansan merkityksen aivan eri tavalla. Jeesukseen uskovat juutalaiset olisivat saaneet kirkossa merkittävän aseman. Epäuskon siteissä oleva juutalainen kansa olisi ymmärretty oikein. Vainojen sijasta heitä olisi rohkaistu ja rakastettu etsimään Kirjoituksista uudelleen Messiaan tuntomerkkejä. Uskovien juutalaisten määrän kasvaessa rabbiininen juutalaisuus olisi joutunut lujille. Kristilliseen seurakuntaan liittyneet pakanat olisivat kokeneet siunauksen aikoja. Tähän ei kuitenkaan nimikristityn valtauskonnon kylmä sydän halunnut taipua. Miljoonat juutalaiset ovat nimikristillisen uskonnon omallatunnolla. Sen sijaan, että heille olisi todistettu Jumalan rakkaudesta Jeesuksessa Kristuksessa, Messiaassa, heitä julmasti tuhottiin tai heidät unohdettiin. Jeesukseen uskovat juutalaisetkaan eivät aina säästyneet järjettömältä vihalta. Juutalaiset paljastuivat juutalaisiksi lähinnä noudattamiensa tapojen kautta. Myös monet uskovat juutalaiset noudattivat kansansa tapoja, eikä vaino aina säästänyt heitäkään, kun Sanaa ymmärtämättömät saarnaajat kuvasivat juutalaiset "Jeesuksen tappajiksi". Tässä valossa on hyvä muistaa Raamatun varoitus: " ... älkööt aivan monet teistä pyrkikö opettajiksi, sillä te tiedätte, että me saamme sitä kovemman tuomion" (Jaak.3:1).

Osa 7

Oikean juutalaisen uskon perilliset tulevat aika ajoin esille historian sivuilta. 1400-luvulla Espanjassa juutalaiset saivat hetken olla yhteiskunnan arvostettuja jäseniä. 1413-14 kaksi rohkeaa, uskovaa juutalaista: Joshua ben Joseph Al Lorqui ja Andreas Beltram väittelivät 22 rabbin kanssa Raamatun Messias -kuvasta. Vaikka rabbiineilla piti olla yli kymmenkertainen ylivoima viisaudessa ja ymmärryksessä, tulos ei heitä tyydyttänyt. Väittelyn tuloksena kerrotaan yli 5000 juutalaisen tunnustaneen Jeesuksen Messiaaksi. Kolumbuksen lähtiessä pitkälle matkalleen kuului hänen joukkoonsa useita juutalaisia. Osa näistä on mainittu Jeesukseen uskovina. Eräät tutkijat pitävät myös Kolumbusta juutalaisena, jonka matkoilla oli erityinen tarkoitus. Hän etsi Israelin kadonneita heimoja ja uusia alueita, joissa juutalaiset saisivat asua rauhassa jatkuvilta vainoilta. Uskovat, Raamatun tuntevat juutalaiset ovat usein olleet merkittävästi mukana, kun Sanan mukainen usko on noussut nimikristillisyyden valtavirtaa vastaan. Uskonpuhdistuksen vuosisatoina myös he ovat olleet vaikuttamassa. Lähellä meidän aikaamme merkittäviä juutalaisia uskovia ovat olleet mm:

- Felix Mendelssohn eli 1800-luvun alkupuolella. Vaikka hän sai elää vain 38-vuotiaaksi, hänen sävellyksensä ovat yhä maailmankuuluja.
- Alfred Edersheim tunnetaan Jeesuksen ajan ja elämän tutkijana. Hänen teoksensa "Life and Times of Jesus the Messiah" on, muiden hänen perusteellisten teostensa ohella, laajalti arvostettu.

- August Neander tunnetaan kirkon historian tuntijana ja kuvaajana. Hänet muistetaan myös kaavoihin kangistuneen luterilaisuuden kriittisenä arvioijana.
- Frantz Delitzsch saavutti teologian professorin arvon 1800-luvun Saksassa. Hän kirjoitti mm. arvossa pidetyn, laajan VT:n kommentaarin ja käänsi UT:n heprean kielelle.
- Samuel Schereschewsky oli piispa, joka kuuli Jumalan kutsun ja käänsi Raamatun Kiinan kielelle.
- David Baron tunnetaan syvällisistä kommentaareistaan koskien Sakarjan kirjaa ja Jesajan lukua 53 kärsivästä Messiaasta. Hän oli voimakas Jumalan ase viemään evankeliumia Euroopan juutalaisille.
- Solomon Alexander oli Jerusalemin ensimmäinen Anglikaanisen kirkon piispa.
- Entiset rabbit: Leopold Cohn Yhdysvalloissa, Joseph Rabinowitz Unkarissa ja Isaac Lichtenstein mainitaan esimerkkeinä monista muista aikansa Paavaleista ja Pietareista. He julistivat pelastusta Jeesuksessa ja perustivat järjestöjä evankeliumin julistukseen ensin juutalaisille.
- Solomon Ginsburg oli kunnioitetun puolalaisen rabbin poika. Kohdatessaan Jeesuksen hänestä tuli monien seurakuntien perustaja Brasiliaan.
- Leon Levison oli innokas evankeliumin työssä. Hän syntyi Tiberiaassa ja hänet aateloitiin Englannissa tunnustukseksi monista ansioistaan.
- Carl Caspari oli uskoon tultuaan 1800-luvun merkittäviä saksalaisia teologeja. Hän toimi Norjassa, Oslossa teologian professorina. Eräässä elämänsä vaiheessa hän kiinnostui juutalaisesta Paavalista. Apostolien tekojen lukeminen johti hänet tutkimaan UT:ia ja tällöin hän vastaanotti Jeesuksen Vapahtajakseen. Oppineena teologina ja Jeesuksen todistajana hänen elämänsä vaikuttaa tänä päivänä. Jerusalemissa avattiin norjalaisten uskovien aloitteesta Caspari instituutti, koulutuskeskus messiaanille juutalaisille vuonna 1984.

Edellä mainittua listaa juutalaisista "uskon sankareista" voitaisiin jatkaa. Myöhemmin otamme esille vielä kaksi, meidän maassamme vaikuttanutta messiaanista veljeä: Paulus Wolff'in ja Naphtali Rudnitzky'n. Lopuksi on hyvä siteerata Carl Casparin serkun, Abraham Capadosen kuvausta juutalaisen uskon sisimmän kirkastuessa hänelle Messiaan persoonana: "Eräänä iltana olin lukemassa profeetta Jesajaa. Saavuin lukuun 53 ja sitä lukiessani se vaikutti minuun voimakkaan iskun lailla. Tajusin kirkkaasti, rivi riviltä, yhteyden tämän ja evankeliumeista lukemani Kristuksen kärsimysten kuvausten kanssa. Minusta tuntui, etten luekaan enää omaa Raamattuani. En voinut vakuuttua muusta kuin että tämä 53:s luku, jota voidaan kutsua evankeliumin tiivistelmäksi, voitiin löytää Vanhasta testamentista. Luettuani koko luvun päädyin kummastelemaan, miten voi israelilainen epäillä, ettei Kristus olisi luvattu Messias?" (Murray Dixon: "The Rebirth and Restoration of Israel").

Jeesuksen ristinkuolema aloitti ajanjakson, jota kutsumme "seurakunnan ajaksi". Tätä ajanjaksoa on myös nimitetty "pakanain ajaksi". Seurakunnan historian eri aikoina tästä ovat eräät tehneet tuhoisan johtopäätöksen: evankeliumi ei enää kuulukaan juutalaisille. Jumalan Sana ei anna tälle harhaopetukselle perusteita. Kuitenkin tämä opetus on ollut vuosisatojen ajan vaikuttamassa kristittyjen ajatusmaailmaan. Messiaaniset juutalaiset ovat olleet eräänlainen kummajainen. Pääosin pakanoista koostuva seurakunta on pitänyt itseään "hengellisinä juutalaisina". On opetettu, että kirkko on astunut Israelin siunausten perijäksi. Pakanoita ovat enää vain ne mustat, keltaiset tai punaiset ihmiset, jotka elävät ilman Jeesusta.

Seurakunnan pakanoista koostuva osa ylpistyi. Se unohti olevansa metsäöljyyn oksasto. Onko tätä ylpeyden henkeä yhä meidänkin seurakunnissamme ja toiminnoissamme? "Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä, apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus, jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa; ja hänessä tekin yhdessä muitten kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi hengessä" (Ef.2:19-22). " ... että näet pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta" (Ef.3:6). Me

pakanat emme ole evankeliumin ainoita omistajia. Me olemme siitä osallisia. Jumalan seurakunnalla on juutalainen sydän.

RAAMATUN TÄRKEÄT PUUT

Jeesus lähestyi Jerusalemiä varhain aamulla. Hän oli viettänyt yön Betaniassa ja oli opetuslasten seuraamana palaamassa kaupunkiin. Jonkun matkaa tiestä kasvoi viikunapuu, jonka luokse Jeesus suuntasi kulkunsa. Puu oli lehdessä, mutta etsittyään siitä hedelmää Jeesus ei löytänyt oksastosta suuhunpantavaa. Ennen poistumistaan puun luota Jeesus hämmästytti opetuslapset sanomalla puulle: "Älköön sinusta ikinä enää hedelmää kasvako" (Matt.21:19). "Älköön ikinä enää kukaan sinusta hedelmää syökö" (Mark.11:14). Jeesuksen sanojen jälkeen puun lehdet putosivat kuolleina maahan ja puu kuivettui. Osaa opetuslapsia jäi vaivaamaan Jeesuksen teko. Tokihan kaikki tiesivät, ettei tähän aikaan viikunapuu kanno hedelmää, "sillä silloin ei ollut viikunain aika" (Luuk.11:13). Matka jatkui kohti laajaa ja loisteliasta temppeelialuetta. Sen keskellä kohosi mahtava temppele. Saavuttuaan alueelle, Jeesus asettui keskeiselle paikalle ja pian kansaa alkoi virrata Hänen tykönsä: "sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä" (Luuk.19:48).

Temppelein papit ja kansan farisealaiset opettajat havaitsivat Hänen tulleen paikalle. He tunkeutuivat pian eturiviin haluten koettaa, voisivatko saada tämän miehen kiinni jostakin sanomastaan. Hänet oli osoitettava huijariksi kansan edessä. Opetuksensa, joka välillä keskeytyi kansan opettajien kysymyksiin, edetessä Jeesus alkoi kertoa vertausta viinitarhasta: "Kuulkaa toinen vertaus: Oli perheenisäntä, joka istutti viinitarhan ja teki aidan sen ympärille ja kaivoi siihen viinikuuman ja rakensi tornin; ja hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille. Ja kun hedelmän aika lähestyi hän lähetti palvelijoitansa viinitarhurien luokse perimään hänelle tulevat hedelmät. Mutta viinitarhurit ottivat kiinni hänen palvelijansa; minkä he pieksivät, minkä tappoivat, minkä kivittivät. Vielä hän lähetti toisia palvelijoita, useampia kuin ensimmäiset; ja näille he tekivät samoin. Mutta viimein hän lähetti heidän luokseen poikansa sanoen: 'Minun poikaani he kavahtavat'. Mutta kun viinitarhurit näkivät pojan, sanoivat he keskenänsä: 'Tämä on perillinen; tulkaa, tappakaamme hänet, niin me saamme hänen perintönsä'" (Matt.21:33-38). Jatkaessaan opetustaan Jeesuksen puhe muuttuu profeetalliseksi ennustukseksi siitä, mitä maailmalla ja juutalaisella kansalla on odotettavissa. Opetuslapset muiden mukana kuulevat viikunapuun tulevan jälleen esille: "Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: kun sen oksa jo on tuore ja lehdet puhkeavat, niin te tiedätte, että kesä on lähellä. samoin te myös, kun näette tämän kaiken, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä" (Matt.24:32-33).

Jeesuksen opetukset ja apostoleiden kirjoitukset piirtävät eteemme symboliikan, jolle Jumalan Sana itse antaa myös selityksen. Vertauksista tulee tämän maailman todellisuutta. Raamatullinen viinitarha on kuvaus Israelista. Mutta Raamatusta löytyy myös kuvaus "maan viinipuusta". Paikkaa, missä viinipuu kasvaa nimitetään viinitarhaksi. Maailmakin on tällainen viinitarha. Profeetta Jesaja vertaa langennutta Israelin kansaa "vieraan viinipuun villiköynnöksiksi". Juutalainen kansa halusi olla kuten muutkin kansat ja siitä tuli syntielämässään pakanakansojen, "vieraiden viinipuiden" kaltainen (Jer.2:21, Ilm.14:19). Täten, kun käsittelemme viinipuu/viikunapuu symboliikkaa, tutustumme siihen hieman perinteisestä poikkeavasti. Jumala loi maailmankaikkeuden. Hän loi kaiken hyvin tahtonsa mukaan. Langenneiden, luotujen henkiolentojen, enkeleiden kapina Jumalaa vastaan tuhosi maailmankaikkeuden erästä osaa. Jumala loi sekasorrosta maailman, jota varjelemaan Hän loi ihmisen. Ihmisestä tuli Jumalan "pellon" hoitaja, joka kuitenkin vapaan tahdonvalintansa kautta lankesi pahan enkelimaailman houkutusten edessä pois Jumalan tahdosta.

Osa 8

"Pelto on maailma; hyvä siemen ovat valtakunnan lapset, mutta lusteet ovat pahan lapset" (Matt.13:38). Jumalan valmistamaan maailmaan putosi myös synnin siemen. Peltoonsa Jumala istutti viinitarhan. Isästä tuli viinitarhuri, Jeesuksen sanoin: " ... ja minun Isäni on viinitarhuri" (Joh.15:1). Viinitarhan viinipuut, viiniköynnökset alkoivat kasvaa. Ihmisten lukumäärä lisääntyi. Synnistä alkunsa saanut "kasvitauti" pakotti maan muokkaukseen uudelleen. Jumala salli vedenpaisumuksen Jumalan tuntemuksesta rutikuivan maailman päälle. Entisestä siemenestä, Nooan ja hänen väkensä kautta, pelto alkoi taas kasvaa. Kansat ja valtiot muodostuivat ja pelto, maan viinitarha, tuli täyteen puita. Tarhan keskelle tarhuri päätti istuttaa erilaisen puun. "Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan" (Luuk.13:6). Juutalainen kansa, Israelin valtio, syntyi erilaiseksi puuksi, kuin viinitarhan muut puut. Viikunapuulla oli tärkeä tehtävä: sen tuli olla esimerkkinä muille puille runsaan ja mehukkaan sadon tuottamisessa tarhuria varten. Viikunapuusta tuli viinitarhan Herran tarkkan silmälläpidon kohde. Jumala uskoi kansalle hedelmää tuottavan Sanansa. Hän kuokki ja lannoitti maata sen ympärillä ja hoiti puuta kärsivällisesti. Hedelmää ei vain näyttänyt tulevan, mutta tarhan omistaja oli pitkämielinen: " ... ja hän tuli etsimään hedelmää siitä, mutta ei löytänyt. niin hän sanoi viinitarhurille: 'Katso, kolmena vuotena minä olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta, mutta en ole löytänyt. Hakkaa se pois; mitä varten se vielä maata laihduttaa?' Mutta tämä vastasi ja sanoi hänelle: 'Herra, anna sen olla vielä tämä vuosi; sillä aikaa minä kuokin ja lannoitan maan sen ympäriltä. Ehkä se ensi vuonna tekee hedelmää; mutta jos ei, niin hakkaa se pois'" (Luuk.13:6-9).

Jeesuksen julkinen toiminta alkoi Hänen ollessaan "noin kolmenkymmenen vuoden vanha", Luukkaan mukaan. Julkisen toiminnan alku oli Johanneksen suorittama kaste. Tästä eteenpäin Jeesus toimi viinitarhan Herran viinitarhurina noin kolmen vuoden ajan. Hänen tehtävänsä oli keskittyä viikunapuun hoitoon. Viinitarhaan oli sen omistaja ottanut muitakin tarhureita. He olivat paikalla jo Jeesuksen saapuessa. Heille oli annettu selvät ohjeet: Jumalan Sana siitä, miten viikunapuu tuottaisi hedelmää esimerkiksi muille tarhan puille. Tarhurit olivat kuitenkin ryhtyneet tekemään ohjekirjasta omia sovelluksiaan. Pian oli hankalaa löytää oikeat ohjeet omien merkintöjen ja mielipiteiden seasta. He kokivat tärkeäksi itse parannella omistajan ohjeita. Kirjanoppineet ja fariseukset olivat juutalaisen uskon vartijoita, joiden olisi tullut opettaa kansalle Jumalan tahto. Kun hedelmää ei kuulunut, omistaja lähetti sanansaattajia, profeettoja, Jumalan miehiä, muistuttamaan kansaa ja sen opettajia Sanastaan. Lopulta Hän lähetti Poikansa. Muut tarhurit säikähtivät: "Mutta kun viinitarhurit näkivät hänet, neuvottelivat he keskenään ja sanoivat: 'Tämä on perillinen; tappakaamme hänet, että perintö tulisi meidän omaksemme'. Ja he heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. Mitä nyt viinitarhan herra on tekevä heille? Hän tulee ja tuhoaa nämä viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille. Niin he sen kuullessaan sanoivat: 'Pois se!'" (Luuk.20:14-16).

Kansan uskonnolliset opettajat pelästyivät, sillä he tiesivät oman Sanan tuntemuksensa kautta, että Jeesus puhui heistä. Ehkä he muistivat Jesajan kirjoittaneen: "Minä laulan ystävästäni, laulan rakkaani laulun hänen viinitarhastaan. Ystävälläni oli viinitarha lihavalla vuorenrinteellä. Hän kuokki ja kivesi sen ja istutti siihen jaloja köynnöksiä, rakensi sen keskelle tornin ja hakkasi sinne myös kuurnan. Ja hän odotti sen kasvavan rypäleitä, mutta se kasvoi villimarjoja. Ja nyt, te Jerusalemin asukkaat ja Juudan miehet, tuomitkaa minun ja minun viinitarhani välillä. Mitä olisi viinitarhalleni vielä ollut tehtävä, jota en olisi sille tehnyt? Miksi se kasvoi villimarjoja, kun minä odotin sen kasvavan rypäleitä? Mutta nyt minä ilmoitan teille, mitä teen viinitarhalleni: minä poistan siitä aidan, niin että se jää hävitettäväksi, särjen siitä muurin, niin että se jää tallattavaksi. Minä hävitän sen: ei sitä enää vesota ja kuokita, vaan se on kasvava ohdaketta ja orjantappuraa, ja

minä kiellän pilvet sille vettä satamasta. Sillä Israelin heimo on Herran Sebaotin viinitarha, ja Juudan miehet ovat hänen iloistutuksensa. Ja hän odotti oikeutta, mutta katso, tuli oikeuttomuus, ja vanhurskautta, mutta katso, tuli vaikerrus" (Jes.5:1-7). Heille oli liian vaikeaa tunnustaa oma erehdyksensä ja luopua itse rakennetusta kansan johtoasemasta Jumalan johtoon.

Jeesus jatkoi vielä osoittaen olevansa "kulmakivi", jonka rakentajat hylkäsivät. Kuulijat tiesivät, että ilman rakennuksen huipulla olevaa kulmakiveä koko rakennus luhistuu. Oli kaksi vaihtoehtoa: hyväksyä Hänet pelastuksen tuojaksi, lihaan tullee Jumalaksi, joka ilmestyi sovittamaan kansansa ja ihmiskunnan synnit - tai kieltää Hänet. Kun Jeesus, kulkiessaan viimeistä kertaa pääsiäisjuhille Jerusalemiin, kuivatti sanallaan viikunapuun, Hän teki sen tietoisesti. Israelille tässä vaiheessa annettu aika kansana todistaa maailman kansoille olisi nyt päätepisteessä. Sen uskontojärjestelmä ja siihen liitetty poliittinen hallintavalta oli peittänyt ihmiseltä rakastavan Luojan. Sen hedelmää ei enää kenenkään tulisi syödä. Vain väärentämätön Jumalan Sanan opetus on kastelua ja lannoittamista hengellisen hedelmän tuottamista varten. Sitä tuli Jeesus opettamaan. Jumala, viinitarhan omistaja, karkotti nyt väärät tarhurit tarhastaan. Jeesuksen seuraajat, jotka Hän ennalta tuntemuksensa mukaan oli valinnut, olivat uusia tarhureita. Viikunapuun kuivumista ihmetteleville opetuslapsille vastatessaan Jeesus liittyy mukaan opetuksen uskosta: " ... jos teillä olisi uskoa ettekä epäilisi, niin ette ainoastaan voisi tehdä sitä, mikä viikunapuussa tapahtui, vaan vieläpä, jos sanoisitte tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', niin se tapahtuisi. Ja kaiken, mitä te anotte rukouksessa, uskoen, te saatte" (Matt.21:21-22). Koska viikunapuu ei uskonut Jumalaa, se kuivettui. Se ei onnistunut olemaan esimerkkinä hedelmän tuottamisessa.

Oikea usko Jumalaan: usko Jeesukseen ja Hänen tekoonsa syntimme sovittamiseksi, on avain hedelmän tuottamiseen. Usko on Jumalan lahja Jeesuksessa Kristuksessa. Se ei synny lain eikä sääntöjen noudattamisen kautta. Tulemalla Jeesuksen luo ja pysymällä Hänessä saamme uskon, jonka kohde on Hän. "Minä olen totinen viinipuu, ja minun Isäni on viinitarhuri. Jokaisen oksan minussa, joka ei tuota hedelmää, hän karsii pois; ja jokaisen, joka kantaa hedelmää, hän puhdistaa, että se kantaisi runsaamman hedelmän. Te olette puhtaat sen sanan tähden, jonka minä olen teille puhunut. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Niinkuin oksa ei voi kantaa hedelmää itsestään, ellei se pysy viinipuussa, niin ette tekään, ellette pysy minussa. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi mitään tehdä" (Joh.15:1-5). Viinipuu, Jeesus, ravitsee Hänessä kiinni pysyvät oksat. Hän tekee tämän Pyhän Hengen toiminnan kautta: "Ja minä olen rukoileva Isää, ja hän antaa teille toisen puolustajan olemaan teidän kanssanne iankaikkisesti, totuuden Hengen, jota maailma ei voi ottaa vastaan, koska se ei näe häntä, eikä tunne häntä; mutta te tunnette hänet, sillä hän pysyy teidän tykönänne ja on teissä oleva" (Joh.14:16-17). Yhden Jumalan kolmiyhteys Isä, Poika ja Pyhä Henki toimii luodun ihmisen parhaaksi. Jumala haluaa saada meidät yhteyteensä ja pitää meidät siinä iankaikkisesta iankaikkiseen. Kaikki tämä on mahdollista vain Jeesuksen kautta. Kristuksen ruumiissa olemme yhtä: juutalaiset ja pakanat julistamassa koko maailmalle Jumalan pelastavaa armoa.

Viikunapuu on kuivettumisestaan huolimatta ajan merkki Jumalan kansalle. Sitä ei heitetty ulos maan viinitarhasta. "Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita. Kun ne jo puhkeavat lehteen, niin siitä te näette ja itsestänne ymmärrätte, että kesä on lähellä. Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä" (Luuk.21:29-31). Kun lehdet ilman hedelmää tulisivat takaisin viikunapuuhun, kesän ahdistava kuumuus ja kuivuus: viimeisen 2000 vuoden lopunajan loppuhetket ahdistuksineen olisivat lähellä. Israel ja sen juutalainen uskonto on jälleen todellisuutta omassa maassaan. Juutalainen kansa ei kuitenkaan sellaisenaan ole sen lähempänä Jumalaa kuin Jeesuksen aikana. Vain henkilökohtainen kääntyminen Messiaan puoleen tuo heidät osallisiksi viinipuun ravinnosta. Kansallisessa mitassa pelastus on edelleen saavuttamatta.

Raamatun Sanan mukaan juutalainen rotu ei kadonnut hajotuksen aikana. Se säilyi Jumalan varjelemana, koska Hän haluaa Israelin täyttävän vielä alkuperäisen tehtävänsä. Pois poikenneelle Hän tarjoaa aina uutta mahdollisuutta. Seurakunnan aika, pakanauskovien liittyminen Jumalasta todistavaan kansaan yhdessä juutalaisten kanssa, on lopuillaan. Aikakauden loppua tulevat sävyttämään suuret mullistukset ja ahdistukset koskien viikunapuuta ja muita puita. Ahdingot ovat jo alkaneet. Jeesus lupasi, ettei Hän nauti viinipuun antia, sen hedelmää, ennen Jumalan valtakunnan ilmestymistä (Luuk.22:18). Seurakunta, Kristuksen ruumis, tuottaa hedelmän, jota Hän odottaa. Yhdessä morsiusseurakunnan ja aiempina aikoina kuolleiden pyhien kanssa, Jumalan valmistamassa taivaallisessa häätjuhlassa, Hän iloitsee valmiista uskon hedelmästä. Ennen uuden aikakauden, Jumalan paratiisinomaisen 1000 -vuoden ajanjakson alkamista, Jumalan vanhurskas viha tulee ilmestymään väärää uskonnollista järjestelmää kohtaan. Tämä järjestelmä käsittää Jumalasta luopuneet uskonnot, myös luopuneen kristillisyyden ja juutalaisuuden: "Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa, ja puhui minulle sanoen: 'Tule, minä näytän sinulle sen suuren porton tuomion, joka istuu paljojen vetten päällä, hänen, jonka kanssa maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet ja jonka haureuden viinistä maan asukkaat ovat juopuneet" (Ilm.17:1-2). " Ja enkeli heitti sirppinsä alas maahan ja korjasi maan viinipuun hedelmät ja heitti ne Jumalan vihan suureen kuurnaani" (Ilm. 14:19). Meille on annettu tietynlainen vapaus valita, minne haluamme kuulua: Lunastuksen ja armon viinipuuhun vai vihan ja tuomion puuhun. Sato tullaan korjaamaan tarkkaan talteen kummastakin.

Israelin kansallinen pelastus, sen hedelmä, ei kypsy ilman ahdistusta. Jumala joutuu vielä sallimaan kansalle kovan koettelemuksen, jota kuvataan mm. Sakarjan luvussa 14. Israel, Jaakob eli Jumalan "kintereillä kulkija" ja "pettäjä" joutuu kokemaan kovan iskun ennen 1000 -vuotisen todistustehtävän alkua. "Voi! Suuri on se päivä, ei ole sen kaltaista. Se on Jaakobille ahdistuksen aika, mutta hän on pelastuva siitä" (Jer.30:7). Jumalan silmissä Jaakobista tulee jälleen Israel, "Jumalan taistelija". "Siihen aikaan, sanoo Herra, minä olen kaikkien Israelin sukukuntien Jumala ja he ovat minun kansani" (Jer.31:1). Raamatullinen käsitys ahdistuksesta ei aja ihmistä epätoivoon. Jumalan salliessa ahdistuksen yksilön ja kansan kohdalle siihen liittyy ilmoitus toivosta. Ahdistuksen tarkoitus ei ole työntää luotuja eroon Luojustaan, vaan vetää erossa Jumalasta harhaileva takaisin Hänen tykönsä. Ahdistus on tuova Israelinkin takaisin Jumalan suunnitelmaan. "Sillä kaikki tapahtuu teidän tähtenne, että yhä enenevä armo yhä useampien kautta saisi aikaan yhä runsaampaa kiitosta Jumalan kunniaksi. Sentähden me emme lannistu; vaan vaikka ulkonainen ihmisemme menehtyykin, niin sisällinen kuitenkin päivä päivältä uudistuu. Sillä tämä hetkisen kestävä ja kevyt ahdistuksemme tuottaa meille iankaikkisen ja määrättömän kirkkauden, ylenpalttisesti, meille, jotka emme katso näkyväisiä, vaan näkymättömiä; sillä näkyväiset ovat ajallisia, mutta näkymättömät iankaikkisia" (2.Kor.4:15-18). Katsommeko yksilöinä kohti iankaikkisuutta? Katsommeko seurakuntayhteisöinä kohti iankaikkisuutta? Katsommeko yhtenä maailmanlaajuisena seurakuntana, juutalaisten uskovien kanssa (-perillisinä), kohti iankaikkisuutta - vai onko näkymme (Israelistakin) keskittynyt vain maallisiin tavoitteisiin?

Osa 9

Öljypuu

Pyhä Henki teki Kirjoitukset eläviksi Herran apostoleille. He osasivat tulkita oikein ilmoitettua Sanaa. Aiemmin hekin uskoivat Messiaan tuovan Israelille ennen muuta valtiollisen lunastuksen. Nyt heidän sisimpänsä oli avautunut Sanan vaikutukselle ja Pyhä Henki lisäsi heidän ymmärrystään Jeesuksen taivaaseenastumisen jälkeen. He käsittivät, miksi Jeesus oli kironnut viikunapuun. Jaakob muistuttaa kirjeessään: "Eihän, veljeni, viikunapuu voi tuottaa öljymarjoja eikä viinipuu viikunoita?" (3:12).

Apostolit eivät enää käyttäneet viikunapuuta kuvana Jumalan kansasta. Paavali, joka piti itseään ikään kuin "keskensyntyneenä" apostolien joukkoon, kirjoitti pakanauskoville Pyhän Hengen inspiroimana: "Mutta jos muutamat oksista ovat taitetut pois ja sinä, joka olet metsäöljypuu, olet oksastettu oikeiden oksien joukkoon ja olet päässyt niiden kanssa osalliseksi öljypuun mehevästä juuresta, niin älä ylpeile oksien rinnalla; mutta jos ylpeilet, niin et sinä kuitenkaan kannata juurta, vaan juuri kannattaa sinua. Sinä kaiketi sanonet: 'Ne oksat taitettiin pois, että minut oksastettaisiin'. Oikein; epäuskonsa tähden ne taitettiin pois, mutta sinä pysyt uskosi kautta. Älä ole ylpeä vaan pelkää. Sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ei hän ole säästävä sinuakaan" (Room.11:17-21). Öljypuun mehevä juuri on Kristus. Hän on kaiken takana.

Paavalin vertausta kuulee nykyisin usein sovitettavan ohjeeksi, kun puhutaan kristittyjen ja juutalaisten suhteesta. Meidän ei tule ylpeillä kenenkään juutalaiseen kansaan kuuluvan kustannuksella. Jumala on valinnut kansan, jonka vaiheista me opimme paljon. Se on meille merkinä Jumalan vanhurskaasta vihasta syntiä vastaan, mutta myös merkki Hänen rajattomasta armostaan. Hän on valmis ottamaan langenneen vastaan aina uudelleen. Mutta Paavali ei tarkoita vertauksellaan ensisijaisesti juutalaista kansaa kokonaisuutena. "Eivät kaikki, jotka ovat Israelista ole silti Israel." Paavali tähdentää luvun alussa, ennen kuvausta öljypuusta, ettei Jumala ole hyljännyt kansaansa. Mutta osa heistä on poikennut pois. Tämä langennut osa on ollut olemassa kaikkina aikoina, niin nytkin. Juutalainen, joka ei tunnusta Jeesusta henkilökohtaiseksi Vapahtajakseen, on poistaitettu öljypuun oksa. Jalon öljypuun kiinteitä oksia ovat vain ja ainoastaan Jeesukseen uskovat juutalaiset.

Nasarealaiset, heprealaiskristityt, messiaaniset - mitä nimitystä käytämmekin Jeesukseen Messiaana ja Vapahtajana uskovista juutalaisista - ovat öljypuun oikeita oksia. Juuri heihin nähden Jumala, Paavalin kautta, varoittaa silloista ja nykyistä seurakunnan pakanoista koostuvaa osaa: Tunnusta juutalaiset veljesi, sisaresi, älä ylpeile! Meidän nykyinenkään Israel-ystävyytemme monine järjestöineen ja muotoineen ei aina tunnusta tätä Sanan totuutta. Me pakanauskovat olemme aina aika ajoin ylpeilemässä. On Jumalan Sanan vastaista ja väärää ylpeyttä jättää juutalaiset uskovat Israelia koskevien toimintojemme ulkopuolelle. On hyvä luoda suhteet aikamme Israelin poliittisiin johtajiin ja muihin vaikutusvaltaisiin henkilöihin, samoin kuin kaikkiin juutalaisiin maailman eri puolilla - mutta, kun tämän yhteyden luominen ja sen säilyttäminen tulee esteeksi huomioida ensin jalot oksat, silloin toimitaan väärän ylpeyden hengessä!

Koskien maallista Israelia Paavali jatkaa: "Katso siis Jumalan hyvyttä ja ankaruutta: Jumalan ankaruutta langenneita kohtaan, mutta hänen hyvyttänsä sinua kohtaan, jos hänen hyvydessänsä pysyt; muutoin sinutkin hakataan pois. Mutta nuo toisetkin, jos eivät jää epäuskoonsa, tulevat oksastettaviksi, sillä Jumala on voimallinen oksastamaan ne jälleen. Sillä jos sinä olet leikattu luonnollisesta metsäöljypuusta ja vasten luontoa oksastettu jaloon öljypuuhun, kuinka paljoa ennemmin nämä luonnolliset oksat tulevat oksastettaviksi omaan öljypuuhunsa! Sillä minä en tahdo, veljet - ettette olisi oman viisautenne varassa - pitää teitä tietämättöminä tästä salaisuudesta, että Israelia on osaksi kohdannut paatumus - hamaan siihen asti, kunnes pakanain täysi luku on sisälle tullut, ja niin kaikki Israel on pelastuva, niinkuin kirjoitettu on: 'Siionista on tuleva pelastaja, hän poistaa jumalattoman menon Jaakobista. Ja tämä on oleva minun liittoni heidän kanssaan, kun minä otan pois heidän syntinsä. Evankeliumin kannalta he kyllä ovat vihollisia teidän tähtenne, mutta valinnan kannalta he ovat rakastettuja isien tähden. Sillä ei Jumala (armo)lahjojansa ja kutsumistansa kadu" (Room.11:17-29). (Eräät käännökset jättävät sanan alkuosan "armo" pois.)

Juutalaisenkin synti on jo poistettu Golgatan ristillä. Uusi liitto on voimassa. Jokainen juutalainen voi astua tänä päivänä takaisin tähän liittoon. George M. Lamsan käännös, joka perustuu idän

kristillisen kirkon nk. "Peshitta" käännökseen, kuvaa hyvin mitä silloin tapahtuu: " ... kuinka paljon enemmän hedelmää tuottavia he olisivatkaan, jos he tulisivat oksastettaviksi luonnolliseen öljypuuhunsa?" (jae 24 loppuosa). Ehkä jopa on, että metsäöljypuun oksan edellytykset oksastettuna jaloon öljypuuhun hedelmää kantamaan, eivät ole niin hyvät, kuin alkuperäisen oksan.

Poistatut öljypuun oksat tarvitsevat ennen muuta evankeliumin, joka avaa heidän ymmärryksensä käsittämään Jumalan tahdon. Ensin yksilöinä ja sitten kansana. Parhaita todistajia juutalaiselle kansalle ovat usein juutalaiset itse. Kunpa maailmanlaaja seurakunta heräisi näkemään sen voimavaran, joka tukemalla messiaanisten juutalaisten ja juutalaislähetysten ponnistuksia evankelioida juutalaisia, voitaisiin vapauttaa. Evankeliumi tulisi suunnata Raamatun periaatteen mukaan: Ensin juutalaisille.

Jotta seurakunta kykenee tuottamaan runsaan ja täyden sadon todistukseksi maailmalle, se tarvitsee tunnustetut, aidot oksat tekemään työtä yhteydessään. Tämä on Jumalan Sanan tahto! Hedelmä on evankeliumin julistuksen kautta syntyvä usko Jumalaan ja tuottaa iankaikkisen, lopullisen pelastuksen jokaiselle haluavalle. "Tule tänne, minä näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon'. Ja hän vei minut hengessä suurelle ja korkealle vuorelle ja näytti minulle pyhän kaupungin, Jerusalemin, joka laskeutui alas taivaasta Jumalan tyköä, ja siinä oli Jumalan kirkkaus; sen hohto oli kaikkein kalleimman kiven kaltainen, niinkuin kristallinkirkas jaspiskivi; siinä oli suuri ja korkea muuri, jossa oli kaksitoista porttia ja porteilla kaksitoista enkeliä, ja niihin oli kirjoitettu nimiä, ja ne ovat Israelin lasten kahdentoista sukukunnan nimet; idässä kolme porttia ja pohjoisessa kolme porttia ja etelässä kolme porttia ja lännessä kolme porttia. Ja kaupungin muurilla oli kaksitoista perustusta, ja niissä Karitsan kahdentoista apostolin kaksitoista nimeä" (11m.21:9-14).

Tämä on kuvaus Jumalan seurakunnasta. Seurakuntaan tullaan sisälle sen Sanan kautta, jonka Jumala antoi maailmaan valitun kansan, Israelin välityksellä. Sana on kirjoitettu ja myös elävä Persoonaa: Jeesus. Sisään käydään näin Israelin portista. Seurakunnan perustus on juutalaisten apostolien laskema. Ilman perustusta ei olisi kestävää rakennusta, ei kaupunkia, ei morsianta. Muuri on Jumalan kirjoitettu Laki, annettu maailmaan juutalaisen kansan kautta. Portti käydä sisälle on Armon Sana, annettu maailmaan juutalaisen kansan kautta. Koko valtava rakennelma lepää juutalaisten apostolien laskeman perustuksen varassa. Ennen kaikkea: Kaikki on olemassa vain Kristuksen kautta ja Kristuksessa.

Osa 10

(Luvun lainaukset: Tapio Puolimatka, Siionin tähden - Israelin Ystävät 75 -vuotta, Shalom kustannus 1983).

1800-luvun lopulta alkaa nykyisen suomalaisen Israel-ystävyyden historia. Rovasti C.H. Alopaeus tutustui matkoillaan Saksan juutalaislähetyskeskukseen. Rovasti tuli tuntemaan Suomessakin käyneen juutalaislähetysaarniaajan J.Ch. Moritz'in, joka oli 1808 perustetun Lontoon juutalaislähetyskeskuksen lähetti. Maassamme oli tuolloin vähäinen määrä juutalaisia. He olivat sorretussa asemassa ja Alopaeus halusi tehdä jotakin heidän hyväksi. Herännyt juutalaisrakkaus johti hänet toimimaan Turkuun perustetun juutalaislapsille tarkoitetun koulun johtajana. Myöhemmin hänet tunnetaan juutalaisten oikeuksien puolustajana, kun 1885 valtiopäivillä pyrittiin saamaan läpi säädös juutalaisten karkottamiseksi Suomesta. Puheenvuorossaan hän mainitsi: "Kristittynä katson olevani velvollinen kohtelemaan muukalaisia hyvin ja antamaan hänelle luonani tyyssijan niin pitkäksi ajaksi, kuin hän sitä tarvitsee, mikäli hän ei käytä vieraanvaraisuuttani väärin."

Puolustaessaan merkittävällä tavalla juutalaisia, Alopaeus tämän lausunnon mukaan näki heidät apua tarvitsevinä "muukalaisina". Alopaeuksen toiminta antaa kuitenkin ymmärtää, että hän näki evankeliumin kuuluvan myös juutalaisille. Suomalaisessa kristillisyydessä vaikutti vahva antisemitismin henki. Sitä edusti rovasti T.T. Renvall. Juutalaisuus merkitsi hänen mukaansa kristilliselle uskolle "kuolettavaa vaaraa". Juutalaiset olivat sovittamattomassa vihassa kristinuskoon nähden, ja heidän läsnäolonsa oli raunioittamassa kristillisten kansojen olemassaoloa. "Juutalaisten keskuudessa vallitsee periaatteellinen, sovittamaton viha kristinuskon peruskatsomuksia vastaan", opetti rovasti Renvall.

Ruotsissa perustettiin juutalaislähetys 1878. Sen työntekijäksi tuli Paulus Wolff -niminen uskova juutalaiskristitty. Hän alkoi vieraillla myös Suomessa. Nuoruudessaan Paulus oli rabbiinijuutalaisuuden ahkera tutkija. Hänen isänsä, puolalainen rabbi, toivoi pojastaan työnsä jatkajaa. Eräällä matkallaan Paulus sai käsiinsä hepreankielisen UT:n Heprealaiskirjeen ja luki sitä suurella mielenkiinnolla. Rabbi -isä löysi sen poikansa tavaroiden joukosta ja poltti kirjoitukset. Mutta Paulus oli jo lukenut tarpeeksi. Hän koki Jumalan kutsun, eikä rauhattomuus sisimmässä päättynyt ennen ratkaisun tekoa: "Heinäkuun 22. päivään (1878) asti vastustin ankarasti kaikkea, mikä koski Jeesusta. Mainittuna päivänä klo 9 aikaan illalla menin metsän yksinäisyyteen kävelemään; sydämeni oli levoton ja murheellinen, pysähdyin erään kiven viereen ja rupesin itkemään. Rukoilin isieni Jumalaa sanoen: 'Minun Jumalani, minun isäni Aabrahamin, Isakin ja Jakobin Jumala, minä tiedän, että sinä olet suuri ja mahtava Jumala, sillä olethan sinä osoittanut esi-isilleni voimasi, ja olethan yhtä voimallinen nyt kuin silloin, pyydän sen tähden sinua ilmoittamaan minulle, onko Jeesus Natsarethista, jonka esi-isäni ovat ristiinnaulinneet, todella totinen, luvattu Messias ja maailman Vapahtaja, joka kuolemansa kautta pois ottaa maailman ja myöskin minun syntini, vai ei. Olin metsässä noin kaksi tuntia kovassa sisäisessä taistelussa. Jakobin tavoin taistelin minäkin kyyneleitä vuodattaen Jumalan kanssa ja pyysin Häntä johdattamaan minut oikealle tielle; ja minunkin jänteeni nurjahtui, etten kauemmin voinut vastustaa Jumalan voimaa siinä evankeliumissa, jonka olin kuullut. Itkiessäni ja valittaessani ilmoitti Jumala totuuden minulle; ja nyt minä ensi kerran polvillani, kyyneleitä vuodattaen, rukoilin anteeksi Jeesukselta Kristukselta ja sanoin: 'Herra Jeesus, nyt minä tiedän, että sinä olet minun ylimmäinen pappini ja minun kuninkaani!'"

Kääntymys todelliseen isien uskoon johti Pauluksen julistamaan evankeliumia periaatteella: ensin juutalaisille. Suomessa oli yksityisiä uskovia, jotka aluksi kutsuivat häntä maahamme. Myöhemmin Paulus Wolff tuli työyhteyteen Suomen Lähetysseuran kanssa. Hänen Raamatun mukainen näkynsä evankelioimisesta johti hänet todistamaan uudesta liitosta myös Suomen juutalaisille. Paulus koki tärkeäksi, että pakanauskovat heräisivät lähetysvastuuseen koskien juutalaista kansaa. 1907 keväällä pidettiin Helsingissä juutalaislähetysten merkeissä huomiota herättänyt kokoussarja. Paikkakunnan juutalaisissa kokoukset herättivät vastustusta. Pääpuhujana oli Jeesukseen uskova juutalainen: Naphtali Rudnitzky, joka kuin Paavali muinoin esitti juutalaisen uskon sisintä olemusta. Kuten Paulus Wolff aiemmin niin hänetkin koettiin "kansan villitsijäksi". Rabbiinisen uskonnon ja nasarealaisen uskon ristiriita oli säilynyt kautta vuosisatojen. Nyt se hämmensi Suomen juutalaista yhteisöä. Kaksi juutalaisuuden suuntausta kohtasivat, mutta päävirta ei nytkään halunnut sulautua puhtaaseen ja kirkkaaseen pikkupuroon.

Naphtali Rudnitzky syntyi Ukrainassa 1869. Tutkiessaan Raamattua hän tuli vakuuttuneeksi Jeesuksen persoonasta ja joutui kokemaan todeksi Mestarinsa sanat:

"Autuaita olette te, kun ihmiset vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja pyyhkivät pois teidän nimenne ikään kuin jonkin pahan - Ihmisen Pojan tähden" (Luuk.6:22). "He erottavat teidät synagogasta" (Joh.16:2). Omaistensa ja yhteisönsä hylkäämä Naphtali siirtyi Saksaan, jossa opiskeli papiksi. Hänellä oli sama näky, kuin muilla uskoon tulleilla juutalaisilla: Paavalin tavoin hätä oman kansan hengellisestä tilasta. Sananjulistajan työ toi Naphtalin Suomeen ensin v. 1903. Matkojen tuloksena syntyi juutalaislähetystä tukevia raamattupiirejä ja joillekin paikkakunnille perustettiin erityisiä yhdistyksiä. 1908 yhdistykset liittyivät perustamaan valtakunnallista järjestöä, joka sai nimekseen "Israelin Ystävät ry". Sen tarkoitus oli auttaa seurakuntaa näkemään juutalainen perustansa ja evankelioida juutalaisia: " ... tarkoituksena on toimia evankeliumin levittämiseksi Israelin kansan keskuuteen." Puheessaan järjestön perustamistilaisuudessa, Naphtali luki Efesolaiskirjeen 2:14: "Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden." Toinen Sanan paikka oli Kol.3:15: "Ja vallitkoon teidän sydämässänne Kristuksen rauha, johon te olette kutsututkin yhdessä ruumiissa, ja olkaa kiitolliset."

Apostolien perillisenä Naphtalilla oli selvä näky Jumalan kansasta: "Kristus on purkanut erottavan väliseinän juutalaisten ja pakanoiden väliltä ja sen perusteella voi minulla juutalaisena tänä päivänä olla yhteys kaikkien eri kansakunnista olevien kristittyjen kanssa. Meidän pyrkimyksenämme on saada yhä paremmin toteutetuksi yhteys näiden kahden välillä ja mennä rauhan sanoman kanssa niiden luo, jotka vaeltavat sydämeltään rauhattomina, koska he eivät tunne Rauhan Ruhtinasta, Häntä, joka yksin voi antaa rauhan. Raamattu kädessä tulee kaikkein vaikeinkin juutalaiskysymys saamaan oikean ratkaisunsa." Vuonna 1909 Naphtali tuli englantilaisen juutalaislähetysten "The Hebrew Christian Testimony to Israel" (Heprealaiskristillinen todistus Israelille) työntekijäksi. Järjestön johdossa toimi tunnettu juutalaiskristitty David Baron. Naphtali liikkui paljon eri puolilla Eurooppaa. Hän koki kansansa puolelta kaipuuta päästä oikean uskon alkulahteille. Jatkuva oli myös vastustus niiden taholta, jotka pitivät hänen julistustaan pakanauskontona ja häntä kansansa petturina. Juutalainen uskonto voi monelle valitun kansan lapselle olla este löytää juutalainen usko.

Suomessa Naphtali kävi useita kertoja. Kesällä 1909 järjestettiin Helsingissä kokouksia, joihin kutsuttiin erityisesti juutalaista väestöä. Erään tilaisuuden alkaessa paikalle ei ollut saapunut yhtään juutalaista kuulijaa. Kokouspaikan lähellä oli juutalaisten kauppiaiden miehittämä kauppakuja, jonne halutun kuulijakuntansa menettänyt Naphtali suunnisti. Paikalle päästyään hän ryhtyi heti jakamaan kirjallisuutta ja lentolehtisiä. Syntyi kovaääninen ajatustenvaihto, joka lopulta lientyi asetelmaan, jossa kaksituntisen ulkoilmakokouksen osapuolet olivat kaksi juutalaista miestä ja Jumalan mies: Naphtali Rudnitzky. Aiheesta "Herran palvelija", syntyi suuren joukon kuulijoita koonnut väittely. Naphtali todisti Israelin kansan olevan "sokean ja kuuron tilassa". Siksi se ei ole voinut toteuttaa virkaansa. Mutta sen kautta ilmestyi todellinen Herran Palvelija, Messias, joka yksin voi antaa juutalaisille ja maailmalle elämän. Vastapuheenvuorossaan juutalainen mies esitti, ettei juutalaisten tarvitse kääntyä, sillä Jeesuskin oli vain juutalaisen lain noudattaja. Kristittyjen tulisi kääntyä noudattamaan juutalaista lakia ollakseen oikeita Kristuksen seuraajia. Välittämättä "luopio" -huudoista, Naphtali todisti juutalaisten oppineiden antaneen kansalle vain puolitotuuden Jeesuksesta. Jeesuksen opetuksen ja farisealaisen lakikäsitteilyn välillä on syvä juopa. Jumalan mielen mukainen elämä saavutetaan vain olemalla kuuliainen evankeliumille: "Luuletteko todella, että uskonnossa on kyse ruuista ja juomista tai käsien pesemisestä, niin kuin asia niiden kohdalla on, jotka pyrkivät noudattamaan lakia? .. Uskonto merkitsee pyhää elämää

Jumalan silmissä, ja tähän elämään, jossa on voima, vie meidät evankeliumi Jumalan Pojan armosta Kristuksessa."

Naphtali Rudnitzky ja Paulus Wolff saivat Suomenkin juutalaisia kiinnostumaan sanomastaan. Elämäntyössään he kokivat monesti olevansa pinnallisten kristittyjen ja vastustavien juutalaisten ylenkatsomia. Heillä on sanottavaa vielä meidänkin aikamme uskoville Israelin ystäville. Naphtali muistuttaa jalon öljypuun luonnollisena oksana: "Juutalaisen kansan todellinen palvelus ihmiskunnalle ei ole ollut 'kulttuurissa', vaan uskonnossa; kun juutalainen kansa saa Jumalalta uuden elämän se tulee vielä työskentelemään Hänen kanssaan maailman uudestisyntymistä varten ... evankeliumissa on uudistava voima ... " Meidän ei tule ylpeillä jalojen oksien rinnalla. Israel-ystävyyden päämuodot eivät uskovien seurakunnassa saisi olla kulttuurin, politiikan, eikä matkailun alueilla. Pääasia tulee olla evankeliumin julistus. Kaikella muulla on paikkansa vasta tämän jälkeen. Vielä 1930-luvulla pastori Rudnitzky vieraili Suomessa. Hänen Saksassa, Hampurissa pitämänsä esitelmä muistuttaa meitä pakanoita siitä salaisesta sielunkaipuusta, jonka hän juutalaisena oli kokenut. Kokemansa kautta hän tiesi tämän olevan koko juutalaisen kansakunnan sielunkaipuu: "Juutalainen sielu kokee salattua yhteyttä Jeesukseen ja evankeliumiin huolimatta juutalaisuutta tällä hetkellä hallitsevasta lakiuskonnollisuudesta ja siitä, että evankeliumin hengestä vieraantunut kristikunta on vainonnut juutalaisia vuosisatojen ajan." Juutalaisvainojen takana ollut kristikunta on vain nimellisesti kristitty. Jeesuksen seuraajien tulisi nähdä tämä ja antaa myös juutalaisten se kuulla. Kristityillä ja "kristityillä" on ero, samoin kuin juutalaisella ja "juutalaisella". Tämän raamatullisen totuuden tunsivat jo Jeesuksen ensimmäiset opetuslapset. Nykyisten opetuslasten, aikamme seurakunnan, eräs suuri haaste on palauttaa yhteys samasta puusta ravintonsa saavien jalojen ja ei-jalojen oksien välille. Vain näin seurakunta voi täyttää tehtävänsä: Ankkuroitumalla Sanaan ja tottelemalla sitä. Pysymällä yksin Kristuksessa.

Osa 11

Ymmärtääksemme juutalaista uskontoa ja sen pohjalta nousevaa ajattelua Jumalasta, Jeesuksen merkityksestä, pelastuksesta ja muista uskon keskeisistä asioista, on hyvä tuntea pääosin juutalaista uskonnollista vakaumusta.

Liiton kansa:

Juutalainen rabbiinuskonto antaa suuren merkityksen liiton kansalle: Israelille. Israel on valittu opettamaan maailmalle totuus yhdestä Jumalasta ja Hänen tahtonsa mukaisesta ihmisten veljeydestä. Liitto merkitsee pysyvää suhdetta Jumalan ja kansan välillä. Yksilöjuutalainen on syntymästään asti sidottu liittoon vaikka ei uskoisikaan Jumalaan. Hän pysyy juutalaisena ja kuuluu liiton kansaan syntyperänsä perusteella. Kansan merkitys korostuu myös rukousperinteessä. Oikeamielinen juutalainen ei rukoile "minä", vaan "me" muodossa. Yksittäisen juutalaisen rukous on rukousta kansan - ei suoraan yksilön puolesta.

Jumala:

Koska Hän on yksi, Hän ei voi esiintyä kolmena persoonana kuten kristinusko (pakanoiden uskonto) opettaa. Jumalan kolme persoonaa eivät voi muodostaa yhtä Jumalaa, vaan pakanat ja heidän oppiinsa kääntyneet juutalaiset palvelevat kolmea jumalaa. Se on juutalaisen Raamatun vastaista ja epäjumalanpalvontaa. Jumala seuraa ja johdattaa ihmisten ja kansojen elämää.

Usko:

Usko on tietoisuutta yhdestä Jumalasta. Jumalan olemassaolo on perustotuus, siitä ei juutalaisuudessa voi olla eri mieltä. Juutalainen oppinut filosofi, Martin Buber, näkee uskon kahtena suhteena. Usko Jumalaan rakentuu luottamussuhteesta ihmiseen ja asiantilaan. Tällä hän haluaa ilmaista uskon merkitsevän juutalaiselle Jumalan olemassaolon tunnustamista ja sitä, että uskon olemus näkyy ihmisten välisissä suhteissa.

Synti:

Juutalainen uskonto ei tunnusta nk. perisynti-ilmaisua. Ihminen on luonnostaan synnitön ja vapaa valitsemaan. Hänellä on kuitenkin taipumus syntiin. Synti on Jumalan lain ja juutalaisten oppineiden sääntöjen rikkominen. Ihminen voi tehdä syntiä moraalilakia ja rituaalilakia (juutalaiset seremonialliset toimitukset) vastaan. Loukkaus toista ihmistä kohtaan on tietenkin synti. Syntiä tehdessään ihminen epäonnistuu tavoittelussaan saavuttaa korkein mahdollinen ihmisyyden asteensa. Täten synti on loukkaus myös ihmistä itseään vastaan.

Pelastus:

Ihminen saa pelastuksen lahjan vilpittömän katumuksen kautta. Ihminen, joka elää Tooran ohjaamalla tavalla, saavuttaa pelastuksen tilan. Hän noudattaa uskontonsa määräyksiä suhteessa toisiin ihmisiin ja hänen elämänsä muodostuu esimerkiksi oikeasta nöyrästä mielenlaadusta ja uskosta Jumalaan. Juutalaisuus näkee kristinuskon tarjoavan pelastusta, joka vaikuttaa etupäässä vasta ihmisen kuolemanjälkeisessä elämässä. Omaa pelastuskäsitystään juutalainen uskonto pitää tähän elämään liittyvänä. Ihminen saavuttaa pelastuksen nyt, tekojen kautta. Katumus ja hyvät teot tuovat pelastuksen. Pelastus ei ole saavutettavissa uskomalla Jeesuksen sijaissovitukseseen. Jumala on Jumala, ihminen on ihminen ja koska Jeesus oli ihminen on jumalanpilkkua kuvata Hänet sovituksen ja pelastuksen välittäjänä.

Palkinto:

Elämänsä oikein elänyt hurskas juutalainen palkitaan tekojensa perusteella. Jumala palkitsee myös muiden kansojen oikeamieliset ihmiset. Jumala muistaa ihmisen teot, eikä unohda niitä. On mahdotonta, että esim. murhaaja voisi pelastua tunnustamalla Jeesuksen syntiensä sovittajaksi. Jumalan oikeudenmukaisuus ei salli sitä. Syntiset tuomitaan hävittämällä heidät lopullisesti.

Kuten olemme käsitelleet, on juutalaisuudessa tapahtunut kehitys ollut luomassa nykyistä tilannetta rabbiini- ja ”nasarealaisjuutalaisuuden” välille. Tämä on vaikuttanut myös kristinuskon ja juutalaisuuden suhteissa. Kristityt ovat suurelta osin kadottaneet juutalaiset juurensa ja vajonneet nimikristillisyyden asteelle menettäen näyn Kristuksen tosi jumaluudesta. Juutalaiset, suurelta osin, taas ovat kadottaneet oman uskonsa täyttymyksen: Messiaan. Ihmisen oma minä, ylpeys ja itsekkyyys joita sielunvihollinen tukee, löytää aina selityksiä ja vaihtoehtoja totisen totuuden sijaan. Ihmisen ylpeys ei ensisijaisesti tule ilmi hänen käytöksessään toisia kohtaan, vaikka se tarpeeksi pitkälle vietyinä näkyy myös siinä. Ihminen, joka antaa itsestään vastaansanomattoman nöyrän vaikutelman, saattaa kuitenkin sisimmässään olla ylpistynyt arvostaen liikaa omaa kykyään ajatella ja tulkita perimmäisiä kysymyksiä. Oikea nöyryys on nöyryyttä Jumalan Sanan edessä. Nöyrä ei nöyristele, mutta pyrkii aina ojentautumaan Sanan mukaan haluten totella sitä. Oikea suhde Jumalaan on oikean nöyryyden saavuttamisen lähtökohta.

Maailmassa on ollut ja on nytkin ihmisten kunnioittamia ajattelijoita, joiden elämä on kulunut pohtien perimmäisiä kysymyksiä ihmisen olemassaolon perusteista. Näitä löytyy jokaisen uskonnon piiristä. Eräät heistä ovat saavuttaneet jo omana aikanaan merkittävän aseman henkisinä opettajina. Toiset on tunnustettu vasta kuolemansa jälkeen.

Juutalaisuudella on omat teologinsa, jotka ovat pyrkineet ymmärtämään oman uskontonsa ja kristinuskon sisältöä. Useille heistä on ollut selvää juutalaisuuden vaikutus kristinuskon syntyyn. Näiden kahden opin välillä he ovat kuitenkin nähneet ylittämättömän kuilun. On yhtäläisyyttä, mutta tietyssä pisteessä on aina tullut seinä vastaan. "Onhan kirjoitettu: minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi" (1.Kor.1:19). "Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus" (1.Kor.2:14). " ... me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus" (1.Kor.1:23).

Korinttolaiskirjeen mukaan ristiinnaulittu Kristus on seinä, joka monelle juutalaiselle on läpäisemätön este. Monen ajattelijan jälkeensä jättämä kirjallinen tuotanto osoittaa loukkaantumisen kulmakiveen: Kristukseen. Kaaduttuaan siihen ei eteenpäin pääsyä enää olekaan, vaan on etsittävä uusia kiertoteitä matkan jatkumiseen ajattelun maailmassa.

Vuosisatojen kuluessa juutalaisuus on löytänyt tapoja selittämään kristinuskkoa ja juutalaisuutta. Meidän tulee suhtautua nöyryydellä ja kunnioituksella heidän pyrkimyksiinsä löytää totuus, joka yhdistäisi nämä molemmat uskonnot. Kuitenkaan emme saa antaa heidän näkökantojensa vaikuttaa oman vakaumuksemme raamatulliseen pohjaan. Kun kristillisissä piireissä on tehty vääriä myönnytyksiä, niin Raamatun totuuden vastaisia näkemyksiä on päässyt pesiytymään kristilliseen ajatteluun ja Israel-työhön.

Muistamme, ettei Jeesuksen ajan juutalaisuuskään ollut yhden suunnan ja yhden tulkinnan uskonto. Rabbiinisen juutalaisuuden valtaan pääsy on luonut kuvan tietynlaisesta juutalaisuudesta, mutta sen kirjo on kuitenkin hyvin laaja. Aikamme juutalaista uskonnollista ajattelua on muovannut pääosin kaksi maailman historiaan suuresti vaikuttanut tapahtumaa:

-1700-luvun nk. "valistuksen aikakausi", jolloin ihmisen järki ja tieto pyrittiin todistamaan ylivertaiseksi tieksi totuuden löytämiseen.

-Holokausti, natsi-Saksan vainot 1930-40 luvuilla, juutalaisen kansan kuolemanleirit, joka on vaikuttanut eniten nykyiseen juutalaiseen ajatteluun juutalaisuuden ja kristinuskon suhteesta.

Osa 12

Eräät tutkijat katsovat valistuksen ajan olleen merkittävä tekijä rabbien merkityksen vähenemiseen juutalaisessa yhteisössä. Eräässä mielessä näin onkin tapahtunut. Entisissä juutalaisyhteisöissä rabbi oli monella tapaa johtavassa asemassa. Heidän merkityksensä juutalaisen kulttuurin, Tooran, etiikan ym. opetuksessa on kuitenkin säilynyt.

Juutalaisuuden pääsuunnat läntisessä maailmassa ovat: Reformi-, konservatiivi-, ja ortodoksijuutalaisuus. Reformijuutalaisuuden perusta on Ranskan vallankumouksen ajassa 1700-luvun lopulla. Varsinaisesti se sai alkunsa Saksassa ja tuli siirtolaisten mukana Yhdysvaltoihin. Sen tavoite oli saada juutalaiset osaksi länsimaista kulttuuria. Juutalaisten vapautus olisi koittanut tätä kautta. Se on ollut pyrkimystä alistaa uskonto ajan vaatimuksille. Tässä mielessä se on juutalaisen uskonnon maallistumista. Tämä liberaali suuntaus on ollut omiaan vähentämään juutalaisten kunnioitusta omaan uskontoonsa. Israelin valtion perustamisen jälkeen osa reformoituja on joutunut harkitsemaan paluuta perinteisempään juutalaisuuteen.

Konservatiivit ovat kahden äärilaidan välimuoto. Reformijuutalaisuus on heille liian liberaalia ja ortodoksijuutalaisuus liian tiukkaa. Osa juutalaisen uskonnon johtajia perusti tämän suunnan, jonka juuret ovat 1800-luvulla Saksassa vaikuttaneen Zecharia Frankelin kirjoituksissa. Suurin osa konservatiiveja vaikuttaa Yhdysvalloissa. Ortodoksinen juutalaisuus on perinteisesti se muoto, jonka me miellämme aidon juutalaisuuden linjaksi. Israelissa se on ainoa virallisesti hyväksytty uskonnon muoto. Se onkin selvimmin farisealaisen suunnan perijä. Eri aikoina on muodostunut muitakin suuntia, esim.: karaismi, kabbalismi ja hasidismi. Kabbalismien eräässä muodossa yhtyvät gnostinen ajattelu ja magiikka. Se on antanut vaikutteita mm. vapaamuurariliikkeeseen. Hasidismi on alusta asti ollut messiaaninen liike, jonka perusti 1700-luvulla elänyt Baal Shem Tov. Se on erityinen sekoitus uskonnollista hurmosta ja mystiikkaa. Päämaja sijaitsee New Yorkissa, josta ohjataan voimakasta lähetystyötä mm. Venäjän juutalaisten voittamiseksi liikkeen piiriin. Suunnan johtajaa, edesmennyttä rabbi Schneersonia, pidettiin messiaana.

Kaikissa edellä mainituissa suunnissa rabbiinien vaikutus opetuksessa on keskeinen. Rabbiininen juutalaisuus onkin yleisnimitys sille tavalle, millä uskonnollinen opetus hoidetaan. Kirjoituksia ne tulkitsevat kuitenkin kukin omalla tavallaan. Suurin osa juutalaisista on näiden liikkeiden ulkopuolella. Länsimaissa on vaikuttanut materialistinen maailmankatsomus, jossa ihmiselle ei jää aikaa uskonnolle. Itä-Euroopassa taas kommunismi pyrki ottamaan ylivallan ja juutalainen perinne suurelta osin kadotettiin. Monet eivät halua sitoutua osaksi yhtä suuntaa, joka antaa valmiin kuvan siitä millaista juutalaisuus on. Nämä ihmiset noudattavat juutalaisen uskonnon perinteitä, koska se saa heidät tuntemaan itsensä osaksi kansaa. Kansaan kuuluminen on monelle tärkeämpää, kuin tunnustautuminen uskontoon. Silti nämä kaksi asiaa ovat juutalaisessa yhteiskunnassa niin kietoutuneet yhteen, ettei niiden täydellinen erottaminen onnistu.

Viime vuosikymmeninä on käyty paljon keskustelua kolmannen juutalaisen temppelin rakentamisesta Jerusalemiin. Se on vaikuttanut sekulaarienkin juutalaisten ajatteluun koskien uskontoaan. Ajatus temppelistä, joka yhdistäisi kansan, on aina ollut suuren kansanosan toive. Temppelillä olisikin ennennäkemätön vaikutus juutalaiseen uskontokäsitykseen. Juutalaisen kansan keskuudessa käydään nyt taistelua sieluista. Itä-Euroopasta, lähinnä Venäjältä tapahtuneen ja yhä tapahtuvan muuttoliikkeen kintereillä lähes kaikki mahdolliset uskonnolliset ryhmät ovat liikkeellä. Uskovien seurakunnalla on vaativa työ todistaa juutalaisen uskon olevan todellisuutta Messiaan, Jeesuksen kautta. Muistamme, että huolimatta monista juutalaisuuden suuntauksista on vain yksi aito juutalaisen uskon ilmentymä: Jeesukseen Vapahtajanaan uskovat juutalaiset.

Poiketen maailman muista uskonnoista juutalaisuus on aina nähnyt kristinuskossa toisaalta varteenotettavan ystävän, toisaalta pahimman vihollisen. Toiminnallaan nimikristillinen maailma on antanut aiheen jälkimmäiseen. Meidän on hyvä muistaa, että juutalainen käsitys Jumalan kaikkivaltiudesta on aivan oikea: Pahaa esiintyy vain se määrä, jonka Jumala sallii. Paholainenkin kykenee vain siihen, mihin Jumala antaa valtuudet. Siksi juutalainen perimmältään ymmärtää kansansa pitkäaikaisen vainon Jumalan sallimuksena. Natsi-Saksan suorittaman joukkotuhon jälkeenkin juutalaisuus ei niinkään syytä kristillistä maailmaa, vaan haluaa tietää missä Jumala oli? Kristillinen kirkko, seurakunta saa kritiikkiä vaikenemisestaan. Nöyrästi tunnustamme, että kritiikkiin on syytä. Mutta perimmältään juutalaisuus ei vieritä syyllisyyttä vainoista kristitylle maailmalle. Painamme päämme hiljaa alas ja tunnustamme pienuutemme juutalaisen kansan ja yksilön kärsimysten edessä. Samalla voimme kuitenkin rohkeasti tuoda esille sitä, ettei oikea

Jeesukseen uskova pakana ole juutalaisen kansan vihollinen. Jumala rakastaa jokaista luotuaan ja haluaa henkilökohtaisen yhteyden häneen. Pahuuden lähtökohta ei ole Jumalassa vaan ihmisen syntisyydessä. Hänelle on suuri suru todeta niin monen poistuvan tästä maailmanajasta ilman yhteyttä Häneen.

On vaikea kuvitella millaista ahdistusta ja hätää kansa koki Holokaustin julmuuden iskeytyessä täydellä pahuuden voimalla juutalaisen kansan keskuuteen. Vieläkin sama kysymys askarruttaa erityisesti niitä, jotka muistoissaan eivät pääse kokemaansa pakoon. Kysymys on myös aina olemassa kansallisessa muistissa, vaikka tuhon itse kokeneiden määrä väheneekin. Alexander Donat, eloonjäänyt keskitysleirivanki, kuvaa juutalaista kokemusta: "Holokausti oli jokaiselle eloonjääneelle ratkaiseva kokemus uskonnon kannalta. Päivä päivän jälkeen huusimme tuskaisesti merkkiä Jumalan läsnäolosta. Ghetoissa, kuolemanleireillä, hirsipuiden edessä ja kaasukammioiden ovilla, joutuessamme kasvokkain uskomattoman pahuuden kanssa, me itkimme: 'Herra, missä olet?'. Etsimme Häntä, mutta emme löytäneet. Tulimme nöyryytetyiksi tietoisuudella Jumalan arvoituksellisesta poissaolosta, joka tietoisuus on aina kanssamme. Tämän kokemuksen muisto säilyy aina meissä ... Miksi, miksi? Miksi kaikki tämä kärsimys? Mitä olimme tehneet ansaitaksemme tämän käsittämättömän julmuuden ja pahuuden? Miksi kaikki helvetin portit oli avattu ja ihmisen koko kavaluus oksennettiin päällemme? Mitä rikoksia olimme tehneet, jotka olisivat tuoneet meille tämän suuren rangaistuksen? Missä moraalissäännöissä, ihmisen tai Jumalan, on sellainen rangaistus, joka riistää elämän viattomilta naisilta ja lapsilta" (Barry Leventhal: "Theological Perspectives on the Holocaust", Mishkan 1+2/87). Toiset juutalaiset löysivät vastauksen sisimpänsä huutoon Jumalan kaikkivaltiudesta. Jos Jumala on päättänyt, että elämäni loppuu tässä paikassa, niin se tapahtukoon. Kaikella, mitä Hän tekee, on pohjimmaltaan hyvä tarkoitus. Tämä Jumalan kaikkivaltiuden ja kuoleman hyväksyminen, ilman jatkuvaa taistelua saada järjellinen vastaus epätoivoiseen kysymykseen, oli yksi tie ulos siitä, mihin käsityskyky ei enää yllä. Toinen tie oli toivo, luottamus Jumalaan, joka kuulee huutoni ja pelastaa ulos tästä helvetistä. Erityisesti ne juutalaiset, jotka tunsivat uskontonsa ja sen periaatteet, kykenivät näin jatkamaan päivästä toiseen. Eräiden kohdalla fyysinen vapaus lopulta myös koitti.

Juutalainen maailma kysyy tätä edelleen. Juutalaisuus ei kuitenkaan etsi syntipukkia niinkään ihmistasolta, vaan taistelee kysymyksenasettelussaan Jumalan ja kansan suhteen tasolla. Erilaisia vastauksiakin on esitetty, kuten:

-Kaikella kauheudella on tarkoitus, vaikka se ei ole meidän nähtävissämme. Ihminen näkee kaaoksena sen, mikä Jumalan edessä palvelee tiettyä lopputulosta. Hän on kuitenkin kaiken yläpuolella.

-Kyseessä oli pyhä marttyyrius, kuoleminen Jumalan kalliin nimen vuoksi. Monet uskonnolliset juutalaiset katsoivat edessään olevaa kuolemaa tähän uskoen.

-Tässä maailmassa ei ole palkintoa, vaan hurskas juutalainen palkitaan vasta tulevassa maailmassa. Siellä ei ole vääryyttä ja kaikesta on tuleva rajaton korvaus.

-Israelin kansa on syytön kärsijä, joka kärsii pakanakansojen käsissä. Jesaja 53 viittaa kansan kärsimyksiin kärsivänä, kansallisena messiaana.

-Historian aikana on jaksoja, jolloin Jumala "piilottaa kasvonsa" eikä ihminen voi Häntä löytää. Maailma kokee Jumalan väliaikaisen hylkäämisen ja pahuus pääsee valtaan.

-Holokausti oli välttämätön "synnytystuska", jonka kautta Israelin valtio jälleen syntyi. Koettu synnytystuska ja sen jälkeinen taistelu maasta on osa messiaanista tapahtumaketjua.

-Juutalaisia kohtasi rangaistus. Ei siksi, että Jumala olisi osoittanut vihaansa, vaan Hän

rankaisee, koska Hän rakastaa kansaa ja haluaa puhdistaa sen.
-Holokausti oli oikeudenmukainen rangaistus kansan synneistä.
Niiden taholta, jotka eivät ole erityisen uskonnollisia, on esitetty holokaustin syiksi mm.:
-Jumala ei olekaan kaikkivaltias.
-Jumala rikkoi omalta puoleltaan Siinain liiton. Hän on liiton rikkoja.
-Jumala on kuollut. Elämme Jumalan kuoleman aikaa. Hän ei enää ole oleellinen osa juutalaista uskontoa. Tarvitaan uusia käsitteitä kuvaamaan uskontoa, koska Häntä ei enää ole. (Suomeksikin käännetyn ja luetun Elie Wieselin kirjoitukset kuvaavat tätä "Jumalan kuoleman" kokemista hänen omassa mielessään).

Edellä mainittu luettelo on pieni osa niitä monia ja varsin laajoja perusteluja, joiden kautta juutalaisuus pyrkii tasapainoon suhteessa Jumalaan kaiken 1900-luvulla kokemansa tuskan ja kärsimyksen jälkeen. Pahuus on tulosta ihmisen lankeemuksesta. Vastuu tehdystä valinnasta seuraa mukana. Mutta Jumala ei ole hyljännyt ihmiskuntaa, puhumattakaan että Hän olisi kuollut. Israel kansakuntana ja sen "pyhä siemen" todistamassa Jumalasta yhdessä pakanauskovien kanssa, on todiste Jumalan ja Hänen Sanansa todellisuudesta. Holokausti on ollut traumaattinen kokemus myös kristikunnalle. Sen keskuudessa on herännyt oikeanlainen omantunnon ääni. Se muistuttaa, etteivät kaikki nekään, jotka eivät osallistuneet vainoihin, tehneet kaikkea voitavaansa. Toisaalta oli uskovia, joita Jumala auttoi tekemään hyvin paljon juutalaisten hyväksi. Tätä omantunnon ääntä on kuitenkin väärälläkin tavalla pyritty tulkitsemaan kristityssä maailmassa. Tuloksena on ollut väärää opetusta kristityn vastuusta suhteessa juutalaisten evankelioimiseen.

Juutalaisuuden "alitajunnassa" on säilynyt muistutus sen ja kristinuskon yhteydestä. 1900-luvulla vaikuttaneet juutalaisen opin tarkastelijat eivät ole voineet välttyä samalla tarkastelemasta myös kristillistä oppia. Nämä ajattelijat tunnetaan myös kristillisissä piireissä. Heidän näkemyksensä on jopa toisinaan selvästi muovaamassa kristillistä ajattelua suhteessa juutalaisiin. Näin on luotu ikään kuin siltoja erottavan kuilun yli. Mutta nämä sillat ovat jääneet ihmistekoisiksi. Tarkasteltaessa näitä yhteyksiä ja niiden vaikutusta kristilliseen Israel-työhön, on eräissä yhteyksissä havaittavissa eroamista Raamatun keskeisestä sanomasta. Tätä vaikutusta voidaan havaita meidänkin maassamme. Ehkä eniten on vaikuttanut Martin Buberin ja Frantz Rosenzweigin pyrkimykset yhdistää juutalainen ja kristillinen uskonnäkemyks. Heidän ajattelunsa taas on inspiroinut muita, tällä hetkellä vaikuttavia juutalaisen uskonnon auktoriteetteja, kuten rabbi Jechiel Eckstein, joka perusti ja johtaa järjestöä nimeltä International Fellowship of Christian and Jews (IFCJ).

Osa 13

ONKO JUMALALLA KAKSI LIITTOA?

Todistuksen kriisi – liha vastaan henki

Juutalaisuudessa ei ole kokonaan pyritty kieltämään Jeesuksen historiallista olemassaoloa. Sen sijaan on etsitty selitysmalleja, miten Jeesuksen elämä ja toiminta voidaan tehdä "vaarattomaksi" juutalaiselle lakiuskonnolle. Juutalainen Messias-Kristus on koettu oman uskonnon uhkana. Kristillinen kirkko on kulkenut pitkää ja mutkaista tietä suhteessa juutalaisuuteen. Juutalaisuus taas käy omaa taisteluaan suhteessa kristinuskon juutalaiseen taustaan. Molemmat instituutiot ovat käsitelleet samaa kysymystä: Mitä juutalainen Jeesus merkitsee omalle uskonnolle ja mitä toiselle?

Olemme varmaan kaikki kuulleet "kriittisestä Raamatun tutkimuksesta". Tämä sanontahan on nk. liberaaliteologian perussanastoa. Jumalan Sanasta tehdään ihmisen sanaa, jota voidaan edelleen selittää oman mieltymyksen mukaisesti. Liberaaliteologia onkin ollut eräässä mielessä nimikristillisen maailman lahja juutalaisen uskonnon auktoriteeteille. He ovat todenneet, etteivät kaikki kristitytkään pidä totena koko Raamattua, erityisesti UT:ia. Näin heidän on ollut helpompi koota oma puolustuksensa uskon persoonallista ilmentymää, Jeesusta vastaan. Kristillinen kirkko ja juutalainen uskonto ovat meidän aikanamme pyrkineet suhteidensa parantamiseen. Toki siihen on tarvettakin. Tässä suhteiden luomisessa on kuitenkin eräs huolestuttava piirre. Se on vaikuttanut myös Jumalan Sanaan uskovien kristittyjen parissa: Koska osa juutalaisia kokee Jeesuksesta todistamisen loukkauksena ja ylimielisyyden osoituksena kristittyjen taholta, on parempi ettei evankelioida. On syntynyt todistuksen kriisi, jossa eräät kristityt tarkastelevat ja toteuttavat asioita lihan mukaan - ei Jumalan Sanan ja Hengen mukaan.

Kaksi Jeesus -kuvaa

Martin Buber - eräänä esimerkkinä monista syvällisistä juutalaisista ajattelijoista - kirjoitti useita teoksia pyrkiessään luomaan kuvauksen Jeesuksesta, joka kelpaisi molemmille uskonnoille olematta loukkaukseksi. Häinkin näki hyväksi ottaa esille "kriittisen tutkimuksen", joka osoittaa Jeesuksen Jumalaksi julistautumisen olevan "uskonlegenda". Tällä hän painottaa, että Jeesuksen jumaluus on kristillisen teologian luomaa. Se on toki tarpeellinen ja oikein kristilliselle uskonnolle. Mutta tämä "teologian Jeesus" on aivan toinen kuin "inhimillinen Jeesus". Tämän ihmillisen, historian Jeesuksen, juutalaisuus voi tunnustaa olleen VT:n profeettoihin verrattava ihminen. Juutalaisuus onkin halukas puhumaan kahdesta Kristus kuvasta. Toinen on kristinuskon "hengellinen Jeesus" ja toinen juutalaisuuden "inhimillinen Jeesus". Tämän mukaan Jeesus ei juutalaiselle voi merkitä Jumalaa. Hän oli ihminen, merkittävä opettaja, joka noudatti tarkoin juutalaista lakia ja opetti sitä kansalle. Buberin mukaan Jeesuksen vuorisäärnä osoittaa, että Hän piti lain täyttämisen kautta saavutettavan pelastuksen olevan ihmiselle mahdollinen. Buber esittää Jeesuksen ihmillistämistä. Näin Hänestä voi tulla osa juutalaista kansaa ja sen farisealaista käsitystä uskonnosta. Buberin mukaan vaikka Jeesus arvosteli aikansa uskonnollisia auktoriteetteja, Hän ei puhunut juutalaista uskontoa vastaan. Jeesus ymmärsi olevansa osa juutalaisuuden profeetallista perintöä, mutta ei itsekään pitänyt itseään Jumalana. Jeesus ei halunnut muuttaa uskontoa, lakia eikä liittoa - vaan poistaa uskonnon pariin pesiytyneen ulkokultaisuuden. Lakia ei noudatettu sydämellä, vaan siitä oli tullut kylmä, seremoniallinen tapauskonto.

Lasit silmillä

Uskova kristitty ei tietenkään voi hyväksyä Buberin Jeesus -kuvaa, jossa kielletään Jeesuksen jumaluus. Buber on lausunut: "Aina nuoruudestani lähtien olen pitänyt Jeesusta suurena veljenäni. Se seikka, että kristinuskon on pitänyt ja pitää häntä Jumalana ja Vapahtajana, on aina omannut minulle tärkeän merkityksen, jota minun tulee, hänen ja itseni tähden, pyrkiä ymmärtämään." Tämä, samoin kuin muut vastaavat lausumat, on ollut monelle kristitylle positiivinen merkki juutalaisuuden ja kristinuskon suhteista. Kun "oikeaoppinen" juutalainen sanoo jotakin näennäisesti positiivista koskien Jeesuksen persoonaa, osa kristityistä kokee sen aina merkittävänä. Näiden ilmaisujen katsotaan pitävän sisällään enemmän kuin niissä sanotaan. "Ymmärrän asian laajemmassa merkityksessä, että kaikki jotka ottavat Raamatun vakavasti, rakastavat Israelia. Kuten useat kristityt, rakastan vilpittömästi maata, jossa Jeesus eli. Mutta onko mahdollista rakastua Israeliin niin, että emme enää näe kansan pääosin koostuvan kääntymättömistä ihmisistä - ihmisistä, joita missä tahansa muussa maassa pidettäisiin kadotettuina?" sanoi James Reapsome, Evangelical Missions Quarterly julkaisun päätoimittaja, "on vaarallisen

mahdollista ihastua maahan ja tulla niin otetuksi Israelin asian puolesta, että unohdetaan se epätoivoinen hengellinen pimeys, joka tänä aikana vallitsee Israelissa" (Byron Spradlin: "We can love Israel too much", Mishkan 1+2/88). Kristillisessä Israel-harrastuksessa asioita on aina välillä katsottu, ja katsotaan, tietynlaisten lasien läpi. Nämä lasit muuttavat asioiden todellista luonnetta katsojalle miellyttävämmäksi. Kristillisen uskon ja juutalaisuuden suhteet nähdään usein vaikeina. Tällöin on tervetullut apu kuitata kiusallinen kysymys juutalaisten evankelioimisesta sillä, että hehän jo puhuvat Jeesuksesta. Tällainen Israel-ystävyyttä asetetaan eri pohjalle kuin tunnustava ja todistava kristinusko edellyttää. Näin työ on helpompaa ja ristiriidat vähäisempiä. Voihan näin olla, mutta mitä tähän sanoo kristittyjen ja juutalaisten Jumala?

Paavalin luoma uusi oppi

Juutalainen Paavali, josta piti tulla farisealaisen opin suurmies, on vaikea pala juutalaiselle jumaluusoppineelle. Paavali kuvataankin ”uuden, kristillisen uskonkäsityksen perustajana”. Usko Jeesukseen ei ole Jeesuksen oman opetuksen tulosta, vaan vasta Paavalin tulkinnasta muodostui pohja kristilliselle uskonkäsitykselle. Buber mainitsee jopa, että Paavali syrjäytti juutalaisen lakikäsityksen ja samalla itse Jeesuksen, joka ei kumonnut lain noudattamisen tärkeyttä. Näin Paavalista tehdään uuden opin luoja. Hän ei toteuttanutkaan Jeesuksen opetusta vaan omaansa. Paavalia kohtaan esitetään raskasta kritiikkiä kuten kristinuskon alkuaikoinakin. Hänen opetuksensa lain ja armon suhteesta kuvataan luonteeltaan gnostilaiseksi. VT:n ja Jeesuksen opetus nähdään vastakohtaksi Paavalin käsitykselle. Paljon esillä ollut Qumranin kirjalöytöjen tutkimus otetaan ajoittain todisteeksi, kun halutaan romuttaa UT:n kuvaus Jeesuksesta Jumalana. Jeesus haluttaisiin nähdä vain juutalaisena vapaustaistelijana, joka opetti vapautumista maallisen sorron alta rauhanomaisin keinoin. Toinen kirjalöytö, Egyptistä Nag-Hammadin läheltä löydetty varhaiskristillinen gnostilainen kirjasto, on toinen peruste tälle väittämälle. Juutalaisuus on tullut näkemykseen, ettei Paavalin esittämä Jumala ole enää juutalaisuuden Jumala. Jeesus on "hengellistetty". Paavali loi Hänestä "mysterin", joka syrjäyttää VT:n Isä-Jumalan. On väärää Jumalan inhimillistämistä antaa Jeesukselle Jumalan arvo. Jos juutalainen tunnustaa Jeesuksen Jumalana, hän väistämättä joutuu eroon Isästä. Näin kävi Paavalillekin tämän opetuksen mukaan. Juutalaisella katsotaan olevan suora suhde Jumalaan Siinain liiton kautta. Jeesuskin oli yhteydessä Isään vain tämän liiton kautta, ei muuten.

Avain

Kuten edellä olevasta lyhyestä tiivistelmästä havaitaan, juutalainen uskonto ei näe, miten Jumalan rakkaus olisi voinut ilmestyä maailmaan Jeesuksen kautta. Kristinusko nähdään luonteeltaan gnostilaisena perustuen juutalaisuuden hyljänneen Paavalin omiin tulkintoihin. Jumalaksi on korotettu ihminen, tosin juutalainen, Jeesus. Näin siis juutalaisuudessa pääosin tulkitaan kristinuskon luonne. Peruskysymys on aina Kristuksen jumaluus. Aiemmin tarkastelimme kristillisen uskon luonnetta ja sen juutalaista perustaa. Kristinuskon "sydän" on juutalainen Jeesukseen uskova joukko: messiaaniset juutalaiset. Heidän näkökantojensa ymmärtäminen on juutalaisen uskonnon teologille ylipääsemätön paikka ilman Kristuksen henkilökohtaista kohtaamista. Siksi messiaaniset haluttaisiinkin unohtaa. Jeesukseen uskonsa kohdistanut juutalaisuus on juutalaisuuden tosi täyttymys. Kun ortodoksi- ym. juutalaisuus katselee Jumalan Sanan aarrekkamion rikkauksia avaimenreiästä, on Jeesukseen uskova juutalaisuus jo sisällä tutkimassa itse aarteita. Avain, Kristus, on silti jokaisen ulottuvilla. Kaikilla ei kuitenkaan ole halua sen käyttämiseen.

" ... voi teitä te lainoppineet, kun te olette vieneet tiedon avaimetl Itse te ette ole menneet

sisälle, ja sisälle meneviä te olette estäneet" (Luuk. 11:52).

" ... Näin sanoo Pyhä, Totinen, jolla on Daavidin avain, hän, joka avaa, eikä kukaan sulje, ja joka sulkee, eikä kukaan avaa" (Ilm. 3:7).

Ero Jumalasta yksilöinä – entä kansana?

Jumalan Sanaa tutkiessamme tulemme lopputulokseen, ettei juutalainen voi olla yhteydessä Jumalaan ilman Jeesusta. Tätä päätelmää emme tee oman ymmärryksemme pohjalta, vaan sen ilmoittaa meille Jumala Sanassaan. Sanan kieltäminen on Kristuksen kieltämistä. Jeesus on Jumala ja Hänen kieltämisensä on Jumalan itsensä kieltämistä. Uskova Kristuksen ruumiin jäsen ja Israelin ystävä voi vain todeta raskain sydämin: Pelkkä Jeesuksesta puhuminen ja Hänen elämänsä tutkiminen ei riitä luomaan henkilökohtaista yhteyttä Jumalaan edes juutalaiselle. Entä kansallinen yhteys? Tätä yhteyttä juutalaisuus korostaa. Kristittyinä näemme ja uskomme Jumalan pitäneen huolta Israelin kansasta. Jumala on ollut uskollinen, vaikka kansa on ollut uskonon. Monet kristityt tulkitsevat tätä uskollisuutta siten, että Israelin kansa on tällaisenaan jo nyt yhteydessä Jumalaan. Mutta he menevät näkemyksessään Jumalan Sanan edelle. Raamatussa kaikki Israeliin viittaava liittyy läheisesti Jeesuksen, Messiaan persoonaan ja pelastukseen vain ja ainoastaan Hänen kauttaan. Jumalan Sana ei anna valtuutusta opettaa mitään muuta. Israelin kansa, vaikka onkin Jumalan silmän alla, ei ole vielä todellisessa yhteydessä Jumalansa kanssa. Tätä yhteyttä Sana kuvaa liittona. Vanha liitto on poistettu ja Uusi liitto tullut sen sijaan. Tähän Uuteen liittoon juutalaiset kansana eivät ole vielä halunneet tulla. Vanhan liiton vaatimukset täytti ihmisen puolesta Jumala: Jeesus. Hänen tekonsa hylkääminen on kansallisenkin yhteyden perimmäinen este.

Kiistaton Jumalan Sana

Tehdessään eron Jeesuksen ja Paavalin opetusten välillä, juutalaiset oppineet hylkäävät samalla oman vanhatestamentillisen perinteensä. He antavat ymmärtää, ettei Jeesuksen tai Paavalin opetus perustu VT:n kirjoituksiin. Samoin se, joka lukee valikoiden UT:ia ottaen jakeen sieltä, toisen täältä - pitäen omalle mielipiteelleen hankalia kohtia ihmismielipiteinä - voi väittää, ettei Jeesus pitänyt itseään Jumalana. Fariseusten raivo Jeesusta kohtaan ei johtunut pelkästään siitä, että Hän arvosteli heidän ulkokultaisuuttaan. He ymmärsivät oman VT:n tuntemuksensa pohjalta, että Jeesus tunnustautui selkeästi Jumalaksi ja Messiaaksi. Jeesus käytti itsestään juuri niitä ilmaisuja, jo VT:ssa esiintyviä Jumalan nimityksiä, jotka fariseukset hyvin tunnistivat.

Jeesuksen kiistaton jumaluus

Kun Jumala lähetti Mooseksen johdattamaan kansan pois Egyptistä, Hän ilmestyi Moosekselle sanoen: "Sano israelilaisille näin: Minä olen lähetti minut teidän luoksenne" (2 Moos. 3:14). Samoin Jeesus puhui itsestään kansaa opettaessaan: " ... sillä ellette usko minua siksi, joka minä olen, niin te kuolette synteihinne" (Joh. 8:24). Jeesus sanoi olevansa yhtä Isän kanssa: "Minä ja Isä olemme yhtä", " ... ymmärtäisitte Isän olevan minussa ja minun olevan Isässä" , "Joka on nähnyt minut on nähnyt Isän" (Joh. 10:30, 38, 14:9). Jeesus todisti olevansa lähtöisin "ylhäältä" ja "Isästä" (Joh. 8:23, 16:28). Siis aivan toisin kuin VT:n aikuiset profeetat kuvasivat suhdettaan Jumalaan. Esim. profeetta Jesaja huudahtaa Jumalan Pyhyden ilmestyessä: " Voi minua! Minä hukun, sillä minulla on saastaiset huulet, ja minä asun kansan keskellä, jolla on saastaiset huulet; sillä minun silmäni ovat nähneet kuninkaan, Herran Sebaotin" (Jes. 6:5). Kaikkein selvimmin Jeesus tuo esille jumaluutensa toteamalla halvatulle miehelle: "Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi" (Mark. 2:5, myös Luuk. 7:48). Kuten näissäkin Raamatun kohdissa kerrotaan, fariseukset olivat ihmeissään Jeesuksen sanoista, sillä vain Jumalalla on oikeus antaa

synnit anteeksi. Vastaavia esimerkkejä, Jeesuksen tunnustautumisesta selkeästi Jumalaksi, voitaisiin ottaa Raamatusta useita. Jeesus korosti, että ainoastaan uskomalla Häneen voi ihminen päästä yhteyteen Isän kanssa. Useista esimerkeistä vain yksi: "Te ette tunne minua ettekä minun Isääni; jos te tuntisitte minut, niin te tuntisitte myös minun Isäni" (Joh. 8:19). Jeesuksen tosi jumaluutta ei ole kukaan - ei Paavalikaan keksinyt, vaan Hän vielä maan päällä ollessaan osoitti sen selkeästi sanoin ja teoin. Hänen aikansa fariseuksetkin ymmärsivät tämän (esim. Joh.5:18). Se, että Jeesus opetti olevansa Jumala ja se, että Hän samalla totesi juutalaisten oppineiden olevan erossa Jumalan yhteydestä, oli suurin loukkaus kansan opettajille.

Paavali ei opettanut toisin

UT:n kirjeissä on selkeästi kaksi pääasiaa: Jumalan ihmistä varten valmistama tie yhteyteensä; syntien sovitus Jeesuksen uhrikuoleman kautta. Toinen on seurakunnan, uuden liiton kansan merkitys ja sen rakenne. Uskovan elämänvaellus, kilvoitus on läheisesti liitetty seurakunnan yhteyteen. Seurakunta taas kuvataan Kristuksen ruumiiksi, jonka kautta Jumala toimii maan päällä. Paavalin opetuksista - ja meidän pitää korostaa Paavalin olleen vain Jumalan välikappale - käy selvästi ilmi sama Jeesuksen jumaluus. Jeesus on ainoa tie yhteyteen, liittoon Jumalan kanssa. Ei Paavali, eivätkä muutkaan UT:n kirjoittajat, edusta mitään muuta näkemystä, kuin Jeesuksen omaa opetusta itsestään ja tehtävästään. Seurakunta on nyt liiton kansa, Israel tulee olemaan sitä vasta, kun lopulta kansan jäännös (kaikki sillä hetkellä elossa olevat yksilöt) tunnustaa Jeesuksen koko kansan Messiaaksi ja omaksi Vapahtajakseen. Tämä on kipeä asia tämän päivän juutalaisille jumaluusoppineille. Ihmisinä kunnioitamme ja arvostamme heitä, mutta Jumalan Sanan ilmoituksen mukaan meidän on raskain mielin todettava: Yhteys Jumalaan on vielä poikki heidän puoleltaan, yksilöinä ja Israelin kansana. Martin Buber ym. juutalaisen uskonnon tulkitsijat katsovat Paavalin syrjäyttäneen lain. He näkevät asian siitä näkökulmasta, jonka uudestisyntymätön ihminen ymmärtää. Jos Jeesus tunnustetaan vain "suurena veljenä", ei Hänen sovitusyönsä koko suuruus voi paljastua. Jeesus täytti lain, otti lain tuomion kärsittäväkseen ihmisen puolesta.

Juutalainen suhtautumistapa katsoo, että käskyt on täytetty, kun niitä noudatetaan ja ne täytetään kaikella uskolla. Pitää siis uskoa, että lain täyttäminen on ihmiselle mahdollista. Jeesus, Paavali ja koko Jumalan Sana ei näe tätä kuitenkaan mahdolliseksi. Buber katsoo kuitenkin Paavalin asettuneen Jeesusta vastaan. Hänen tulkintansa mukaan Jeesus opetti lain täyttämisen olevan ihmiselle mahdollista, mutta Paavali ei. Tästä esimerkkinä hän pitää Jeesuksen vuorisaarnaa. Jeesus ei kuitenkaan vuorisaarnassaan korosta ihmisen mahdollisuuksia lain täyttämiseen. Päinvastoin, hän opettaa synnin vallan ihmisessä ulottuvan sisimpiin tuntoihin ja ajatuksiin. Rikkomus mielessä on samanlainen synty Jumalan edessä kuin rikkomus teossa tai sanoissa. Synnin vakavuus tulee esille. Vuorisaarnansa lopulla Jeesus viittaa selvästi omaan tehtäväänsä: "Ei jokainen, joka sanoo minulle: Herra, Herra! Pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon. Moni sanoo minulle sinä päivänä: Herra, Herra, emmekö me sinun nimesi kautta ennustaneet ja sinun nimesi kautta ajaneet ulos riivaajia ja sinun nimesi kautta tehneet monta voimallista tekoa? Ja silloin minä lausun heille julki: Minä en ole koskaan teitä tuntenut; menkää pois minun tyköäni, te laittomuuden tekijät" (Matt. 7:22-23).

Jeesus osoittaa vuorisaarnassaan olevansa Jumala, jolla on lopullinen tuomiovalta. Vuorisaarna ei kerro meille Jeesuksen tukevan juutalaista pelastus käsitystä lain noudattamisen kautta. Hän korostaa synnin vakavuutta ja omaa jumaluuttaan. Tärkeä osa

vuorisaarnaa on myös osuus, jonka Jeesus tarkoitti lohdutuksen sanaksi. Tämän käsityksen saivat myös Jeesuksen kuulijat. Matteus vahvistaa heidän olleen hämmästyneitä siitä, että Hän opetti kansaa "niinkuin se, jolla valta on, eikä niinkuin heidän kirjanoppineensa." Tässä merkityksessä valta merkitsee jumalallista valtaa, oikeutta, auktoriteettia - jonka omistaja voi olla vain Jumala. Tätä Jeesuksen valtaa Jumalana myös Paavalin ja muiden UT:n kirjoittajien kirjoitukset korostavat. Suurin merkitys ihmiselle on Jumalan lupaus syntien anteeksi saamisesta. Paavali kiteyttää oman uskonsa perustan puhuessaan Agrippalle: "Mutta Jumalan avulla, jota olen saanut tähän päivään asti, minä seison ja todistan sekä pienille, että suurille, enkä puhu mitään muuta, kuin minkä profeetat ja Mooses ovat sanoneet tulevan tapahtumaan, että nimittäin Kristuksen piti kärsimän ja kuolleitten ylösnousemuksen esikoisena julistaman valkeutta sekä tälle kansalle, että pakanoilta" (Apt. 26:22-23). Paavali tunsikin Kirjoitukset, mutta ei vain järjellään vaan koska hän oli tunnustanut Jeesuksen Messiaaksi ja Pelastajakseen. Kirjoitusten tuntemisen saa aikaan vain Jumalan Pyhä Henki. Hän on tänäkin päivänä valmis avaamaan Sanansa salaisuudet juutalaisellekin oppineelle. Jeesuksen tunnustaminen on kuitenkin ainoa avain tähän.

Osa 14

Monta tietä saman Jumalan luo?

Edellä olemme tarkastelleet juutalaisten oppineiden luomaa Jeesus-kuvaa, joka sopisi juutalaiseen uskontoperinteeseen olematta loukkaukseksi. Kristinuskon opettaa pelastuksen olevan mahdollinen vain Jeesuksen kautta. Se sulkee jokaisen juutalaisen ja pakanan, joka ei usko Jeesuksen jumaluuteen, ulkopuolelle pelastuksen. Tätä käsitystä vastaan juutalaisuudessa on näkemys, että juutalaisen ja pakanakristityn tie Jumalan yhteyteen onkin erilainen. Käsityksen perinteet juontavat jo 1100-luvulle, jolloin kuuluisa juutalainen oppinut Maimonides käsitteli asiaa. Hän päätyi siihen, että kristinuskon Jumalan tie valmistamaan pakanoita tulevan Messiaan tulolle. Koska Maimonides eli islamin vallan vaikutuspiirissä, hänen näkemyksensä myös islamista oli samankaltainen. Näin voitaisiin kaikki kolme uskontoa: juutalaisuus, kristinuskon ja islamilaisuus hyväksyä teiksi saman Jumalan luo. Samalla ne valmistaisivat uskovia Jumalan valtakunnan tulolle. Tämä ajatus ei ole hävinnyt tänäkään päivänä: Jumala ei ole vielä toteuttanut lopullista tahtoaan maan päällä, eikä Hän ole vielä tullut ensimmäistäkään kertaa. Historiallinen Jeesus oli vain ihminen, profeetta kuten Muhammed.

Langenneessa kristikunnassa on niitä, jotka ovat valmiit hyväksymään tämän käsityksen. Heidän mukaansa rauha maailmaan tulee, kun nämä uskonnot oppivat elämään sovussa toistensa kanssa, arvostaen toinen toistaan jumalallisena ilmoituksena. Kun lopulta heidän odottamansa messias saapuu, hän palkitsee kaikkien kolmen uskonnon vilpittömät noudattajat. Evankeliointi on siis väärin ja tarpeetonta. Se on loukkaus toisen uskonvakaumusta, häntä itseään ja hänen kansallista identiteettiään vastaan.

Lunastuksen tähti

Franz Rosenzweig (1886-1929), oli juutalainen ajattelija. Hänen kirjaansa "The Star of Redemption" (Lunastuksen tähti) perustuu osittain nykyinen pyrkimys kumota kristillinen näkemys yhdestä ainoasta pelastuksen tiestä: Jeesuksesta. Rosenzweig syntyi Saksassa ja kasvoi kodissa, jossa häntä ei kovinkaan kiinteästi ohjattu juutalaisuuteen. Vanhempien sijasta eräs hänen vanhempi sukulaisensa loi myönteistä kuvaa juutalaisesta perinteestä nuorelle opiskelijalle. Opiskellessaan Leipzigin yliopistossa, Rosenzweig kävi usein keskusteluja kristinuskon ja juutalaisuuden suhteista kristinuskoon kääntyneen serkkunsa kanssa. Rosenzweigiin nämä

keskustelut vaikuttivat syvästi ja hän aikoi jo tunnustautua kasteen kautta kristityksi. Hänellä oli kuitenkin eräs ehto: Hän ei kokenut oikeaksi liittyä kirkkoon unohtaen olevansa juutalainen. Hän halusi tulla liitettyksi juutalaisena, kuten seurakunnan ensimmäiset juutalaisuskovat. Ei jonakin vieraana pakanana. Tässä hänellä oli oikea näkemys kristinuskon juutalaisesta perustasta. Ennen kuin Rosenzweig ehti tehdä lopullisen valintansa, hän osallistui Rosh Hashanah (juut. uusi vuosi) seremonioihin Kasselin synagoogassa. Kymmenen päivän päästä pidettävään Jom Kipur (suuri sovituspäivä) jumalanpalvelukseen hän osallistui Berliinissä pienessä ortodoksijuutalaisten synagoogassa. Oman kertomuksensa mukaan Rosenzweig koki tällöin ”sisäisen muuttumisen”. Se teki hänestä juutalaisuuden puolustajan. Hänen vakaumuksekseni tuli, että juutalaiset eivät tarvitse välittäjää - kuten kristityt - voidakseen käydä Jumalan eteen.

Kaksi tietä, kaksi liittoa

Rosenzweig alkoi kirjoittaa kirjaansa ensimmäisen maailmansodan aikoihin. Hänen vakaumuksensa voidaan kiteyttää seuraaviin tiivistelmiin:

-Kristillisyys tuntee juutalaisen Jumalan, ei niinkään Jumalana, kuin Jeesuksen Kristuksen Isänä. Kristityille Jeesus on "Herra", koska Hän on tie Isän luo. Maailman loppuun asti Jeesus on seurakuntansa Herra, joka lopulta alistetaan Isän alamaisuuteen. Pakanamaailmalle Jeesus ja Hänen seurakuntansa, kirkkonsa merkitsee sitä, ettei kukaan voi tulla Isän tykö paitsi Hänen kautta.

-Juutalaiselle asia on erilainen. Hän on jo yhteydessä Isään kansan (Israelin) kautta. Isä on valinnut kansan ja tehnyt sen kanssa Siinailla liiton. Juutalainen ei tarvitse välittäjää, jollainen Jeesus on pakanoille. Juutalaisen uskonnon, jossa kansa on pääosassa, noudattaminen on juutalaiselle tie Isän luo.

-Viimein Kristuskin lakkaa olemasta Herra ja Israel valittu, kun lopulta Jumala on yksi ja kaikki kaikissa. Siihen asti Israelin kansa, tunnustamalla uskonsa ja syntinsä sekä toimimalla kutsumuksensa mukaan, on merkki tulevasta. Se on papisto todistaen Pyhästä Jumalasta ja Hänen laistaan.

-Juutalaisuus on Elämä - kristinusko on Tie.

-Juutalaisuus on aurinko - kristinusko on sen säteet.

-Juutalaisuus on lunastuksen tähti.

Kristillinen hyväksyntä

Siinain liitolla ja Jeesuksella olisi siis ikään kuin sama, pelastava merkitys, riippuen mihin kansanryhmään ihminen sattuu syntymään. Aiemmin olemme tarkastelleet kristinuskon raamatullista lähtökohtaa. Sen pohjalta on selvää ettei ko. näkemys voi soveltua Raamatun opetukseen Jumalan tahdosta ihmiskuntaa kohtaan. Kyse ei ole mistään muusta kuin itse Sanasta: Jeesuksesta ja Hänen merkityksestään maailmalle. Rosenzweigin näkemykset ovat saavuttaneet ymmärrystä myös kristillisissä piireissä. Eräät kristityt näkevät rosenzweigiläisen käsityksen olevan läpimurto kristittyjen ja juutalaisten vuoropuhelulle. Toiset kristityt teologit ovat nähneet kahden liiton teologiassa myönteistä, koska se tunnustaa kristittyjen lähetystehtävän (pois lukien juutalaiset) maailmassa. Mm. Yhdysvalloissa on paljon käyty keskustelua Rosenzweigin näkemyksen pohjalta. Kahden liiton teologiaa ei aina sellaisenaan ole hyväksytty kristillisiin katsantokantoihin, mutta sen vaikutus on ollut ja on olemassa.

Kahden liiton teologia on saanut vahvan kannattajakunnan maailman liberaalteologiapiireissä. Mutta mikä on merkittävää ja aiheuttaa huolestumista on, että myös aiemmin selkeästi Raamatulle uskolliset kristilliset yhteisöt ovat omaksuneet näitä näkemyksiä. Ne eivät enää ole vieraita evankelisessa kristillisyydessäkään. On selvää, että Rosenzweigin, Buberin ym. näkemykset on tarkoitettu horjuttamaan Jeesuksen seuraajilleen antamaa lähetystehtävää. Ensimmäinen ja tärkein

tehtävä on julistaa pelastusta Jeesuksessa Kristuksessa. Jos emme tunnusta evankeliumin julistamisen ensisijaisuutta, vieläpä ensin juutalaisille kuten Jumala Sanassaan ohjaa, on vaarana, että joudumme Kristus -ruumiin ulkopuolelle. Jeesuksen merkityksen peittäminen tai kieltäminen juutalaisten ja pakanoiden edessä on myös Hänen kieltämisensä Isän edessä. Moni Israel -ystävyyssjärjestö maailmalla painottaa solidaarisuutta Israelin valtiota ja kansaa kohtaan samalla kun asiallinen Jeesuksesta todistaminen juutalaisille jää vähemmälle huomiolle tai sivuutetaan kokonaan.

Evankeliumin ainutkertaisuutta pyritään kieltämään erilaisin verukkein. Näitä ovat mm:

-Koska juutalaiset pelastuvat kerran kansana evankeliumia ei nyt tarvita. Riittää humanitäärinen ja poliittinen ystävyys. Se on tälle ajalle kuuluva kristityn todistus uskostaan.

-Koska he ovat kärsineet kristillisenä esiintyvän maailman puolelta niin paljon vainoa (erikoisesti holocaust), meillä ei ole oikeutta loukata heidän vakaumustaan puhumalla Jeesuksesta ja kristinuskosta.

-Jumala itse hoitaa lopulta kansan pelastumisen. Edellytyksenä on, että he kokoontuvat maahansa. Meidän tulee vain myötäelää ja tuoda heidät Israeliin, ei evankelioida.

-Ystävä ei tee mitään mikä loukkaa toista. Koska evankeliumi koetaan loukkauksena, ei todisteta Jeesuksesta.

Kaikkia em. perusteita on viime vuosikymmeninä esitetty myös Suomessa. Tästä, ehkä inhimillisesti miellyttävämmästä, mutta Raamatulle vieraammasta suuntauksesta poiketen, on toki niin meillä kuin muuallakin paljon myös sitä toimintaa, joka avoimesti tunnustaa pitäytyvänsä evankeliumin periaatteissa.

Minne kuuluvat messiaaniset juutalaiset?

Kahden liiton teologiassa ei ole sijaa messiaanille juutalaisille. He ovat kummajainen, jotka eivät oikein sovellu kumpaankaan ryhmään. Eivät juutalaisiin eivätkä kristittyihin. Näemme, että kyseessä on sama taistelu Jumalan seurakunnan ja Hänen Sanansa hämmentämiseksi, kuin aikaisempina vuosisatoina. Osa kristityistä on selkeästi omaksunut kahden liiton periaatteet. He katsovat Jeesukseen uskovien juutalaisten assimiloituneen kristilliseen uskontoon - pois juutalaisuudesta. Paavali ja muut Jeesukseen uskovat juutalaiset todistavat: "Minä olen juutalainen" (Apt. 22:3). VT ja UT vahvistavat heidän todistuksensa oikeaksi. Juutalaisen uskonnon edustajat antavat ymmärtää, että messiaanisten juutalaisten hyväksyntä kristillisessä seurakunnassa voi vaikeuttaa juutalaisten ja kristittyjen suhteita muilla tasoilla. Olemme Raamatun ja historian valossa katselleet juutalaisuuden ja kristinuskon taustaa. Meidän on selkeästi tunnustettava messiaanisten juutalaisten asema seurakunnassa. Todellisen Israelin ystävän näky on Paavalin tavoin huoli kansan ja yksilöiden pelastuksesta, Kansan, jonka eräät kristilliset vaikuttajat opettavat nyt jo olevan toimivassa liitossa Jumalan kanssa. Tämä opetus ei saa tukea Raamatusta. Todellinen uusi liitto solmitaan vain Jeesuksen kautta – tähän täydelliseen liittoon vanha liittokin lopulta tähtää.

Kaksi evankeliumia

Viime vuosikymmeninä on enenevässä määrin annettu kahden liiton teologiaa ymmärtäviä lausuntoja. Näitä on tullut sellaistenkin kristillisten yhteisöjen puolelta, joiden ei voi katsoa kuuluvan liberaalteologian piiriin. Yhdysvalloissa baptistien (Southern Baptist, maan suurin protestanttinen kirkkokunta) piirissä merkittävä pastori George Sheridan lausui jo 1980 -luvulla: "Juutalaiset nyt, kuten aina, vastaanottavat pelastuksen liiton kautta, jonka Jumala teki valitsemalla Aabrahamin, Mooseksen ja profeetat ... Kantani on, että ei ole tarpeen evankelioida juutalaisia. Meidän tulisi jättää heidät rauhaan jo heidän historiansa tähden" (Glaser, Mishkan 2/89). Yhdysvaltain bresbyteerikirkkokunta tunnettiin ennen aktiivisesta evankelioimistyöstä myös juutalaisia koskien. Heidän julkilausumansa vuodelta 1983 mainitsee dokumentin nimeltä:

"Christian and Jews: A Unique Relationship" (Kristityt ja juutalaiset: ainutlaatuinen suhde). Dokumentin laatijoina on käytetty mm. kahta juutalaisuuden asiantuntijaa, joiden oma kanta perustuu kahden liiton teologian opeille. Dokumentin merkitystä korostetaan sanomalla sen olevan perusta entistä paremmille suhteille juutalaisten ja kristittyjen välillä. Mainitaan mm., että koska juutalaiset ovat jo liitossa Jumalan kanssa, tämä tulee ottaa huomioon evankeliumintyössä. Heti tämän toteamisen jälkeen painotetaan kristittyjen vastuuta olla vastaan kaikkea opetusta, joka suhtautuu halveksien juutalaisiin.

Juutalaisten ylenkatsominen on tuomittavaa, mutta onko tarkoitus antaa mielikuva, että evankeliumin julistus juutalaisille on heidän ylenkatsomistaan? Dokumenttiin liittyy osa, jossa ko. asiaa on selitetty laajemmin. Tällöin mainitaan selvästi, ettei juutalaisia tule evankelioida, koska nämä kokevat sen loukkaavaksi ja uhkaksi juutalaisuuden säilymiselle. Lisäksi mainitaan: "Julistamme Jeesuksen Kristuksen evankeliumia kaikille kansoille sanoin ja teoin Herramme käskyn mukaan. Mutta milloin tahansa puhumme juutalaisille, emme saa unohtaa, että he jo ovat liitossa Jumalan kanssa" (Glaser, Mishkan 2/89).

Dokumentti, joka puhuu hyvin niukasti evankeliumin merkityksestä, haluaa antaa entistä enemmän merkitystä Israelin luvattulle maalle kristillisessä opetuksessa. Israelille on toki luvattu maa, ja se kuuluu juutalaiselle kansalle. Jumala itse on sen luvannut. Mutta maa ei ketään pelasta. Israelin maan ja politiikan väärä korostaminen johtaa siihen, ettei pelastus ja Jumalan Sanan mukainen opetus Jeesukseen uskovan Israelin merkityksestä saa juurikaan sijaa. Jumalan suunnitelmassa maa ei ole päämäärä, vaan väline. Juutalaiset tarvitsevat oman maan, jossa he nyt ovat. Jumala tulee pitämään huolen siitä, että Israel saa sen alueen, jonka Hän on luvannut sille antaa. Seurakunnan tehtävä on pitää esillä Kristusta. Se on Jumalan antama tehtävä. Hän on itse luvannut huolehtia maa-asiat ja sen Hän tekee.

Kahden liiton teologia on erilainen evankeliumi. Evankeliumi, johon eivät Jeesus ja Pyhä Henki UT:ssa ole antaneet valtuutusta. Evankeliumi, joka puhuu Isästä mutta ei kuitenkaan tunne Häntä. Sillä Isä ja Poika ja Pyhä Henki ovat yhtä. Kahden liiton teologian tarkoitus on uskotella kristityille, että on olemassa kaksi tietä, kaksi liittoa, kaksi evankeliumia. Toinen pakanoille, toinen juutalaisille. Vaikka tunnustammekin Israelin valinnan ja liiton säilymisen Jumalan kannalta - meidän on todettava, että Israel kansana ei lähtenyt toteuttamaan liittoa. Liitto astuu voimaan vasta, kun kansa vastaanottaa Jeesuksen. Nyt liittoon pääsevät juutalaisen kansan ne yksilöt, jotka ovat ottaneet Jeesuksen vastaan.

Osa 15

Kaksi lakia: Mooseksen ja Nooan

Juutalaiset teologit haluavat rohkaista kristittyjä hyväksymään ainakin joitakin periaatteita kahden liiton teologiasta. Hyväksymistä on myös tapahtunut. Kristittyjä vaikuttajia rohkaistaan tähän näkemykseen palkitsemalla heidän evankeliumista luopumisensa hyvillä suhteilla juutalaisiin auktoriteetteihin. Tällaisille kristityille mm. suhdetoiminta tulee hyvin tärkeäksi. Tälle Israelystävyydelle on leimaa antavaa korostaa suhteita Israelin poliittisiin ym. johtajiin. Heille on myös tärkeää saada nämä saavutetut hyvät suhteet tunnetuksi. Kirjoituksissaan ja puheissaan he usein korostavat tätä puolta. Kahden liiton teologian juuret ovat juutalaisessa perinteessä. Talmud mainitsee, että hurskaat ihmiset kaikista kansoista saavat osan tulevassa maailmassa. Juutalaisuudessa tunnetaan näkemys, ettei pakanoiden tarvitse pelastuakseen kääntyä juutalaisiksi.

Heille riittää heidän oman uskontonsa oikea noudattaminen. Näin pakanakin voi kantaa nimeä "oikeamielinen" ja "vanhurskas".

Rabbiinisessa ajattelussa pakanoille löytyy oma laki, jota heidän on noudatettava: Nooan laki. Nooan lain lähtökohta on 1 Moos. 9:4, jossa Nooa ja hänen perhekuntaansa kielletään syömästä lihaa, jossa on veri. Kuten muistamme, tämä määräys on myös Uuden liiton puolella koskien pakanoita. Apt. 15:20 kirjaa sen apostolien kokouksen päätökseksi siitä, tuleeko pakanoiden noudattaa koko juutalaista lakikäytäntöä. Tähän liittyen jo Maimonides mainitsee Nooan lain. Kiellon syödä verta lisäksi siihen on liitetty kiellot epäjumalanpalvonnasta, jumalanpilkasta, sukurutsauksesta, murhasta, ryöstöstä, elossa olevan eläimen lihan syömisestä ja ohjeet oikeudenmukaisten tuomioiden asettamiseksi. Näitä ohjeita noudattava pakana saa vapauden palvella oman kansansa jumalaa tai jumalia. Myös Israelin Jumala hyväksyy hänet ko. käskyjen noudattamisen kautta. Perustana tälle otetaan profeetta Miikan kirjasta kohta, jossa sanotaan: "Sillä kaikki kansat vaeltavat jumalansa nimessä kukin, mutta me vaellamme Herran, meidän Jumalamme nimessä aina ja iankaikkisesti" (4: 5).

Maimonideen tulkinnan mukaan profeetta antaisi ymmärtää, että pakanat saavat palvoa omia jumaliaan ja silti tulla hyväksytyiksi Israelin Jumalan edessä. (Jeesus, Allah, Buddha, ym). Ymmärrämme selvästi tulkinnan mielettömyyden. Tiedämme, että on vain yksi Jumala - muut jumalat ovat epäjumalia. Jumala itse kieltää epäjumalien palvomisen, ei ainoastaan juutalaisilta vaan kaikilta ihmisiltä. Opetus, että Jumala hyväksyy tietyn ehdoin pakanan, joka edelleen uskoo omiin epäjumaliinsa, on räikeässä ristiriidassa Jumalan oman Sanan kanssa. Juutalaisuus opettaa selvästi, että on vain yksi oikea Jumala. Mutta tämä Jumala on yksi persoona, eikä muodostu kolmesta persoonasta kuten kristinusko opettaa. Tällöin Jeesus ja Pyhä Henkikin ovat epäjumalien asemassa. Kuitenkin Jeesus sanoo tänä päivänä juutalaisille (ja pakanoille) saman, kuin ollessaan maan päällä: "Ja Isä, joka on minut lähettänyt, hän on todistanut minusta. Te ette ole koskaan kuulleet hänen ääntänsä, ettekä nähneet hänen muotoansa, eikä teillä ole hänen sanaansa teissä pysyväisenä, sillä te ette usko sitä, jonka hän on lähettänyt. Te tutkitte kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta, ja te ette tahdo tulla minun tyköni, että saisitte elämän ... Sillä jos te Moosesta uskoisitte, niin te uskoisitte minua; sillä minusta hän on kirjoittanut. Mutta jos te ette usko hänen kirjoituksiaan, kuinka te uskoisitte minun sanojani?" (Joh. 5:37~40 .. 46-47).

Tätäkin siis edustaa kahden liiton teologia: Juutalaiset pelastuvat noudattamalla Mooseksen lakia ja pakanat pysymällä Nooan lain vaatimuksissa, jotka UT vahvistaa. Vaikka Jeesus tietyissä mielessä rinnastetaan epäjumaliin, voi pakana pelastua vaikka palvookin häntä Jumalana. Oikea Jumala ei tästä pahastu, sillä tiettyjen lakien noudattamisen kautta Jumala vanhurskauttaa pakanankin. Kristinusko itsessään sisältää nämä lait. Jeesuksen ansioksi voidaan katsoa, että Hän näki tarpeelliseksi saada myös pakanat tämän lain pariin. Näin pakanalle on anteeksiannettavaa se, että hän erehtyy pitämään Jeesusta Jumalana.

Rakastakaa – älkää todistako

Ajassamme etenee suuntaus, jossa kristityt hyväksyvät kahden liiton näkemyksiä kokonaan tai osittain. Juutalaisen uskonnon edustajat näkevät tämän voittona. He kuvaavat sitä alkuna "entistä paremmalle ymmärrykselle juutalaisten ja kristittyjen välillä". Taustalla on toive saada kristityt luopumaan juutalaisten evankelioimisesta. Ajassamme toimii seurakunnan keskellä yksilöitä ja yhteisöjä, joissa juutalaisen näkemyksen vaikutus on nähtävissä. Monet kristilliset järjestöt pitävät tärkeänä kuulla juutalaisten oppineiden käsityksiä. Näin pitääkin olla.

Valitettavasti on myös olemassa merkkejä siitä, että näiden yhteisöjen piirissä eräät vaikuttajat ovat omaksuneet samoja periaatteita enemmän tai vähemmän. Yechiel Eckstein on nuoremman sukupolven rabbiini. Hän johtaa yhdistystä nimeltä "Holy Land Fellowship of Christians and Jews" (Kristittyjen ja juutalaisten Pyhä maa -yhdistys). Yhdistyksen johtoon lukeutuu juutalaisia ja kristittyjä, jotka haluavat parantaa juutalaisuuden ja kristinuskon suhteita. Eckstein on vuosien varrella ollut myös pääpuhujana monissa kristillisen sionismiliikkeen tilaisuuksissa.

Varsinaiseen maineeseen rabbi Eckstein nousi kirjallaan: "What Christians should know about Jews and Judaism" (Mitä kristittyjen tulisi tietää juutalaisista ja juutalaisuudesta, ilm.1984). Ko. kirja ja sen sanoma otettiin vastaan kristillisissä piireissä myötämieleisesti tai sitä vastustettiin sen mukaan, mikä ko. kristillisen yhteisön/yksilön kanta on juutalaisten evankelioimiseen. Kirjassaan Eckstein mainitsee juutalaisen uskonnon edustajien tarjoavan evankelisille kristityille mahdollisuutta ottaa käytäntöön joku muoto kahden liiton teologiasta. Heitä ennen ovat jo monet protestantit ja katoliset näin tehneet. Samalla he ovat hyväksyneet näkemyksen jumalallisesta liitosta koskien juutalaista kansaa. Juutalaisten ei tarvitse kääntyä kristillisyyteen (so. hyväksyä Jeesuksen jumaluutta) pelastuakseen. Kristittyjä neuvotaan vetäytymään juutalaisia koskevasta lähetystyöstä kunnes "pakanain täysi luku on tullut sisälle". Yechiel Eckstein itse ja hänen järjestönsä ovat kahden liiton teologian kannattajia.

Ohessa otteita Ecksteinin näkemyksistä ja niihin kommentit:

Eckstein: "Evangelisten kristittyjen ja juutalaisten välillä on ilmeinen, olennainen ristiriita. Tämä ristiriita koskee ensisijaisesti vastuuta. Kristittyjen suureen lähetyskäskyyn kuuluu maailman tuominen Kristuksen luokse. Ja juutalaisia koskeva suuri käsky on - erityisesti natsivainojen jälkeen - säilyä hengissä juutalaisina ... "

Kommentti: Eckstein ei halua nähdä kristinuskoa sinä, mikä se Jumalan silmissä on. Hän sivuuttaa kokonaan sen raamatullisen tosiasian, että "kristittyjen suuri lähetyskäsky" annettiin alunperin JUUTALAISILLE Jeesuksen opetuslapsille. Jumala ei ole antanut juutalaisille käskyä "säilyä hengissä". Sen sijaan Hän on luvannut ettei juutalainen rotu katoa (esim. Matt. 24:34 Lamsan käännös, Jer. 31:37). Meillä on selkeä Jumalan tahto, joka ei ensisijassa ole riippuvainen juutalaisen kansan ponnisteluista. Raamatun mukaisen täyden juutalaisuuden ja kristinuskon välillä ei ole ristiriitaa. Sen todistaa seurakunta: Jeesukseen uskovat juutalaiset ja pakanat.

Eckstein: " .. ihminen ei saa aikaan kääntymystä, vaan tämän tekee Jumala ja Pyhä Henki. Ja näin ollen kristittyjen suuri lähetyskäsky ei ole tuoda maailma Kristuksen tykö, vaan se on käsky jakaa toisille, rakastaa... Kristittyjen suuri tehtävä on rakentaa luottamuksellisia suhteita, ... "

Kommentti: Juutalaisen uskonnon edustajana Eckstein tekee eron Jumalan ja Pyhän Hengen (ja Jeesuksen) välillä. Me sanoisimme, että kääntymyksen Jumalan puoleen saa aikaan Jumalan Pyhä Henki. (Tai koska molemmat ovat yhtä käyttäisimme vain jommankumman persoonan nimeä). Ecksteinin näkemyksenä on, että evangelisten kristittyjenkin tulisi, jos ei muuta, niin ainakin hyväksyä dialogi, vuoropuhelu, juutalaisuuden ja kristillisyyden välillä evankelioinnin sijasta. Kahden liiton teologian hyväksyneet juutalaiset ja myötämieleiset kristityt eivät myöskään mielellään käytä nimitystä uskova. Esim. "uskovien suuri lähetyskäsky on tuoda maailma Kristuksen tykö." Se olisi loukkaus erityisesti uskontoaan seuraavalle juutalaiselle, joka pitää itseään uskovana. Lisäksi "uskova" nimitys kristillisessä terminologiassa sisältää Jeesukseen uskovat juutalaiset yhtä hyvin kuin pakanat. Tästä seuraa, etteivät ne juutalaiset olekaan uskovia, jotka eivät usko Jeesukseen. Siksi tätä nimitystä vältetään. Uskovien tehtävä on todistaa Kristuksesta. Eckstein haluaa hämmentää tämän todistamisen käsitettä antamalla sille toisen sisällön. Kristityn tulee olla "suhdetyöntekijä", joka välttää kaikkea mikä aiheuttaa ristiriitaa. Meidän on kuitenkin hyvä

muistaa, että todistaessamme Jumalan Sanan totuudesta juutalaisellekin, hän kokee ristiriidan mikä tulee Sanasta. Ihmisen kriisi on, että hän haluaa inhimillistää sanoman tehdäkseen sen itselleen miellyttävämmäksi.

Eckstein: "Te voitte siis toimia esimerkkinne, tekojenne, rakkautenne kautta ja myös olemalla siunaukseksi Israelille ... "

Kommentti: Kahden liiton teologia -näkemykseen sopii kristillinen etiikka ja moraali. Rakkaus on paljon käytetty sana. Tähän rakkauteen ei kuitenkaan mahdu evankelioiminen, todistaminen Jumalan rakkaudesta: "Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa ... " Kristitty, uskova, osoittaa Kristuksen rakkautta myös hyvillä teoillaan. Israel-ystävyyteen on kuitenkin pujahtanut harha. Se viestittää rakkauden tekojen olevan ensisijaista, jopa ainut tapa todistaa juutalaisille. Teko ei kuitenkaan koskaan korvaa Jumalan Sanaa. Tahdikas ja oikea julistus, ennen muuta, on "rakkaudenteko". Tarvitaan Sana ja Sanan vaikuttamia tekoja. Oikea sanallinen todistaminen ei kuitenkaan koskaan ole "tuputtamista" manipuloimista tai pakottamista.

Eckstein: " ... hepreankielessä siunaaminen ei tarkoita tekemistä, vaan se on olotila, siunauksena olemista. Sanomme: en vietä vain hetken rukouksia, vaan olen rukous ... "

Kommentti: Kristillisessä perinteessä, joka on alkuisin juutalaisesta perinteestä, rukous on keino millä ollaan yhteydessä taivaassa olevaan Jumalaan. Juutalainen ihmisperinne saattaa kääntää rukouksen sisäänpäin, ihmiseen, jolloin "ihminen on rukous". Rukoileva uskova tietää oikean rukouksen suuntautuvan ihmisestä ulos - kohti Jumalaa, joka kuulee häntä Jeesuksen Kristuksen sovitusyön perusteella. Rukous valmistaa tekemistä.

Eckstein: "Se tapa, millä juutalaisille on todistettu 2000 vuoden ajan, ei ole ollut ainoastaan tehoton, vaan se on tuonut myös kärsimystä ja tuhoa, verenvuodatusta ja antisemitismiä ... "

Kommentti: Maailman historiasta tietoisina ymmärrämme kristityn nimeä väärinkäyttäneiden julkeiden ihmisten vainon juutalaisia. On kuitenkin muistettava, ettei natsi-Saksan juutalaisvainojen takanakaan ollut kristillinen näkemys. Siinä vaikutti okkultismi, saatananpalvonta, jota Hitler ja hänen lähimmät miehensä harjoittivat. Hampurin pormestarin sanoma kuvaa natsismin olemusta: "Emme tarvitse pappia. Olemme suoraan yhteydessä Jumalaan Adolf Hitlerin kautta." Mainittiin myös Hitlerin sanojen olevan "Jumalan laki". Itse asiassa Hitler oli uuden uskonnon messias -hahmo. Vaikka kaikki tapahtui "kristillisessä" Euroopassa, sillä ei ole mitään tekemistä kristillisyyden kanssa. Eckstein jättää huomiotta oikean kristillisen todistuksen. Se on arvostanut ja auttanut juutalaisia historian eri kausina. Tämän 2000 vuoden todistamisen aikana lukuisa joukko juutalaisia on tullut sisäisesti tuntemaan juutalaisen Lain Täyttäjän, Jeesuksen.

-Eckstein: "Uskon, että teidän kristittyjen pitää saada aikaan muutos siihen vääristyneeseen todistamistapaan, jolla kirkko on toiminut juutalaisen kohdalla ...

Kristityillä on siis velvollisuus osoittaa todellista kristillistä rakkautta uudella tavalla. Teillä on myös se velka, että juutalaiset ovat antaneet teille Raamatunsa, juutalais-kristillisen etiikan, ja vielä jopa teidän Herranne ja Messiaanne ... "

Kommentti: Kuten edellä tuli ilmi, juutalaistenkin olisi tehtävä ero nimikristityn ja tosikristityn, uskovan, välillä. Kristinuskon nimissä tehdyt julmat teot juutalaisia kohtaan ovat vääristäneet pahoin juutalaista käsitystä kristitystä. Samoin on unohdettu - ja toisinaan tarkoituksellisesti - Raamatun mukaisen uskon luonnollinen yhteys juutalaisen ja pakanakristityn välillä. Uskova pakanakristitty ei ole ensisijaisesti velkaa juutalaisille, vaan Jumalalle. Hän antoi Raamatun ja sen pohjalta nousevan etiikkakäsityksen. Hän itse alentui ihmiseksi, ilmestyen maailmaan valitsemansa juutalaisen kansan keskuuteen. Juutalaisuus ei antanut Jeesusta meille, vaan HÄN ANTOI ITSE ITSENSÄ sekä juutalaisille, että pakanoille. Ecksteinin käsitys Jeesuksesta on "historiallinen Jeesus". Ihminen, jonka juutalaisuus tuotti

pakanoita varten kasvattamaan heitä, jotta myös juutalainen Jumala voi heidät hyväksyä.

Eckstein: "Teologiselta kannalta kristittyjen velvollisuus on siunata Israelia. Teidät on oksastettu tuohon mehevään öljypuuhun. Saatamme olla eri oksia, mutta olemme samaa puuta. Saamme molemmat ravintomme ja hengellisen elantomme samasta juuresta: onhan meillä sama Isä. Paavali kysyy: Onko Jumala hyljännyt kansansa Israelin? Hänen laillaan vastaan: Ei. .. Mutta hän sanoo: Älkää ylpeilkö! Muistakaa kuka kannattaa ketä! ... "

Kommentti: Yechiel Eckstein ottaa Paavalin kuvauksen öljypuusta ja antaa sille merkityksen, jonka monet kristityt jo hyväksyvät. Heidän mielestään Israel, juutalaiset ja juutalainen uskonto sellaisenaan, ovat kaikki osa tätä öljypuuta. Niinpä meidätkin on liitetty siihen saman Isän lapsiksi. Olemme käsitelleet öljypuun Raamatun mukaista merkitystä jo aiemmin. Toteamme surulla, miten kristillisessä Israel -ystävyydessä vallitsee suuntaus, joka ylpeilee oikeiden oksien rinnalla. Oikeat oksat ovat messiaaniset, Jeesukseen uskovat juutalaiset. Muut juutalaiset, mukaan lukien Yechiel Eckstein, ovat poistaitettuja oksia niin kauan, kunnes he tunnustavat todeksi Jeesuksen sanat: " ... ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani" (Joh. 14:6). Sanat Jeesus puhui suoraan omille JUUTALAISILLE kuulijoilleen. Tämä ei ole oman minämme korotusta ei-uskovan juutalaisen tai pakanan kustannuksella, vaan Raamatun sanan lainausta. Me pakanakristityt olemme sittemmin saaneet lukea Jeesuksen sanat ensin juutalaisille puhutusta ja sitten kirjoitetusta Jumalan Sanasta.

Eckstein: "Teillä on ainutlaatuinen tilaisuus rakastaa Israelia ja juutalaisia... sanomatta sanaakaan, vain kulkemalla kanssamme... 'Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani!' ... Israelin olemassaolo vahvistaa sen, että Jumalan sana on totta. Uskon, että me kaikki voimme löytää Jumalan Israelin ihmeestä, ja voimme kulkea käsi kädessä tuon näyn kanssa..."

Kommentti: Ecksteinin ja samaa näkemystä kokonaan tai osittain myötäilevien kristittyjen ohje on tämä: Olkaa hiljaa, mutta seuratkaa miten juutalaiset kulkevat kadotuksen tietä! Tiedän, että yllä oleva teksti loukkaa tietyllä asenteella varustettua kristittyä. Mutta haluan kysyä sinulta kaikella vakavuudella ja nöyryydellä Jumalan Sanan edessä: Tunnustatko ja ymmärrätkö vastuusi Kristuksen ruumiin jäsenenä? Vastuusi juutalaisista sieluista. Kysymys uskovien joukossa ei enää saa olla: Pitäisikö juutalaisia evankelioida?, vaan: Miten voisimme parhaiten evankelioida juutalaista kansaa maailmassa? Perimmäinen kysymys ei tässä ole vain juutalaisten evankelioimisesta vaan Jeesuksen persoonasta!

Osa 16

Pinchas Lapide (1922-1997) oli aikansa tunnettu ja arvostettu juutalainen jumaluusoppinut. Hän edustaa vanhempaa sukupolvea kuin Yechiel Eckstein juutalaisen uskonnon tutkijana ja selittäjänä. Lapidin ajatukset tunnetaan kristillisissä piireissä samasta syystä kuin Martin Buberin, Franz Rosenzweigin ym. ajattelijoiden, eli suhtautumisesta kiinnostuksella kristilliseen uskontoon ja Jeesukseen. Elinaikanaan Lapide vieraili myös Suomessa Israel -tilaisuuksien puhujana. Vuonna 1991 suomennettiin hänen 1980 kirjoittamansa kirja "Hän saarnasi heidän synagogissaan". Kirja käsittelee Jeesusta ja kristinuskoa suhteessa juutalaisuuteen. Se avaa hyvän näköalan juutalaisen oppineen ajatteluun ja juutalaiseen ajatteluun yleensä. Kirjan saatesanoissa todetaan mm: "Professori Lapide esittää tässä kirjassaan hurskaana mooseksenuskoisena juutalaisena teologina mielenkiintoisen näkemyksen Jeesuksesta. Se eroaa tietenkin niistä erilaisista näkemyksistä, joita kristityillä teologeilla on Jeesuksesta. Juutalaisilla teologeilla on kristittyihin teologeihin nähden eräs etu. Sen ilmaisee toinen tunnettu hurskas juutalainen Martin Buber sanoin, joita Lapide lainaa: 'Me juutalaiset tunnemme Jeesuksen sisältä käsin, hänen juutalaisen luonteensa vaikuttimia ja mielenliikkeitä myöten tavalla,

joka jää saavuttamatta hänet Herrakseen tunnustavilta kansoilta."

Kristillisyydessä teologiset näkemykset Jeesuksesta voidaan jakaa kahteen pääryhmään: Liberaaliteologian näkemys Jeesuksesta ”karismaattisena”, muihin ihmisiin vaikutuksen tehneenä ihmisenä, jonka seuraajat perustivat oppinsa Hänen nimensä ympärille. Toinen näkemys on raamatullisen kristillisyyden tunnustus Jeesuksesta Jumalana, joka tuli maailmaan sovittamaan ihmisen synnin ja sitä kautta tuomaan yhteyden elävään Jumalaan, Luojaan. Kirjan esipuheessa mainitaan Martin Buberin käsitys, että juutalainen tuntee Jeesuksen "sisältä käsin". Buberin Jeesuskuva edustaa "historiallista" ihmisen - ei Jumala - Jeesusta. Juutalainen toki voi ymmärtää Jeesuksen juutalaisen taustan omasta taustastaan käsin selvemmin kuin pakana. Mutta se on ulkonaista, perinteestä ja kulttuurista syntyvää tuntemista. Kun käytetään termiä "sisältä käsin", viitataan "sisäiseen tuntemiseen". Se on Jumalan Sanan mukaan mahdollista vain uskomalla Jeesukseen omana Vapahtajana - ei esim. "suurena veljenä": "Kaikki on minun Isäni antanut minun haltuuni, eikä kukaan muu tunne Poikaa kuin Isä, eikä Isää tunne kukaan muu kuin Poika ja se, kenelle Poika tahtoo hänet ilmoittaa" (Matt. 11:27). Raamattu ei tässä tee erotusta pakanan eikä juutalaisen välillä. Hämmäntävää on maininta kansoista, jotka tunnustavat ”hänet Herrakseen”. Mitä ne kansat ovat? Termillä tarkoitettaneen ns. ”kristittyjä” länsimaita. Kaikki kuitenkin tiedämme, että vaikka näissä maissa kristillisyyden vaikutus on vaikuttanut ei yksikään niistä ole koko kansan mittakaavassa koskaan tunnustanut eikä tule tunnustamaan Jeesusta. Tämä tunnustaminen on Raamatun mukaan varattu Israelin kansalle Messiaan toisen tulemuksen yhteydessä.

Saatesanojen lopussa mainitaan: "Lapide tuntee Jeesuksen monessa suhteessa paremmin kuin moni kristitty. Yhdessä asiassa uskovon kristityn ja uskovon juutalaisen käsitykset Jeesuksesta eroavat ratkaisevasti toisistaan. Uskovalle kristitylle Jeesus on profeettain ilmoittama Messias, Vapahtaja; uskova juutalainen pitää sitä mahdollisena mutta ei varmana. Lapide kirjoittaa: 'Hän (Jeesus) voi myös olla tuleva Messias - sen me kuitenkin saamme tietää niin pian, kuin hän tulee tai palaa takaisin.'" Kristillinen ajattelu on aina mieltänyt "uskovan" tarkoittavan Jeesukseen Vapahtajanaan uskovaa juutalaista ja pakanaa. Saatesanat antavat termille toisen merkityksen: uskova juutalainen on perinteisen juutalaisen uskontoperinteen noudattaja eikä Jeesukseen uskova juutalainen. Jo ennen kirjan ilmestymistä suomalaisessa Israel-ystävyydessä oli käyty pitkään keskustelua suhteesta juutalaisuuteen ja Jeesukseen Messiaana uskoviin juutalaisiin. Erään näkemyksen mukaan Israel -ystävyyden tuli suuntautua ennen muuta ”juutalaisiin juutalaisiin” ja karttaa messiaanisia juutalaisia, koska heidän huomioimisensa olisi loukkaus muille, ennen muuta uskonnollisille, juutalaisille.

Juutalaisten uskonoppineiden näkemys Jeesuksen mahdollisesta messiaanisuudesta on tuttua kahden liiton teologian omaksuneen Rosenzweigin kirjoituksissa. Hänkin toteaa uskosta tai ei-uskosta Jeesuksen messiaanisuuteen: " ... kumpikaan ei ole koko totuus, vaan se saadaan tietää vasta päivien lopulla." Tätä ajatusta on aikojen kuluessa lainattu paljonkin suomalaisessa Israel -ystävyydessä: Antaa Messiaan tulemuksen ratkaista asia. Mutta Jeesuksen lähetyskäskyn ja Raamatun kokonaisilmoituksen valossa, eikö silloin ole jo liian myöhäistä? On vaarallista pyrkiä muuttamaan Raamattuun perustavaa kristillistä termistöä ja sen merkityksiä. Jeesukseen uskovasta juutalaisesta pitää käyttää "uskova" nimitystä kristillisessä yhteydessä. Heille on tullut, uskovina juutalaisina, selväksi, että Messias on jo kerran saapunut. Jumala ei jätä juutalaistakaan epä tietoisuuteen Messiaan persoonasta. "Ehkä", "voi olla" yms. ilmaisut juutalaisten jumaluusoppineiden puolelta ovat vilpittömiä epä tietoisuuden ilmauksia tai keino viestittää kristityille: odotetaan kaikessa rauhassa - ilman Kristuksesta todistamisen mukanaan tuomaa jännitettä.

Kirjansa alussa Lapide mainitsee seikkoja, jotka yhdistävät hänet Jeesukseen läheisemmin kuin kristityt raamatuntutkijat. Näitä ovat:

-asuinsija (Israelin maa),
 -kieli (Jeesuksen ajan heprea ja aramea),
 -käsitys Raamatusta (tarkoittaen VT:ia, joka Lapiden mukaan on ainoa Pyhä Kirja Jeesukselle ja hänelle. Sitä tulkitaan juutalaisen rabbiinisen perinteen mukaan),
 -itämainen mielikuvitus (vertaukset ja viittaukset Raamatussa, jotka Lapiden mukaan menettävät paljolti merkitystään käännettäessä sanaa hepreankielestä),
 -huoli Israelista (Jeesus oli kerran huolissaan kansansa puolesta pakanavallan ulkoisen uhan ja ihmisten sisäisen epäuskon takia - samoin kuin nyt uskonnolliset juutalaiset),
 -"sanomaton" (tällä Lapidella haluaa viitata siihen, että Jeesuksen sanat eivät aina tarkoita sitä, mitä me luemme niiden tarkoittavan. UT:n teksti on luettava kriittisesti. Vain "galilealais-farisealais-rabbiini" ajatusmaailma avaa pääsyn ymmärtämään oikein Jeesuksen sanomaa).
 Toteamme, että tässä on paljon perää. Juutalaisen kulttuurin, perinteen ja historian tuntemus antaa Jeesuksesta ja Hänen opetuksistaan paremman kuvan. Mutta raamatullisesti ajatellen Lapidin yhteys Jeesukseen rakentuu ulkoiselle pohjalle - ei sisäiselle. Lisäksi huomioimme hänen painottavan rabbiinijuutalaisuuden merkitystä UT:n selittämisessä. Rabbiinijuutalaisuus, joka ei usko UT:n jumalalliseen alkuperään, voi kyllä laajentaa uskovan kristitynkin näkemystä tuomalla siihen lisää syvyyttä juutalaisen perinteen tuntemisen kautta. Kristuksen - ja sitä kautta Raamatun - tosi merkityksen sisäinen tunteminen on kuitenkin mahdollista juutalaiselle ja pakanalle vain uskoontulon kautta.

Selventäessään omaa ja juutalaisuuden suhdetta UT:n evankeliumiin Lapidella toteaa sen olevan: "juutalaisen uskon todistus, jonka uskonnolliset juutalaiset ovat laatineet ensi sijassa uskonnollisille juutalaisille juutalaisista." Tässä on kysymyksessä samankaltainen kristillisestä näkemyksestä poikkeava ilmaisu kuin saatesanojen "uskova juutalainen" kohdalla. Lapidella mukaan UT ei ole kirjoitettu "uskovalle", vaan "uskonnolliselle" juutalaiselle. Lisäksi kirjoittajina ovat olleet "uskonnolliset" juutalaiset. Ko. sanojen käyttö on Lapidella johdonmukaista. UT:ia ei voi hänen mukaansa selittää muuten kuin rabbiinisen perinteen pohjalta. Juutalainen uskonto on tärkein. Kristillisen uskontunnuksen pohjalta voimme laatia toisen version siitä mikä UT on: "UT on kirja uskosta persoonalliseen Vapahtajaan, Jeesukseen Kristukseen, jonka Häneen uskovat juutalaiset ovat kirjoittaneet (Jumalan Pyhän Hengen inspiroimana) kaikille ihmisille, myös pakanoille, alkaen juutalaisista."

Lapide ei usko UT:n sanoman säilyneen alkuperäisenä. Tässä hän asettuu samalle linjalle kuin lukuisa joukko kristillisen uskonnon liberaaliteologeja. Eritoten he korostavat Raamatun "kriittisen" tulkinnan tärkeyttä. Todistaakseen näkemystään Lapidella tulkitsee piispa Papiiaan (n. 135 jKr) lausuntoa Matteuksen evankeliumin kääntämisestä: " ... ja jokainen käänsi sen parhaan kykynsä mukaan", merkitsevän sitä, että tekstiin tuli samalla merkittäviä virheitä. Kuten "Ihmisen Poika", joka tulisi kääntää tarkemmin sanoilla: "ihminen", "kuka tahansa" tai "yksi meistä". Jeesus tuli ihmiseksi, oli "yksi meistä" mutta Raamatun mukainen kuvaus lisää tähän: "kuitenkin ilman syntiä" (Hepr.4:15). Se erottaa Jeesuksen meistä ja vain sen kautta Jeesuksen tosi tehtävä voidaan käsittää. Lapidella mukaan Raamattu sisältää useita "muistiin merkintä- tai lukuvirheitä", jotka hämärtävät Jeesuksen sanoman. Näkemyksensä tueksi Lapidella esittää ilmeisesti aivan oikeita täsmennyksiä eräisiin sanoman kannalta vähämerkityksisiin kohtiin. Hän tuo esille myös olettamuksia, kuten: "mitä todennäköisesti" on lukenut "kadonneissa lähdeteksteissä". Lapidella mieltää myös Jeesuksen olleen "ystävällisissä väleissä" esseelaiseen oppiin. Vaikka jotkut Jeesuksen opetukset ovat samankaltaisia kuin esseelaisilla, (joka on luonnollista, koska molemmat perustivat VT:n kirjoituksiin), ei Jeesus kuitenkaan olisi voinut hyväksyä esseelaisista näkemystä. Se oli luostarikeskeinen, lakipitoinen erottautuminen omaksi juutalaisuuden suunnaksi. Lapidella mukaan olemme UT:n tutkimisessa "uuden aikakauden kynnyksellä". Jeesuksen omat sanat (huom. jotka eivät aina ole niitä, jotka luemme Raamatustamme) löytyvät, kun löydämme

väärien tulkintojen, käännösten ja päällekkäistekstien alta aidon merkityksen.

On hyvä painottaa tarkkaa tutustumista Raamattuun ja sen sanomaan kuten Lapide tekee. Mutta samalla voidaan todeta Lapidin kertovan meille, ettei UT ole luotettava. Hän kertoo etsivänsä --- ei "neljän kreikkalaisen evankelistan Jeesusta" -- vaan alkukirkollista Jeesusta, joka oli: "julistaja", "profeetta", "Jumalan mies", "maallinen", "uskottava" ja jonka "liha on yhtä heikko kuin meidän ja joka rakasti elämää ja pelkäsi kuolemaa." Tämä Jeesus on Lapidin mukaisesti alkuevankeliumin todellinen Jeesus. Jeesus nimiselle ihmiselle Jumala antoi tehtävän "kuunnella ja saarnata". Lapide jatkaa: "Edessämme seisoo mies, joka sai kansan keskuudesta itselleen opetuslapset, jotka etsivät Messiaista, Daavidin poikaa, luvattua, ja löysivät hänet Jeesuksessa, pysyivät hänessä ja uskoivat häneen, kunnes hän alkoi uskoa itseensä ... " Juutalaisten uskonoppineiden Jeesus-kuva, jota tarjotaan myös kristityille, on ihminen, profeetta, jonka opetuslapset löysivät ja alkoivat pitää Häntä Messiaana. Lopulta Hän itsekin alkoi uskoa olevansa Messias. Pahimmillaan piirtyy eteemme kuva miehestä, joka alkoi uskoa omaa harhakuvitelmaansa itsestään ja jota harhaa muut hänen ympärillään olevat vahvistivat. Ajattelussa on siis ilmeinen ristiriita.

Raamatun kuvaus on kuitenkin vastakkainen. Ensinnäkin, Jeesus itse valitsi jokaisen opetuslapsensa. Toiseksi, Jeesus tiesi olevansa Jumala ja Messias jo ennen kuin Hän oli valinnut heistä yhtäkään. Todistuksen Jeesuksen jumaluudesta antoi myös hurskas Simeon Jeesuksen ollessa vasta 8 päivän vanha (Luuk. 2:30-34). Eliaan hengessä Jeesukselle tietä valmistanut Johannes Kastaja oli toinen kiistaton todistaja (esim. Luuk. 3:16-22). VT:n profeetat ja lukuisat esikuvat todistavat Hänestä. Jo varhain niitä lukiessaan Jeesus tiesi niiden kuvaavan itseään. Lapidin käsitys lähtee siitä, että evankeliumien esittämä Jeesus ei voi olla todellinen, koska ne korostavat myös Jeesuksen jumaluutta. Oikea "viides Jeesus" on löydettävissä kriittisen raamatuntutkimisen kautta. Tiedämme, että tämän Jeesuksen on löytänyt myös kristillinen liberaaliteologia. Jeesus ei siis ollut eikä ole Jumala. Sen sijaan Lapide kijoittaa.: "Kristityt ja juutalaiset tiedemiehet ovat pohjimmiltaan yhtä mieltä siitä, että Israelin Jumala ... on myös Jeesus Nasaretilaisen Jumala ... " Kristuksen inhimillisyyttä osoittava käsite: "tulla lihaksi", pitäisi Lapidin mukaan tervehdyttää. Hänen mukaansa tätä käsitettä "kristityt eivät ota todesta". Lapide käsittelee myös kristittyjen uskontunnustusta: "Loppujen lopuksi kirkon uskontunnustuksen käsite vere homo ei tarkoita mitään muuta kuin todellista ihmistä, ei yli-ihmistä eikä valepukuista Jumalaa eikä suinkaan abstraktia henkiolentoa, joka leijailee maanpinnan yläpuolella ruusunpunaisissa pilvissä." Hieman myöhemmin Lapide antaa käsitteelle "vere homo" uuden, mielestään syvällisemmän merkityksen "vere judaeus" - korostaen tällä Jeesuksen olleen juutalainen ihminen.

Jeesukseen uskovat pohjaavat ymmärryksensä Jumalan ilmoitukseen, Raamattuun ja näkevät VT:n ja UT:n yhteyden. Lapide ei ota tässä kirjassaan paljонkaan kantaa syntikysymykseen, jonka käsittämisen ja hyväksymisen kautta moni Raamatun ilmoitus alkaa selvetä. On muistettava, että Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. Kun tämä kuva synnin kautta turmeltui, Jumala itse tuli ihmiseksi. Jeesus oli täydellisesti ihminen Jumalan käsityksen mukaan, sillä Hän oli synnitön. Siksi Hän aikaansai myös täydellisen pelastuksen sovittamalla puolestamme syntimme. Jeesus eli juutalaisena, mutta sen lisäksi Hän oli ja on vielä paljon enemmän: Jumalan kuva, Jumalan ihminen ja Jumala. Kun halutaan murentaa Jeesuksen jumaluus pitää asettaa kyseenalaiseksi kaikki mikä UT:ssa siihen voi viitata. Kirjassa viitataan, että evankeliumeihin ei voi luottaa sillä ne eivät kerro historiallista totuutta Jeesuksesta. Tämä ajattelu tukee käsitystä, että itse asiassa meillä ei Raamatussa olekaan käytössämme Jumalan Sana, vaan alkuperäisestä vääristynyt, ihmistekoinen tekstilajitelma.

Inhimillinen Jeesus ei voi myöskään olla ihmeidentekijä. Lapide kirjoittaa: "Meidän aikamme

juutalaisen UT:n tutkijan tehtävä on siis kaksitahoinen: Ensiksi Jeesuksen henkilön vapauttaminen usein liioitelluista ihmeteista, jotka olivat ensimmäisen vuosisadan evankelistoille välttämättömiä, jotta ... tuon ajan pakanamaailma olisi saatu vakuuttuneeksi Jerusalemin ilosanomasta ... kreikkalaisten evankelistojen hyvää tarkoittava mutta usein liioitellun ihannoiva kerronta on saatettava oikeisiin mittasuhteisiin ja tehtävä se historiallisesti ymmärrettäväksi. Siten Jeesus saadaan takaisin maan pinnalle ... " Lapiden mielestä tässä "historiallisen" Jeesus-kuvan luomisessa "moderni judaistiikka kaikkine apuneuvoineen" on kristitylle maailmalle korvaamaton apu. Raamatun kirjoitusten mukainen Jeesus-kuvamme tulisi riisua kaikesta, mikä sotii juutalaisuuden Jumaläkäsitystä vastaan. Kaikki, mikä todistaa Jeesuksen jumaluudesta, on evankelistojen liioiteltua ihannointia. Mutta mitä jää jäljelle? Uskosta osaton juutalaisuus ja kristillisyydestä langennut liberaaliteologia opettavat samaa: UT ei olekaan Jumalan ilmoitus. Mutta jos kiellämme UT:n jumalallisen alkuperän, joudumme kieltämään koko Raamatun, myös VT:n. Jeesus halutaan "maan pinnalle", pelkäksi ihmiseksi. Sana opettaa, ettei Jeesus ollut lähtöisin maasta:

"Sillä minä olen tullut taivaasta" (Joh. 6:38, ks. myös jae 41).

"Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkauttansa, senkaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä; ja hän oli täynnä armoa ja totuutta" (Joh. 1:14).

"Jeesus sanoi heille: 'Totisesti, totisesti minä sanon teille: ennenkuin Aabraham syntyi, olen minä ollut'" (Joh. 8:58).

Osa 17

Israelin lähetys tehtävä kahden liiton näkökulmasta

Lapiden mukaan kristittyjen ja juutalaisten oppineiden tulisi yhdessä tutkia Jeesuksen maanpäällistä elämää tieteen keinoin. Näin todellinen historian Jeesus löytyisi. Tätä tutkimusta on harjoitettukin liberaaliteologiien ja uskonnollisten juutalaisten päätyessä paljolti samoihin näkemyksiin Jeesuksen jumaluudesta. UT:n kirjoitukset Jeesuksen laskeutumisesta tuonelaan, Hänen taivaaseenastumisensa ja paikkansa Isän oikealla puolella eivät ole tapahtuneita tosiasioita. Ne ovat "uskoon perustuvia väitteitä", kirjoittaa Lapide. Uskova kieltäytyy tästä tulkinnasta, sillä käyttäessään uskosta termiä "uskon väittämä", Lapidin tarkoitus on kieltää usko Jeesukseen jumalallisena totuutena. Usko ei perustu väittämään, vaan sisäisen uudestisyntymisen kautta saatavaan Pyhän Hengen ilmoitukseen Jumalan Sanan totuudesta: persoonallisesta Kristuksesta, joka sovitti synnit. Kun pidämme uskoa "väittämänä", jota ihminen ei voi havainnoida tai todistaa, niin kaikki maailman uskonnot näyttäytyvät tasavertaisina. Kyse on universalismista, maailman uskontojen yleisestä pyrkimyksestä tunnustaa toinen toisensa samanveroisiksi teiksi saman Jumalan luo. Buberin, Lapidin, Rosenzweigin, Ecksteinin ym. rabbiinijuutalaisten pyrkimys on tämän suhteen jatkuva kehittyminen juutalaisuuden ja kristinuskon (mahd. islaminkin) välillä.

Kuten lukuisat messiaaniset juutalaiset ennen ja nyt todistavat: Juutalainen uskonto ei ole vielä juutalainen usko. Lapidekin opettaa kahden liiton teologiaa. Hänen mukaansa 1.Moos.12:3: " ... ja sinussa tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä", viittaa vain Israelin lähetystehtävään, ei Jeesuksen sovitustyöhön. Israelin lähetystehtävä on maailman "yksijumalaistaminen". Tätä Israel toteuttaa rabbiinisen uskontoperinteen kautta. Jeesus on Vapahtaja pakanoille, ei juutalaisille ja Hänen tehtävänsä oli "länsimaiden yksijumalaistaminen". Lapide viittaa myös islamiin uskontona, joka juutalaisuuden ja kristinuskon tavoin, näkee Aabrahamissa uskontonsa "hengellisen perustajan". Pelastus tulee maailmalle juutalaisista siten, että Israel,

juutalaisuus, johdattaa heidät Jumalan luo. Ei kuitenkaan liittämällä synagogaan, vaan ainoastaan julistamalla totuutta yhdestä Jumalasta. " ... Me olemme tunnustaneet muiden pelastusteiden täyden kelvollisuuden jo vuosituhansien ajan", täsmentää Lapide. Näkemys on tuttua jo Maimonideksen ajoilta, kuten aiemmin luimme. Kristitylle länsimaailmalle juutalainen Jeesus oli siis tuomassa juutalaisen rabbiiniuskonnon näkemystä Jumalasta.

Lapiden kirja tuo esille keskeisen juutalaisen ajattelun kansasta pelastuksen välittäjänä. Pelastus on kollektiivista kansan uskontoa, ennen yksilöllistä ja yhdistävää uskoa. Lapide laajentaa juutalaisen kansa -käsitteen koskemaan myös pakanamaailmaa. Jeesuksen ansiosta "kymmenistä pakanakansoista on tullut yhteen Jumalaan uskovia kansoja." Raamatullinen käsitys Jumalaan uskovasta kansasta ei ole yllä oleva. Vain tosiasioilta silmänsä sulkeva voi nähdä maailmassa Raamatun Jumalaan uskovia pakanakansoja. Jumala on suvereniteetti kansojen yläpuolella ja Hän johtaa kansojen kohtalot. Mutta kansat eivät todellakaan tässä maailmassa usko Häneen eivätkä etsi Häntä. Raamattumme todistaa koko maailman olevan pahan vallassa. Jumalalla on valta kaiken yli, mutta Hän ei pakota ketään yhteyteensä. Raamatussa on kuitenkin yksi Jumalan kansa: Seurakunta, alkuisin juutalaisista Jeesukseen uskovista. Tämä kansa on Jumalan Sanan mukainen, Jumalaan uskova kansa. Se ei tunne kansallisuusrajoja, vaan on koottu "kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä", kuten Ilm.7:9 todistaa. Israel ei vielä ole Jumalan silmissä uskova kansa. Siitä tulee se vasta sen jälkeen, kun kaikki kansan yksilöt (jäännös) tunnustavat Jeesuksen Vapahtajakseen.

Edelleen lainaamme Lapidea: "On päivänselvää, että Jeesus Nasaretilaisesta tuli Jumalan tutkimattomilla teillä pakanamaailman (huom. ei koko maailman) pelastaja." Tässä yhteydessä Lapide ottaa tuekseen Ambrosiuksen ja Lutherin näkemyksenä: "Jeesus Nasaretilainen on tullut pakanoita pelastamaan." Joitakin vanhuudenpäiviään lukuun ottamatta Lutherilla oli kuitenkin laajempi näkemys Jeesuksen tehtävästä: Jeesus ei ole vain pakanamaailman vaan koko maailman pelastaja. Koko maailma käsittää myös juutalaisen kansan. Vaikka se yrittää oppineidensa kautta pyristellä eroon Jeesuksesta, se ei onnistu. Lapiden ja muidenkin juutalaisten teologien myöntymys Jeesuksen messiaanisuudelle on tämä: "Hän lienee myös Israelin tuleva Messias. Sen saamme tietää kuitenkin vasta, kun hän tulee tai tulee uudelleen ... Meidän juutalaisten ja kristittyjen tulisi lykätä kiista siitä, onko Messias jo ollut täällä vai ei, ensimmäiseen täyttä lunastusta seuraavaan sunnuntaihin, jolloin Tuleva itse kertoo sen meille ... Me vaellamme samaa Messiaasta kohti." Juutalaisuudessa ymmärretään hyvin, ettei kaikkia kristittyjä milloinkaan saada luopumaan näkemyksestä, että juutalaisetkin pelastuvat vain uskon kautta Jeesukseen. Osa rabbiinijuutalaisia ja kahden liiton kannattajia myöntää mahdollisuuden Jeesuksen messiaanisuudesta. Osa kristityistä näkee tämän jo ikään kuin valtavana voittona, ihmeenä, jonka kristillinen todistus on saanut aikaan. He ovat kuitenkin oman romanttisen Israel-ja-juutalaisuus käsityksensä sokaisemia, eivätkä ymmärrä mitä rabbit tarkoittavat.

Juutalaisen uskonnon auktoriteeteille sopii kristillisyyden malli, joka luopuu evankelioimisesta. Kristillisyyden, joka suostuu odottamaan kädet taskussa Jeesuksen paluuta nähdäkseen, onko Jeesus Messias juutalaisille vai ei. Tälle kristilliselle pyrkimykselle on seurakunnan keskellä oma nimitys: Luopumus. Hengessään Jumalan Sanalle avoin kristitty hätkähtää juutalaisten oppineiden ja heidän näkemyksiinsä myötämielisesti suhtautuvien kristittyjen vuoropuhelua. Jos emme todista Jeesuksesta Messiaana, avoimesti ja rohkeasti - ja jos toisaalta peittelemme Häntä, nostamme muita toimintoja rakkauden nimessä tärkeysjärjestyksessä ohi evankelioimisen, olemme mukana vakavassa harhassa. Kun Jeesus saapuu toisen kerran, pelastus tulee kylläkin sille kansan osalle, joka ottaa Hänet Messiaana vastaan. Mutta entä ne, jotka eivät enää ole elossa? He

eivät ole kuulleet todistusta sovituksista, vanhurskauttamisesta ja pelastuksesta Jeesuksen persoonassa. He ovat kuolleet ilman yhteyttä Jumalaan. Heidän päämääränsä on iankaikkinen kadotus! Ennen Jeesuksen toista tulemusta ilmestyy maailmaan antikristus, valhemessias, joka saa langenneen kristikunnan ja juutalaisuuden uskomaan itseensä. Jeesukseen uskomaton juutalainen kansa on vaelluksessaan matkalla kohtaamaan häntä. Mutta kiitos Jumalalle - on toinenkin tie, jolla vaeltava ei joudu kohtaamaan väärää messiaista. Se tie on persoona: Jeesus. Väärällä, Raamatun vastaisella suhtautumisellamme olemme valmistamassa juutalaista kansaa ja sen rabbeja kohtaamaan väärän messiaan.

Osa 18

Onko Jumalan työ ihmispoliittista?

Juutalaisen uskonnon teologit ovat halunneet tulla esille kristillisille foorumeille. Kristillisessä Israel-työssä vaikuttavan suuntauksen johdosta heille on tarjottu tätä tilaisuutta. Mutta onko se selventänyt UT:n sanomaa? Tarkastelemme vielä Lapidin kirjan kautta joitakin juutalaisten teologiiden näkemyksiä. Lapidin näkemyksen mukaan kristillisyyden keskeinen toiminta-alue tulisi olla poliittinen vaikuttaminen. Siinä nähdään johdonmukaiseksi mieltää Jumala myös ihmisen tekemän politiikan Jumalaksi. Jumala ei kuitenkaan ole ihmisen suostuteltavissa eikä komennettavissa. On myös huomattava, että vain Jeesuksen sovitus-työn kokemisen kautta voi juutalainen ja pakana lähestyä Jumalaa. Lapid uskoo, että "Politiikan pois sulkeminen Jumalan valtakunnan aikaansaamisessa kieltäisi siksi miltei riensavasti kaiken Jumalan tahdon mukaisen maallisuuden. Ne, jotka myöhemmin irrottivat politiikan kristinuskosta, jakoivat sitä vastoin tämän maailman kahdeksi täysin toisistaan irralliseksi valtakunnaksi ... he jättivät maapallon pelkkien poliitikkojen metsästysmaaksi täysin vastoin Jeesuksen tahtoa ja opetusta." "Sillä lopun aikojen rauhannäyllä on tosin taivaallinen valtuutus, mutta se on toteutettava maallisella tavalla, joten ihmiset voivat Jumalan työtovereina käyttää vain inhimillispoliittisia keinoja näyn konkretisoimiseksi."

Osassa kristillistä Israel -työtä vaikuttaa voimakas poliittinen näkemys. Toteamme eräiden kristittyjen omaksuneen samoja ajatusmalleja, joita Lapidekin esittää: painostamme hallituksia, teemme politiikkaa, vaikutamme tämän maailman rakenteisiin ja sitä kautta valmistamme tietä Jumalan tahdon toteutumiselle. Kun ymmärrämme juutalaisten teologiiden näkemysten taustaa, käsitämme, että kristittyjä halutaan ohjata pois evankeliumikeskeisyydestä toisenlaiseen evankeliumiin koskien juutalaisia. Meille halutaan kertoa, että poliittinen vaikuttaminen, taloudellinen tuki yms. on keskeistä Jumalan tahdon toteuttamiseksi Israelin kohdalla. Silloin olemme auttamassa Jumalaa ja jouduttamassa messiaanisen ajan alkamista. Uskotaan, että poliittinen toiminta on tuomassa Jumalan valtakuntaa maan päälle. Tälle toiminnalle on annettu nimitys "profeetallinen poliittisuus" ja sitä ilmenee Israel -ystävyydessä. Näkemys on kuitenkin harhakuvitelmaa, sillä Raamatun opetus lähtee aivan toisesta näkökulmasta. Lyhyesti: kristitty ei voi parantaa tämän maailman rakenteita. Hän voi kyllä toiminnallaan vaikuttaa niihin, mutta pahan kehitystä, koskien maailman kypsymistä tuomiolle, hän ei voi kääntää. Kristitty on maailmassa, mutta ei kuulu maailmaan (esim. Joh.15:19, 16:33, 17:14-16, Hebr.11:13-16 jne.). Uskovan velvoitus todistaa kaikille, kärsii, jos hän ei ymmärrä velvoitettaan "kahden maan kansalaisena". Uskova voi toimia politiikassa, mutta ei ole olemassa mitään erityistä kristillistä politiikkaa, joka hoitamalla oikein maallisen yhteiskunnan asioita toisi Jumalan valtakunnan maan päälle. Jumalan edessä ei päde vasemmisto/keskusta/oikeisto ajattelu, vaan kaikki ihmiset ovat vain syntisiä. Kaikki Israel-työ ei ole ajatellut tätä asiaa, vaan on sitouduttu poliittis-uskonnollisen toimintanäkemyksen taakse, jossa syntikysymyksestä vaietaan.

Uskovalla toki saa olla - ja on hyvä jos on - selkeä näkemys maallisistakin asioista. Niitä hän tuo esille omana itsenään. Uskova on kutsuttu ulos maailmasta. Tätä ei voi uudestisyntymätön ihminen mieltää, vaan hän ymmärtää tämän, kuten Lapide, vastuun pakoiluna. Tästä ei kuitenkaan ole kysymys. Uskovat tunnustetaan demokraattisissa kansoissa yhteiskuntaansa rakentavina jäseninä. He ovat lainkuuliaisia, työtätekeviä, rehellisyyteen pyrkiviä, ym., koska heidän vakaumuksensa nousee Raamatun periaatteista. Se, että maailmassa asiat ovat sekaisin, ei johdu siitä, että kristityt eivät ole täyttäneet yhteiskunnallista vastuutaan. Maailma on sekaisin ihmisen synnin tähden. Ihminen on hyljännyt Jumalan. Tätä Raamatun syntinäkemystä juutalainen uskonto ei halua nähdä. Lapidekin mainitsee Jeesuksen kuolleen, ei ihmisen syntien sovittamiseksi, vaan: "Jeesuksen oikeudenkäynti on poliittinen oikeudenkäynti ... Kirjoitus ristillä viittaa yksiselitteisesti poliittisluonteiseen syyllisyyteen: juutalaisten kuningas."

Kristityt ovat jo alkaneet ymmärtää, että ristinmerkin väärinkäyttö on aiheuttanut syvät haavat juutalaiseen tuntoon. Heille risti on muistutus vainoista ja tuhosta. Mutta vaikka ymmärrämme juutalaisen näkökannan, asiaa ei kuitenkaan saa ylidramatisoida. Jeesukseen uskovat juutalaiset ymmärtävät ristin oikean merkityksen. He tietävät, ettei ristin raamatullista merkitystä tule sekoittaa ihmisten väärään toimintaan. Juutalaisen uskonnon noudattaja ei kuitenkaan ajattele näin. Hän haluaa nähdä ristissä muita merkityksiä kuin synnin sovituksen merkitys. Lapidin mukaan hän, joka tunnustaa Jeesuksen jumaluuden, syyllistyy "Jeesuksen parjaamiseen". Jeesus oli, kirjoittaa Lapide, elämänmyönteinen, Raamatun innoittama isänmaanystävä, vapaustaistelija - ei "maailmalle vieras moraalisaarnaaja", tai "tuonpuoleisista puhuva teologi". Hän oli "rakkauden kapinallinen", joka noudatti Jumalan tahtomaa "vapautuksen pelastuspolitiikkaa". Jeesus oli väkivallattoman vastarinnan erikoismies ja Hänen vuorisaarnansa voi ymmärtää: " ... myös ja samanaikaisesti maailman tuntevan strategin huippuovelaksi taktiikaksi, jolla hän toivoo sodan tai karkuruuden sijasta aktiivisella mutta väkivallattomalla vastarinnalla vapauttavansa pienen kansansa mahtavan Rooman orjuudesta."

Katsoessamme Lapidin "historiallista, todellista" Jeesus- kuvaa näemme jo aivan erilaisen Jeesuksen, kuin hänen kritisoimansa neljän evankeliumin "vääristynyt" Jeesus-kuva. Mutta onko syntynyt kirjassa luvattu "selvempi käsitys" Jeesuksesta? Jeesus on Lapidelle vain tiennäyttäjää, sillä: "Jeesuksen taktiikan ansiosta väkivallattomuus onnistuttiin muuttamaan aluksi poliittiseksi vallaksi, ja samaan pystyivät myöhemmin Gandhi Intiassa ja Martin Luther King Yhdysvaltain Mississipissä." Gandhi ja Martin Luther King nähdään inhimillisen Jeesuksen aatesuunnan seuraajina. Jumala alennetaan ihmisen tasolle. "Historiallinen" ja "kriittisen raamatuntutkimisen" Jeesus ei myöskään halunnut käydä ristin tietä. Lapidin mukaan Jeesuksen opetuslapsista ainakin kolmannes kuului "henkisesti sotaisien aktivistien leiriin". Heille Jeesus "saarnasi turhaan väkivallattomasta vastarinnasta". Ja Lapide jatkaa: "Niin päädyttiin taisteluun. Siitä seurasi väistämätön tappio ja tuo tähtihetki, joka huipentui hepreaksi lausuttuun sanaan: riittää! Jeesus halusi vapauttaa kansansa, ei antaa sitä alttiiksi verenvuodatukselle. Kun sitten koitti tuo kovan onnen hetki, jota hän niin tarmokkaasti pyrki välttämään ... (Lapide tarkoittaa ristinkuolemaa) hän antoi henkensä omiensa edestä ja kärsi julman uhrikuoleman pakanain ristillä epäitsekään varmana ... " Näin siis Lapidin näkemyksen mukaan "pakanain" ristillä kuoli vapaustaistelija Jeesus. Hänen väkivallattoman vastarinnan saarnaansa opetuslapset ja koko Israelin kansa ei ottanut vastaan. Risti ei ollut ihmiskunnan syntien sovituspaikka, jossa Jumala ilmoitti rakkautensa ihmiskunnalle. Se oli jalon juutalaisen ihmisen "julma uhrikuolema" oman vakaumuksensa tähden.

Lapidin mukaan Jeesuksesta tuli pakanoille "uskon vertauskuva". Uskovalle Jeesus ei ole "vertauskuva" uskosta, vaan kaiken uskon lähtökohta, sisältö ja ennen muuta usko itse. Sillä

Jeesukseen uskova "on Kristuksessa", hän ei ole ulkopuolella uskon alkajan ja täyttäjän. Uskova on osa Häntä seurakunnan, Jumalan kansan kautta. Aiemmin olen maininnut, miten maailmassa on joukko raamatuntutkijoita, joiden ainoa motiivi tuntuu olevan asettaa oma käsityksensä Jumalan Sanan vertaiseksi - jopa sen yli. He haluavat luoda uuden käsityksen Sanasta, Kristuksesta. Tämä käsitys ei hyväksy Hänen jumaluuttaan eikä vapauta ihmistä synnin ja saatanan vallasta. Kenen etua siis palvelee tämänkaltainen "historiallisen" ja "kriittisen" raamatuntutkimuksen Jeesus -kuva? Jeesusta ei ilman Hänen suostumustaan olisi kukaan saanut ristille (Joh.19:11). Hän itse ilmoittaa jo VT:n puhuvan Hänestä, sillä itseasiassa Hän on koko Raamatun Jumala, Pyhän Kolmiyhteyden toinen persoona: " ... 'Oi te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaikkea sitä, minkä profeetat ovat puhuneet! Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsimän ja sitten menemän kirkkauteensa?' Ja hän alkoi MOOSEKSESTA ja KAIKISTA PROFEETOISTA ja selitti heille, mitä hänestä oli kaikissa kirjoituksissa sanottu" (Luuk. 24:25-27).

Antaakseen esimerkkejä UT:n epäluotettavuudesta Lapide selittää Raamatun jakeita mielivaltaisella tavalla. Hän haluaa luoda juutalaisuudesta lähtevää epäluottamusta evankeliumeja kohtaan. Tällöin hän mainitsee Johanneksen halunneen kuvata Jeesusta sapatinrikkojana. Lapide ihmettelee myös, miksi Joh. 9. luvussa kerrotun, Jeesuksen parantaman sokean miehen vanhemmat alkoivat pelätä juutalaisia? Hänen mukaansa tämä ja vastaavat asiat "jäivät kaiketi ikuisiksi arvoituksiksi". Vastausta tähän Lapide ei ole enää hakenutkaan ko. tekstistä, sillä se ei sovi hänen tarkoitukseensa. Vastaushan löytyy jakeesta 22: "Näin hänen vanhempansa sanoivat, koska pelkäsivät juutalaisia. Sillä juutalaiset olivat jo sopineet keskenään, että se, joka tunnusti hänet Kristukseksi, oli erotettava synagogasta. " Uskovalle Raamatun tutkijalle ja lukijalle on selvää, että "juutalaisilla" Johannes tarkoittaa juutalaisen uskonnon johtomiehiä. Sekin käy hyvin ilmi tekstiyhteydestä. Vastaavanlaisin esimerkein Lapide tulee lopulta johtopäätökseen: "Jeesus ei valitettavasti jättänyt meille mitään testamenttia ... Neljän evankelistan, joista kukaan ei tuntenut Jeesusta henkilökohtaisesti, kertomukset ovat aivan liian monilta osin ristiriidassa keskenään."

Tähän sanomme: Evankelistat tunsivat Jeesuksen henkilökohtaisesti, sillä Kristus oli ja on heidän Vapahtajansa. Samoin tänä päivänä on laita miljoonien juutalaisten ja pakanoiden, Jumalan kansan kohdalla. Koko Raamattu VT ja UT, on Jumalan Sana ja täten myös Jeesuksen testamentti: " ... sillä ei koskaan ole mitään profetiaa tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta" (2.Piet.1:21). Franz Rosenzweig, jota usein pidetään nykyisen kahden liiton teologia -näkemys isänä, tulee myös esille Lapidin kirjassa, kirjoittajan lainatessa hänen sanojaan. Lapidin näkemys ei pohjimmiltaan poikkeakaan tästä käsityksestä. Se on eräs lenkki siinä rabbiinijuutalaisuuden ketjussa, joka haluaa antaa omalle kansalleen aivan uudenlaisen Jeesuksen. Kahden liiton teologiassa myös Jeesus on saatava Siinain liiton alle. Siksi Lapidekin käyttää monta sivua todistamaan ja korostamaan Jeesuksen noudattaneen lakia. Jeesus tietenkin noudatti Jumalan lakia ja Hän myös täytti kaiken tämän lain. Lapidin tulkinnan perustaksi riittää esim. Gal.4:4 maininta. Siinä Paavali mainitsee Jeesuksen syntyneen "lain alaiseksi". Mutta heti seuraavassa jakeessa Paavali tähdentää miksi näin on. Hän tuli "lunastamaan lain alaiset". Tätä Lapide ei enää huomioi, eikä muitakaan Galatalaiskirjeen mainintoja, jotka selvästi puhuvat Jeesuksen tehtävästä ja jumaluudesta. Lapidin metodi tutkia UT:ia tarkasteltavassamme kirjassa on älyllistä epärehellisyyttä. Poimimalla asiayhteydestä irralleen lauseita, toinen sieltä toinen täältä ja yhdistelemällä niitä mielivaltaisesti tukemaan omaa näkemystä, on paljon käytetty tapa myös liberaaliteologiassa.

Sapatin keskeinen merkitys

Voimme yhtyä Lapidin siinä, että Jeesus oli uskollinen VT:lle ja Jumalan antamalle laille. Niin tulikin olla. Vain koko Jumalan lain täyttävä voi pelastaa lain tuomion alle joutuneen juutalaisen ja pakanan. Tähän tehtävään tarvittiin itse Jumala. Lapidin ajattelussa juutalainen sapatti, seitsemännen päivän pyhittäminen, saa keskeisen merkityksen: "Ehkäpä sapatin maailmanlaajuinen noudattaminen on ensimmäinen askel kohti Sakarjan ennustuksen toteutumista: 'Herra on oleva koko maan kuningas. Sinä päivänä on Herra oleva yksi ja hänen nimensä yksi'." Tämä ei Lapidin ajatuksen mukaan tarkoita sitä, että pakanat pitäisivät samaa pyhäpäivää kuin juutalaiset, vaan: "Kun hepreankielinen sana sapatti on lainasanana juurtunut kaikkiin Euroopan kieliin, seitsemännen päivän sapattilevon periaate on pyhitetty maailman kaikissa kalentereissa sekä maailman kansojen tavoissa ... " Tässä ajattelussa sapatin vietto - ei synnin tunnustaminen ja sen hylkääminen, Raamatun mukainen kääntymys Jeesuksen puoleen - on keskeistä ihmisen autuudelle. Lapidin mukaan se on Tooran peruskäsky ja merkitsee mm: " ... paluuta todelliseen minään ja meidän kaikkien alkuperään, nimittäin kaikkien Aadamin perillisten Jumalan lapsuteen."

Lapidin käsitys laista ja "lain täyttämisestä" on perinteinen uskonnollisen juutalaisen käsitys. Se ei näe Jeesuksen merkitystä lain täyttäjänä, koska lain täyttäminen on hurskaalle ihmiselle mahdollista. Siksi Lapidin mukaan "alkuperäinen Jeesus-liike" oli uskollinen Siinain laille myös sapattikysymyksessä. Tiedämme, että oli aivan luonnollista, kuten on tänä päivänä monelle juutalaiselle Jeesukseen uskovalle, että opetuslapset pitivät sapatin. Mutta sapatin noudattaminen ei ole ansio pelastukseen. Jo VT ilmoittaa selvästi, ettei ihminen kykene noudattamaan Jumalan lakia. Ei sittenkään, vaikka rabbien lukuisat lisäykset ja poikkeukset otettaisiin huomioon. Israelin kansalle Jumala antoi määräykset uhritoimituksista. Syntiuhreistakin siksi, että ihminen näkisi totuuden itsestään. Ne olivat samalla esikuvaa ja muistutusta tulevasta kertakaikkisesta sovituksista.

Lapide kirjoittaa: "Nyt on aika leikata pois karkeat kuoret evankeliumin ytimen ympäriltä." Tämä ydin on juutalaisen uskonnon käsitys Jumalan ykseydestä. Jumalalle, joka on yksi ainoa on "ominaista, että ihminen voi todella palvella Häntä moraalisia vaatimuksia täyttämällä." Lapide painottaa kaikkien ihmisten tasavertaisuutta, johon yhdyimme. Mutta hän antaa kuvauksen universalismista, jossa jokainen ihminen tulee uskonnollaan autuaaksi. Jumala-käsitteen vain tulee olla periaatteeltaan samankaltainen, kuin juutalaisessa rabbiinuskonnossa. Jeesus oli länsimaiden opettaja, Muhammed arabien jne. Luimme, että "hyvä ihminen" palvelee Jumalaa jo sellaisenaan. Tämä näkemys on täysin vastakkainen Raamatun Jumalan ilmoitukselle. Ihmisten tasavertaisuus on sitä, että jokainen ihminen syntisenä on samalla viivalla Jumalan edessä. Samalla jokaiselle ihmiselle myös pelastuksen mahdollisuus on olemassa. Tietä todellisen juutalaisen ja koko maailman Jumalan yhteyteen ei ole ulkopuolella Jeesuksen!

Tämän Raamatun selvän ilmoituksen johdosta emme voi täysin yhtyä Lapidin opetukseen: "Tie Jumalan luo kulkee lähimmäisen kautta." On totta, että lähimmäisen rakkaus on Jumalasta ja Hänen tahtonsa. Mutta sitä ennen tulee aina rakkaus Jumalaan. Rakkaus Jumalaan merkitsee Hänen valmistamansa pelastuksen vastaanottamista. Tämän jälkeen Jumala vaikuttaa meissä Pyhän Henkensä kautta aitoa rakkautta ja vastuunottoa lähimmäisiimme nähden. Tästä lähtee oikea, kristillinen humanitääriin auttaminen. Kirjansa lopulla Lapide kysyy: "Eikö meidän jo vihdoin olisi tulkittava risti uudella tavalla?" Lukijani, millaisena sinä näet Lapidin ja muiden kahden liiton teologien, juutalaisten ja kristittyjen, pyrkimyksen yhdistää, kuten Lapide toivoo "kirkon ja synagoogan tiet"? Millaista Jeesusta tarjotaan juutalaisille, kristityille, niille jotka rakastavat Israelia? Kuinka tämä auttaa sinua paremmin ymmärtämään UT:n Kristusta, kuten kirjan alussa luvataan?

Hengellinen taistelu

Emme tarkastele näitä asioita siksi, että voisimme korostaa ylimielisesti uskomme Kristukseen olevan ylivertainen juutalaiseen uskontoon nähden. Sama pätee kaikkiin ei-uskoviin ihmisiin. Uskova ei ole yli muiden, ei parempi mutta ei huonompikaan. Uskon oikea ymmärtäminen tekee meistä ”armahdettuja syntisiä”, matkalaisia maan päällä matkalla iankaikkiseen kotiin. Tarkastelemme asioita siksi, että Jumalan Sanasta emme voi käydä kauppaa. Totuus ei muutu, mutta me ja kanssamatkaajamme saatamme muuttua. Vain pysyminen totuudessa ja sen puolustaminen pitää yllämme Jumalan koko sota-asun. Tiedämme, että juutalaisuudessa pelätään assimiloitumista. Se on juutalaisen kansan ja kulttuurin häviämistä sulautumalla pakanain sekaan. Siksi juutalaiset oppineet tekevät kaikkensa varjellakseen kansan, kuten he uskovat, pakanalliselta kristinuskolta. Mutta kyseessä ei ole vain tämä ajatus, vaan myös vanha taistelu johtajuudesta: Farisealainen rabbiinijuutalaisuus vastaan nasarealainen juutalaisuus. Kaikille juutalaisen uskonnon suunnille on yhteinen uhka Jeesukseen uskovat juutalaiset. Siksi juutalaisen uskonnon johtajille, kuten Jeesuksen aikana, on elintärkeää torjua tämä uhka - jo oman asemansa vuoksi.

Jumala on antanut Israelin kansalle oman valtion, johon Hän on tuomassa heitä takaisin. Samalla Israelin uskonnollinen elämä on moninaista aivankuin se oli Jeesuksen aikana. Mitä lähemmäksi tulemme Jeesuksen toista tulemista, sitä enemmän myös hengellinen taistelu juutalaisten keskuudessa kiihtyy. Tässä taistelussa uskovien vastustaja on persoonallinen paha: saatana, valheen isä. Kristityn ei tule luulla, että hän pelkällä suhdetoiminnalla ja myötäelämisellä todistaa juutalaiselle oikeasta juutalaisen uskon täyttäjistä. Tähän tarvitaan vuoropuhelua- mutta ei senkaltaista kuin kahden liiton teologia edellyttää. Linaan Risto Santalaa, tunnustettua suomalaista teologia ja juutalaisuuden tuntijaa: "Viime vuosisadan lopulta lähtien ovat kymmenet juutalaiset ajattelijat lausuneet käsityksiänsä Jeesuksesta. Irralleen otettuina heidän lausuntonsa voivat johtaa täysin harhaan, sillä useinkin niiden kirjoittajat ovat kaikesta Jeesus-ystävyydestään huolimatta laatineet itselleen omintakeisen suojamuurin, jonka sisäpuolella kristinuskolla ei ole mitään tekemistä. Esimerkiksi Constantin Brunner, joka vuonna 1921 loi tunnuslauseen: 'Antakaa meille takaisin Jeesuksemme!', lisäsi heti tämän perään: 'Meidän Kristuksellamme on yhtä vähän tekemistä kristinuskon kanssa kuin Suuren Karhun tähtisikermällä on yhtäläisyyttä saman nimisen eläimen kanssa'" (Shalom-Iehti 4/1977).

Suomalaiseen Israel-työhön on vuosien aikana tullut suuntauksia, joissa ei aina ole muistettu tätä selvennystä. Juutalaisen Jeesus-ajattelun on annettu väärällä tavalla vaikuttaa omaan peruskristilliseen ajatteluun. Tätä on sitten tuotu julki opetuksessa ja toiminnassa. Kristityn on korostettava messiaanisten juutalaisten pysyvää suhdetta juutalaiseen perintöönsä. He ovat olleet ja pysyvät juutalaisina, huolimatta siitä, että he tunnustavat messiasodotusten täyttyvän Jeesuksessa. He ovat esimerkkejä juutalaiselle kansalle ainoasta oikeasta tiestä yhden Jumalan luo. Heidän historiansa todistaa, etteivät he milloinkaan ole olleet muita kuin juutalaisia. Siksi juutalaisen yhdyskunnan tulee tunnustaa heidät osaksi kansaa, eikä pyrkiä torjumaan heitä uhkana juutalaisuudelle. Ehkä ymmärrämme nyt vähän enemmän, miksi evankeliumin julistaminen juutalaisille haluttaisiin torjua. Inhimillisesti tuntuu helpommalta korostaa sen sijaan muita - sinänsä hyviä - tapoja lohduttaa Israelin kansaa.

Osa 20

Jumalan kansaan, Uuteen liittoon liitetyt juutalaiset ja pakanat ovat omalaatuinen joukko. Aina meille ei riitä, että meitä kutsuttaisiin vain Jumalan lapsiksi, seurakunnaksi, Jeesuksen seuraajiksi, kristityiksi, ym. Haluamme erottautua massasta omiksi ryhmiksemme omilla nimillä. Haluamme tulla tietoisuuteen luterilaisina, helluntailaisina,

rukoilevaisina, vapaakirkollisina, metodisteina, ym. Tämäkään ei meille vielä riitä. Pitää saada vieläkin tarkempi määritelmä. Olemme Israelin ystäviä, kristillisiä sionisteja, gideoneja, filippuksia, ym. sen mukaan mikä työnäky tuntuu läheisemmältä. Ei tässä pohjimmiltaan mitään pahaa ole. Kyllä Jumalan antama näky edellyttää myös toimivan organisaation luomista, jotta tietty asia tulisi hoidetuksi Kristus-ruumiissa. Mutta toisinaan saattaa myös olla, että haluamme leimautua tietyllä nimityksellä siksi, että tunnemme itsemme "erilaisiksi kristityiksi". Omaamme Jumalalta jotakin erityistä, uutta viisautta, mitä muilla eri tavoin suhtautuvilla ei ainakaan vielä ole. Hengellinen ylpeys on salakavala tauti enkä usko, että kukaan Kristus-ruumin jäsen olisi siltä täysin välttynyt. Joskus halu tulla tärkeäksi toisten edessä tulee liian suureksi. Usein ”suureksi tuleminen” edellyttää väärin kompromissien tekemistä, ihmisten ja heidän mielipiteidensä mielistelyä sekä maailmassa tietyssä joukossa vallassa olevien mielipiteiden ja arvostusten hyväksymistä. Uskotaan, että kunhan saadaan ensin tietty asema ja mainetta maailman medioissa, niin sitten voidaan vaikuttaakin. Pitämällä asenteissamme evankeliumi ensisijalla emme saavuta maailman suosiota. Emme edes kaikkien juutalaisten. Maailma ei pidä meitä tärkeinä. Tunnustautuminen evankeliumiin saattaa ajoittain olla myös nöyryyttävä kokemus. Ainakin sillä on ihmistä itseään pienentävä vaikutus. Vain tämän tunnustautumisen kautta voi oikea Jumala näyttäytyä meille suurena.

Ajat muuttuvat, muuttuuko Sana?

Suomessa on monia kristillisiä Israel -työtä tekeviä järjestöjä, joiden kautta yksittäiset seurakunnat ja yksityiset uhraavat varoja juutalaistyölle. Järjestöt ovat olleet ja osaltaan yhä ovat tarpeellisia. Niillä on monia erilaisia avustuskohteita joihin tarvitaan varoja. Suurin osa suomalaisista kristityistä, niin uskon, haluaa edelleen uhrata Israel-työhön siksi, että juutalaisetkin kuulisivat Raamatun mukaisen sanoman Messiaastaan. Ainakaan vielä muutama vuosikymmen sitten Israel -työtä tekevissä järjestöissä ei arkailtu tunnustaa tätä tosiseikkaa työn perustaksi. Esim. Israelin Ystävät ry:llä on erityinen historia siinä, että sen perustamiseen vaikutti ratkaisevasti messiaaninen juutalainen Naphtali Rudnitzky. Raamatun mukainen näky Jeesukseen uskovista juutalaisista onkin tuotu maamme kristityille paljolti kahden messiaanisen juutalaisen, Paulus Wolffin ja Naphtali Rudnitzkyn välityksellä. Mikä muu olisikaan suomalaiselle Israel-työlle parempi lähtökohta? Alusta alkaen kristittyjen yhteisiin Israel -kokouksiin kuului keskeisenä evankeliumin ääni.

Varmaan jo ennenkin, mutta varsinaisesti isommassa mittakaavassa tähän näkemykseen alettiin hakea muutosta 1980 -luvulla, jolloin ”kahden liiton teologia” ja muut senkaltaiset ajatukset saivat enemmän sijaa myös Israel -työssä. Muistan, kuinka eräissä yhteyksissä alettiin vieroksua lähetystyötä ja -asennetta juutalaisten evankelioimiseksi. Sitä pidettiin heidän loukkaamisenaan. Sanonta oli, että ”ystävä kunnioittaa toisen vakaumusta, eikä halua tehdä mitään mikä loukkaa toista”. Aiemmin tässä artikkelisarjassa on mainittu yksi keskeinen kahden liiton edustaja, juutalainen rabbi Eckstein. Hänen mielipiteitään on kuultu laajasti erityisesti kristillisessä sionistiliikkeessä aina Suomea myöten. Osassa Israel -työtä politiikka ja sosiaalinen/taloudellinen auttaminen tuli pääasiaksi, koska juutalaisella kansalla itsellään katsottiin olevan tietty arvo Jumalan edessä ohi Kristuksen sovitus työn. Jeesukseen uskovia juutalaisia haluttiin välttää ja heitä ei haluttu pitää esillä Israel -työssä, koska virallista, poliittista Israelia ja sen edustajia – myös judaismien edustajia – haluttiin lähestyä ja miellyttää. Ei haluttu nähdä, eikä ymmärtää, Raamatun kuvaa öljypuun ja seurakunnan rakenteesta. Eräiden Israel-tilaisuuksien juutalaiset vieraat ovat olleet lähes poikkeuksetta uskonnollisia tai maallisia juutalaisia. Heitä on kuitenkin markkinoitu kristityille "hurskaina" ja "oikeaoppisina" juutalaisina tai muilla vastaavilla nimityksillä. ("Hurskas" viittaa omavanhurskauteen, "vanhurskas" taas Jumalan työhön ihmisen parhaaksi). Juutalaiselle uskonnolle ja poliittiselle vaikuttamiselle, juutalaisten maahanmuutolle, ym. on annettu itseisarvo

”Jumalan työnä”, kun samalla Jeesukseen uskova juutalaisuus on paljolti sivuutettu. Juutalaisen uskonnon tuntemus ei ole huono asia tiettyyn pisteeseen asti. Tämä piste tulee vastaan, kun kyse on Jeesuksen jumaluudesta. Rabbiinijuutalaisuuden myötäileminen on selänkääntäminen omille juutalaisille juurille Kristuksessa. Se on myös väärää ylpeilemistä Jumalan Sanaa kohtaan.

1980-luvun puolivälissä oli nähtävissä, että Israel-työhön oli kehittynyt kaksi linjaa. Ne alkoivat muotoutua varsinaisesti 1980-luvun alkupuolella ja noudattivat samaa kehitystä kuin muuallakin maailmassa. Näiden suuntausten ero on selvä. Toinen suuntaus korostaa edelleen evankeliumin ensisijaisuutta auttaen juutalaisia myös humanitäärisen avun kautta. Jeesusta ei kuitenkaan peitetä juutalaisilta. Asenteena on, että jokaisen juutalaisen kuuluu ottaa Hänet vastaan päästäkseen Jumalan liittoon ja pelastukseen. Jeesukseen uskoviin juutalaisiin pidetään yhteyttä ja heitä tuetaan. Toinen suuntaus painottaa poliittisen tiedottamisen, puhumisen Israelin puolesta, Israelin taloudellisen tukemisen, yms., sinänsä hyvän asian, olevan ensisijaista. Toiminnassa ei nähdä sijaa perinteiselle evankeliumille, koska toimintaan liittyy kahden liiton teologian piirteitä. Sen mukaan juutalaiset ovat jo sellaisenaan liittosuhteessa Jumalaan eivätkä tarvitse siihen Kristuksen sovitusyötä. Hyvien suhteiden luominen poliittisiin ja uskonnollisiin juutalaisiin vaikuttajiin, sekä niiden säilyttäminen koetaan tässä suuntauksessa ensiarvoisen tärkeäksi. Sekä kansallisella, että kansainvälisellä tasolla. Samalla ei haluta muistaa, että Israelin viralliset edustajat ovat aina yleensä arvostaneet selkeästi uskonsa perusteet tunnustavia ja sen mukaan toimivia kristittyjä. Tietenkin tuo tärkeä uskonkysymys on ollut ja on välissä. Mutta juutalaiset ymmärtävät, että olemme silti aidosti heidän ystäviään emmekä keskiaikaisia "käännäyttäjiä". Muistan, mitä eräässä valtakunnallisessa palaverissa arvostamani Israel -työn vaikuttaja totesi. Se oli vastaus puheenvuorooni, jossa halusin tuoda esille Raamatun mukaista asioiden tärkeysjärjestystä: "Kyllähän Aitomaa on tätä mieltä, mutta meidän tulee ymmärtää, että ajat ovat muuttuneet." Onko Jumalan Sana, evankeliumi, muuttunut?

Israelin Ystävät ry ei myöskään ole ollut sivustakatsoja tässä keskustelussa. Erityisesti 1980 -luvulla ja 1990 -luvun alkupuolella linjaa haettiin ja muutosta tapahtui puoleen ja toiseen ennenkuin alkuperäinen näky taas alkoi vahvistua. Mielenkiintoisena yksityiskohtana tuon tietyn ajan keskusteluista muistan erityisesti puheet, joissa pääpaino oli siinä, että Jeesuksesta puhuminen ja Hänen korostamisensa suomalaisen Israel -työn yhteydessä on paha virhe. Mielipiteiden vaihto oli välillä vilkastakin ja myös Suomen juutalainen yhdyskunta liittyi siihen. Kesällä 1990 Kotimaa-lehti haastatteli yhtä sen vaikuttajaa. Koskien kristillisen Israel -työn linjanvetokeskustelua hän totesi mm.: "Ymmärrämme, että kristittyjen perinteeseen kuuluu lähetystyö. Me kuitenkin närkästyimme heidän linjastaan, koska pidämme heitä hyvinä ystävinämme. Oma uskontommehan kieltää lähetystyön." Haastattelun antaja unohti, että jo Jeesuksen aikana juutalaisuus teki lähetystyötä. Juutalaisuudella on lähetystyön perinteet. Vaikka ortodoksinen rabbiinijuutalaisuuden linja ei lähetystyötä juuri teekään, on juutalaisuudessa liberaalimpi suuntaus, joka tekee myös lähetystyötä. Erityisesti hasidismisuuntaus tekee sitä. Tuossa keskustelussa ei kukaan halunnutkaan loukata juutalaista yhteisöä. Onko Jeesuksen tunnustaminen ja Hänestä todistaminen loukkaus? Ei! Miksi me kristityt kuvittelemme toisinaan olevamme Jumalaakin viisaampia näissä asioissa? Hän itse todistaa Sanansa kautta, että ristiinnaulittu KRISTUS itse on "juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus" (1.Kor.1:23). Hän, juutalainen tai pakana, joka loukkaantuu, ei syvimmässä merkityksessä loukkaannu niinkään siihen, joka todistaa, vaan siihen mitä todistetaan. Sana on loukkaus, koska ihmisen synty pitää hänet ylpeänä. Ihminen loukkaantuu kulmakiveen, Kristukseen ja Hänen Sanansa ehdottomuuteen: Sinun tulee syntyä uudesti ylhäältä!

Tarkastellessamme Israel-työssä ilmeneviä erilaisia painotuksia huomaamme, että niissä on sekä yhtäläisyyksiä, että vastakkainasettelua. Evankeliseen Israel-ystävyyteen vaikuttaa suuntaus, jonka taustoja olemme jo tutkineet. Se kehottaa kristittyjä rakastamaan ja lohduttamaan Israelia monin hyvin tavoin. Se pitää tärkeänä hyviä suhteita juutalaisiin auktoriteetteihin ja suhtautuu myötämielisesti heidän esittämiinsä näkemyksiin kristinuskon ja juutalaisen uskonnon suhteista. Mutta mikä on Jumalan itsensä asettama Israelin lohdutus? Se ei voi olla muu kuin todistus Jeesuksesta Kristuksesta, joka on ainoa pelastuksen tie juutalaiselle ja pakanalle. Kun luemme Jumalan Sanaa, meillä on syytä suureen kiitollisuuteen. Omistamme jotakin, mille mikään maallinen ei vedä vertoja. Maailmasta ei löydy sellaista määrää rikkauksia, joilla voitaisiin laskea Jumalan Sanan arvo. Kun omistamme Raamatun, meillä on käsittämättömän arvokas omaisuus. Kun omistamme vielä persoonallisen Sanan: Jeesuksen ja Hän omistaa meidät, omistamme kaiken. Ihmisen rajallinen ja lihallinen mieli (myös kristityn kohdalla) hakeutuu kuitenkin aika ajoin etsimään jotakin muuta.

Kansainvälisestikin katsoen Israel-työ on jakaantunut kahteen päälinjaan. Eräs yleinen määritelmä näistä on: *Jeesuksen merkitystä* Israelille korostava evankeliumin linja ja *Israelin merkitystä* kristityille korostava solidaarisuuslinja. Messiaanisten juutalaisten Raamatun mukainen asema on ollut yksi vedenjakaja näiden suuntien välillä. Israelin merkitystä korostava suuntaus tunnetaan nimellä "kristillinen sionismi". Sen lähtökohta ei suinkaan ole uusi. Raamattua Jumalan Sanana pitävät uskovat ovat jo ennen tätä tienneet ja uskoneet ne perustotuudet, joille kristillinen sionismi rakentaa. Israelia ja juutalaisia koskien ne ovat seuraavat:

- Israelin maa kuuluu juutalaiselle kansalle.
- Juutalaisten muuttaminen maahansa (jo ennen Israelin valtion syntyä ja tietenkin myös sen jälkeen) on Jumalan Sanassa ilmoittamaa kansan kokoamista.
- Kristittyjen tulee osoittaa juutalaisille rakkautta myös käytännössä, sillä he ovat edelleen Jumalan valittu kansa.

Koskien tätä näkemystä, eräät kristilliset sionistit menevät pidemmälle kuvaten nykyistä kansaa Jumalan omaisuuskansana tässä ajassa. Muistamme, että pelastuksen suhteen pakanat ja juutalaiset ovat samassa asemassa. Jumalan erityinen valinta juutalaisen kansan suhteen on edelleen voimassa. Käyttämällä kuitenkin kevytmielisesti "omaisuuskansa" termiä, ilman sen syvällisempää merkitystä, saatamme hukata sanan UT:n mukaisen merkityksen, joka käsittää juutalais- ja pakanauskovat. Pahimmillaan saatamme tukea väärää opetusta siitä, että juutalaiset eivät nyt tarvitsekaan Jeesusta. Olla "Jumalan omaisuutena" edellyttää, että Hän on ostanut meidät omakseen. Tulemme Hänen omikseen vain Jeesuksen sovitus työn hyväksymisen kautta. Eräät kristityt näkevät Israelin kansan nyt jo toteuttavan jumalallista "pappeutta". Tämä pappeus nähdään toisena kansan päätehtävänä. Toinen päätehtävä on ottaa Messias vastaan yhdessä seurakunnan kanssa.

Israelia ja juutalaista kansaa koskevat perusasiat ovat alusta alkaen olleet Jumalan Sanassa, niistä on opetettu ja niitä on noudatettu osassa seurakuntaa. Tietenkin on ollut ja edelleen on niitä, jotka suhtautuvat Israeliin ja juutalaisiin epäilevän torjuvasti. Perinteisesti meidän maamme kristittyjen Israel-työ on kuitenkin pitänyt keskeisenä evankeliumin julistamista juutalaiselle kansalle. Käsitteenä kristillinen sionismi ei ole täysin yksiselitteinen näkemys. Monet sionistit tuntuvat muokkaavan ja opettavan sitä hiukan eri tavalla. Näin mukaan on tullut monenlaista lisävaritusta edellä esitettyjen pääasioiden lisäksi. Vuonna 1985 kristillisessä sionismi-liikkeessä syntyi jakautuma. Toiset näkivät evankeliumin pelastavan Sanan juutalaisille olevan edelleen Raamatun keskeinen sanoma. Toiset taas halusivat painottaa Israelin valtion poliittista ja taloudellista tukemista. Jälkimmäinen linja alkoi myös tuoda kristillisiin konferensseihinsa kahden liiton juutalaisia ja -pakanateologeja.

Kaikki juutalaisetkaan eivät välttämättä täysin ymmärrä sitä, että kristityt ovat "omineet" sionismi -nimikkeen tarkoittamaan omaa Israel-ystävyyttään. Juutalainen Theodor Soback, kuvaa sionismin olemusta: ”Itse asiassa sionismi on varsinaiselta merkitykseltään juutalaisten pyrkimystä palata siihen maahan, josta heidät karkotettiin yli 1900 vuotta sitten ... Käsité muotoutui diasporassa asuvan juutalaisen ensi kertaa lausahtaessa: 'Ensi vuonna Jerusalemissa'. Siitä lähtien on sionismi kytenyt juutalaisten tietoisuudessa ... vasta niin myöhään kuin 1800-luvun lopussa ajatus sai konkreettisen muodon Herzlin ja Nathan Birnbaumin ansiosta, kun nämä alkoivat käyttää sanaa 'sionismi' ... Sionismi on siis juutalaisten oma vapausliike. Se tähtää juutalaisvaltion palauttamiseen entiselleen. Se on sikäli epäpoliittista, että se käsittää kaikki ideologiat äärioikeistosta äärivasemmistoon. Se ei määrää, miten valtiota pitää hallita ... sionismi ei ole valtiomuoto ... Sitä ei voi edes pitää maailmankatsomuksena, koska sionisti ei automaattisesti ole minkään tietyn, kaikkia koskevan ideologian kannattaja. Sionismi koskee vain juutalaisia ... Viime kädessä juuri juutalaiset ajettiin kotimaastaan eikä mitään muuta kansaa. Sentähden on looginen johtopäätös, että vain juutalainen voi olla sionisti ...”.

Juutalaisille sionismi on ennenmuuta heidän oma vapausliikkeensä. Se painottuu oman valtiollisen itsenäisyyden saavuttamiseen ja juutalaisten kokoontumiseen maahansa. Sillä ei ole alunperinkään ollut uskonnollista tarkoitusta itse aatetta ajatellen. Kristitylle edellä mainittu sionismi osoittaa Jumalan toimivan Sanansa mukaan ja Kirjoitusten toteutuvan. Seurakunnan, Jumalan kansan, toiminnalle koskien juutalaista kansaa, ei kuitenkaan ensin ole oleellista "kristillinen sionisti" -identiteetti. Oleellista on Jeesuksen lähetyksensä ja kaikkien ihmisten kutsuminen Jumalan yhteyteen Jeesuksen kautta. Vasta tästä ensisijaisesta, Raamatun mukaisesta lähtökohdasta, meidän muun toimintamme koskien Israelia ja juutalaisia tulee lähteä. Vanha testamentti, vanha liitto, kertoo meille Jumalan valitun kansan menneisyydestä ja tulevaisuudesta. Ihmiskunnan historiasta opimme, miten tämä kansa hajoitettuna pakanakansojen keskelle on joutunut kärsimään julmaa vainoa. Eräiden laskelmien mukaan yli 100 milj. juutalaista on tapettu historian verisissä vainoissa. Lähihistoria ja tämän päivän uutisointi kertoo meille Israelin valtion ja juutalaisen kansan olevan edelleen monin tavoin maailman vihaama.

On selvää, että Jumalan Sanasta ymmärrystä etsivä kristitty haluaa olla tämän kansan ystävä ja omalta osaltaan toimia sitä lohduttaen ja auttaen. Ihmisinä olemme alttiina monenlaisille vaikutuksille, jotka pyrkivät muovaamaan käsityskykyämme. Tunne-elämämme, oma sielunmaailmamme on yksi niistä. Toinen on sielunvihollisen pyrkimys sekoittaa totuuden sekaan vaikka vain hivenenkin omia vaikutteitaan. Kolmas on Jumalan Pyhän Hengen työ, joka ensisijaisesti toimii Jumalan Sanan välityksellä avaten ymmärrystämme sille kirkastaen meille persoonallista Sanaa: Kristusta. Siksi kristityn on tutkittava työnsä ja motiivinsa Jumalan Sanalla. Jo vanhan liiton keskeisenä tekijänä oli Kristus, joka ilmestyi vanhan liiton ihmisille monin esikuvin. Uudessa liitossa Hän ilmestyy näiden esikuvien ja annettujen lakien täyttymyksenä. Vain ja ainoastaan Hän: Jeesus Kristus on koko kirjoitetun Jumalan Sanan perimmäinen tarkoitus ja sen sisin. Hän on Jumalan rakkaus ja lohdutus. Hän on ilosanoma, evankeliumi. Israelkin on pelkästään tämän ilmoituksen välikappale - ei itsessään ilmoitus.

Kristillisen sionismin pääsuuntaus perustaa työnäkynsä Jesajan kirjan luvun 40 alkujakeisiin: "Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani", sanoo teidän Jumalanne. 'Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivan aika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä'. Huutavan ääni kuuluu: 'Valmistakaa Herralle tie erämaahan. tehkää arolle tasaiset polut meidän Jumalallemme'" (Jes. 40:1-3). Hyvin usein ko. jakeita lainataan osittain. Merkittäviksi lausumiksi työnäkyä kuvaamaan ovat tulleet: "lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani", "puhukaa suloisesti Jerusalemlle" ja "valmistakaa Herralle tie". Käytännön toimia näiden lausumien toteuttamiseksi ovat:

- Osoittaa huolenpitoa juutalaista kansaa kohtaan sekä erityisesti jälleenrakennettua Israelin valtiota kohtaan. Se on lohdutuksen ja huolenpidon keskus Jesajan kirjan 40. luvun 1. jakeen mukaan: Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani, sanoo teidän Jumalanne.
- Muistuttaa ja rohkaista kristittyjä rukoilemaan Jerusalemin ja Israelin maan puolesta.
- Kristillinen sionismiliike toimii keskuksena, jonka kautta kristityt ympäri maailmaa saavat tietoa tapahtumista Israelissa ja ohjausta siitä, miten tulee oikein asennoitua juutalaiseen kansaan.
- Rohkaista johtajia, seurakuntia ja organisaatioita harjoittamaan tehokasta vaikutusvaltaa maissaan juutalaisen kansan hyväksi.
- Saattaa käyntiin tai tukea projekteja Israelissa, mukaan lukien taloudelliset yritykset, joiden päämäärä on kaikkien maassa asuvien menestys rodusta, taustasta tai uskonnosta riippumatta.
- Vaikuttaa sovittelevasti arabien ja juutalaisten välillä.

Voimme todeta näiden tavoitteiden olevan hyviä ja hyödyllisiä. Mutta puhuuko Jesaja tarkoittaen ensisijaisesti näitä tavoitteita? Jesajan kirjan luvusta 40 alkaa tietyn tyyppinen kokonaisuus. Se käsittää lohdutuksen, varoituksen, kehotuksen, nuhtelun, tuomion, toivon, armon ja pelastuksen sanaa Israelille. Tämä kokonaisuus jatkuu Jesajan kirjan loppuun asti. Luvun 40 alku ja siitä poimitut irralliset lauseet eivät anna koko kuvaa Jumalan Jesajan kautta välittämästä ilmoituksesta. Jakeen 2 kehoitus puhua suloisesti Jerusalemlle sisältää välittömän kehotuksen julistaa: "että sen vaivan aika on päättynyt, että sen velka on sovitettu" - ja jakeen lopussa täsmennetään ko. velan tarkoittavan syntivelkaa!

Jesaja 53 kuvaa tämän velan sovitusta:

" ... mutta hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi ... ",

"Herra heitti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme ... ",

" ... minun kansani rikkomusten tähden kohtasi rangaistus häntä ... ",

"Tuntemuksensa kautta hän, minun vanhurskas palvelijani, vanhurskauttaa monet, säilyttäen päällensä heidän pahat tekonsa ... ",

" ... hän kantoi monien synnit, ja hän rukoili pahantekijäin puolesta" (jakeet 5,6,8,11,12).

Hebrealaiskirje, Paavalin ja Pietarin kirjeet todistavat:

" ... nyt hän on yhden ainoan kerran maailmanajojen lopulla ilmestynyt, poistaakseen synnin uhraamalla itsensä" (9:26).

" ... minä elän Jumalan Pojan uskossa, hänen joka on rakastanut minua ja antanut itsensä minun edestäni" (Gal. 2:20).

" ... tietäen, ettette ole millään katoavaisella, ette hopealla ettekä kullalla lunastetut turhasta, isiltä peritystä vaelluksestanne, vaan Kristuksen kalliilla verellä" (1 Piet. 1:18-19).

Tästä seuraa, että "puhuminen suloisesti" koskien Jerusalemla ja tarkoittaen juutalaista kansaa, tarkoittaa ensisijaisesti puhumista Jumalan valmistamasta sovituksella Jeesuksen Kristuksen kautta. Israelin vaivanaika maan päällä on tullut päätökseen tässä samassa tarkoituksessa: Olemme vapaat, me uskovat juutalaiset ja pakanat saatanaan, synnin ja kuoleman vallasta. Aivan kuten Kristus puhui apostolilleen, juutalaisista juutalaisimmalle Paavalille: " ... että he kääntyisivät pimeydestä valkeuteen ja saatanaan vallasta Jumalan tykö ja saisivat uskomalla minuun synnit anteeksi, ja perintöosan pyhitettyjen joukossa" (Apt. 26:18). Maallisen Israelin vaivanaika ei ole vielä lopussa, sillä Sana todistaa sitä odottavan vaikean ahdistuksen ajan. Jumalan tarkoittama "suloinen puhe" ei ole mitä tahansa vuoropuhelua juutalaisen kansan ja sen rabbiinien kanssa. Sillä on tarkoin määriteltä sisältö ja tavoitteet.

"Tien valmistaminen Herralle" ei tee poikkeusta tästä periaatteesta. Jesajan käyttämät molemmat ilmaisut tarkoittavat samaa asiaa: Kristuksen sovitustyön esilläpitämistä. "Tien valmistaminen" ei

ensisijaisesti ole kehotus Jumalalta ryhtyä tukemaan Israelia poliittisen ja taloudellisen vaikuttamisen keinoin. Ei liioin suurten, sinänsä hyvien, kristillisten juhlien järjestäminen Jerusalemiin ole tätä. Jumala puhuu meille Jesajan kirjassa tien valmistamisesta luvun 40 jakeissa 3-5. Jae 5 todistaa: "Herran kunnia ilmestyy: kaikki liha saa sen nähdä." Johannes kuvaa evankeliumissaan Herran kunnian ilmestymistä Hänen ensimmäisessä tulemuksessaan (1:14). Silloin Hänen kirkkautensa ja kunniansa ilmestyi niille, jotka ottivat Hänet vastaan. Toisessa tulemuksessa tämä maailmalta salattu kunnia ilmestyy julkisesti. Tässä tulemuksessa on seurakunta: Jeesukseen uskovat juutalaiset ja pakanat mukana. Kyseessä on myös Kristuksen ruumiin, seurakunnan kunnia.

Uuden liiton kirja, Uusi testamentti, liittää Jesajan mainitseman tien valmistamisen nimenomaan Johannes Kastajaan. Evankeliumien kirjoittajat Matteus, Markus, Luukas ja Johannes todistavat samoin:

"... niinkuin on kirjoitettuna profeetta Esaiaan sanojen kirjassa: 'Huutavan ääni kuuluu erämaassa: Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi'" (Luuk. 3:4).

Johannes itse koki tehtävänsä:

"Hän sanoi: Minä olen huutavan ääni erämaassa: 'Tehkää tie tasaiseksi Herralle', niinkuin profetta Esaias on sanonut" (Joh. 1:23).

Jeesus todisti Johannes Kastajasta viitaten Jesajan kirjaan:

"Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso minä lähetän enkelini sinun edellesi, ja hän on valmistava tiesi sinun eteesi'" (Luuk. 7:27).

Johannes oli tienavaaja ja -raivaaja, josta itse Jeesus antoi maininnan: "ei ole vaimoista syntyneitten joukossa yhtäkään suurempaa kuin Johannes" (Luuk. 7:28). Jeesus jatkoi, että taivasten valtakunnassa kaikki ihmiset tulevat olemaan vielä tätä *maanpäällistä* Johannestakin merkittävämpiä, sillä uudestisyntyminen Pyhän Hengen kautta liittää ihmisen Kristukseen.

Raamattu antaa tielle merkityksen, jossa Jeesus itse on tie, totuus ja elämä (Joh. 14:6). Evankeliumi, sanoma Jeesuksesta liittyy saumattomasti Häneen, joka on itse evankeliumi. Matt. 7:13-14, Apt. 18:25, Hebr. 9:8, 2 Piet. 2:2, antavat kaikki tie-käsitteelle merkityksen, joka on yhtä Jeesuksen persoonan kanssa. Kun Jumala sanassaan haluaa painottaa "tien valmistamisen" liittyvän Johanneksen tehtävään, merkitsee se seuraavaa: Jesajan ilmoitus koskee ensisijaisesti Jeesuksen ilmestymistä Vapahtajana, syntien sovittajana kansalleen ja maailmalle. Kyse on samasta asiasta kuin "suloisesti puhuminen". Jumalan rakkaus on ilmestynyt Jeesuksen kautta ja Hän haluaa kansansa todistavan siitä.

Olemme käsitelleet Jesajan ilmoittamia lohdutuksen muotoja "suloisesti puhumista" ja "tien avaamista". Vahvistamme niiden merkityksen vielä Jesajan kirjan kautta. Jakeessa 6 Herran ääni kehottaa: "Julista!" Julistamisen sisällöksi annetaan kuvaus ihmisen katoavaisuudesta jakeissa 6-8. Kun ihmistä on muistutettu katoavaisuudestaan Sana ottaa esille "ilosanomaa": "Nouse korkealle vuorelle, Siion, sinä ilosanoman tuoja; korota voimakkaasti äänesi, Jerusalemi, sinä ilosanoman tuoja. Korota, älä pelkää, sano Juudan kaupungeille: 'Katso teidän Jumalanne!' " (Jae 9). Ilosanoma, evankeliumi lähti Jerusalemita. Jerusalemin Jeesukseen uskovat juutalaiset olivat sen viejiä. Ensin Juudan kaupunkeihin ja edelleen pakanamaailmaan. Jerusalemi toi maailmalle Jumalan ilosanoman: Teidän Jumalanne on ilmestynyt. Hän on syntienne sovittaja Golgatan ristillä. Jeesus Kristus, juutalaisten Messias ja ihmisten Vapahtaja.

Tämä evankeliumin "punainen lanka" on VT:ssa keskeisesti läsnä. on. Niin myös tarkasteltavassamme Jesajan kirjan luvuissa 40-66:

"Minä ensimmäisenä sanon Siionille: 'Katso, katso siinä ne ovat!' ja annan Jerusalemile ilosanomantuojan" (41:27).

"Kuinka suloiset ovat vuorilla ilosanoman tuojan jalat, hänen, joka julistaa rauhaa, ilmoittaa hyvän sanoman, joka julistaa pelastusta, sanoo Siionille: 'Sinun Jumalasi on kuningas!'" (52:7).

"Herran, Herran henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan ilosanomaa nöyrylle, lähettänyt minut sitomaan särjettyjä sydämiä, julistamaan vangituille vapautusta, ja kahlituille kirvoitusta, julistamaan Herran otollista vuotta ja meidän Jumalamme kostonpäivää (mm. Lamsan käänös kääntää "pelastuksenpäivää"), lohduttamaan kaikkia murheellisia" (61:1-2).

Uusi testamentti kytkee lohdutuksen Kristukseen mm. seuraavasti:

"Sillä kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on kirjoitettu meille opiksi, että meillä kärsivällisyyden ja Raamatun lohdutuksen kautta olisi toivo. Mutta kärsivällisyyden ja lohdutuksen Jumala suokoon teille, että olisitte yksimieliset keskenänne, Kristuksen Jeesuksen mielen mukaan" (Room. 15:4-5).

"Siihen hän on myös kutsunut teidät meidän evankeliumimme kautta, omistamaan meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkkauden. Niin seisokaa siis veljet, lujina ja pitäkää kiinni niistä opetuksista, joita olette oppineet joko meidän puheestamme tai kirjeestämme. Ja meidän Herramme Jeesus Kristus itse ja Jumala, meidän Isämme, joka on rakastanut meitä ja armosta antanut meille iankaikkisen lohdutuksen ja hyvän toivon" (2 Tess. 2:14-16).

Voiko kukaan uudestisyntynyt olla eri mieltä Kristuksen mielen tahdosta koskien ihmissielun pelastusta?

Osa 22

Raamatusta on mahdotonta löytää yksiselitteistä perustaa opetukselle, että juutalaiset pelastuvat ilman Kristuksen sovitustyötä. Sen sijaan sieltä löytyy varma peruste sille opetukselle, joka kehottaa todistamaan Jeesus Messiaasta juutalaiselle kansalle maailmassa. Monin tavoin kärsivä ihminen maailmassa tarvitsee lohdutusta. Kaiken todellisen lohdutuksen takana on Jumala. Hänen lohdutuksensa ei jää pelkästään pettevien ja hetkellisten tunteiden tasolle. Se tuo ihmiselle toivon iankaikkisuudesta synkän maailmanajan keskelle. Suomen Teologinen Instituutti järjesti 8.3.1991 Israel-symposiumin, jossa pastori Jouni Turtiainen piti esitelmän: "Ns. 'kristillisen sionismin' teologinen analyysi". Kohdassa "Mitä on Israelin lohdutus" hän kirjoittaa: "...tarkoituksena on 'rakastaa ja lohduttaa Siionia' (Jes. 40:1) sekä 'julistaa Herran sana kansoille' (Jer. 31:10). Käytännössä nämä päämäärät täyttyvät poliittis-sosiaalisissa toiminnoissa, joissa kristittyjen hengelliseksi tehtäväksi jää niihin osallistumalla 'valmistaa tie Herralle ja Messiaalle ja ennakoida hänen hallintavaltaansa Jerusalemissa'. Näin 'Israelin lohdutuksen' sisällölliseksi kriteeriksi tulee rakkaus (laki) - ei usko (evankeliumi). 'Herran sanan' julistaminen on sisällöltään sionistisen eskatologian julistamista - ei saarnaa ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Messiaasta. Myös juutalaisten taholta on kiinnitetty huomiota siihen, että kristityt sanoutuvat irti evankeliumin julistamisesta juutalaisille olennaisena osana kristillistä uskoa: he pitävät sitä perin kummallisena. Itse asiassa, jos kristityt vaikenivat evankeliumin sisällöstä, pelastuksesta Jeesuksen nimessä, siinä pelossa, että se yhdistetään antisemitismiin, meillä on vaara, että syyllistymme hengelliseen antisemitismiin kieltäessämme sen ainoan, joka meillä on tarjottava juutalaisille: Kristuksen."

Juutalainen kansa pitää muinaista kuningas Daavidia arvostetuimpana kaikista kansan kuninkaista. Se onkin luonnollista sillä Daavid Jumalan mielen mukaisena miehenä nosti Israelin valtion kukoistukseen. Jumala huomioi Daavidin sydämen asenteen Sanaansa kohtaan ja niin itse Messias syntyi hänen suvustaan. Tiedämme Jeesuksen sukupuun liittyvän Daavidiin niin läheisesti, että Matteus kirjansa alussa todistaa Jeesuksen "Daavidin pojaksi". Maallista messias -hahmoa odottaneet juutalaiset ottivat Jeesuksen vastaan Hänen tullessaan Jerusalemiin, ylistäen Häntä "Daavidin poikana". Perinteinen juutalaisuus ei haluaisi tunnustaa Jeesukseen uskovien juutalaisten

oikeutta Israelin kansalaisuuteen. Liittyen kuningas Daavidin oikeuteen kuulua valittuun kansaan, kirjoittaa Tri Jakob Rosin: "Tarkkaan ottaen ei edes kuningas Daavid ollut juutalainen, koska hänen isoäitinsä äiti Ruut oli moobilainen nainen, joka ei ollut kääntynyt juutalaisuuteen Halachan mukaan. Sen tähden, kun Messias Daavidin poika saapuu, hänellä voi olla vaikeuksia nykyisen maahan paluulain kanssa" (Jerusalem Post 26.8.84).

Tämä Israelin uskonnollista lakia koskeva, kiusoitteluva huomautus on meille muistutus. Se kertoo, että ihmistekoiset säännöt, noustessaan Jumalan säätämystä vastaan, osoittautuvat aina lopulta perusteettomiksi. Vanhan testamentin Daavid -kuninkaalla on erityinen merkitys paitsi juutalaisille myös meille pakanoille. Pääasiallisena erona on, että juutalaisten odottama maallinen messias on pelkästään Daavidin sukuun hedelmä. Viisaudessaan Jumala on säätänyt, ettei tämäkään sukupuu ole tiukasti rotusidonnainen. Kristillinen näkemys näkee Daavidin ohitse. Messias on paitsi inhimillisessä mielessä "Daavidin poika" myös ja ennen muuta jo ilmestynyt "Jumalan Poika" ja itse Jumala. Kristillisessä sionismiliikkeessä käytetty termi "Daavidin sortuneen majan pystyttämistä" tulee esille aika ajoin. Sen sisällöllinen merkitys käsitetään Israelin valtiollisena kehittymisenä maailman keskuksiksi. Myös Jerusalemin tulevalla temppelillä uskotaan olevan merkittävä osuus "Daavidin sortuneen majan" ennalleen asettamisessa.

Lähtökohta on profeetta Aamoksen kirjassa: "Sinä päivänä minä pystytän jälleen Daavidin sortuneen majan ja korjaan sen repeämät ja pystytän sen luhistumat ja rakennan sen sellaiseksi kuin se oli muinaisina päivinä" (9:11). Kristillinen sionismi näkee osaksi tätä luvattua tapahtumaa kansan paluun takaisin maahansa. Tähän toki voidaan yhtyä: Nykyinen kansan paluu, joka tosin alkoi jo 1800-luvun lopulla, on Jumalan Sanan mukaista Israelin kokoamista takaisin maahansa. On kuitenkin tärkeää, että tässä kokoamisessa emme erehdy painottamaan vääriä asioita pääasian edelle. Jumala kokoaa valittua kansaansa Israeliin tarkoituksella, että kansa - vaikka kovankin kurituksen kautta - lopulta tulisi Messiaansa, Jeesuksen luo. Liittyen Jumalan kurittavaan armoon, Aamos näkee ennen lohdullista sanomaa "Daavidin majan" ennalleen asettamisesta kansan joutuvan kohtaamaan Jumalan kurituksen: "Katso, Herran, Herran silmät ovat syntistä valtakuntaa vastaan, ja minä hävitän sen maan pinnalta; kuitenkin en minä Jaakobin heimoa kokonaan hävitä, sanoo Herra. Sillä katso, minä käsken seuloa Israelin heimoa kaikkien kansain seassa, niinkuin seulalla seulotaan: ei jyvääkään putoa maahan. Miekkaan kuolevat kaikki minun kansani syntiset, jotka sanovat: 'Ei saavuta, ei kohtaa meitä onnettomuus'" (Aam. 9:8-10).

Kansainvälisessä krist. sionismiliikkeessä esiintyy laajalti uskomusta, ettei Israelin enää tarvitse joutua ahdistukseen. Se on jo kärsinyt niin paljon. Ihmisinä haluaisimme siunata Israelia ja luvata sille, että sen takaisin paluu maailman kansojen joukkoon on pelkkää ylämäkeä. "Daavidin sortuneen majan" valtiolliseen ja uskonnolliseen pystytykseen kutsutaan apuun kristittyjä. Ajatellaan, että esim. kristityt liikemiehet saavat erityisen Jumalan siunauksen liiketoimista Israelin kanssa. Inhimillisesti joidenkin kohdalla saattaa ajatus vaikuttaa silläkin tavalla, että kun Israel nousee kansojen johtoon, niin saadaan itse olla hyötymässä "samassa veneessä". Toki tälläkin alueella esiintyy myös vähemmän itsekästä toimintaa. Raamattuaan lukeva törmää kuitenkin siihen murhetta ja huolta tuottavaan ilmoitukseen, ettei Israel vielä olekaan oman Via Dolorosansa päässä: "Oikean Israelin ystävän ja 'kristityn sionistin' on varottava väärässä ihastuksessa ja innostuksessa tapahtuvaa väärää Messiaan ja Hänen valtakuntansa odottamisen vahvistamista omassa ja juutalaisen kansan keskuudessa ... Ns. väärälle kristilliselle sionismille onkin tyypillistä tehdä tämä sama 'oikaisu' suoraan messiaaniseen valtakuntaan ja aikakauteen ilman oman voiman murtamista (Dan. 12:1,6-7), armahdusta ja lävistetyn Vapahtajan vastaanottamista (Sak. 12:10-, 13:1). Samasta syystä lähetystyö kohtaa tältä taholta ymmärtämättömyyttä ja suoranaista vastustusta. Sen sijaan, että torjuttaisiin syytökset, lisätään epäluuloa lähetystyötä ja lähettejä kohtaan. Se on väärää

käännöstyöstä, juutalaisten lukumäärän vähentämistä - eivätkö menneet historian jäljet pelota jne?" (Seppo Norjanen: "Ns. tuhatvuotinen valtakunta ja siihen liittyvät tulkintatraditiot Israel-kysymyksen valossa", Israel -symposium, STI 7-8.3.91).

Israelin kansan hyvinvointi liittyy kiinteästi yksin Jeesukseen. On todella vaarallista peittää Hänet juutalaiselta kansalta ja sen sijaan opettaa, että kristittyjen tehtävä nyt on tukea Israelia ennen muuta maallisella: poliittisella ja taloudellisella avulla. Se on vaarallista kahdestakin syystä:

- Se suuntaa kristittyjen mielet pois Jeesuksen antamasta käskystä seuraajilleen. Tämä käsky ei sellaisenaan sisällä "Daavidin sortuneen majan" maallisia rakennuspiirustuksia.

- Se luo juutalaiselle kansalle väärän turvallisuuden tunteen. Aamoksen sanoin he tunnustavat eräänä päivänä luottavansa siihen, että onnettomuus ei enää kohtaa heitä. Väärä messias, Antikristus ilmestyy ja tarjoaa väärää rauhaa, joka lopulta on kansan suurelle osalle kuoleman tie. Jokainen juutalainen sielu, joka löytää Jeesuksen omana Vapahtajanaan tässä ajassa on tappio sielunviholliselle ja voitto seurakunnalle, voitto Kristukselle. Ennen muuta se on voitto henkilölle itselleen astuessaan iankaikkiseen elämään johtavalle tielle. Sama totuus koskee myös pakanamaailmaa.

Apostolien tekojen luvussa 15 apostoli Jaakob ottaa esille Aamoksen kirjan käsitteen "Daavidin sortunut maja". Muistamme, kuinka Uuteen liittoon astuneet juutalaiset Jeesuksen opetuslapset olivat nähneet Hänen kiroavan viikunapuun, koska se ei tuottanut hedelmää. Israel kansana ei uskonut Jeesuksen tarjoamaan sovituksen. Jaakob liittää "Daavidin majan" pystyttämisen läheisesti pelastukseen: "Simeon on kertonut, kuinka Jumala ensi kerran katsoi pakanain puoleen ottaakseen heistä kansan omalle nimellensä. Ja tämän kanssa pitävät yhtä profeettain sanat, sillä näin on kirjoitettu: 'Sen jälkeen minä palajan ja pystytän jälleen Daavidin sortuneen majan; minä korjaan sen repeämät ja nostan sen jälleen pystyyn, että jäljelle jääneet ihmiset etsisivät Herraa, ynnä kaikki pakanat, jotka ovat minun nimiini otetut, sanoo Herra, joka tämän tekee" (Apt. 15:14-17). Meille ilmoitetaan selvästi, että Herra tekee kansastaan taas merkittävän. Siitä muodostuu "pää" eikä "häntä" pakanakansojen keskelle. Käänteinen puoli tätä ajatusta on, ettei juutalainen kansa, eivätkä kristityt voi edesauttaa tätä tapahtumaa muutoin kuin etsimällä Herraa. Kristittyjen ensisijainen tehtävä on auttaa tässä etsinnässä. Tämä Herra ei ole kukaan muu kuin ristiinnaulittu Kristus. Näin "Daavidin sortuneen majan" pystyttämällä on ensisijaisesti hengellinen merkitys. Vasta, kun Israel kääntyy Jeesuksen puoleen, se pelastuu kansana. Se saa kokea miten Jumala antaa sille aseman, joka on vielä merkittävämpi kuin Daavidin aikoina. Tämä asema ei kuitenkaan ole sen omaa ansiota eikä tee siitä itseriittoista maailman keskusta. Kaikki kerran tapahtuva tulee olemaan yksin Jumalan kunniaksi ja koko ihmiskunnan siunaukseksi.

Juutalaisessa perinteessä on tunnettua, että ihminen tekee aloitteen ja saa sitten Jumalan liittymään siihen mukaan. Ihminen ikään kuin "auttaa" Jumalaa alkuun. Rabbit, kuten Zvi Kalischer ja Jehuda Alkalai (elivät pääosan elämästään 1800 -luvulla) opettivat, että ihminen voi jouduttaa pelastuksen saapumista. "Pelastus ei ole näin ollen vain Jumalan asia." (Jouni Turtiainen, Israel-symposium, STI). Tämä rabbien käsitys siitä, että ihminen voi tehdä jotakin nopeuttaakseen Jumalan lopun ajan aikataulua, on leimaa antavaa myös kristilliselle sionismille: "Usko siis täyteen evankeliumiin ja valmistaudu auttamaan Häntä Hänen lopullisessa lunastussuunnitelmassaan ... ", ja: "Kuitenkin juuri nyt on uskovien aika, enemmän kuin koskaan ennen, valmistaa Hänelle tietä" (ICEJ, Sana Jerusalemissa 8-9/91 ja 11-12/89). Raamattu puhuu "Herran päivän" jouduttamisesta 2 Piet.3:12. Jos Kristuksen seurakunta voisi "jouduttaa" tätä hetkeä, se tapahtuisi vain viemällä evankeliumia voimallisesti eteenpäin juutalaistenkin keskuudessa. Apt. 3:19-20 kuvaa samaa. Varsinaiseksi Jumalan "auttajiksi" meistä ei kuitenkaan ole. Kaiken lähtökohta on aina Jumalassa, ei ihmisessä eikä ihmisen teoissa. Jumala yksin vaikuttaa ja toteuttaa sen tahtomisen ja tekemisen joka on Hänen työtään. Me ihmiset, uskovat kristityt mukaan

lukien, teemme paljon sellaista, jonka kuvittelemme ja toivomme Jumalan vaikutukseksi mutta joka ei sitä ole.

Kaikki Israelin merkityksen Jumalan valittuna kansana tunnustavat kristityt ovat samaa mieltä humanitäärisen työn tärkeydestä. Kristityn velvollisuus on tehdä voitavansa auttaakseen tarpeessa olevia juutalaisia ja pakanoita ajallisella avulla. Mutta se on seurausta evankeliumin ihmistä muuttavasta vaikutuksesta. Se ei ole erillinen osa erossa evankeliumista, vaan liittyy osana julistukseen ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Vapahtajasta. Puutteessa olevien ihmisten monipuolinen auttaminen kuuluu evankeliumiin. Mutta kristillinen sionismi on antanut tälle auttamiselle toisenlaisen painotuksen. Se liittyy siihen valtiollisen politiikan ja talouden tukemisen. Toinen kansainvälinen kristillinen sionistikongressi Jerusalemissa painotti julkilausumassaan Jesajan 40:1 tarkoittavan investointeja ja tukea Israelin taloudelle. Kristillistä kirkkoa kehoitettiin rukoilemaan Israelin puolesta. Rukouksen merkitystä emme saakaan väheksyä. Ko. kehoitus rukoukseen ja kongressin muutkaan lausumat eivät kuitenkaan sisältäneet evankeliumin perusajatusta Paavalin sanoin: "Veljet, minä toivon sydämeistäni ja rukoilen Jumalaa heidän edestänsä, että he pelastuisivat" (Room.10:1).

Jumalan Sanan mukainen pelastuksen tie koskien juutalaisia sivuutetaan ja vaietaan näissä julkilausumissa. Kristillisen sionistikongressinkin julkilausuma haluaa ohjata kristittyjen tuen Israelin politiikan ja yhteiskunnan talouden taakse. Tällöin jätetään huomiotta, että Israel on ja pysyy vain Jumalan tahdosta, ihmisten tuki ei sitä pelasta. Kun Jumalan tarkoitus on "murtaa" Israelin oma voima, haluavat monet kristityt sionistit tukea tätä omaa voimaa. Aikanaan Israelin pääministerinä toiminut Jitzak Shamir puhui kristillisen sionismiliikkeen tukijoille mainiten mm: "Emme ole pyytäneet muita taistelemaan meidän taisteluitamme. Ystäviltämme tarvitsemme pelkästään rahaa ja tarvikkeita - me teemme loput" (Sana Jerusalemissa 12/90). On oikein ja toivottavaa osoittaa tukea Israelin valtiolle, erikoisesti sen olemassaolon raamatulliselle oikeutukselle. Mutta se ei ole kristillisen uskon keskeinen tehtävä juutalaisia koskien.

Krist. sionismiliikkeen julkilausuma 1988 lainasi Psalmia 102:16 (meidän Raamatuissamme jae 17): "Kun Herra rakentaa Siionin hän ilmestyy kunniansa" (englanninkielisessä raamatunkäännöksessä sana "hän" on korvattu sanalla "ja"). Toinen lainattu raamatunkohta oli Jes.60:9. Näiden jakeiden pohjalta julkilausuma toi esille, että Jumala on nyt kokoamassa merkittävällä tavalla yhteen liike-elämässä olevaa lahjakkuutta ja älyä Siionin rakentamiseksi: "Kristittyjen sijoittajien pitäisi olla ensimmäiset riskinottajat ja osoittaa näin tietä kansoille." Tämän jälkeen julkilausumassa ilmoitettiin "uuden aikakauden" alkaneen Jumalan valitun kansan historiassa. Onko raha ja talous tärkeintä, mitä kristittyjen tulisi huomioida lopun aikana suhteessaan juutalaiseen kansaan? Tälle teologialle Israelin valtiollinen kukoistaminen on edellytys Messiaan paluulle. Se on "tien valmistamista".

Kun Psalmia 102 lainataan vain edellä kuvattua verran, saadaan aikaan yhtymäkohta Israelin valtiollisen kukoistamisen ja Messiaan paluun välille. Kuitenkin Psalmi jatkuu: "... kun hän kääntyy niiden rukouksen puoleen, jotka ovat kaikkensa menettäneet, eikä enää heidän rukoustansa hylkää. Tämä kirjoitettakoon tulevalle (myös "viimeiselle") polvelle, ja kansa, joka vastedes luodaan, on kiittävä Herraa, että hän katseli pyhästä korkeudestaan, että Herra katsoi taivaasta maahan, kuullaksensa vankien huokaukset, vapauttaaksensa kuoleman lapset, jotta Siionissa julistettaisiin Herran nimeä ja hänen ylistystensä Jerusalemissa, kun kaikki kansat kokoontuvat yhteen, ja valtakunnat, palvelemaan Herraa" (18-). Psalmista korostaa Herran kunnian ilmestyvän "kaikkensa menettäneille". Tämä kuvaus sopii Raamatun "Jaakobin ahdistus" -käsitteeseen, johon antikristuksen vihaama Israel joutuu. Vasta tällöin kansa kääntyy Jeesuksen puoleen, joka tuo avun. Kansa, jäännös, ylistää Jeesusta - kuten nyt seurakunta - kuoleman voittajana ja syntien sovittajana.

Vasta tämä asettaa Israelin kansana lopulliseen tehtäväänsä. Sen seurauksena kansat kokoontuvat Jerusalemiin palvelemaan Herraa. "Daavidin sortunut maja" pystytetään yksinomaan Jumalan voimasta, ei ihmisen yrityksillä.

Osa 23

Raamattu opettaa, että ihminen lankeemuksensa kautta luopui läheisestä Jumala -suhteestaan ja antoi tässä maailmassa valtaa sielunviholliselle. Jumala on määrännyt tälle sielunvihollisen vallalle tietyn ajan. Kristitty ei kykene pelastamaan Israelia eikä maailmaa poliittisen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen kautta. Tätä ajatusta kuitenkin monet juutalaiset, hyvää tarkoittavat ja ihmisinä kunnioitettavat rabbinistiset teologit, tarjoavat kristityille: Yhteiskunnallinen, poliittinen vaikuttaminen ja suhteiden ylläpito ovat avaintekijät. Sen kautta Israelin kansa ja kristityt yhtyvät. Lopulta nämä ryhmät omalla toiminnallaan saavat aikaan Jumalan ilmestymisen Israelille: Messiaan paluun. Myös monet kristityt teologit korostavat ihmisen toimintaa maailman pelastamiseksi. Se näkyy mm. karismaattisen ja uusevankelisen liikkeen opeissa.

Kansainvälinen kristillinen sionismiliike painottaa kristittyjen velvollisuuksiin juutalaisia koskien kuuluvan monia arvokkaita asioita, mutta ei ensisijassa evankelioimista. Tällainen tuki voidaan toki kuvata "tien valmistamisena juutalaisen kansan sydämiin". Perinteinen ortodoksinen juutalaisuus on kuitenkin ristiriidassa messiaanisen (juutalaiskristillisen) juutalaisuuden kanssa. Israelissa valtaa pitävän uskontosuunnan loukkaamista pelätään ja vältetään kristillisessä sionismiliikkeessä usein silloinkin, kun rajanvetoa tulisi tehdä. Ketkä ovat raamatullisesti suuntautuvien kristittyjen ensisijainen avunkohde Israelissa?

Suomessa eniten vaikuttava kristillinen sionismijärjestö on perustellut maallisen Israelin taloudellista tukemista: "Israelin viholliset ovat pyrkineet myös maan taloudelliseen eristämiseen, ja sen vastapainoksi tarvitaan kristittyjä talousihmisiä, jotka seisovat Israelin rinnalla. Tällainen Israelin tukeminen on myös täysin raamatullista (vrt. Room.15:27) ... investointirahasto on tarkoitettu asiasta kiinnostuneille yrittäjille ... " (ICEJ, Suomen osasto, kirjelmä 25.3.91). Room. 15:27 onkin usein esille otettu UT:n jae perusteltaessa kristillisen sionismin työnäkyä Israelin talouselämän tukijana. Mutta tässäkin on kyseessä tulkinta, joka ei ole täysin sopusoinnussa Raamatun asiayhteyden kanssa. Poissuljettua ei tietenkään ole yksittäisten ja alalla toimivien kristittyjen investoiminen Israelin talouteen. On suositeltavaa niille kristityille liike-elämän palveluksessa oleville, jotka voivat sen tehdä, siirtää tuotantonsa ja investointinsa Israeliin. Mutta Paavali ei kirjoita tästä.

Mitä Room.15:27 itse asiassa tähdentää. Aloitamme jakeesta 26: "Sillä Makedonia ja Akaia ovat halunneet kerätä yhteisen lahjan niille Jerusalemin PYHILLE, jotka ovat köyhyydessä. Niin he ovat halunneet, ja he ovatkin sen heille velkaa; sillä jos pakanat ovat tulleet osallisiksi heidän hengellisistä aarteistaan, niin he puolestaan ovat velvolliset auttamaan heitä maallisilla" (26-27). Jae 31 tähdentää edelleen: " ... että minä pelastuisin joutumasta Juudean uskottomien käsiin ja että Jerusalemiä varten tuomani avustus olisi PYHILLE otollinen." Juudean juutalaisjohtajat ja kansa, joka ei usko Jeesukseen, kuvataan "uskottomina". Paavali ei kerännyt avustusta heille, vaan Jeesukseen uskoville Jumalan pyhille: puutteessa olevalle seurakunnan osalle. Galatalaiskirje tähdentää: "Sentähden, kun meillä vielä aikaa on, tehkäämme hyvää kaikille, mutta varsinkin uskonveljille" (6:10).

Samansisältöisiä ajatuksia löydämme Jumalan Sanasta muitakin. Hyväntekeminen, kaikkalainen ja kaikkien ihmisten auttaminen nousee Raamatusta. Mutta Jumala näyttäisi edellyttävän omiltaan, että asiassa on tietty järjestys, ensisijaisuus. Paavali ei propagoinut seurakunnille, että näiden tulisi

todistaa uskostaan keräämällä varoja mihin tahansa sinänsä hyvään tarkoitukseen. Ei myöskään arvokkaaseen juutalaista kansaa hyödyttävään taloudelliseen projektiin. Pyhät, Jeesukseen uskovat juutalaiset olivat ensisijainen avun kohde. Kuten Jumalan Sana painottaa: pakanat olivat (ovat) tulleet osallisiksi hengellisestä aarteesta, joka ensin on ollut ko. pyhillä. Syvimmässä merkityksessään tämä aarre ei ole mikään muu kuin Jeesus itse.

Seurakunnan keskuudesta kerätyt varat tulee ensisijaisesti käyttää evankeliumin julistuksen eteenpäinviemiseksi sen monilla osa-alueilla. Sitten humanitääriin avustukseen tarpeessa olevalle seurakunnan osalle ja sitten muulle maailmalle. Jos Jumala siunaa meitä maallisella, olemme velvollisia avustamaan Kristus-ruumiin Sanan mukaisia tavoitteita. Yksityinen ihminen, Kristus-ruumiin jäsen, on vastuussa varojen käytöstään Jumalan edessä. Seurakunnan keskeltä kerätyt varat tulee käyttää Jumalan Sanan mukaan. Vastuussa ovat, paitsi uhraajat, myös seurakuntayhteisöjen päättäjät. Jumala sanassaan painottaa juutalaisista ja pakanoista koostuvan seurakuntansa yhteyttä. Sitä tulee ylläpitää tarvittaessa myös humanitääriin avustamisen kautta. Kristusruumiissa tämä on tärkeää. Jos joku osa voi pahoin varojen puutteen vuoksi, samalla, kun toisilla on sitä pois annettavaksi asti, osan pahoinvointi vaikuttaa tavalla tai toisella koko ruumiiseen. Jumalan Sanaa ei pidä tulkita mielivaltaisesti omien mieltymysten mukaan.

Kristillisen suurlähetystön entinen puhemies vieraili vuosia sitten Ruotsissa menestysteologia-linjaan lukeutuvan "Elämän Sana" -seurakunnan Israel-juhilla. Haastateltuna 1990 ko. tilaisuudessa, hän kertoi lähetystön näkemyksestä: "Kun he (juutalaiset) ovat palanneet maanpäälliseen Israeliin täysilukuisina, on Jumala vuodattava Henkensä heidän päälleen ... Raamatussa ei lue, että Jumala vuodattaisi Henkensä juutalaisten ylle Miami Beachissa, New Yorkissa tai Tukholmassa. Heidän on ensin palattava kotiin Israeliin. Silloin tapahtuu Hengen vuodatus ... Kristillisestä suurlähetystöstä on saanut tulla ihmeellinen kanava, jonka kautta voimme osoittaa juutalaisille rakkauttamme ja antaa heille tukeamme. Jos en olisi kuunnellut Jumalaa olisin ehkä perustanut kirkon tai aloittanut herätyskampanjan, mutta Jumala sanoi selvästi, että meidän on avattava suurlähetystö ... Kun juutalaiset palaavat Israeliin, meidän on autettava heitä luomaan taloudelliset mahdollisuudet jäädä."

"Room 15:27 puhutaan siitä, kuinka pakanat tukevat juutalaisia aineellisesti, koska ovat saaneet hengellistä hyvää juutalaisten kautta ... Mitä sinä voit tehdä? Jos olet liikemies, voit asioida Israelin kanssa ... Ajattele, kuinka ihanaa olisi, jos monet kristityt liikemiehet todistaisivat sanoen: 'Siitä lähtien kun aloin siunata Israelia liiketoimillani, Jumala on siunannut minua niin, että minusta on tullut miljonääri'. Ja suurimman osan miljoonasta sinä annat luonnollisesti seurakunnalle! Jumala on luvannut monessa Raamatun kohdassa siunata sitä, joka siunaa juutalaista kansaa ... Mitä juutalaisiin tulee niin voimme rukoilla kahta asiaa. Ensiksi sitä, että he tulisivat takaisin ja toiseksi sitä, että Jumala vuodattaisi henkensä heidän päälleen. Lisäksi meidän tulee rukoilla, että Jumala täyttää pakanain luvun, toisin sanoen, että esim. N-liittoon tulisi herätys. Kun pakanain luku on täynnä ja juutalaiset kotona Israelissa, voi Jeesus tulla takaisin ... Joosef ei ilmaissut itseään veljilleen ennenkuin he olivat noutaneet Benjaminin, eikä Jeesuskaan ilmesty Israelissa nyt oleville neljälle miljoonalle juutalaiselle" (Trons Värld, 23/90).

Ylläoleva lainaus osoittaa jälleen, kuinka Room.15:27 on otettu irti asiayhteydestään. Menestysteologia -seurakunnalle sopii myös esittää, kuinka Jumalan siunaus on ensisijassa materiaalista: "...kun aloin siunata Israelia... minusta on tullut miljonääri". 1.Tim.6:5 varoittaa ihmisistä, jotka "pitävät jumalaisuutta keinona voiton saamiseen". Tiedämme, että menestysteologiaan kuuluu painottaa Jumalan siunausten aineellista puolta. Siihen kuitenkin sisältyy vaara. "Kristityksi miljonääriksi" pyrkivä voi inhimillisyydessään alentua käyttämään

jumalisuutta "keinona voiton saamiseen". Näin ei tarvitse olla, mutta vaarat on nähtävä. Kristitynkin Israel -näky voi vääristyä menestysteologia -ajattelun malliseksi. Tällöin hän "siunaa Israelia", koska Jumala siunaa häntä. Kyseessä on hyötynäkökohta, ei Jumalan Sanan sisäistäminen. Jumalan siunaus saatetaan nähdä silloin siellä, missä sitä ei ole. Ihmiskunnia, työn menestyminen, yms. - vaikka toimintatapa ei alistu Sanan auktoriteetin alle, voidaan tulkita Jumalan siunaukseksi.

Tämän näkemyksen mukaan perinteinen lähetystyö on turhaa. Jeesushan ei ilmesty Israelissa tai muualla maailmassa oleville juutalaisille. Pyhä Henki ei kirkasta heille Kristuksen sovitustyön merkitystä. Hän ei täytä heitä. Kun näkemys on tämä, voidaan sanoa näinkin: "On tyhmää evankelioida juutalaisia, tänään lähetys ei toimi samoin kuin Paavalin ja Pietarin aikoina" (Dagen 28.7.82, Jan Willem Van der Hoeven, joka toimi aiemmin keskeisesti ICEJ:n johtotehtävissä). Jumala on kuitenkin saattanut tällaisen teologian häpeään pelastamalla armossaan juutalaisia Israelissakin ja Hän toimii niin tänäkin päivänä. Jeesus ilmestyy juutalaisille ja Pyhä Henki vuodatetaan heille tänä hetkenä samoin kuin uskoon tuleville pakanoille. Pyhä Henki ei erottele, ovatko he Miami Beachissa, Helsingissä tai Jerusalemissa.

Jeesuksen kerran tapahtuva fyysinen ilmestyminen ei korvaa Hänen hengellistä ilmestymistään tässä ajassa. Juutalaisten hengellistä heräämistä ei tarvitse odottaa, vaan sitä tapahtuu kaiken aikaa. Lopullinen kansallinen herääminen ei tapahdu ihmisen hyvienkään pyrkimysten kautta, ei edes ihmisen ja Jumalan yhteistyön kautta, vaan se on suvereeni Jumalan teko. Juutalaisten kokoamista omaan maahansa ei pidä perustella sillä, että se on Jeesuksen paluun edellytys. Sen sijaan perusteltua on auttaa heitä muuttamaan maista, joissa esiintyy selvää juutalaisvihaa. Raamattu ei edellytä Kristuksen tulemuksen ehdoksi, että kaikki juutalaiset olisivat Israelissa ennen Hänen paluutaan. Vrt. Jes. 11:10-12, 14:1-2, 66:20. Kaikki juutalaiset eivät ole Israelissa Hänen palatessaan, vaan suuri paluu tapahtuu sen yhteydessä.

Jesajan luku 11 alkaa kuvauksella Jeesuksesta, joka "tuomitsee vaivaiset vanhurskaasti ja jakaa oikein oikeutta maan nöyrille..." (j.4). Tunnettu vertaus, jossa "susi asuu karitsan vieressä, ja pantteri makaa vohlan vieressä; vasikka ja nuori leijona ja syöttöhärkä ovat yhdessä... lehmä ja karhu käyvät laiumella... ei missään minun pyhällä vuorellani tehdä pahaa eikä vahinkoa, sillä maa on täynnä Herran tuntemusta, niinkuin vedet peittävät meren" löytyy jakeista 6-9. Tämä kuvaus liitetään yleisesti Jeesuksen tulemuksen. Sen jälkeen profeetta kuvaa kuinka "pakanat etsivät Iisain juurta" (j.10), eli Messiasta.

Vanhassa testamentissa käytetään paljon mainintaa "sinä päivänä", kun puhutaan Messiaan, Jeesuksen paluusta maan päälle. "Sinä päivänä on Daavidin suvulla ja Jerusalemin asukkailla oleva avoin lähde syntiä ja saastaisuutta vastaan" (Sak.13:1). Jesaja 11:11 alkaen ilmoitetaan Israelin kokoaminen: "Ja sinä päivänä Herra vielä toisen kerran ojentaa kätensä hankkiakseen itselleen kansansa jäännöksen, joka on jäljellä... (seuraa luettelo paikoista, jotka edustavat koko maailmaa). Hän nostaa viirin pakanakansoille ja kokoaa Israelin karkoitettut miehet; ja Juudan hajoitetut naiset hän kerää maan neljästä äärestä." Jumala ilmoittaa kansan lopullisen kokoamisen olevan Hänen suvereeni tekonsa, jonka toteuttajiksi Hän määrää kaikki kansat. Luvun 14 jakeissa 1-2 kerrotaan, kuinka "muukalaiset" yhtyvät Jaakobin heimoon ja "kansat ottavat heidät ja tuovat heidät heidän kotiinsa..." (j.2).

Lopullinen kokoaminen on siis yhteydessä Israelin vihollisten häviämiseen ja siihen, että kansat tunnustavat Israelin olemassaolon olevan Jumalan teko. Tämän tunnustamisen seurauksena kansat tuovat juutalaiset Israeliin. Jatkossa kerrotaan, kuinka Israelin kansa "virittää pilkkalaulun" entisistä vainoojistaan (Baabelin kuningas) ja jakeesta 12 lähtien tämä pilkkalaulu kohdentuu taivaasta

karkotettuun sielunviholliseen, ”kuinka olet taivaalta pudonnut, sinä kointähti, aamuruskon poika...”

Jesaja 66 sisältää mm. profetian Jeesuksen syntymästä (j.7) ja kuvauksen Jumalan kunnian ilmestymisestä (j.18-19). Kunnia ilmestyy tilanteessa, jossa Jumala on koonnut kansat ja kielet yhteen ja tekee ”tunnusteen heidän keskellensä”. Koska jae 19 puhuu ”pakooppäässeistä”, jotka sitten vievät sanoman Jumalan teosta ympäri pakanamaailmaa, Jumalan teko viittaa tuomioon ja voidaan loogisesti käsittää tarkoittavan aikaa, jolloin pakanakansat (kansojen edustajat, sotajoukot) kokoontuvat viimeiseen yritykseensä pakottaa Israel tottelemaan maailman yleistä mielipidettä (Sakarjan kirjan 12 luku). Tästä Jumalan teosta, kunnian ilmestymisestä seuraa, että ”he (pakanat) tuovat kaikki teidän veljenne kaikista kansoista uhrilahjana Herralle... minun pyhälle vuorelleni Jerusalemiin...” Jerusalemiä voidaan varsinaisesti pitää Herran pyhänä vuorena, kun Messias Jeesus palaa.

"Daavidin sortuneen majan" (Israelin valtion) ennalleenasettamiseen liittyy läheisesti kristillisen sionismin mukaan seurakunnan ennalleenasettaminen. Siinä Israelin ja seurakunnan ennalleenasettaminen tapahtuu lopun ajalla ja edeltää Kristuksen paluuta. Seurakunta ja juutalainen kansa yhdessä muodostavat kokonaisuuden, jonka muodostuminen nähdään edellytyksenä Kristuksen saapumiselle: "Näin saadaan kootuksi jäännöskansa, Jumalan valittu kansa, joka koostuu seurakunnasta ja juutalaisesta kansasta. Yhdessä he muodostavat jäännöskansan" (Ralph Rutledge, ICEJ:n Sana Jerusalemissa, huhtikuu 1988). Tässä yhteydessä "juutalainen kansa" ei tarkoita messiaanisia juutalaisia, vaan yleensä juutalaista kansaa Israelissa. Seurakunnan, joka jo käsittää juutalaiset ja pakanat, lisäksi lopun aikana nähdään muodostuvan vielä uusi kansa: "jäännöskansa", johon seurakunta sulautuu.

Seurakunnan ja sen juutalaisen osan merkitystä tämä opetus ei tuo esille. Messiaaninen juutalaisuus ja suhde siihen onkin ollut yksi kristillisen sionismin välttelemä alue. Raamatun jakeiden lainaaminen ja niiden liittäminen erilaisiin yhteyksiin ja julkilausumiin ottamatta huomioon laajempaa asiayhteyttä, on omiaan vaikeuttamaan vakavamielistä Raamatun opetusta seurakunnan keskellä. Ristin Voitto 9.1.92 julkaisi Tapani Kärnän artikkelin aiheesta ”Juutalaiset tarvitsevat julistusta Jeesuksesta”. Kirjoittaja mainitsee mm. seuraavasti: ”Ei ole meidän asiamme eikä myös vallassamme pystyttää jälleen Daavidin sortunutta majaa, vaan kutsua ihmisiä kaikista kansoista Jeesuksen nimelle... varsinkin Israelin kansa joutuu suureen ahdistukseen. 'Sen jälkeen minä palajan ja pystytän jälleen Daavidin sortuneen majan' (Apt.15:16-17). Kuka pystyttää Daavidin majan? Herra itse. Milloin Hän pystyttää? 'Sinä päivänä', eli sen jälkeen, kun Israelin syntinen valtakunta on seulottu ja kun vaivanajan lopussa Israelin jäännöksen jokainen yksilö tekee parannuksen ja huutaa avuksi Herran Jeesuksen nimeä (Aam.9:8-15, Sak. 12-14 luvut).”

Osa 24

Juutalaisessa uskonnossa temppelillä on aina ollut keskeinen merkitys. Temppelin tuhouduttua toivo siitä, että juutalaisella kansalla kerran vielä olisi temppeli Jerusalemissa, jäi itämään. VT kertoo meille temppelin olleen keskeinen Jumalan palveluspaikka. Jumala itse lupasi Salomolle ensimmäisen temppelin valmistuttua: "Minä olen pyhittänyt tämän temppelin, jonka sinä olet rakentanut sitä varten, että minä sijoittaisin nimeni siihen ainiaksi; ja minun silmäni ja sydämeni tulevat alati olemaan siellä" (1.Kun. 9:3). Tähän lupaukseen liittyy kuitenkin ehto. Sama kuin Jumalan tekemään ja vahvistamaan liittoon Israelin kansan kanssa: "Mutta jos te käännytte pois minusta, te ja teidän lapsenne, ettekä noudata minun käskyjäni ja säädöksiäni, jotka minä olen teille antanut, vaan menette ja palvelette muita jumalia ja kumarratte niitä, niin minä hävitän Israelin siitä maasta, jonka olen antanut heille, ja temppelin, jonka minä olen pyhittänyt nimelleni minä heitän pois kasvojeni edestä; ja Israel tulee sananparreksi ja

pistopuheeksi kaikille kansoille. Ja tämä temppeleli on tosin korkein, mutta jokainen, joka kulkee siitä ohi, on tyrmistyvä ja viheltävä; ja kun kysytään: 'Miksi on Herra tehnyt näin tälle maalle ja tälle temppelelille?' niin vastataan: 'Siksi, että he hylkäsivät Herran, Jumalansa'" (1.Kun.9:6-9).

Salomon temppeleli sai olla pystyssä vuodesta 960 eKr. vuoteen 586 eKr., eli 374 vuotta. Sitten Jumala salli varoituksensa käydä toteen ja temppelelin hävittivät Baabelin kuninkaan sotajoukot. Kului 70 vuotta. Israelin kansa oli pakkosiirretty Baabeliin. Profeetta Jeremian ennustuksen mukaan seitsemänkymmenen vuoden kuluttua kansa saisi palata maahansa ja rakentaa uuden temppelelin. Näin tapahtui. Esran kirjassa on tallennettu toisen temppelelin rakentamiseen liittyvät tapahtumat. Serubbaabelin johdolla työ valmistui. Elossa oleva vanhempi sukupolvi ei kuitenkaan sydämestään yhtynyt rakentajien riemuun. He muistivat edellisen temppelelin loiston verrattuna tähän. Rakentaminen aloitettiin 515 eKr. (tai 520, eri lähteiden mukaan) ja se kesti n. 3 vuotta.

Israelilaiset pyrkivät taas erottautumaan Jumalalle pyhitetyksi kansaksi. Temppelelin rakentamisen jälkeen lähti kirjanoppinut ja Mooseksen lakiin perehtynyt Esra Baabelista kohti Jerusalemiä. Esran tehtävänä oli opettaa ja erottaa kansa palvelemaan Jumalaa. Hän joutui toteuttamaan seurakunnan puhdistuksen: "Ja kaikille pakkosiirtolaisille kuulutettiin Juudassa ja Jerusalemissa, että heidän tuli kokoontua Jerusalemiin; ja joka ei tullut kolmen päivän kuluessa, päämiesten ja vanhinten päätöksen mukaan, sen koko omaisuus oli vihittävä tuhon omaksi ja hän itse tuleva erotetuksi pakkosiirtolaisten seurakunnasta" (Esra 10:7-8). Israelilaiset, jopa sen päämiehet ensimmäisenä (Esra 9:2), olivat tehneet syntiä. He eivät olleet pysyneet erillään muista kansoista, vaan ottaneet niistä vaimoja ja omaksuneet pakanallisia tapoja. Esran vaatiessa kansaa hylkäämään pakanalliset vaikutteet, kansa taas lupasi: "Niinkuin sinä olet puhunut, niin on meidän tehtävä" (Esra 10:12).

Serubbaabelin temppelelistä puuttui liitonarkki, sillä se oli kadonnut. Liitonarkin paikan kaikkein pyhimässä täytti kivipaasi, jolle ylipappi sovituspäivänä toi suitsutusastian. Jeesuksen ajan temppeleli oli uudistettu Serubbaabelin temppeleli. Kuningas Herodekselle oli tärkeää päästä juutalaisten suosioon ja saada mainetta mahtavien rakennusten pystyttäjänä. Hän aloitti temppelelin uudistamisen noin vuonna 19 eKr. Rakennusväkenä mainitaan käytetyn 1000 pappia ja 1 1/2 vuoden työn jälkeen temppelelivuorella seisoi suuri rakennuskompleksi. Myöhemmin eräät historioitsijat kuvasivat sitä "maailman kahdeksantena ihmeenä". Temppelelin yksityiskohtien rakentaminen ja koristelu jatkui edelleen Jeesuksen aikana. Temppelelin kerrotaan tulleen täysin valmiiksi vasta vähän ennen sen hävitystä v. 70 jKr. Jerusalemin toinen temppeleli oli siis Serubbaabelin temppelelin "täydellinen peruskorjaus". Tulos oli mahtava ja loistokas.

Kun Israelin valtio perustettiin 1948, saivat monien juutalaisten toiveet kolmannen temppelelin rakentamisesta uutta virikettä. Mainittakoon, että eräät uskontoaan noudattavat juutalaiset eivät usko temppelelin rakentamiseen ihmisvoimin. Heidän mukaansa vain Messias tulee sen tekemään. Vuosien aikana paine temppelelin rakentamista kohtaan on jatkuvasti kasvanut juutalaisessa yhteisössä. Oikeastaan ainut rakentamista estävä tekijä on ollut temppelelivuorella sijaitsevat islamilaiset moskeijat.

Moskeijoista huolimatta juutalaisessa yhteisössä koetaan yhä nousevaa "temppelelikuumetta". Kesäkuun 16. 2010 Arutz Sheva julkaisi tutkimustuloksen, jonka mukaan 49% israelilaisista haluaa kolmannen temppelelin rakennettavaksi. Kansasta 42% uskoo, että temppeleli tullaan rakentamaan. Sama kuume on tarttunut myös moniin kristittyihin.

Kristillisessä sionismiliikkeessä on niitä, jotka pitävät kolmannen juutalaisen temppelin rakentamista edellytyksenä Kristuksen paluulle maan päälle. Uskotaan, että Israelia ei enää kohtaa suuri ahdistus. Seurakunta on maan päällä Kristuksen tullessa vapauttajana Israelille ja se yhdessä Israelin kanssa saa vastaanottaa saapuvan Messiaan. Israel ja seurakunta tullaan ”puhdistamaan” ja ”ennalleenasettamaan”. Ajatuksen mukaan ne yhdessä muodostavat ”jäännöskansan”, jonka muodostuminen on välttämätön edellytys Messiaan paluulle. Juutalaisten ”jäännöksellä” ei kuitenkaan tarkoiteta Jeesukseen uskovia juutalaisia.

Rabbi Leon Ashkenazi totesi 1991 mm: ”Messiaan tulon valmistelut alkoivat jo Balfourin julistuksesta 1917. Suuri merkitys oli Israelin (Jerusalem) yhdistämisellä 1967. Tulon valmistelut saadaan päätökseen 1992, kun temppeli jälleenrakennetaan. Tähän samaan Messiaan tulemuksen läheisyyteen liittyy myös juutalaisten kiihtyvä muutto Israeliin” (Israel My Glory, 3/91). Vuosi 1992 on enää muisto vain, emmekä vielä ole todistamassa temppelin rakennustöiden alkamista. Ihmetellä ei kuitenkaan tarvitse, jos jonakin päivänä uutinen kertoo ko. rakentamisen tulleen konkreettiseen alkuun.

Jerusalemossa toimiva The Temple Institute, ”Temppeli-instituutti” on jo vuosien ajan valmistellut asiaa. Temppelin palvontaesineistöä ja pappien pukuja on valmiina. Papistoa koulutetaan tehtäviinsä. Juutalaisyhteisö Mitzpe Yerichossa (Länsirannalla 20 km Jerusalemista itään), jossa sijaitsee juutalainen Temppelikoulu (The Jewish Temple School), on tarkoitus harjoittaa pappeja 1:1 valmistetussa temppelirakennuksen kopiassa. Vuonna 2007 instituutti julkaisi uutisen, jonka mukaan puhtaasta kullasta valmistettu ylipapin kruunu, Tzitz, on valmis. Instituutin johtajan rabbi Richmanin mukaan ”Emme vain valmista kauniita esineitä. Olemme kiinnostuneet antamaan Jumalalle asuinpaikan, jonka Hän haluaa tässä maailmassa: temppeli ei ole vain rakennus vaan keino tuoda Jumala elämäämme hyvin todellisella tavalla.” Internetissä järjestön etusivulla lukee suurin kirjaimin (suluissa oleva lisätty): ”Jos rakennat sen (temppelin), hän (Messias) saapuu” (www.templeinstitute.org).

Kristittyjen keskuudessa mm. kuuluisa karismaattisen liikkeen saarnaajaikoni Benny Hinn on antanut TV -ohjelmiaan tukea rabbi Chaim Richmannille ja temppelin rakentamisyrittämisille. Mm. vuonna 2003 TV -ohjelmassa Richmann esiteltiin veljenä, ”jonka yllä lepää Jumalan käsi”. Ohjelman mukaan temppeli kuuluu keskeisesti Messiaan tulemuksen ja on siksi kristityille tärkeä. Ohjelman seuraajat jätettiin tyystin vaille tietoa siitä, että Chaim Richman torjuu jyrkästi kristinuskon sanoman Jeesuksen messiaanisuudesta ja jumaluudesta ja pitää kristinuskoa epäjumalan palvomisena. Rabbin puheen jälkeen Hinn totesi: ”Naiset ja herrat, on aika että me, seurakunta, emme vain ala rukoilla, että temppeli jälleenrakennetaan vaan meidän pitää alkaa tehdä jotakin asialle... toisin sanoen Jumala ei tee sitä ilman meitä” (This is Your Day, 18.11.2003).

Juutalaisessa yhteisössä vaikuttaa ryhmiä, jotka tuovat temppelin rakentamisasiaa voimakkaasti esille. Merkittävää on, että kaikki näiden ryhmien puhemiehet eivät ole uskonnollisia juutalaisia sanan varsinaisessa merkityksessä. Heidän taustansa ja vaikuttimensa on lähinnä poliittinen. Eniten huomiota on saanut ryhmä Temple Mount & Eretz Israel Faithful Movement, ”Temppelivuoren ja Israelin maan uskolliset”, jonka johdossa on toiminut Gershon Solomon. Järjestön nimi oli ennen Temple Mount Faithful Movement. Hän omistautui temppelin asialle, kun 1967 sodassa armeijan karkijoukkojen mukana astui temppelivuorelle: ”Suljin silmäni ja näin mitä tapahtui. kun roomalaiset valloittivat temppelivuoren 70 eKr., tuhansia israelilaisia sotilaita makasi kuolleina ja heidän vuodatettu verensä juoksi virran lailla. Temppelivuori merkitsee meille kaikkea”

(Jewish Chronicle 19.10.90).

Solomon koki messiaanisen ajan alkaneen hetkellä, kun Israel taas hallitsi temppelialuetta. Hän kertoi olleensa varma, että heidän temppelinsä tullaan pikaisesti rakentamaan. Pettymys oli suuri, kun hallitus ei ryhtynytään välittömästi tähän toimeen. Yllä lainatussa artikkelissa Solomon vaatii: "Haluamme vapauttaa temppelivuoren arabien hallinnasta ja muodostaa siitä uskonnollinen, kansallinen ja hengellinen keskus juutalaiselle kansalle. Kolmas temppeli pitää jälleenrakentaa nopeasti. .. Viimeiset 50 vuotta osoittavat meille Jumalan tahdon ja me voimme rakentaa kolmannen temppelin yhtä helposti kuin kibbutzin, kaupungin tai minkä tahansa muun rakennuksen." Stanley Goldfoot toimi kuolemaansa saakka (2006) järjestön kansainvälisten asioiden koordinaattorina. Hän oli yhteydessä kristittyihin vaikuttajiin ja heidän organisaatioihinsa. Goldfoot kuului miehitysvaltaa vastustaneeseen Stern-ääriryhmään, joka Israelin ollessa I-Britannian mandaattialuetta, teki terrori-iskuja miehittäjiä vastaan. Goldfootia kuvattiin toiminnan miehenä, joka ei epäröi käyttää "tarvittaessa väkivaltaakin asiansa toteuttamiseksi" (Grace Halsell: "Prophecy and Politics: militant evangelists on the road to nuclear war").

Pastori Byron Spradlin kertoi Israelin hallituksen sponsoroimasta matkasta, jonka osanottajat olivat evankelisen liikkeen johtomiehiä: "Kun olimme puolessa välissä maan hallituksen tukemaa Israelin matkaa, ryhmälle piti seurata salaperäinen eteläafrikkalainen juutalainen nimeltä Stanley Goldfoot. Vietettyämme miellyttävän hetken hänen kodissaan, hän johdatteli keskustelun temppelin jälleenrakentamiseen. Vaikka hän ei sanonut suoraan, hän antoi ymmärtää olevansa valmis käyttämään voimakeinoja, jos on pakko, saadakseen temppelialueen muslimien hallusta. Hän selitti, kuinka kristityt voisivat olla rohkaisemassa ja taloudellisesti tukemassa projektia ... Minua hämmästytti joidenkin ryhmäläisteni hyväuskoisuus. He näyttivät täysin tukevan ajatusta, että temppelialueen haltuun saaminen olisi oleellista juutalaisten täydellisen vapautuksen kannalta. Mutta siinä he eivät monien kristittyjen tavoin näe, että tämä sokea Israelin tukeminen heikentää seurakunnan kokonaisvaltaista evankelista todistusta" (Byron Spradlin: "Sapping the strength of witness in Israel").

Gershon Solomonin mukaan kristityistä erityisesti kristillinen sionismiliike tukee temppelihanketta. "He antavat meille hyvin tärkeää moraalista tukea." Eräät aiemmat kristillisen sionismiliikkeen johtajat, kuten esim. ennen Puutarhahaudan pappina Jerusalemissa toiminut Jan Villem Van Der Hoeven, ovat esittäneet kantanaan mm. "Temppelivuori pitää palauttaa juutalaisille vaikka se merkitsisi Harmagedonia" (Van der Hoeven, "The Sacred Name Broadcaster" 11/84). "Kyse on vallasta. Kuka hallitsee Temppelivuorta, hallitsee Jerusalemiä ja kuka hallitsee Jerusalemiä hallitsee Israelin maata" (Yisrael Meida, Stanley Goldfootin avustaja ja äärioikeistopoliitikko). "Taistelu temppelivuoresta näyttää olevan Jerusalemin omistuksesta käytävän kiistan ydin. Se, jolla on hallussaan tämä kukkula hallitsee lopulta myös kaupungin kohtaloa" (Van der Hoeven, Sana Jerusalemista 12/90).

On selvää, että juutalaisia temppelirakentajia sykähdyttää nähdä, miten "pitkälti yli 3000 pyhiinvaeltajaa osallistui ylistyskulkueeseen ... ja kuinka he kääntyivät yhtenä rivinä kaupunkiin päin, ojensivat kätensä Temppelivuorta ja Öljymäkeä kohti, jonne Rauhanruhtinas hyvin pian saapuu" (Sana Jerusalemista 12/90). Kristillisessä sionismissa on ollut tavallista yhdistää joidenkin juutalaisten into temppelin rakentamiseen hengelliseen heräämiseen. Aiempi ICEJ:n johtaja Johann Luckhoff puhui Israelin

Ystävien vuosikonferenssissa 1989 ja otti esimerkiksi juutalaisten hengellisestä heräämisestä kiinnostuksen temppelesiaan: "Eräs merkki on tällainen hengellinen herääminen ja se ilmenee kiinnostuksena temppelein rakentamiseen. Jos viisi vuotta sitten puhui temppelein rakentamisesta, he nauroivat. Tänä päivänä he kuuntelevat huolella. Israelissa on kokonaisia kouluja, jotka valmistautuvat temppelein rakentamiseen ... Muutamat jeshivat tutkivat jälleen temppelein palvontavälineitä. Monet heistä kaipaavat päästä palvelemaan Herraa temppelivuorelle. Siis kaikkien ongelmiansa keskellä juutalaisilla on valtava kiinnostus löytää jälleen hengelliset juurensa" (Shalom 9/89).

Kiinnostus kolmatta temppeeliä kohtaan olisi siis "juutalaisten hengellistä heräämistä". Mitä sitten on kiinnostus Jeesusta kohtaan? Onko kiinnostus temppeeliin ja juutalaiseen rabbiinuskontoon oikeata hengellistä heräämistä? Eivätkö juutalaiset juuri nyt tarvitsekaan Jeesusta hengelliseen heräämiseensä? Ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kristittyjä pyrittiin jo 1980 -luvulla saamaan mukaan "temppeleirahastoon", jonka kontaktihenkilönä toimi Jan Forselius. "Temppeleli Jerusalemissa" -yhteisö ilmoitti Trons Värld -lehdessä: "Tahdotko olla mukana rakentamassa Temppeeliä Jerusalemissa?" Ajatus pohjoismaisesta temppeleirahastosta syntyi menestysteologiaan lukeutuvien kristittyjen piirissä. Sen informaatio sisälsi väitteen, että ko. rahasto oli neuvotellut sekä juutalaisen, palestiinalaisen (PLO), että YK:n edustajien kanssa ko. hankkeesta ja saanut näiden organisaatioiden tuen. Rahaston toimittaman informaation (Templet i Jerusalem) mukaan PLO:n edustajana tohtori Eugene Makhlof ja Israelin edustajana suurlähettiläs Moshe Errell olivat 1988 ilmaisseet kiinnostuksensa ja tukensa hankkeelle. Tarkoituksena olisi pystyttää pyhäkkö Jerusalemin temppelivuoren pohjoiseen osaan. Rakentamisen esteenä ei olisi islamilaisten pyhä Kalliomoskeijakaan. Ko. rakennus sijoittuisi siitä sopivasti eroon.

Temppeleirahaston mukaan tätä temppeeliä nimitettäisiin "Kaikkien kansojen rukoushuoneeksi". Siitä tulisi tietynlainen maailmanrauhan symboli. Rakennukseen voisi, eräiden kaavailujen mukaan, myös YK saada omia toimitilojaan. Näiden pyrkimysten kautta eteemme avautuu mielenkiintoinen näkemys: Onko tässä tulevan Lähi-idän valherauhan merkittävä peruste? Kun rauhaa alueelle ei muutoin saada niin juutalaisten sallitaan rakentaa temppeleli alueluovutuksia ja palestiinalaisvaltion perustamista vastaan. Temppeleli seisoo sulassa sovussa nykyisen Kalliomoskeijan vieressä. Mahdollinen "Kaikkien kansojen rukoushuone" olisi siis eräänlainen kompromissi, jonka takuumiehenä YK toimisi. Nettisivustolla www.godsholymountain.org sanotaan mm. "Tämä on näky muuttaa temppelelivuori kiistan paikasta asemaan, joka on oikea Jumalan pyhä vuori, kaikkien kansojen rukoushuone (Jes.56:7). Se on näky judaismiin, kristillisyyden ja islamin perimmäisen tehtävän täyttymyksestä ja temppelein alkuperäisestä tarkoituksesta, kun koko maailma yhdessä palvoo rauhassa yhtä Jumalaa."

Huomattavat juutalaiset temppelelivuoren tutkijat ovat päätyneet siihen, että ensimmäisen ja toisen temppelein kaikkein pyhin olisi sijainnut temppelelivuorella "Dome of the Tablest" nimellä tunnetun kupolirakennelman paikkeilla. Entinen Israelin ylipappi Shlomo Goren ja tohtori Eleazar Kauffman Heprealaisesta yliopistosta asettuvat puoltamaan tätä näkemystä. Tämän juutalaisen temppelein varsinainen temppelelirakennus ja sen "kaikkein pyhin" jäisi pelkästään juutalaisen kansan käyttöön. Temppeeliä ympäröivä temppeleialue annettaisiin vapaaehtoisesti myös pakanoiden käyttöön. Tällöin voitaisiin katsoa Raamatun profeetallisen Sanan täyttyvän. "Kristillinen temppelelirahasto", temppelelille myötämieliset kristityt ja juutalaiset temppelelirakentajat ovat yhtä mieltä temppelein merkittävydestä koskien Messiaan paluuta: Temppelein tulee olla pystytetty ennen kuin

Messias voi saapua. Gershon Solomonin sanoin: "Hän tulee tuomaan vapautuksen Israelille ensinnäkin, ja sitten koko maailmalle. Hän tulee tekemään meidän kansastamme esimerkin koko maailmalle. Silloin tulee tapahtumaan Raamatun lupaus siitä, että 'minun huoneeni tulee olemaan kaikkien kansojen rukoushuone'".

Jerusalemilla ja sen temppelivuorella on ollut ja tulee olemaan keskeinen osa maailmanhistoriassa. Tässä mielessä kristittyjen mielenkiinto asiaa kohtaan on ymmärrettävää. Mutta kun tarkastelemme asiaa seurakunnan, Jumalan kansan näkökulmasta näyttää siltä, että eräänlainen hämmennys, jopa sokeus valtaa kristittyjen mieliä koskien temppeliasiaa. Monet kristilliset sionistit näkevät temppelin rakentamisen välttämättömänä tapahtumana ajatellen Jeesuksen paluuta. Nähdään, että Hänen paluunsa temppeliin on samalla Hänen ilmestymisensä odottavalle seurakunnalle ja Israelille. Kiinnostus temppeliä kohtaan ymmärretään juutalaisten "hengelliseksi heräämiseksi" vastaanottamaan Messiaansa. Huomattava osa kristillistä sionismiliikettä kokee olevansa Messiaan paluuta valmisteleva yhteisö. Juutalainen kansa ja seurakunta lähentyvät lopun ajalla yhä lähemmäksi toisiaan ja näin syntynyt joukko saa vastaanottaa Jerusalemiin palaavan Messiaan.

Jumala Sanassaan kutsuu seurakuntaansa temppeliksi. Niin kauan kuin seurakunta, juutalaisista ja pakanoista koottu Jumalan kansa, on maan päällä, Jumalalla ei ole täällä muuta temppeliä. Jos joku temppeli rakennetaan, Jumala ei ilmesty sinne. Kreikankielinen sana "hieron" kuvaa temppeliä ja siihen liittyvää muuta aluetta. Se esiintyy seuraavassa yhteydessä: "Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule ennenkuin luopumus ensin tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, kadotuksen lapsi, tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala" (2.Tess. 3-4).

Raamattu puhuu valhemessiaasta, miehestä joka pettää juutalaisen kansan. Jumalasta luopunut kristillisyyttä ottaa hänet samoin innolla vastaan. Mm. Danielin kirja ja Ilmestyskirja kuvaavat tätä persoonaa ja hänen toimintaansa. Vaikka valhemessias, Antikristus, pääseekin temppeliin matkien Jumalaa, sen tavoite jää toteutumatta. Se ei kykene syrjäyttämään todellista Luojaakaan eikä Hänen Pyhän Henkensä läsnäoloa Hänen omissaan. Tämä käy selkeämmäksi, kun tarkastelemme Jumalan seurakunnalle antamaa merkitystä sivuten temppeliasiaa. Kreikankielinen nimitys "kaikkein pyhimälle" on "naos". Tätä Raamattu käyttää yksityisestä uskovasta ja seurakunnasta: "Ettekö tiedä, että te olette Jumalan temppeli ja että Jumalan Henki asuu teissä? Jos joku turmelee Jumalan temppelin, on Jumala turmeleva hänet; sillä Jumalan temppeli on pyhä, ja sellaisia te olette" (1.Kor.3:16-17).

Yksityisen uskovan sisin on Jumalan "kaikkein pyhin", jossa Hän asuu Pyhän Henkensä kautta. Kun Jerusalemin temppeli tuhoutui v. 70 jKr., Jumalalla ei ole ollut eikä tule olemaan seurakunnan aikana muuta asuinsijaa: " ... jossa koko rakennus (srk) liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa; ja hänessä tekin yhdessä muitten kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä" (Ef.2:21-22). Yksilöuskovat, juutalaiset ja pakanat, joiden sisimmässä on Jumalan "kaikkien pyhin" - muodostavat seurakunnan, jonka keskellä Jumala asuu ja toimii. Seurakunta, inhimillisesti monin tavoin vajavainen ja heikko mutta Kristuksessa täydellinen, on Jumalan "kaikkein pyhin", koska Kristus on Pyhä. Jumala toimii seurakuntansa keskellä armon evankeliumin julistuksen kautta.

Tempppelin juutalaiset rakentajat ajattelevat saavansa Jumalan toimimaan omien toimiensa kautta. He uskovat, että maallinen Israelin messias, ihminen ja Daavidin poika, astuu esiin, kun temppeli on valmis. Tempppelin merkitys pelastuksessa syrjäyttää Kristuksen merkityksen ja tulee sen sijaan. Kristukseen uskovien on syytä muistaa lähetyskäsky, jonka Jeesus antoi opetuslapsilleen: "Menkää ja tehkää kaikki kansat *minun* opetuslapsikseni." UT täsmentää meille, että tämä koskee koko seurakunta-ajan myös juutalaisia, jopa heitä ensin. Kristittyjen tuki tempppelin rakentamiselle, "moraalinen" ja rahallinen, on evankeliumin sanoman vesittämistä. Se vie mielet syrjään Raamatun keskeisen sanoman ääreltä.

Osa 25

Kristillisen sionismin piirissä on uskomusta, että Jerusalemiin tullaan rakentamaan kolmas temppeli mutta juutalainen kansa ei enää tule uhraamaan siellä eläinuhreja. Tulevasta kolmannesta temppeleistä tulisi ”rukouksen paikka”. Tempppelin eläinuhrien jälkeen rukous on nostettu yhdeksi sovituksen välikappaleeksi judaismissa. Rabbi Johanan ben Sakkai julisti tempppelin tuhouduttua, että ihminen saa Jumalan anteeksiantamuksen paaston, rukouksen ja hyvien tekojen kautta. Vastaava ajatus ihmisen teoista sovituksen välikappaleena elää mm. room.katolisessa kirkossa. Talmud kuvaa ko. rabbin viimeisiä hetkiä riipaisevan rehellisesti. Se kuvaa eteemme juutalaisen kunnioitetun oppineen, jolta viimeisellä askelmalla ajasta iankaikkisuuteen puuttui tieto pelastuksesta: "Herra on asettanut eteeni kaksi tietä: paratiisin tien ja helvetin (Gehennan) tien. Enkö siis itkisi ja valittaisi katkerasti, sillä en tiedä kumpaa polkua joudun matkaamaan?"

Elinvoimansa vähetessä ja tuntien kuoleman lopullisuuden lähestyvän, rabbi ben Sakkai koki kauhunhetkensä. Hänen hurskas elämänsä: rukous, paasto, hyvät teot eivät olleet antaneet pelastusvarmuutta. Jumala oli hänelle nyt vanhurskas, pelottava tuomari. Hänen opetuslapsensa todistivat rabbinsa epätoivon ja pelon kuoleman uhan edessä. Entä jos paikalla olisi ollut todellisen toivon välittäjä, Jeesuksen seuraaja todistamassa hätäntyneelle, kunnioitetulle vanhukselle Jumalan rakkauden ja armon ilmestyneen jo maailmaan Messiaan, Kristuksen elämässä ja kuolemassa.

Veljemme seurakunnassa, Paavali, ei turhaan muistuta meitä jälkeensä tulleita: "Mutta kuinka he huutavat avuksensa sitä, johon eivät usko? Ja kuinka he voivat uskoa siihen, josta eivät ole kuulleet? Ja kuinka he voivat kuulla ellei ole julistajaa? Ja kuinka voi kukaan julistaa, ellei ketään lähetetä?" Profeetta Jesajan keskeistä näkyä lainaten Paavali jatkaa: "Niinkuin kirjoitettu on: 'Kuinka suloiset ovat niiden jalat, jotka hyvää sanomaa julistavat!'" (Room.10:14--15).

Jos aikanamme Jerusalemiin rakennetaan kolmas temppeli, se ei ole Jumalan pyhittämä. Hän voi sen sallia, mutta se on ihmisen luomus, rakennettu palvelemaan ihmiskeskeistä uskontoa tarkoituksella erottaa juutalainen kansa ja ihmiskunta aina kauemmas Luojustaan. Kun temppeleille annetaan merkitys, joka pahimmillaan syrjäyttää Kristuksen merkityksen ainoana pelastuksen ja sovituksen tienä, kadotetaan Jumalan ainutkertainen ilmoitus.

Meidän tulee esittää kysymys: Mikä ajassamme on todella kristillistä? Kristillistä sanan alkuperäisessä merkityksessä. Onko kristillistä "valmistaa Herralle tietä", luottaen ns. antikristuksen tempppelin rakentamisen jumalalliseen oikeutukseen, koska ”tuleva Messias

puhdistaa temppelin”? On ikävää, että kristittyjä houkutellaan mukaan toimintaan, jonka puuhamiehillä on näky, jonka yksi johtavista ”temppelirakentajista”, Gershon Solomon, toi julki. Kysymykseen: ”Tuleeko kristittyjen tuki Israelin ulkopuolelta, vai onko Israelissa kristillisiä ryhmiä, joiden kanssa järjestöllänne on yhteistyötä?” kuului vastaus: ”Kyllä, Israelissa myös. He osoittavat tukensa Israelille. He tulevat joka vuosi ja ovat olleet monet kerrat Temppelellä, ei minun kanssani, mutta omana ryhmänään rukoilemassa. Kerrankin he menivät ryhmänä Temppelelle ja kulkivat nykyisen moskeijan kupolirakennuksen ympäri ja rukoilivat Jumalaa, että Hän auttaisi Israelin kansaa rakentamaan uudestaan Jerusalemin temppelin. He tosiaan tekivät näin. He tekevät tällaista yhdessä israelilaisten ryhmien kanssa muuallakin Jerusalemissa. Tämä on sitä kansainvälistä liikehdintää, jonka tarkoituksena on tukea israelilaisen elämän jälleenrakentamista ja valmistaa Messiaan tulolle tietä Israelin kansan keskuuteen ... Nyt me olemme jo ensimmäisessä vaiheessa, kristityt uskovat jo yhteen Jumalaan. Ja uskon, että olemme jo nyt kulkemassa tietä, josta Raamattu sanoo tapahtuvaksi 'päivien lopulla'. Uskon, että tämä on hyvin lähellä omaa aikaamme. Saamme yhteyden todelliseen Messiaaseen, kuningas Daavidiin, joka tulee uudessa ilmestymisessä toimimaan Jumalan sanansaattajana ... Uskon, että ensin kaikki (kristityt mukaan lukien) tulevat uskomaan yhteen ainoaan Jumalaan, ja nimenomaan Jumalaan jolla ei ole yhtään poikaa, joka voi syntyä naisesta, niin kuin kristinuskossa opetetaan ... En usko, että Jeesus oli Messias ei hän ollut. Eikä hän itsekään halunnut olla ... ”

Ymmärrämme varmaan, mikä on vaara kristillisyydelle, joka ei tunnusta avoimesti Jumalan valmistamasta ainoasta pelastustiestä. Opetus, jota kristillisessä sionismissa esiintyy, painottaa Israelin ja seurakunnan tulevaa yhteyttä: ”ennalleen asettamista”. Solomon näkee, miten juutalainen kansa ja kristityt lopulta löytävät toisensa. Aktiivisten kristittyjen lausuntoja samasta aiheesta löytyy myös suomalaisten kristittyjen parista. Vaikka näissä lausumissa ei tarkoiteta kristillisyyden ja juutalaisuuden yhtymistä Solomonin esittämässä laajuudessa, on näkemys kuitenkin tulevaisuudessa. Ei ymmärretä, mikä on seurakunnan, Kristuksen ruumiin nykyinen asema: ”Hän, maailman Vapahtaja ja Israelin Messias, TULEE yhdistämään juutalaiset ja sydämen kristityt” (Jumalan rauhansuunnitelma -lehtinen/ ICEJ). ”Hän yhdistää juutalaisen kansan ja sydämen kristityt oksina samaan runkoon” (Sana Jerusalemissa 1-2/91).

Nämä lausumat eivät sisällä sitä raamatullista tosiseikkaa, että Messias, Jeesus, on jo yhdistänyt juutalaiset ja pakanat Jumalan seurakunnaksi. Juutalaisen kansan jäännöksen tuleva kääntyminen (Sak.12:10: ”He katsovat minuun, jonka he ovat lävistäneet. Ja he valittavat häntä, niinkuin valitetaan ainokaista, murehtivat häntä katkerasti, niinkuin murehditaan katkerasti esikoista”) suuressa ahdistuksessa on erillinen tapahtuma ja sitä seuraa välittömästi Kristuksen toinen tulemus (Matt.23:39: ”Sillä minä sanon teille: tästedes te ette näe minua, ennenkuin sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'”).

Uudessa liitossa on vain yksi kansa, joka koostuu juutalaisista ja pakanoista. Monien mielestä ahdistuksen kautta Jeesuksen luo palaavalla kansan jäännöksellä on oma tehtävänsä todistaa Kristuksesta ajatellun 1000-vuotisen ajanjakson aikana. Jeesuksessa ei ole erikseen ”sydämen kristittyjä” ja ”juutalaista kansaa” vaan Jeesukseen uskovien juutalaisten kanssa, ” ... pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta” (Et 3:6). Meidät on jo pelastettu tuomiosta. Seurakunta on kutsuttu ulos tuomion alla olevasta maailmasta.

Profeetta Hesekiel kuvaa laajasti Jerusalemissa kohoavaa temppelirakennusta luvuissa 40-

48. Tämän temppelin mittasuhteet ovat jotakin aivan muuta kuin suunniteltavan kolmannen temppelin. Hesekielin kirjan kuvaama temppeli on ennen muuta todistus Jumalan majesteettiudesta ja kaikkivaltiuudesta. Ennen kuin tämä temppeli voitaisiin pystyttää, Jumala asettaa Israelin kansalle ehtoja: "Sinä, ihmislapsi, saata Israelin heimolle sanoma tästä temppelistä, että he häpeäisivät rikkomuksiansa; ja he mitatkoot sen sopusuhtaisuuden. Ja jos he häpeävät kaikkea, mitä ovat tehneet, niin tee heille tietäväksi temppelin muoto sekä sen sisustus, uloskäytävät, sisäänkäytävät, kaikki muodot" (Hes.4:3:10-11).

Hesekiel sai katsella näyssä valtavaa temppelirakennelmaa. Hänelle ilmoitettiin kansan kääntymisen katumuksessa Jumalan puoleen olevan avain siihen, että tämä valtava rakennelma tulisi heille tunnetuksi. Pääasia tässä kohdassa ei olekaan itse temppeli vaan kansan kääntymys, jota Jumala ennen muuta haluaa. Jumalasta ja liitosta luopunut kansa kääntyy Messiaan, Jeesuksen puoleen suuressa ahdistuksessa, kaikkensa menettäneenä.

Kun tämä tapahtuu, Jumala voisi toki tuoda paikalle tai rakennuttaa ihmisten välityksellä (Sakarja 6:15) temppelin itselleen. Tällaiseen viittaa myös profeetta Miika: "Aikojen lopussa on Herran temppelin vuori seisova vahvana, ylimmäisenä vuorista, ja se on oleva korkein kukkuloista ja sinne virtaavat kansat. Monet pakanakansat (kansojen edustajat) lähtevät liikkeelle sanoen: 'Tulkaa, nouskaamme Herran vuorelle, Jaakobin Jumalan temppeliin, että hän opettaisi meille teitänsä ja me vaeltaisimme hänen polkujansa; sillä Siionista lähtee laki, Jerusalemissa Herran sana'" (4:1-2).

Liittyen "Herran sanan" julistamiseen Lehtimajanjuhlat on nähty edellisen profetian osatäyttymyksenä: "Raamattu sanoo: 'Sana lähtee Jerusalemissa'. Raportti Lehtimajanjuhlilta meni kaikkiin maailman ääriin vain päivä juhlien päättymisen jälkeen. CNN, suurin maailmanlaajuinen uutistoimisto, välitti viiden minuutin pituisen raportin juhlilta Yhdysvaltoihin" (Sana Jerusalemissa 11-12/89).

Sakarja kuvaa temppelin rakentajaksi itse Jumalaa, Vapahtajaamme Jeesusta tilanteessa, jolloin Baabelista palaavat pakkosiirtolaiset olivat saaneet valmiiksi Serubbaabelin temppelin. Sakarjan piti puhua Herran Sana tämän temppelin ylimmäiselle papille, Joosualle. Ehkä lohdutukseksi ja muistutukseksi siitä, että Jumala itse on vielä tekävä suuria Israelin kansan keskellä: " ... ja sano hänelle näin: 'Näin sanoo Herra Sebaot: Katso, mies nimeltä Vesa! Omalta pohjaltansa hän on kasvava, ja hän on rakentava Herran temppelin. Herran temppelin hän on rakentava, ja valtasuuruutta hän on kantava, ja hän on istuva ja hallitseva valtaistuimellansa; hän on oleva pappi valtaistuimellansa ... Ja kaukana asuvaset tulevat ja rakentavat Herran temppeliä. Ja te tulette tietämään, että Herra Sebaot on lähettänyt minut teidän tykönnne. Näin on tapahtuva, jos te hartaasti kuulette Herran, teidän Jumalanne ääntä" (6:12-13, 15). "Kuule Joosua, ylimmäinen pappi, sinä ja sinun ystäväsi, jotka edessäsi istuvat. Sillä enusmerkin miehiä he ovat; sillä katso, minä annan tulla palvelijani, Vesan" (3:8). Tässä yhteydessä emme voi sivuuttaa myöskään sitä, että Jumalan seurakuntaa pidetään Uudessa liitossa Hänen asuinsijanaan.

Jeremia profetoi samoista ajoista: "Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä herätän Daavidille vanhurskaan vesan; ja hän on hallitseva kuninkaana ja menestyvä, ja hän on tekävä oikeuden ja vanhurskauden maassa" (23:5). Juutalaisuudessa tunnustetaan "vesa" yhdeksi monista Messiaan nimityksistä. Jumalan tarkoittama temppeli on suoraan yhteydessä Kristukseen ja siihen, että kansa kääntyy Hänen puoleensa. Kristuksen sovituskuolema ristillä tulee kunnioitetuksi, ei halveksituksi: "Se ääni sanoi minulle:

'Ihmislapsi, tämä on minun valtaistuimeni sija ja minun jalkapohjaini sija, jossa minä tahdon asua israelilaisten keskellä iankaikkisesti. Ja Israelin heimo ei ole enää saastuttava minun pyhää nimeäni - eivät he eivätkä heidän kuninkaansa" (Hes. 43:7).

Mutta eikö nyt suunniteltava kolmas temppeli voisi olla Hesekielin kuvaama temppeli? Jeesushan puhdistaisi sen tulemuksessaan - näinhän eräät käsittävät. Vai olisiko kolmas temppeli uskonnon sokaiseman ihmiskunnan hanke, jonka Jumala sallii? Sallii siksi, että ihmiskunnan ja juutalaisen kansan lankeemus tulisi lopulliseen päätepisteeseensä. Hanke, joka paljastaisi myös kaikille taivaallisille valloille langenneen Lusiferin vihan ja katkeruuden lopullisuuden.

Seppo Norjanen luennoi Israel-symposiumissa -91: "Ei ole myöskään ymmärrettävissä, miksi kristittyjen tulisi riemuita esim. uuden temppelin pystyttämisestä ja odottaa sitä innolla. Ajan merkki se varmasti osaltaan olisi, mutta murheellinen todistus siitä, ettei Jeesuksen kertakaikkisen uhrin sanoma ole vielä mennyt perille. Nykyisestä Jerusalemita ja sen lehtimajanjuhlista ei siis ole suoraa tietä ilman Pyhän Hengen työtä siihen messiaaniseen valtakuntaan, jota Jeesus Kristus hallitsee. Tämän Vapahtajan ja Messiaan tulemusta me voimme joututtaa tekemällä lähetystyötä, viemällä evankeliumia kaikkeen maailmaan - alkaen Jerusalemita."

Kun Jumala valmistaa jotakin oman nimensä kunniaksi, tuloksena on ihmisajatukselle käsittämätön suuruus. Hesekielin kuvaama temppeli kertoo meille juuri Jumalan suuruudesta. Jeesuksen ajan Herodeksen temppeli oli esipihoin mitaten n. 200x90 m ja itse temppelirakennus n. 55x40 m. Hesekiel kuvaa laajaa aluetta, jonka koko kaikkineen on n. 90 000x72 000 m. Tähän maa-alueeseen kuuluvat "ruhtinaan", "pyhäkön" ja "kaupungin" alueet. Pyhäkölle erotettu alue on n. 36 000x90 000 m. Tämän alueen keskellä on temppelialue ja temppeli. Sen mitoiksi ilmoitetaan n. 1800x1800 m.

Huomaamme, että olemme käsittelemässä jotakin valtavan suurta aluetta ja rakennelmaa, jonka Hesekiel yhdistää temppeliin. On selvää, että nykyisen Jerusalemin alueelle ei tällaista saada mahtumaan. Temppeli -alue, Hesekielin mukaan "korkeasti pyhä" tulee sijaitsemaan "vuoren laella" (Hes.43:12,45:3.). Profeetta Miika kuvaa vuoren seisovan "ylimmäisenä vuorista, ja se on oleva korkein kukkuloista." Samoin kuvaa profeetta Jesaja tätä Jerusalemin temppelin sijaintipaikkaa. (Jes. 2:2). Sakarja kuvaa tulevaa suurta maanjäristystä Jerusalemin alueelle, jolloin sen maantieteellinen muoto saattaa suuresti muuttua nykyisestä (14:4-5,10). Jae 10 korostaa maa-alueen muuttuvan tasaiseksi "kuin Aromaa".

Suurta maanjäristystä kuvaa myös Hes.38:19, ja Ilmestyskirjan 11:13 sekä 16:18-20. Tämän kautta alue voisi muodostua sellaiseksi, että valtava temppeli voitaisiin siihen pystyttää. Tällöin koko temppelivuori ympäristöineen kokisi muodonmuutoksen ja moskeijat sekä mahdollinen ns. antikristuksen temppeli pyyhkäistäisiin pois vuorelta. Temppelialueen tulee olla valtava jo siitakin syystä, että profetian mukaan kansojen edustajat tulevat tekemään pyhiinvaellusmatkan vähintään kerran vuodessa Jerusalemin temppeliin. Tämä loistokas alue tulee näkymään jo kauas sitä lähestyville ihmisille. Jumalan pyhyiden läsnäolo käy sitä suuremmaksi, mitä lähemmäksi temppelialuetta käydään.

Israelin uudestisyntyneelle jäännökselle tämä temppeli voisi olla heidän maailmanlaajuisen lähetystehtävänsä keskuspaikka. Jesaja lupaa: " ... Mutta joka minuun

turvaa, se perii maan ja ottaa omaksensa minun pyhän vuoreni" (57:13). Kun kansa turvaa Jeesukseen sitä kohtaavan ahdistuksen hetkellä, se kokee pelastuksen. Mutta emme saa peittää sitä, että pelastus on saatavilla jo nyt. Pelastuakseen ei yhdenkään israelilaisen tarvitse odottaa yhtään mitään tulevaa tapahtumaa. Jeesus on lähellä kaiken aikaa. Seurakunnan on avoimesti tunnustauduttava Häneen ja todistettava, ettei pelastusta ole muualla kuin Hänessä.

Raamattu puhuu taivaallisesta hääjuhlasta, jolla tarkoitetaan siihenastisen ihmishistorian seurakunnan ja Kristuksen lopullista kohtaamista. Raamattu viittaa myös sitä edeltävään suureen ahdistukseen ja vaivaan maailmassa. Israelin kansan jäännöksen kääntyminen Herran puoleen saa aikaan sen, mitä mm. Sakarja kuvaa 8:ssa luvussa: "Näin sanoo Herra: Minä käännyn jälleen Siionin puoleen ja tulen asumaan Jerusalemin keskelle, ja Jerusalemiä kutsutaan Uskolliseksi Kaupungiksi ja Herran Sebaotin vuorta Pyhäksi Vuoreksi" (8:3). Raamatusta kuvattu temppleri on sidottu yksin Kristukseen. Aivan kuten nykyinen "Jumalan temppleri", seurakunta on yhtä Kristuksen kanssa: "Ja hän on oleva pyhäkkö, hän loukkauskivi ja kompastuksen kallio molemmille Israelin huonekunnille, paula ja ansa Jerusalemin asukkaille" (Jes.8:14).

Hesekielin ilmoitus temppeleissä edelleen suoritettavista eläinuhreista tuottaa ongelmia ymmärryksellemme (43:18-). On selvää, että siksikin monet tulkitsevat Hesekielin näyn kokonaan vertauskuvallisesti. Vajavaisuudestamme johtuen meillä on aina erilaisia tulkintoja Raamatun yksityiskohdista. Tässä ei ole kyse harhaopista puolin tai toisin, vaan ihmiskäsityksemme rajallisuudesta Jumalan asioiden edessä. Emme voi kuitenkaan ajatella, että minkäänlaisia sovitushreja tulaisiin enää uhraamaan, tai että jonkinlainen temppeleipalvelus voisi olla tie Jumalan yhteyteen ohi Kristuksen tai edes yhdessä Hänen kanssaan. Kristuksen tekoon ei ole mitään lisättävää. Siitä on pidettävä tiukasti kiinni. Näyn temppeleissä juutalaiset suorittavat jälleen erityistä uhritoimitusta. Yhden tulkinnan mukaan näitä uhreja ei kuitenkaan enää suoriteta syntien sovittamiseksi, vaan Jeesuksen sovitustyön kunniaksi ja muistoksi.

Jumala on säätänyt seurakunnalleen ehtoollisen, jota vietetään Jeesuksen sovitustyön muistoksi: " ... te julistatte Herran kuolemaa, siihen asti kuin hän tulee" (1.Kor.11:26). Kun Jeesus on noutanut seurakuntansa maan päältä, ehtoollisen vietto lakkaa. Ajatteluun, jonka mukaan Kristuksen toista tulemusta seuraa 1000-vuoden ajanjakso, kuuluu, että pelastetut saapuvat yhdessä Kristuksen kanssa hallitsemaan sitä (mm. Sak.14:5: "...Ja Herra, minun Jumalani, tulee; kaikki pyhät sinun kanssasi", Juud.1:14: "...Katso, Herra tulee tuhannen tuhansine pyhinensä"). Kuinka tämä hallinta toimii, sitä emme voi tietää, monet ovat esittäneet siitä mielipiteitä mutta asia kuuluu Jumalalle. Tähän 1000-vuotiseen aikakauteen siirtyvät ja siihen syntyvät juutalaiset ja pakanat saisivat muistutuksen Jeesuksen ainutkertaisesta uhrista temppeleitoimitusten kautta. Tuolloin temppelein muoto, mitat ja koko olemus kuvaisivat ja korostaisivat meille vielä käsittämättömällä tavalla Kristuksen sovitustyön merkitystä.

Vanhassa liitossa temppeleitoimitukset olivat tulevan kertakaikkisen uhrin esikuvaa. Tuossa valtakunnassa ne eivät enää olisi esikuvallisia vaan todistaisivat ja muistuttaisivat ihmisiä Kristuksen tuomasta sovituksesta. Kaikki temppeleissä toimitettava olisi Hänen ylistykseen ja kunniakseen. Maapallolla, joka olisi muuttunut paratiisimaiseksi rauhan tyyssijaksi, asuisi kuitenkin edelleen syntiinlankeemuksen alainen ihmiskunta, jonka olisi tehtävä oma ratkaisunsa Jumalan puoleen. Temppleri, temppeleipalvelus ja Israelin kansan suorittama julistus/opetustyö olisivat johtamassa ihmisiä kohtaamaan Jeesuksen omana

henkilökohtaisena Vapahtajanaan. Ilman Häntä ei ole myöskään näille tulevan rauhanajan ihmisille luvattu iankaikkista elämää Jumalan yhteydessä.

Osa 26

Monet rabbiinijuutalaisuuden opettajat haluavat vuoropuhelua kristittyjen kanssa. He ovat valmiita korostamaan kristittyjen sosiaalista ja poliittista vastuuta koskien kristityn roolia ajassamme. Heille on sopivaa, että kristillinen toiminta myös ja erityisesti Israelia koskien painottuu sosiaalisen ja poliittisen näkökohdan huomioimiseen ohi evankelioimisvastuun. Kristittyjen piirissä monet ovat alkaneet nähdä asioita kuten hekin. "Daavidin sortuneen majan" pystyttämiseksi, Israelin "lohduttamiseksi" ja "tien valmistamiseksi Herralle" on paljolti muodostunut sosiaalis-poliittinen sisältö.

Kristillinen sionismikaan ei ole suuntaus, jossa olisi vain yksi kaikkien hyväksymä linjaus. Voidaan kuitenkin katsoa sen päälinjan muodostuneen edellä mainitun kaltaiseksi. Kaikki voimme olla kristillisiä sionisteja – jos niin halutaan ilmaista - siinä mielessä, että uskomme Jumalan valinnan Israelin kansan kohdalla olevan peruuttamaton. Uskomme Israelin oikeuteen elää rauhassa omassa maassaan Sanan mukaan. Kansan paluu muinaisille asuinsijoilleen on Jumalan Sanassa ilmoitettu. Kristillisen sionismin pääsuuntaus, myös meidän maassamme, on aina painottanut kristittyjen sosiaalista ja poliittista vastuuta Israelista. Kaikki siihen liittyvä ei tietenkään ole väärin. Kyse on asioiden ensisijaisuudesta: mihin vastuuseen Jumala ensi sijassa on kristityn asettanut? Jos ensisijainen vastuu kielletään tai peitetään, jää seurakunnan hengellinen vastuu juutalaisesta kansasta syrjään. Vaikka sosiaalis-poliittinen toiminta voi saada aikaan hyvää niin seurakunnan tasolla meidän on kysyttävä itseltämme: Nouseeko siihen keskittynyt näkemys Raamatun keskeisestä ilmoituksesta?

Kristillisen kansainvälisen sionismiliikkeen johtava järjestö koki kahtiajaon 1980-luvulla. Suurena syynä oli erimielisyys hengellisen ja maallisen toiminnan järjestyksestä. Jerusalem Post -lehti raportoi 30.8.1985 "Israelin hallituksen seuraavan huolella" järjestön piirissä tapahtunutta jakautumaa. Mm. järjestön Englannin osasto vetäytyi eroon, koska se koki toiminnan tulleen "enemmän poliittiseksi kuin raamatulliseksi ääneksi". Jerusalem Post'in haastattelussa mainitaan "lähetystön poliittisen asenteen huolestuttaneen vastuuntuntoisia kristittyjä jo jonkin aikaa ... on tapahtunut siirtymistä pois perusaatteesta olla ei-poliittinen organisaatio. "

Samoin perustein mm. USA:n, Ranskan, Uuden Seelannin ja eräiden muiden maiden johtajat ilmaisivat huolensa käydyssä linjakeskustelussa. Lopulta katsottiin parhaaksi ratkaisuksi erota järjestöstä. Poliittiseen sitoutumiseen katsottiin kuuluvan mm. "USA:n osaston painostaminen Luckhoffin ja Van der Hoevenin (Kristillisen Suurlähetystön entisiä johtajia) taholta ryhtyä poliittiseksi painostusryhmäksi USA:n kongressille Israelin puolesta", ja "liiallinen suuntautuminen politiikkaan, erityisesti yksipuolinen ja voimakas sitoutuminen Israelin oikeistoon ja Likud-puolueeseen...". Jerusalem Post 12.10.1985 kuvaa, " ... monien huomattavien kristittyjen pitäytyessä politiikan ulkopuolella, on lähetystö liian usein liitetty Likud -puolueeseen." Juutalaislähetysjulkaisu "The Hebrew Christian" vuodelta 1988 kertoo: "Oppositio ... yleensä kristillistä sionismia kohtaan, jatkaa kasvuaan Israelissa ... myös kristittyjen ja monien messiaanisten juutalaisten sekä evankelisten kristittyjen keskuudessa, jotka vastustavat sen vahvaa poliittista asennetta kiistanalaisissa kysymyksissä..."

Suomessakin tuotiin esille huolta kristillisen sionismin poliittisesta suuntautumisesta. "Ongelmallista on ... jos Israelin politiikka tai sotilaallinen toiminta pyhitetään siksi, että tekijänä on Israel, ollaan väärässä ... Osa Israel-ystävyyttä rakentuu profetioiden seuraamisen varaan. Israel on kiinnostava sikäli, kuin sen nykyhetkeä ja tulevaisuutta voidaan mitata Raamatun profetioilla. Tässä on painopiste väärässä paikassa ... Tilanne Suomessa juutalaislähetyksen kannalta ei tällä hetkellä ole kovin valoisa, ... Evankeliumin tilalla on usein hyvin tunneperäistä poliittisuskonnollista julistusta, jossa enimmäkseen kriiikkittömästi tuetaan tai vastustetaan Lähi-idän konfliktien eri osapuolten poliittisia ja sotilaallisia toimia, jotka monesti polkevat ihmisarvoa" (Eero Junkkaala: Kristitty ja Israel, Uusi Tie 27.9.89).

"Toistuvasti kristillisen sionismin edustajat väittävät, että sionististen tavoitteiden toteuttaminen on hengellinen tehtävä. Kuitenkin sionistinen ohjelma rakentui juutalaisten itsevapautukseen, joka ei ollut poliittisesti tai uskonnollisesti millään tavalla sitoutunut... Oikea kristitty ei näin ollen voi jäädä Israelia koskevissa poliittisissa päätöksissä puolueettomaksi, vaan hänen on oman etunsa vuoksi myötäiltävä sionistista politiikkaa. Tämän vuoksi kristitty sionisti ei mielellään puutu Israelin valtion harjoittamaan uskonnolliseen painostukseen esim. messiaanisia juutalaisia kohtaan... (Suomen osaston pj.) piti ICEJ:n ensimmäisessä kongressissa Baselissa elokuussa 1985 linjapuheen ... selkeästi ainoa asia, johon hän kehotti kristittyjä sitoutumaan toiminnassaan em. periaatteen mukaan oli sosiaalis-poliittinen vastuu" (Jouni Turtiainen: Israel -symposium -91)

Israelin valtio näkee kristillisen sionismin -suuntauksen valtaviiran tärkeäksi välineeksi maailman tiedotussodassa. Huolimatta siitä, kuka on vallankahvassa, Israelin poliitikot pitävät arvossa kristittyjen tukea. On oikein, että kristillinen seurakunta pyrkii antamaan tasapuolista tietoa Lähi-idän asioista. Etenkin, kun havaitaan Israelin joutuvan vääristelyyn ja valheellisen tiedotuksen uhriksi. Tässä asenteessa ei ole mitään väärää. Mutta ihmispoliittisten tavoitteiden ja näkemysten sotkeminen Raamatun opetukseen Israelista ja seurakunnasta on väärin.

Emme saisi myötävaikuttaa siihen, että kristityn todellinen velvollisuus peitetään juutalais- kristillisissä suhteissa. Merkillepantavaa on, miten Israelin hallitus ilmoitti huolestumisensa järjestön 1985 tapahtuneen kriisin aikana. Onko tavallista, että Israelinkaan hallitus kokisi kristillisenä esittäytyvien järjestöjen sisäiset erimielisyydet huolen aiheeksi? Poliittinen asenne ei ole perinteisen kristillisen järjestön toiminnassa ensisijalla. Jeesukseen avoimesti tunnustautuvat järjestöt leimataan helposti "käännätyiksi" eikä niille jaeta suosiota tai palkintoja maallisten vallanpitäjien taholta.

Jeesuksen paluu nähdään kristillisessä sionismissa paljolti poliittisena tapahtumana. Koska maailmanhistoria on politiikkaa, kristityn tehtävä on "valmistaa tietä Herralle" poliittisten tekojen kautta. Tässä on yhtymäkohta amerikkalaista alkuperää olevan äärikarismaattisen ja uusevankelisen liikkeen edustamaan valtateologiaan (Kingdom Now, Dominion theology), jossa maanpäällä olevan seurakunnan tehtävä on valmistaa olosuhteet Herran paluuta varten. Ennen sitä Jeesus ei voi palata maan päälle. Käytännössä se tarkoittaa, että seurakunta ottaa vallan maailmassa. "Se, että paluu tapahtuu maailmanhistoriassa, tekee siitä tietysti myös poliittisen tapahtuman" (Mikä on ICEJ, 28.5.85).

Tätä "poliittista tapahtumaa" kuvasi van der Hoeven Tampereella 25.4.1990 pidetyssä

puhetilaisuudessa lennokkaasti. Hänen visiossaan YK on juuri pitämässä istuntoaan, kun uutiset Jerusalemissa keskeyttävät palaverin. Pääsihteerille on tuotu tieto, että Jeesus on palannut Jerusalemiin (ja sen rakennettuun temppeliin). Van der Hoevenin mukaan Jerusalemissa on suhteellisesti eniten lehtimiehiä ja toimittajia Jumalan nimenomaisesta tahdosta johtuen. Tämä siksi, että tuleva Jeesuksen paluu tulisi kerrotuksi ja filmatuksi kaikkialle maailmaan nykyisten radio-, tv- ja lehtikanavien kautta. Kun tieto Herran paluusta saapuu YK:n päämajaan, pääsihteerin ymmärtää, ettei enää kannata keskustella maailman ongelmista todeten: "Kuningasten kuningas on tullut takaisin, kuka haluaa enää tulla New Yorkiin, kun Jeesus on Jerusalemissa ... "

Vaikka Jeesuksen paluun yhteydessä voidaankin sanoa sen ravistelevan perusteellisesti maailmaa ja maailmanpolitiikkaa, ei ihmiskeskisellä, -tekemisillä ja -saavutuksilla ole Jumalan suunnitelmassa suurta merkitystä. Jeesus ei paluussaan ole riippuvainen ihmisen luomasta poliittisesta maailmanjärjestyksestä. Ei YK:sta, ei ihmisen tekniikasta. Jumalana Hän on kaiken tämän yläpuolella: "Näin sanoo Herra: Taivas on minun valtaistuimeni, ja maa on minun jalkojeni astinlauta. Mikä olisi huone, jonka te minulle rakentaisitte, mikä paikka olisi minun leposijani?" (Jes.66:1, Apt.7:48). "Mutta asuuko todella Jumala maan päällä ihmisten seassa? Katso, taivasiin ja taivasten taivasiin sinä et mahdu; kuinka sitten tähän temppeliin, jonka minä olen rakentanut!" (Aik.6:18). "Hän, joka ylhäältä tulee, on yli kaikkien. Joka on syntyisin maasta, se on maasta, ja maasta on mitä hän puhuu; hän, joka taivaasta tulee, on yli kaikkien" (Joh.3:31).

Kirjassaan "Jumala Juoksupoikana" Matti Pyykkönen tekee selvän ja Raamatun mukaisen "diagnoosin" nykyisestä ihmiskeskisestä teologiasta. Tämä teologia etenee erityisesti nk. "menestysteologia" -suunnan piirissä. (Se tekee Jumalasta juoksupoikansa). Samantyyppisiä korostuksia on nähtävissä ajanamme joka puolella. Hän kirjoittaa: "Taivas ei kiinnosta ihmisiä, ei edes itseään toteuttavaa kristittyä. 'Ennalleasettamisoppi' ja muut harhat kiehtovat ihmisiä. Meille kerrotaan, että me olemme ymmärtäneet kaiken täysin väärin, kun puhumme pimenevästä ajan illasta. Mitään vaivanaikaa ei tule, ja yhä enemmän valtaa uskovien keskuudessa alaa käsitys, että Jeesuksen takaisin tulo tarkoittaa ainoastaan Hänen paluutaan takaisin maan päälle hallitsemaan... luomme Jumalan valtakunnan maan päälle. Ja kun olemme saaneet sen valmiiksi, Jeesus tulee sille valtaistuimelle, jonka olemme Hänelle valmistaneet. USA:ssa toimivan suuren kristillisen televisioyhtiön johtaja uskoo, että kun Jeesus tulee takaisin, heidän televisionsa tulee näyttämään, kun Hänen jalkansa seisovat Öljymäellä. Rauhan valtakunta tehdään valmiiksi. He uskovat, että uskovien vaikutus saa sen aikaan ja sitten Jeesus tulee hallitsemaan."

Raamattu sanoo Jeesuksen palaavan näkyvällä tavalla takaisin maan päälle ja tämän maailman johtajat eivät siitä juuri riemastu. YK:n pääsihteerikään ei tule saamaan siitä erillistä ilmoitusta. Paluun kuvaamiseen ei tarvita maailman ihmisen hienoja sähköisiä viestijärjestelmiä: "Sillä niinkun salama leimahtaa idästä ja näkyy hamaan länteen, niin on oleva Ihmisen Pojan tulemus" (Matt. 24:27). "Mutta niinä päivinä, sen ahdistuksen jälkeen, aurinko pimenee, eikä kuu anna valoansa, ja tähdet putoilevat taivaalta, ja voimat, jotka taivaissa ovat, järkkyvät. Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kirkkaudella" (Mark. 13:24-26). Ennen näitä jakeita Jeesus varoittaa seuraajiaan uskomasta mihinkään ilmoitukseen, jotka kertovat Hänen ilmestyneen sinne tai tänne. On kuitenkin eräs persoona, joka tulemuksessaan on riippuvainen ihmisen luomasta tekniikasta. Hän tulee käyttämään taitavasti hyväkseen maailmassa vallalla olevia poliittisia ja uskonnollisia suuntauksia. Tämä persoona on Antikristus, jonka juutalainen

kansa ottaa vastaan Jumalan lähettämänä vapauttajana. Tämän persoonan petokseen voivat myös monet kristityn nimeä kantavat langeta.

Valtaapitävä kristillinen sionismiliike on olemassaolonsa aikana liittänyt Jeesuksen toiseen tulemukseen seuraavia seikkoja:

-Kun Jerusalemin kolmas temppele on rakennettu, niin sen kautta juutalaiset lähestyvät ”omia hengellisiä juuriaan” (kaikilla uskovilla, niin juutalaisilla kuin pakanoilla, on sama hengellinen juuri: Kristus. Juutalaisillakaan ei ole muuta tietä Jumalan yhteyteen, vaikka ns. kahden liiton teologia niin väittää. Raamattu ei sano, että juutalainen temppele olisi tarpeen juutalaisten hengelliselle heräämiselle).

-"Sydämen kristityt" ja juutalainen kansa ovat yhdistyneet odottamaan Messiasta. Heistä muodostuu "jäännöskansa" (tällainen jäännöskansa ajattelu ei esiinny Raamatussa).

-Seurakunta ja juutalainen kansa koottuna Israelin valtioon, on "ennalleenasetettu". Seurakunta on kehittynyt pisteeseen, jossa se on "morsian ilman tahraa ja virhettä" odottaen Jeesusta palaavaksi (tämä ajatus tulee äärikarismaattisista ja uusevankelisista lähteistä, sitä esiintyy myös valtateologian piirissä).

-Jeesuksen tullessa seurakunta pääsee Häntä vastaan ylätuloihin. Jeesuksen astuessa Israelin maan kamaralle sekä kulkiessa temppeleihin (lehtimajanjuhlien aikaan), seurakunta on ylistämässä ja palvomassa Häntä toivottaen samalla Hänet tervetulleeksi hallitsemaan maan päällä.

-Nykyisissä lehtimajanjuhlissa kristityt ovat "pyhä papisto" Jumalan edessä valmistellen Herran paluuta. Ihmisinä pyritään luomaan paluulle sen arvolle sopiva ympäristö: "Vaikka esiintymislavan suunnittelu, seminaarit ja erityisesti musiikki ja ylistys paranee laadultaan joka vuosi, kehittämisen varaa aina löytyy. On aivan kuin Herra ei antaisi meidän olla liian täydellisiä liian nopeasti. Juhlien kehittämisen täytyy jatkua, niin että ne voimistuvat valtavaksi ylistykseksi ja palvonnaksi toivottamaan tervetulleeksi kuningasten Kuningasta" (Sana Jerusalemissa 12/90).

-Jeesuksen paluu on sidottu siihen, että kaikki juutalaiset ovat kokoontuneet Israeliin. Kun tämä on tapahtunut, Jumala vuodattaa heidän päälleen Pyhän Henkensä ja Jeesus saapuu. (Raamattu osoittaa monessa kohden, että juutalaiset kootaan lopullisesti vasta Messiaan tullessa, ei ennen).

Tuleeko seurakunnasta maan päällä ollessaan "morsian ilman tahraa ja virhettä"? Miten seurakunnan itse tulisi toimia saavuttaakseen tämä tila? Tässä ajattelussa Kristuksen teon kaikkivoipaisuutta ja ainutkertaisuutta ei ymmärretä. Toki Jumala valmistaa seurakuntaansa monin tavoin, jotka Hän tuntee. Hänen paluunsa ei kuitenkaan ole riippuvainen meidän valmisteluistamme Häntä koskien. Raamatullinen asenne lähtee aina siitä mitä Jumala on tehnyt meidän hyväksemme Kristuksessa – ei siitä me teemme Hänen hyväkseen. On myös vaarallista korostaa seurakunnan pyhyyttä ilman, että se samalla liitetään vain ja ainoastaan Jeesuksen Kristuksen ristillä meille hankkimaan täydelliseen sovituksen ja pyhitykseen. Vain Hänessä me elämme ja olemme. Hän on syntiemme sovitus ja kertakaikkinen pyhityksemme. Raamattu opettaa, että seurakunta JO NYT ON KRISTUKSEN VERELLÄ PESTYNÄ MORSIAN ILMAN TAHRAA JA VIRHETTÄ!

Yksityinen uskova ja seurakunta kehittyy Jumalan tuntemuksessaan sitä pidemmälle, mitä enemmän Jumalan sana saa sijaa. Hengellinen kasvu tapahtuu uskovan maallisen vaelluksen aikana. Mutta heti uskoontulon jälkeen Jumala jo näkee meidät Kristuksen teon kautta puhtaina ja virheettöminä. Omin teoin emme kykene kehittymään tähän pisteeseen täällä maan päällä, emme yksilöinä, emme seurakuntana: "Mutta kun Kristus tuli tulevaisen hyvän ylimmäiseksi papiksi, niin hän suuremman ja täydellisemmän majan

kautta, joka ei ole käsillä tehty, se on: joka ei ole tätä luomakuntaa, meni, ei kauristen ja vasikkain veren kautta, vaan oman verensä kautta kerta kaikkiaan kaikkeinpyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen" (Hebr. 9:11-12). "Katsokaa, minkäkaltaisen rakkauden Isä on meille antanut, että meitä kutsutaan Jumalan lapsiksi, joita me olemmekin. Sentähden ei maailma tunne meitä, sillä se ei tunne häntä. Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on. Ja jokainen, joka panee häneen tämän toivon, puhdistaa itsensä, niinkuin hän on puhdas" (1.Joh.3:1-3).

Kristillinen sionismi jättää suurelta osin huomioimatta seurakunnan todellisen rakenteen: Jeesukseen uskovat juutalaiset ja heidän kanssaperillisinään uskovat pakanat. Se ei opetuksessaan keskity Raamatun mukaan seurakunnalle annettuun ensisijaiseen tehtävänantoon. Se keskittyy opettamaan Israelista kristityille, mutta haluaa pysytellä sivussa seurakunnan vastuusta todistaa Kristuksesta juutalaisille. Opetuksen painotus suunnataan korostamaan Israelin kansallista ja valtiollista merkitystä maailmalle. Kristittyjä tulee ohjata maallisen Israelin jälleenrakentamiseen, joka on sen "ennalleasettamista". Juutalaisten pelastuminen tässä ja nyt ei ole niin oleellista, kuin heidän kokoontumisensa omaan maahansa.

Jeesuksen paluun odotuksessa elävälle seurakunnalle Jumalan Pyhä Henki haluaa tähdentää evankeliumin julistamisen ensisijaisuutta. Tätä tointa on kristillisen sionismiliikkeen parissa väheksytty kuvailemalla sitä "käännyttämisenä" yms. negatiivisilla kuvauksilla. Oikea evankeliumin julistus ei ole toista osapuolta väheksyvää eikä pakottavaa. On totta, että huonoja esimerkkejä löytyy. Mutta se ei tee tyhjäksi sanoman tärkeyttä. Jumala antoi Kristuksessa itsensä ihmisen syntien sovituksi. Hänen ylösnousemuksensa on tae iankaikkisesta elämästä. Hän haluaa kaikkien tulevan tuntemaan, että pelastusta ei ole ulkopuolella Jeesuksen yhdellekään juutalaiselle eikä pakanalle. Hän ei Sanassaan kehota meitä harjoittelemaan paluunsa juhlintaa varten vaan on valmistanut juhlan meille, seurakunnalleen (esim. Joh.14:1-3, Luuk.22:29-30, 14:15, Ilm.19:9). Jumala sanassaan varoittaa seurakuntaansa Raamatun keskeisen sanoman syrjäyttämistä (esim. Ilm.2:1-7).

Seurakunnan ensimmäinen rakkaus on Kristus ja seurakunnassa tulee olla vallalla Kristuksen mieli, jota opitaan Jumalan Sanasta eikä oman mielikuvituksen, omien "näkyjen" kautta. Kristuksen mieli ei pidä halpana ihmisten humanitääristä auttamista. Se kuuluu kristitylle mutta ei voi kuitenkaan korvata evankeliumin julistusta, puhumattakaan, että poliittinen ja taloudellinen apu Israelille olisi astunut sen sijalle. Evankeliumi ei ole poliittinen ilosanoma Israelille! Jeesuksen paluu on paljon enemmän. Ahdistuksessa olevalla, "kaikkensa menettäneellä" (Ps.102:17, vrt. Sak.12:10) Israelilla ei ole aikaa rakentaa juhlapöytää Herralle. Suurin lahja ja tervetuloivotus Hänelle on näky Israelin kansan jäännöksestä, joka viimein tunnustaa Jeesuksen Herrakseen. Jumalan rauhanaika maailmalle on silloin alkanut.

Osa 27

Jeesus asetti opetuslapsensa vastuuseen evankeliumin julistamisesta Matt.28:19-20. Vuosien varrella on esitetty verukkeita, joilla pyritään hämärtämään evankeliumin ehdottomuus. Yksi veruke on, että evankeliointi on "seurakuntien ja (erityisten) lähetysjärjestöjen asia". Sanonta voi jonkun korvissa kuulostaa ihan hyvältäkin. Asian

pohdinta jää kuitenkin kesken. Tuossa verukkeessa evankeliointi jätetään ikäänkuin yksittäisten kirkko/seurakunta/järjestöryhmien hoitoon, mutta ei ajatella, että Jeesuksella on maailmassa vain YKSI seurakunta ja evankeliointi on tämän YHDEN SEURAKUNNAN asia. Jos kuulut Kristuksen seurakuntaan, olet velvoitettu *asennoitumaan* näin. Huolimatta siitä missä on hengellinen kotipaikkasi tai missä toimit. Halutaan tähdentää, että emme saa loukata juutalaisia pitämällä rehellisesti ja avoimesti evankeliumia esillä. Toisen loukkaaminen tai väheksyminen ei millään tavoin kuulu evankeliumin oikeaan esittämiseen. Siinä ei ole sijaa minkäänlaiselle pakkosyötölle, manipuloinnille, eikä epärehelliselle houkuttelulle. Se on avointa puhetta ja toimintaa keskinäisen kunnioituksen hengessä.

Kristillisen sionismin piiristä on vuosien aikana annettu lausuntoja, joissa rehellistäkin evankelioimistyötä on paheksuttu. Esittäytyessään suomalaisille kristityille krist. sionismiliike kuvasi itseään juuri em. tavalla sanoen olevansa mm: "Jeesukseen uskovien, Raamatun profeettalliseen sanaan tukeutuvien kristittyjen Israel -ystävyyssjärjestö, jonka tehtävänä ei ole saarnaaminen - se on seurakuntien ja lähetysjärjestöjen tehtävä... oman peltosarkamme hoitoon meillä on uusitamentillisen työnjaon mukaan lupa paneutua" (ICEJ, Suomen osasto kirjelmä 25.3.91). Muita kuvauksia kristillisen sionismiliikkeen luonteesta sen Suomeen tulon alkuvuosikymmeneltä ovat mm:
-"On huomattava, ettei lähetystö toimi lähetystyön hyväksi vaan korostaa nimenomaan juutalaisten ja kristittyjen yhtäläistä messiaanista odotusta erilaisista tulkinnoista piittaamatta ja niistä huolimatta" (Shalom 6/85).
-"... (krist. sionismiliikkeen) kristityt näkevät Israelissa ei ainoastaan lähetyskohteen vaan myös Jumalan omaisuuskansan" (ICEJ:n artikkeli: Mikä on ICEJ).
-" ... meillä on voimakas hengellinen tavoite, jotta juutalaiset löytäisivät omat hengelliset juurensa ... Meillä on takanamme Jumala ja pohjanamme Jumalan Sana, joka käskää lohduttamaan ja siunaamaan Israelia"(Johan Luckhoff, Kristityn vastuu 31.8.89) .
Kristillinen sionismiliike on vuosien varrella niin meillä kuin muualla ilmoittanut kantansa selvästi. On hyvä tarkastella edellä mainittuja käsityksiä lähemmin.

Jeesus ei osoita lähetyskäskyään ensisijassa jollekin kirkko/seurakunta/järjestö -organisaatiolle vaan jokaiselle yksittäiselle Kristukseen tunnustautuvalle uskovalle, jotka yhdessä muodostavat Kristuksen maanpäällisen seurakunnan. Tässä seurakunnassa ihmiset muodostavat kirkkoliikkeitä, kristillisiä järjestöjä ja yksittäisiä seurakuntakoteja. Yksityisten ihmisten ymmärrys ja tottelevaisuus Jumalan Sanalle saa seurakunnat ja kirkot joko julistamaan Kristusta tai tekemään muuta. Jokainen voi asenteellaan vaikuttaa Hyvän Sanoman edistämiseksi. Mitä on "uusitamentillinen työnjako"? Uusi testamentti sisältää kehotuksen uskovalle auttaa aineellisesti tarpeessa olevaa toista ihmistä. Pelkät puheet eivät auta nälkään tai sairauksiin näänntyviä ihmisparkoja. Tarvitaan käytännön tekoja. Kuitenkaan tämä auttaminen ei ole sivussa Jeesuksesta todistamisesta, eikä poista julistuksen tarvetta. Voimme myös kuvata toimintaamme siten, että toiset kylvävät ja toiset niittävät. Raamatussa tämä kuitenkin aina yhdistyy Jumalan Sanan, evankeliumin kylvämiseen ihmissydämiin (esim. Matt.13:3-8, 18-23). Kylväjä julistaa sanaa, vaikka ei näe tuloksia. Hänen jälkeensä tulee toinen julistaja, joka "korjaa sadon" - sydämet ovat kullekin Sanan ja tekevät nyt ratkaisun. Uudessa testamentissa ei ole mitään "työnjakoa", joka erottaisi evankeliumin jostakin muusta toiminnasta.

Israel -ystävyydessä mainitaan aina silloin tällöin juutalaisen uskonnon ja kristittyjen uskovien "yhtäläinen messiaaninen odotus", tai messiasodotus. Vaikka molemmilla puolilla tämä odotus pohjaa Raamattuun, se ei silti ole sama. Juutalaiset odottavat

ihmismessiasta, jonka Jumala valtuuttaa toimimaan Israelin pelastajana. Kristityt odottavat jo maan päälle tullutta ja ristillä syntiemme tähden kuollutta Jeesusta, joka tuo rauhan Israelille ja koko maailmalle. Juutalainen uskonto ei, kuten kristillinen usko, näe ihmistä kertakaikkisen kelvottomana ja kyvyttömänä saada omin avuin Jumalan hyväksyntä.

Kristillinen sionismiliike puhuu Israelista Jumalan omaisuuskansana mutta usein jätetään huomiotta Jumalan ilmoittama ehto. "Jos te nyt kuulette minun ääntäni ja pidätte minun liittoni, niin te olette minun omaisuuteni ennen kaikkia muita kansoja, sillä koko maa on minun" (2.Moos.19:5). Israel on kerta toisen jälkeen omalta puoleltaan rikkonut ehtoa. Kansana se edelleen elää näiden sanojen vastaisesti. Jos Jumala olisi valinnut jonkun toisen kansakunnan tulos ei olisi sen kummempi. Syntiinlangennut ihminen on sama on hän sitten juutalainen tai ei. Vaikka Raamattu erottaa juutalaiset muista kansoista, se ei tarkoita, että juutalainen olisi Jumalankaan edessä sen erityisempi kuin pakana. Sama pätee toisinpäin. Maailmassa on vain yhtä lajia ihmisiä, syntyisiä, jotka Jumala haluaa pelastaa Poikansa sovituskuoleman kautta. Oikea juutalaislähetystyö ei millään tavoin vähennä omaisuuskansa -käsitteen raamatullista merkitystä. Käsitettä käytettäessä tulisi miettiä myös Jumalan ilmoittamaa ehtoa ja Uuden liiton merkitystä.

Syntinen ihminen, syntinen mikä tahansa kansakunta ei kykene pitämään Vanhan liiton ehtoja. Totta kai Jumala sen tiesi jo alunperin ja siksi Uusi liitto ilmoitettiin. Israelin rikkomuksesta huolimatta Jumala ei sitä hyljännyt. Jos Hän niin tekisi, se tarkoittaisi kaikkien muidenkin kansojen hylkäämistä. Juutalaiset ja pakanat voivat nyt kokea saman pelastuksen. Kaikki ovat samanarvoisia. Jumalan omaisuuskansaksi Jeesukseen uskovien juutalaisten yhteyteen liittyvät uskovat pakanat: " ... hänen, joka antoi itsensä meidän edestämme lunastaakseen meidät kaikesta laittomuudesta ja puhdistaa itselleen omaisuudeksi kansan, joka hyviä tekoja ahkeroitsee" (Tiit.2:14). Juutalaisilla ja pakanoilla on yksi ja sama hengellinen juuri: Kristus, Messias. Kaikkien hengelliset juuret löytyvät ainoastaan Hänestä Messiasodotus on yhteinen niillä juutalaisilla ja pakanakristityillä, jotka samoin tuntevat Hänet.

Eräät kristityt haluavat kuvata Herran käskyn mukaista lähetystyötä käännynnä, jolla on negatiivinen merkitys. Jotkut ovat valinneet todistamiselle tien, josta käsin he ajattelevat pääsevänsä helpommin juutalaisten suosioon. Mutta he eivät näe, että se aiheuttaa sekaannusta seurakunnan opetustehtävään siitä, mikä on nyt seurakunnan ja juutalaisen kansan asema. Se aiheuttaa hämmennystä seurakunnan keskellä ja pyrkii luomaan toisia menetelmiä evankeliumin sijaan. Kun poliittiset linjaukset tulevat Israel -ystävyyden pääasiaksi, se voi heikentää koko seurakunnan todistustehtävää Israelin kansalle. Etenkin sille osalle juutalaista kansaa, joka kulloinkin on poliittisesti eri puolella. Myös arabien evankelioimiseen ko. suuntaus tuo oman vaikeuttavan lisänsä. Se synnyttää heidän puoleltaan lisää epäluuloja kristittyjen pyrkimyksiä kohtaan. Olisi hyvä jo lopettaa lähetystyöstä puhuminen "käännynnä". Kristittyinä uskomme, että jokaisen ihmisen tulee kuitenkin kääntyä Kristuksen puoleen. Seurakunnan tehtävä on pitää esillä Kristusta mutta päätös valita Hänet, tai jokin muu tie, on jokaisen ihmisen oma itsenäinen päätös.

Kristillisen sionistijohtajan Van der Hoeven'in kuvaus: "...emme ole lähetysohjelma, emme ole täällä käännynnä, emme ole täällä käännynnä", asettaa raamatullisen lähetystehtävän ja pakottavan käännynnä samaan luokkaan kuuluviksi. Entä lisääkö juutalaisten luottamusta, ajatellen seurakunnan evankelioimistehtävää, seuraava lausunto: "Kristityt sionistit ovat erilaisia ... emme usko käännynnä, emme halua tehdä juutalaisista kristittyjä" (Jerusalem Post Int.edition: Mission of Friendship, elok/84). Jeesus tuli palauttamaan juutalaiset juutalaisina takaisin Jumalan yhteyteen. Se on selvää. Juutalaisuus -käsitettä

käytetään uskonnosta ja myös maallisesta kansallisuudesta, jota raamatullinen kristillisyys ei ole. Siksi näitä kahta sanaa ei tulisi käyttää edellä mainitulla tavalla, joka antaa ymmärtää, että hengellisestikin juutalaisuus ja (pakana)kristillisyys olisivat toistensa vastapuolia.

Raamatun Uuden liiton merkityksessä maallisella kansallisuudella ei enää ole sijaa. Tässä mielessä "kristitty" ei-juutalainen ei ole mikään vastakohta sanalle "juutalainen", vaikka tähän halutaan viitata. Kristuksessa ei ole juutalaista eikä kreikkalaista (eli muihin kansoihin kuuluvaa Gal.3:28, Kol.3:11), vaan kaikki ovat yhtä Kristuksessa. Tämän tosiasian tiedostaminen ja opettaminen seurakunnassa edellyttää messiaanisen juutalaisuuden oikeanlaista huomioimista seurakunnan keskuudessa. Messiaanisen juutalaisuuden puolestaan tulisi tiedostaa, että juutalaisuus ei ole itseisarvo. Väärää ylpeyttä on, jos ajatellaan saatavan hengellistä etua siitä, että kuulutaan samaan maalliseen kansallisuuteen Jeesuksen kanssa. Pakanauskovat puolestaan tekevät virheen, jos kuvittelevat juutalaisuskovien olevan kansallisuutensa takia jotenkin lähempänä Messiasta. Sama pätee jälleen myös toisinpäin. Nykyisessä juutalaisuskovien messiaanisessa liikkeessä ja pakanauskovien suhteessa siihen on vaara, että raamatullisen yhteyden Kristuksessa sijasta korostetaan erilaisuutta.

Eäät kristillisiin sionisteihin lukeutuvat esittävät näkemyksensä, ettei pakanoiden tulisi evankelioida juutalaisia. Sen asian hoitaa lopulta Jumala itse, kun heidät on saatu koottua Israeliin. Toinen näkemys on, että ainoastaan juutalaisten tulisi evankelioida juutalaisia. Raamatun näkemys on kuitenkin selvä. Evankeliumi on vietävä "kaikille kansoille" Jeesuksen seuraajien toimesta (Matt.28:19). Kaikkiin kansoihin kuuluvat myös juutalaiset. Raamattu opettaa meille, ettei Kristuksessa ole erikseen "juutalaista ja kreikkalaista". Olemme yhtä Kristus-ruumiissa. Sama tehtävänanto koskee kaikkia, koko seurakuntaa. Pakanauskovien kuuluu pitää Kristusta esillä myös juutalaisille ja juutalaisten uskovien myös pakanoille. Paavali kirjoittaa Roomalaiskirjeen alkujakeessa olevansa "erotettu julistamaan Jumalan evankeliumia". Jumala on erottanut seurakunnan samaan tehtävään.

Juutalaisille todistaminen heidän omista pyhistä kirjoituksistaan ei ole pakkokäännättämistä. Se on Jesajankin ilmoittamaa lohdutusta ja ilosanoman viemistä: evankeliumia. Lohduttaminen ei ole erossa evankeliumista. Siitä puhuu Jesajan kirjan luku 40. "Velka on sovitettu" (jae 2), "Siion... Jerusalem, sinä ilosanoman tuoja" (jae 8), "jotka Herraa odottavat" (jae 31) viittaavat Jumalan pelastustekoon. Kun koko luku luetaan ajatuksen kanssa, eikä siitä irroteta jotakin jaetta erikseen tukemaan jotakin omaa käsitystä, se puhuu ilosanoman, evankeliumin tuomasta lohdutuksesta. Eräs Jeesukseen uskova juutalainen kertoi, kuinka hän elämänsä kriisitilanteessa sai kuulla kristityn suusta, ettei hän juutalaisena tarvitse Jeesusta. Jotkut muutkin raamatullisesta uskosta tietoa janonneet juutalaiset ovat joutuneet kokemaan samankaltaista suhtautumista pakanakristittyjen taholta. Oikea evankeliointi, Jeesuksesta todistaminen, ei tietenkään ole mitään "pakkosyöttöä". Sellainen on tyhmää ja kukapa sellaista nykyaikana vakavasti kuuntelisikaan. Kun luonnollinen tilanne ja keskusteluyhteys syntyy ja toinen osapuolikin sitä haluaa, niin uskovan tulisi olla valmis kertomaan vakaumuksensa. Oikea todistaminen lähtee asenteesta: sisäisestä tunnustautumisesta Raamatun ehdottomaan sanomaan pelastuksesta yksin Jeesuksen kautta.

Osa 28

Messiaanisen juutalaisen näkemys evankeliumista ja kahden liiton teologiasta

Daniel Juster on ollut "Messiaanisten Juutalaisten Seurakuntien Unionin" presidentti (Union of Messianic Jewish Congregations, UMJC) ja toimi järjestön palveluksessa vuoteen 1998 saakka. Hän kirjoittaa artikkelissaan "Discrediting Jewish Evangelism" (Epäluottamus juutalaisten evankelioimista kohtaan), Mishkan 1+2/87 mm. seuraavaa:

"Juutalais/kristillisen vuoropuhelun piirissä on viime aikoina ilmestynyt merkittäviä kirjoitelmia, joissa otetaan selvästi kantaa juutalaisten evankelioimiseen. Merkittävimpiä on rabbi Jechiel Ecksteinin kirja 'What Christians Should Know about Jews and Judaism'. Toinen on Harvey Falkin kirja 'Jesus the Pharisee'. Näiden kirjojen tarkoitus on antaa merkittävää tietoa juutalaisuudesta, mutta myös varoittaa kristittyjä heidän evankelioimisestaan ja sen sijaan antaa heille positiivinen arviointi juutalaisuuden riittävydestä juutalaisen kansan uskonnoksi. Valitettavasti jotkut evankeliset ostavat nämä perustelut ... Ne juutalaisjohtajat, jotka osallistuvat juutalaiskristilliseen vuoropuheluun kuuluvat yhteisönsä valistuneimpiin johtajiin. Mikä on heidän perustelunsa? Miten meidän tulee vastata? ...

Rabbi Ecksteinin ja hänen seuraajiensa suurimpana haluna on, että kristityt hyväksyisivät juutalaisuuden laillisena ja riittävänä uskona juutalaisille. Jo aiemmin Franz Rosenzweig on esittänyt saman ajatuksen. Hänen mukaansa kristinusko on laillinen uskonto pakanoille ja se suo heille mahdollisuuden liittoon Jumalan kanssa Jeesuksen kautta. Juutalaiset eivät tarvitse tätä tietä, sillä he ovat jo Isän kanssa sen liiton kautta, minkä Jumala teki Aabrahamin kanssa ... Room.1:16, 2:9-11 kumoaa helposti tämän näkemyksen evankeliumi ei ole erillinen liitto pakanoita varten Messiaan kanssa; se on universaalinen totuus ...

Tunneperäinen perustelu tuo esille kristittyjen suorittamat juutalaisvainot ... Eikö kristittyjen täyteen parannuksentekoon historiansa ja ennakkoluulojensa suhteen pitäisi kuulua juutalaisuuden tunnustaminen riittävänä ja tasavertaisena uskontona juutalaisille? Vastauksena tähän tunneperäisesti voimakkaaseen perusteluun kristityt (myös heprealaiskristityt ja messiaaniset juutalaiset) voivat vastata, että se olisi todella juuri sen voiton ojentamista saatanalle johon se pyrkiikin. Emme voi sen pahan tähden, joka tapakristillisyyden historiassa on ilmennyt, kieltää Jumalan Sanan ilmoitusta ... tämän todistuksen on oltava eettistä, armahtavaa, ei pakottavaa, mutta mitkään historialliset seikat eivät voi mitätöidä Raamatun käskyä julistaa evankeliumia.

Juutalaisjohtajat tuomitsevat juutalaisten evankelioimisen, koska heidän mukaansa se johtaa kansan assimiloitumiseen. He vetoavat: 'älkää hävittäkö juutalaista kansaa!'... Edelleen meille sanotaan, että on eettisesti oikein kertoa uskonratkaisun edessä olevalle juutalaiselle, että hänen kääntyessään juutalainen yhteisö katkaisee kaikki yhteydet häneen eikä pidä häntä juutalaisena. Ennen laitostunut kristillisuus vaati tätä siteiden katkaisua: käännyttäisen oli syötävä sianlihaa todisteeksi kääntymyksestään ja katkaistava kaikki yhteydet perheeseensä ja ystäviinsä juutalaisessa yhteisössä. Nykyään jokainen uskova juutalainen on tietoinen niistä hylkäämisen aiheuttamista kustannuksista, jos hän vastaanottaa evankeliumin, sillä tätä hintaa 'rummutetaan' juutalaiselle kansalle koko heidän elinaikansa ...

Meitä käsketään tunnustamaan juutalaisen kansan oikeus määritellä keitä he ovat. Kun kristityt hyväksyvät juutalaiset Jeesuksen seuraajat, se on loukkaus juutalaisten oikeudelle määritellä itsensä, sillä eikö kristillinen yhteisö pidä itsellään oikeuden määritellä keitä he

ovat? Tähän vastaamme, ettei totuutta voi määritellä enemmistö, vaan sen tekee Raamatun ilmoitus. Kristittyjen määrittäminen itsestään todistetaan oikeaksi Raamatulla, ei enemmistön äänillä. Jos Paavali ja muut apostolit sanoivat 'olen juutalainen' (Apt. 22:2) ja osoittivat esimerkkien ja opetuksensa kautta, että Jeesuksen tunnustaminen Messiaana oli heidän identiteettinsä täyttymys, niin tämä apostolinen näkökanta pitää hyväksyä.

Valistuneet rabbit ovat tietoisia siitä, että apostolien elämäntyö oli edelleen juutalainen. Heidän perustelunsa onkin toisesta näkökulmasta. Väitetään, että rabbiininen juutalaisuus ja kristinusko kehittyivät samoista juutalaisista juurista erilaisiin, laillisiin suuntiin. Molemmat ovat arvokkaita ja hyviä eikä ole mahdollista kieltää tai muuttaa kehityksen kulkua ... Koska historia osoittaa juutalaisuuden ja kristinuskon eronneen, ovat lähentymisyritykset laittomia. Mutta tätä perustelua voitaisiin käyttää myös tuhoisin seurauksin sionismia vastaan: juutalaiset eivät hallinneet kotimaataan 1900 -vuoteen. Eikö olisi laitonta yrittää kääntää historian suuntaa? Historia ei anna kiinteitä rajoja sille mikä on mahdollista, mutta ihmispäätökset määräävät historian kulkua ...

Meille sanotaan, että kun juutalaiset Jeesukseen uskovat noudattavat juutalaista perinnettä se on loukkaus sekä juutalaisille että kristityille ... väitetään, että messiaaniset juutalaiset muuttavat perinteiden merkitystä laittomasti antaen niille kristillisen tarkoituksen ... Juutalaiskristityt uskovat, että Jeesus on Tenachin (VT) täyttymys. Uskomme, että kirjoituksissa esiintyvät juhlat ja symbolit osoittavat aidosti Uuden liiton totuuden. Koska Room. 11 opettaa, että pakanakristityt liitetään juutalaiseen öljypuuhun, kuinka voimme ajatella, että ne jotka näkevät uskossaan juutalaiset juuret ovat laittomia? Olisi kysyttävä: onko UT raamatullisen juutalaisuuden täyttymys vai ei? Jos on, niin käytäntömme on oikea. Rabbi Eckstein väittää, että jos kristityt hyväksyvät messiaaniset juutalaiset se myrkyttää juutalaiskristilliset suhteet ... perustelun tulos on, että juutalaisten ja kristittyjen pakanoiden tulisi pitää huolta siitä, että Jeesukseen uskovat juutalaiset assimiloituvat eivätkä enää elä juutalaisten tavalla ...

Jos Jeesus on juutalaisten Messias, täytyy olla juutalaisen identiteetin mukaista hyväksyä Hänet. Rabbin perustelujen alta hämmöittää suurempi kysymys: onko Jeesus se, joka Hän sanoi olevansa? .. Messiaaniset juutalaiset haluavat pysyä uskollisina omalle identiteetilleen ... tärkeätä on, ettei kansoja vaadita hylkäämään kulttuuriaan (jos se on sopuoinnussa Raamatun kanssa) voidakseen vastaanottaa evankeliumin ... Kristittyjä kehoitetaan hylkäämään tehokkain Jumalan Hengen evankelinen liike juutalaisten keskuudessa ensimmäisen vuosisadan jälkeen. Uskomme, että on juutalaista uskoa Jeesukseen apostolien opetuksen mukaan... Voisiko rabbin perustelu olla petollinen savuverho, joka peittää halun olla kohtaan Jeesuksen vaatimuksia ja apostolien esimerkkiä sekä opetusta?.. Olemme haasteena rabbien auktoriteetille. Emme yksinkertaisesti hyväksy rabbien, historian tai juutalaisten enemmistön oikeutta sanoa, ettei Jeesukseen uskova juutalaisella ole tämän kansan identiteettiä. Me pidämme raamatulliset ja apostoliset perusteet yli näiden auktoriteettien ...

Juutalaiskristillinen vuoropuhelu on tärkeää; se vaatii meiltä keskinäistä kunnioitusta toisiamme kohtaan ihmisenä, jotka on luotu Jumalan kuvaksi. Kuitenkin tulee hylätä se asenne, että kristittyjen tulisi syrjäyttää juutalaiset veljensä ja sisarensa Jeesuksessa ollakseen hyvissä suhteissa juutalaisiin, jotka eivät hyväksy Jeesusta ... Evankelisten tulisi tehdä tiettäväksi, että vuoropuhelu, kunnioitus ja yhteistyö eivät saa olla riippuvaisia siitä, että hylkäisimme juutalaiset Jeesukseen uskovat, sillä sellaista asennetta ei voi ajatella ...

Lopuksi vetoamme kristittyihin veljiimme ja sisariimme: kunnioittakaa uskonne juutalaisia juuria. Älkää hylätkö juutalaisia veljiänne ja sisarianne Jeesuksessa vaan tukekaa heitä yhä enemmän. He joutuvat maksamaan suuren hinnan tullessaan hyljättyiksi Jeesuksen seuraamisen takia; he ansaitsevat voimakkaan rohkaisun teidän taholtanne. Juutalaisten Jeesuksen seuraajien hylkääminen olisi Raamatun totuuden, kristinuskon juutalaisten juurien ja sen eskatologisen toivon kieltämistä, että Israel vielä ottaa evankeliumin vastaan."

Jatkuu (tätä pdf -julkaisua täydennetään sen mukaan kuin sarja jatkuu Shalom -lehdessä).